

(11)

1-18

Β. ΚΑΡΑΓΥΓΗ Κ. ΦΑΛΤΑΙΤΣ

ΑΤΤΑΝΗΣ

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΜΟΝ

128

ΤΗΣ

ΠΕΡΙ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΑΝΗΣΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΛΟΜΒΑΡΙΟΥ

ΤΟΜ. Α'. — ΦΥΛΛΑΔ. Γ'.

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ο ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ
ΣΕΡΓΙΟΥ Χ. ΡΑΦΤΑΝΗ

Διευθυνόμενον ὑπὸ Ν. Ι. Τερζοπουλοῦ.

1872.

CONFIDENTIAL

MEMORANDUM FOR THE RECORD

SUBJECT

MEMORANDUM FOR THE RECORD

CONFIDENTIAL

MEMORANDUM FOR THE RECORD

CONFIDENTIAL

MEMORANDUM FOR THE RECORD

CONFIDENTIAL

MEMORANDUM FOR THE RECORD

CONFIDENTIAL

γενικῆς συμφιλώσεως ἔρχον, καὶ ὅτι ὤφειλον νὰ μείνωσι πιστοὶ εἰς τὸ μετὰ τῶν συμπολιτῶν αὐτῶν ἀνταλλαγὴν φήλημα ἀμοιβαίας ἀγάπης! Τότε θεοβαίως δὲν θὰ εὐρίσκετο εἰς τὴν ἀνάγκην οὔτε νὰ ζητήσῃ ὡς ἐλεημοσύνην τὴν ταχέϊαν ἐπέμβασιν τῶν ξένων, οὔτε νὰ πιέσῃ τοὺς ὤμους τῶν εὐγενῶν ὑπὸ τὸ βάρος τουφεκίου πρᾶωρισμένου οὐχὶ πρὸς ἄμυναν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ τῆς πατρίδος, ἀλλ' εἰς ἀδελφοκτόνον κατὰ τοῦ συμπολίτου ὑπηρεσίαν, θὰ ἠδύνατο ὅμως νὰ καυχήθῃ χειροκροτούμενος, ὅτι ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τοῦ τόπου του καὶ ἀπὸ τῶν ὁμοταγῶν του τὰς τραγικὰς σκηνὰς ὧν πρὸ τοῦ Νοεμβρίου πολυχρόνιον πικρὰν πείραν ἔλαθε καὶ ὃς ἐκ νέου προκχλέσας δὲν τῷ ἀπέμενεν ἄλλο ἢ περιγράφων αὐτὰς ἐπ' αὐτῶν νὰ θρηνῇ.

Ἡ οἰκτρὰ αὕτη ἐν Κερκίρᾳ κατάστασις διήρκεσεν ἐπὶ 25 πλήρεις μῆνας, ἤτοι ἀπὸ τῆς 6 Μαρτίου, ὅτε, ὡς εἵπομεν, ὁ Θεοτόκης ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς διαταγῆς τοῦ Καϊμακάμου καὶ τῶν ἀγγλικῶν ὅπλων ἐπανεφέρεε τὴν ἰσχὺν τοῦ Βυζαντινοῦ συντάγματος, ἄχρι τέλους Αὐγούστου ὅτε ἔφθανεν εἰς Κέρκυραν ὁ ἐν Πητροπόλει πρέσβυς τῆς Πολιτείας Κόμης Γεώργιος Μοτzenίγος Ζακύνθιος, περιβεβλημένος τὸ ἀξίωμα τοῦ πληρεξουσίου ἢ Ἀρμοστοῦ τῆς Ῥωσσίας εἰς τὰς νήσους, καὶ συνοδευόμενος παρ' ἱκανοῦ ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ ἀριθμοῦ στρατιωτικῶν Ῥωσικῶν δυνάμεων, ὅπως τὴν τάξιν ἐπαναφέρῃ καὶ τὸν τόπον ὀργανίσῃ.

Τὴν 31 Αὐγούστου ἐξεδίδετο προκήρυξις τοῦ Μοτzenίγου ἐν ἣ οὗτος προσεκάλει τοὺς κατοίκους τῶν νήσων νὰ ἐπανάελθωσιν εἰς τὴν τάξιν καὶ ἡσυχίαν, πρὸς τακτοποίησιν τῆς Πολιτείας, ἐνθυμίζων τὴν ἐκτεταμένην πληρεξουσιότητά του, καὶ ὑποδεικνύων τὰς ὑπὸ τὰς διαταγὰς του δυνάμεις τῆς τε ξηρᾶς καὶ θαλάσσης. Δι' ἐτέρας συγχρόνου προκηρύξεως πλήρους λυρικοῦ ἐνθουσιασμοῦ ὁ Θεοτόκης ἀνήγγειλε τὴν ἐκ τῆς Ῥωσσίας προελθοῦσαν ἐπὶ τέλους σωτηρίαν τῶν νήσων.

Ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος—ὅστις ἀπὸ τοῦ Μαρτίου 1804 εἶχε διαδεχθῇ ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ῥωσσίας τὸν πατέρα του
 ΑΠΟΜΝ. ΤΟΜ. Α'.

Παῦλον—διὰ τοῦ διορισμοῦ ὡς εἰδικοῦ αὐτοῦ ἀντιπροσώπου καὶ πληρεξουσίου εἰς Ἐπτανήσον, πρὸς διοργάνωσιν αὐτῆς, νησιώτου ἀποσταλέντος παρ' αὐτῷ ὑπὸ τῆς Ἐπτανησιακῆς Πολιτείας πρεσβευτοῦ αὐτῆς, προσέφερεν εἰς τὰς νήσους τὴν μεγίστην τῶν ὑπηρεσιῶν ἐξ ὧων ξένος ἡγεμὼν ἠδύνατο νὰ προσφέρῃ εἰς μικρὰν ἐπικράτειαν ὑπὸ δυσκόλους περιστάσεις διατελοῦσαν· ἐδείκνυε δὲ ὅτι οὐδόλως ἐνδιεφέρετο περὶ τοῦ πῶς οἱ Ἐπτανήσιοι θὰ ἐκανόνιζον τὰ ἐσωτερικά των.

Δυστυχῶς ἔνεκα ἀνικανότητος τοῦ ἐντεταλμένου ἀπωλέσθη καὶ πάλιν μεγάλη διὰ τὰς νήσους εὐκαιρία.

Ὁ Κόμης Γεώργιος Μοτζενίγος ἀπεδείχθη, ὡς θέλομεν ἰδῆ, ὅτι δὲν ἦτο ὁ νησιώτης ὁ δυνάμενος νὰ θέτῃ εἰς ἐνέργειαν ὑπὲρ τῶν ἀληθῶν συμφερόντων καὶ ἀναγκῶν τῶν νήσων τὰ πρὸς τοῦτο ὑπὸ τὴν ἀπεριόριστον ἐξουσίαν του τεθέντα μεγάλα μέσα. Ἀπολυτόφρων, περιωρισμένου νοός, ἐπανερχόμενος εἰς τὴν πατρίδα του ἀντιπρόσωπος πληρεξουσίου μεγάλης αὐτοκρατορίας, δὲν ἐφιλοτιμήθη νὰ καταδείξῃ εἰς τοὺς συμπατριώτας του, εἰμὴ ὅποιον ὄγκον ξένης δυνάμεως ἠδύνατο κατ' ἀρέσκειαν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ κινήσῃ πρὸς ἱκανοποίησιν πάσης αὐτοῦ ἰδιοτροπίας ὁ πρὸ μικροῦ μικροσκοπικὸς παρὰ τῇ αὐτοκράτορι τῆς Ῥωσσίας πρεσβευτῆς τῆς μικροσκοπικῆς ἐπικρατείας των. Ἡ διαγωγή του καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς τετραετοῦς εἰς τὰς νήσους πληρεξουσιότητός του ἐχρησίμευσε πρὸ πάντων ὡς ἡ ἰσχυροτέρα τῶν δικαιολογήσεων τῆς μετὰ ταῦτα διαγωγῆς τοῦ πρώτου ἄγγλου Ἀρμοστοῦ Μαιτλάνδου.

Τὰ πρῶτα βήματα τοῦ Μοτζενίγου μετὰ τὴν εἰς Κέρκυραν ἄφιξίν του ἔδειξαν ὅτι ῥῆτὴν ἐντολὴν εἶχε νὰ προβῇ εἰς τὴν μεταρρύθμισιν ἢ μάλλον κατάργησιν τοῦ Βυζαντινοῦ συντάγματος καὶ τὴν ἀντικατάστασιν αὐτοῦ δι' ἑτέρου ψηφισθητομένου ὑπὸ τῶν ἐπὶ τούτῳ ἐκλεχθησομένων ἀντιπροσώπων τῶν νήσων.

Ἐτήρησε μὲν προσωρινῶς ἢ εὖρεν ἐν Κερκύρᾳ Γερουσίαν, ἀλλ' ἐθεώρησεν ὡς μὴ ὑπάρχοντα τὰ κοινάγια τῶν νήσων καὶ τὰς ἐκ τούτων διορισθείσας τοπικὰς ἀρχάς.

Ἐπὶ κεφαλῇ, ἐκάστης νήσου διώρισε διοικητὴν, γεννηθέντα καὶ κάτοικον εἰς ἄλλην, ὅστις τῇ συμπράξει δύο ἐντοπίων παρέδρων ἐξήσκει ἀπόλυτον σχεδὸν ἐξουσίαν μέχρις ἐκείνης τοῦ νὰ ἐπιπλήττῃ, τιμωρῇ, παύῃ πάντα ὑπάλληλον, καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς δικαστὰς οὓς ἤθελε νομίσῃ εἴτε δωροδοκουμένους, εἴτε φατριάζοντας, εἴτε βραθύμους, εἴτε κεκμηκότας ἐκ τῆς ἐργασίας, διορίζων αὐτὸς ἄλλους ἀντ' αὐτῶν.

Ἡ ἀπ' εὐθείας αὕτη πραγματικὴ κατάργησις τοῦ Βυζαντινοῦ συντάγματος καὶ τῶν μισητῶν κοροσγίων, τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα παύει ἔκτοτε μνημονευόμενον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν νήσων, ἱκανοποιήσασα τὸ πρῶτον ζήτημα τῆς ἐπαναστάσεως, συνέτεινεν, οὐχὶ ὀλιγώτερον τῆς παρουσίας καὶ ἐνεργείας τοῦ ῥωσικοῦ στρατοῦ, πρὸς ταχεῖαν ἐπανάλευσιν τῆς ἡσυχίας καὶ τάξεως εἰς Κέρκυραν καὶ τὰς ἄλλας νήσους, μὴ ἐξαίρουμένης καὶ τῆς δεινότερον ἴσως τῶν ἄλλων σπαραχθείσης Κεφαλληνίας, πρὸς ἣν ἐπανερχόμεθα ὅπως κλείσωμεν τὴν λυπηρὰν διήγησιν τῆς αἵματοχυσίας εἰς τὴν ὁποίαν ἐπὶ τέσσαρα ἔτη ὑπεβλήθησαν αἱ νῆσοι χάριν τῆς ἐπιμονῆς πρὸς ἀναστήλωσιν τοῦ βενετικοῦ ἀρχοντολογίου.

Εἰς Κεφαλληνίαν μετὰ τὴν ἐν Δηξουρίῳ συμπλοκὴν ἡ ἐπ' ἀναστάσις, ὡς εἵπομεν, (α) ἐγενικεύθη μεθ' ὅλης τῆς ἐκατέρωθεν μανίας ἣν ἡ συμπλοκὴ ἐκείνη προεμήνυε. Μάχαι πεισματώδεις συνήφθησαν. Ἡ νίκη ἀπεφασίζετο ὅτε μὲν ὑπὲρ τῶν κυβερνητικῶν, ὅτε δὲ ὑπὲρ τῶν ἐπαναστατῶν, ἐπισφραγίζομένη ἐκάστοτε διὰ τῶν συνήθων ἐπὶ ἀδελφοκτόνων ῥήξεων ὤμοσέτων.

Τὴν 23 Μαρτίου 1802, δεκαεπτὰ ἡμέρας μετὰ τὴν ἐν Κερκύρᾳ ἀναστήλωσιν τῆς ἐξουσίας τοῦ Θεοτόκη καὶ τὴν διάλυσιν τῆς προσωρινῆς τῶν ἀντιπροσώπων κυβερνήσεως, συνεκροτεῖτο ἐν Κεφαλληνίᾳ ἡ τελευταία σπουδαία μάχη. Οἱ κυβερνητικοὶ ἐνθαρρυνθέντες ἐκ τῶν εἰδήσεων τῆς Κερκύρας περικύκλωσαν δι' ἀνωτέρου ἀριθμοῦ μετὰ κανονίων ἰσχυρὸν τῶν

ἐπαναστατῶν σῶμα, συγκείμενον ἐκ δύο χιλιάδων καὶ ἐπέκτεινα καὶ τὸ ὅποιον διευθυνόμενον ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Μεταξᾶ κατὰ τοῦ Ἀργοστολίου ἐστρατοπέδευεν εἰς Ὀμαλά. Ἡ μάχη ὑπῆρξεν ὡς αἱ πρὸ αὐτῆς πεισματώδης, ἀλλ' ὁ ἀνώτερος ἀριθμὸς καὶ τὰ κανόνια ὑπερίσχυσαν. Οἱ ἐπαναστάται κατετροπώθησαν καὶ διεσκορπίσθησαν. Οἱ ἀρχηγοὶ συνελήφθησαν, ἐν οἷς καὶ ἐκ τῶν δύο ἀδελφῶν Μεταξᾶ ὁ Καῖσαρ, ὅστις κατεδικάσθη καὶ ὑπέστη τὸν διὰ τουφεκισμοῦ θάνατον, τοῦ ἐτέρου ἀδελφοῦ—Ἀνδρέου—σωθέντος διὰ τῆς φυγῆς εἰς Ζάκυνθον.

Μετὰ τὴν νίκην ταύτην οἱ κυβερνητικοὶ ἐστράφησαν κατὰ τοῦ Ληξουρίου τὸ ὅποιον καὶ διὰ θαλάσσης ἐκκονοβόλουν διὰ πέντε πλοίων Λιβυθινῶν καὶ μιᾶς τοῦ δημοσίου *Καρδαλίτζας* (α). Οἱ ἐν Ληξουρίῳ χωρικοὶ ἐπαναστᾶται πειθόμενοι εἰς τὰς παρακλήσεις τῶν πολιτῶν, ἵνα μὴ εἰς περισσοτέρας καταστροφὰς τὴν πόλιν ἐκθέσωσιν, ἐξῆλθον καὶ διεσκορπίζοντο εἰς τὴν ἐξοχὴν, μὴ δυνάμενοι μὲν πλέον νὰ συγκεντρωθῶσιν εἰς ἰσχυρὰ πρὸς ἐπίθεσιν σώματα, ἐξακολουθοῦντες ὅμως ἄχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μοτζενίγου τῶν ἀτάκτων τὸν πόλεμον.

Οἱ κυβερνητικοὶ εἰσῆρχοντο εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ληξουρίου ἢ Γερουσίᾳ συνέχαιρε τῇ ἐπικρατείᾳ διὰ τὸν θρίαμβον τοῦτον, καὶ ἀπέστειλλε πρὸς τὸν διευθύνοντα τοὺς κυβερνητικοὺς Πρύτανιν Ἄννινον στολὴν ἀρχιστρατήγου, ὃ δὲ πρίγκιψ Θεοτόκης διὰ διακοινώσεως τοῦ Ἀπριλίου 1802 ἀνῆγγεilen εἰς τὰς ἐγγυητρίας δυνάμεις ὅτι ἡ ἡσυχία ἀποκατέστη ἐν Κεφαλληνίᾳ.

Παρατηρήθη καὶ ἐν τῇ ἐπαναστάσει ταύτῃ τῆς Κεφαλληνίας ὅτι συνήθως καὶ κατὰ τὰς ἐν τῇ νήσῳ ἐκείνῃ προηγηθείσας. Ἐνῷ τοῦ κινήματος ἡ ἀρχὴ ἔδειξεν ἐξέγερσιν τοῦ λαοῦ κατὰ τῶν πιεζόντων αὐτὸν, ἀκολούθως ἀνέλαβε τὴν μορφήν ἐπιθέσεως τοπαρχῶν κατὰ τῶν ἀντιζήλων των. Ἐσημειώσαμεν προηγουμένως τὸ αἷτιον τούτου. (β) Ὅπερ ὅμως ἐν τῇ

(α) Χιώτη Τόμ. Γ'. Σελ. 783.

(β) Ἰδε ἀνωτέρω σελ. 26.

ἐπαναστάσει ταύτῃ περιπλέον ἀναφαίνεται, εἶναι ὅτι μετὰ τὴν ἔκρηξιν ἐπαρουσιάσθησαν ὅπως ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῆς τεθῶσιν εὐγενεῖς, εἴτε μέλη τῆς τοπικῆς τῆς νήσου κυβερνήσεως, οἷος ὁ Φωκᾶς Ἀνδρικότος συλληφθεὶς ἐν συμπλοκῇ καὶ τουφεκιθθεὶς πρὸ τῆς εἰς Ὀμαλὰ μάχης, εἴτε μέλη τῆς γενικῆς κυβερνήσεως ἡγουν τῆς Γερουσίας, οἷος ὁ Ἀνδρέας Μεταξᾶς, ἐγκαταλείψαντες τὰς ἐν τῇ τοπικῇ ἢ γενικῇ κυβερνήσει θέσεις των ὅπως ἀναλάβωσι τὴν ἀρχηγίαν ἐπαναστάσεως κατὰ τε τῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ ἀρχοντολογίου. Ἐμφαντικὴ καταδίκη τοῦ συστήματος, ἀπαγγελλομένη ἐν αἵματι παρ' αὐτῶν τῶν ἰδίων μελῶν τοῦ σώματος ἐκείνου ὅπερ τὸ σύστημα ἀνίδρου προνομιοῦχον, ἀποκαθιστῶσα βαρυτέραν τὴν εὐθύνην τῶν εἰς τὴν τήρησιν τοῦ θεσμοῦ ἐπιμεινάντων.

Βεβαίως πολὺ συμφερότερον ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν ὑπολήψεως καὶ τοῦ κυβερνηθέντος τοῦ θά ἐνῆργουν οἱ κατὰ καιροῦς, μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς Βενετοκρατίας, τὴν Ἐπτάνησον κυβερνήσαντες ξένοι, ἂν δὲν παρέρχοντο νὰ πιστεύσωσιν ὅτι εἰς τὰς νήσους εὑρίσκον πεπαγωμένον καὶ ὠργανισμένον ὑπὸ τῶν Βενετῶν σῶμα ἀριστοκρατίας, δυνάμενον ὥς σῶμα νὰ ἐξασκήσῃ πειθαρχικὴν τινα ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ἰδίων αὐτοῦ μελῶν καὶ δι' αὐτῶν ἐπὶ μερίδος τινὸς τῆς κοινωνίας. Παρασυρόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀπαισίου τούτου λάθους, ἐξ οὗ κυρίως ἄπαντα τὰ ὑπὸ τὰς διαφόρους ξενοκρατίας δεινὰ τῶν νήσων ἐπήγαγον (α) — καὶ εἰς ὃ ἐν μέρει διατελοῦσιν ἀκόμη σήμερον οὐ μόνον ξένοι τινες, (β) ἀλλὰ καὶ τινες τῶν ἡμετέρων πολιτικῶν, τῶν γινώσκον λαβόντων μόνον τοῦ πρὸ τῶν 1864 ἐλληνικοῦ βασιλείου —

(α) Μόνοι οἱ Ἄγγλοι μετὰ παρίλυσιν πολλῶν ἀπὸ τῆς εἰς τὰς νήσους ἐλευθερίας των ἐτῶν διέβλεψαν τὸ λάθος τοῦτο, ἀλλὰ λίαν ἀμυδρῶς.

(β) Ὅτε ὁ Εἰρηνικὸς Σπώνικς ἠγοιμάζετο νὰ κατέλθῃ μετὰ τοῦ βασιλέως Γεωργίου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐδιδάσκετο μετὰ μεγάλης σπουδῆς τὴν Ἰταλικὴν, πιστεύσας ὅτι τὸ παρ' αὐτοῦ ὑποτιθέμενον ἰδιαίτερον ἀριστοκρατικὸν σῶμα ἐν Ἐπτάνησι, ἔχρηστο ἀποκλειστικῶς τῇ Ἰταλικῇ, δι' ἧς καὶ μόνης δῆθεν ἡδυνάτο τις νὰ τεθῇ μετ' αὐτοῦ εἰς συγκοινωνίαν. Ἐθεραπεύθη τῆς περὶ τὴν γλῶσσαν ἀπάτης ὁ Εἰρηνικὸς ἐρχόμενος ἐν Ἑλλάδι, ἀλλ' ἔμεινε προσκεκολλημένος εἰς τὴν ἑτέραν, ὅτι τὸ μέγιστον ἐκ τῆς ἐνόςσεως διὰ τὴν Ἑλλάδα εὐεργέτημα ἦτο, ἢ διὰ τῶν

ἐπίστευσαν ὅτι πρὸς ἀποφυγὴν ἐπικινδύνου διὰ τὴν δημοσίαν
τάξιν ἀντιδράσεως τοῦ σώματος τοῦτου ὤφειλον νὰ τὸ ὑπο-
στηρίξωσι καὶ νὰ προστατεύσωσι τὴν δῆθεν θέσιν του.

Ἐσημειώσαμεν ἐν τῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ τὰ ποικίλα αἷτια
δι' ἃ τὸ ἐγκαθιδρυθὲν παρὰ τῆς Βενετοκρατίας εἰς τὰς νήσους
ὀλιγαρχικὸν ἢ ἀριστοκρατικὸν σῶμα ἀδυνατοῦσε ν' ἀναλάβῃ ἐνέρ-
γειαν ὡς σῶμα. Ἐκθέσαντες δὲ διὰ τῆς μεγαλητέρας συντο-
μίας τῷ ἀναγνώστῃ ἡμῶν τὰ ἐπελθόντα ἀπὸ τοῦ 1799 ἄ-
χρι τοῦ 1803 τῇ Ἑπτανήσῳ δευνὰ ἔνεκα τῆς ὑπὸ τῶν ξένων
παραγνώρισεως τῆς ἀληθείας ταύτης, θέλομεν ἤδη ἐν ὀλίγοις
ἐξετάσαι ἂν τὰ δευνὰ ταῦτα προελαμβάνοντο μὴ ὑποστηρι-
ζόμενων τῶν ὀλιγαρχικῶν ἀξιώσεων τοῦ ἀρχοντολογίου.

Παρατηρηταί τινες θεωροῦντες τὰ εὐθὺς μετὰ τὴν ἀναστή-
λωσιν τοῦ ἀρχοντολογίου, κατὰ τὰ 1799, ἐκδοθέντα ψηφί-
σματα δουλικῆς εὐγνωμοσύνης ἐν Κερκύρᾳ τὰ ἐκκοπέντα χρυ-
σᾶ καὶ ἀργυρᾶ νομισματοδόσημα ἐν Κεφαλληνίᾳ, καὶ τὴν ἐκ
Ζακύνθου πρὸς τὸν Νέλσωνα διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ γαλ-
λικοῦ στόλου εἰς Ἀβουκίρ ἀποσταλῆσαν συγχαρητήριον ἐπι-
στολὴν μετὰ τῆς ἀργυρᾶς σπάθης καὶ ράβδου, ἐκλαμβάνουσι
ταῦτα, συνδυάζοντές τα μετὰ τῆς ὑπὲρ τῶν Ῥώσων κατὰ
τῶν Γάλλων ἐξεγέρσεως τοῦ λαοῦ, ὡς ἀποδείξεις ὅτι αἱ νῆ-
σοι ἀπαυδῆσασαι ἐκ τῶν δημαγωγικῶν τῶν δημοκρατικῶν ἐ-
πεθύμουν τὴν ἐπάνοδον τῆς ὀλιγαρχίας, καὶ ὅτι ἐπομένως καὶ
ἂν ἡ δημοκρατία δὲν ἀνετρέπετο ὑπὸ τῶν Ῥωσσο-Τούρκων,
ῤῥῆξαι ἀντιδράσεως κατ' αὐτῆς πρὸς ἀναστήλωσιν τοῦ ἀρχον-
τολογίου θὰ συνέβαινον.

Ἄλλ' οἱ οὕτω κρίνοντες ἐπὶ τῶν ἐκδηλώσεων ἐκεῖνων, λη-
σμονοῦσιν ὅτι αὐταὶ ἐξήρχοντο μόνον ἐκ τῶν ἀναστηλωθέν-

νῆσων εἰσαγωγὴ ἐν τῷ κράτει συμπεπηγμένης καὶ μεμορφωμένης ἀριστοκρα-
τίας δυναμένης μεγάλας νὰ προσφέρῃ ὑπηρεσίας εἰς τὰ τὴν κυβέρνησιν καὶ τὴν
διοίκησιν τοῦ κράτους. Ἐντεῦθεν ἡ πρώτη ιδέα τῆς ἀνάγκης τῆς χρησιμοποιο-
ύσεως τῆς Ἑπτανησιακῆς καμαρίλλας, ἥτις θέλει δημιουργήσῃ, εἶθε νὰ ψευ-
δοῦμεν, περὶ τὸν βασιλεῖα Γεώργιον δυσκολίας ἐπὶ χειροτέρας ἐκείνων ὥς ἄλ-
λοτε περὶ τοῦς Ἀγγλοὺς ἀρυστάς ἐδημιούργησε.

των μεγαλοπρεπῶν κοινοσγιῶν, τὰ ὅποια ἀρκούντως ἤδη ὁ ἀναγνώστης γινώσκει, καὶ κατὰ τῶν ὁποίων ὁ τόπος ἐπὶ τρεῖς καὶ τέσσαρας ἑκατονταετηρίδας ἐπάλαισε. Μεθ' ὅσα δὲ ὑπ' ὅψιν τοῦ ἀναγνώστου ἐθέσαμεν, λίαν τολμηρὰν θὰ θεωρήτῃ, πιστεύομεν, τὴν ὑπόθεσιν ὅτι τῶν δημοκρατικῶν τὴν κυβέρνησιν κατεχόντων θὰ ἡδύνατο ποτὲ πρὸς ἐπάνοδον τοῦ βενετικοῦ πολιτεύματος ὕλικῶς ν' ἀντιδράσῃ τὸ ἀρχοντολόγιον ἐκεῖνο ὅπερ βίᾳ διὰ τῶν ξένων ἐπαναλαβὸν τὴν ἐξουσίαν καὶ ἐν αὐτῇ διὰ τῶν ὅπλων τῶν Ῥώσσω, Τούρκων καὶ Ἀγγλων ὑποστηριχθὲν, οὐδὲν ἥττον παντοῦ ἀνετράπη, οὐδαμοῦ δεῖξαν ἐντιμὸν τινα τοῦλάχιστον ὑποχώρησιν. (α) Μόνον ἐν Κεφαλληνίᾳ ἐφάνησαν μερίδες πράγματι συγκρουόμεναι. Ἀλλὰ ἐσημειώσαμεν τὸν ἰδιάζοντα χαρακτῆρα τῆς πάλης ἐκείνης, ἥ τις ἄλλως, ὡς ἴδομεν, ἀρχὴν βεβαίως δὲν θὰ ἐλάβανεν ἀνευ τῆς ἐπιμονῆς πρὸς ἐπιβολὴν τοῦ Βυζαντινοῦ συντάγματος καὶ τῶν ἀνοήτων πρὸς ἐφαρμογὴν του ἐνεργειῶν τῶν ἐν Ἀγροστολίῳ ὀλιγαρχικῶν. Οὐδέποτε δὲ εἴτε ὁ Ἄννινος, εἴτε ὁ Μεταξᾶς, εἴτε οἷόςδεποτε τοπάρχης τῆς νήσου ἐκείνης, ἐξ οἰωνοδήποτε καὶ ἂν ὠθεῖτο κινήτρων, θ' ἀπετόλμα νὰ ταράξῃ τὴν δημοσίαν ἡσυχίαν ἂν ἔβλεπεν ἐπὶ κεφαλῇς τῆς Πολιτείας κυβέρνησιν μὴ παρὰ τοῦ λαοῦ μισουμένην, μὴ παρὰ τῶν ἐδίων αὐτῆς μελῶν πολεμουμένην.

Ἡ κατὰ τὴν ἔλευσιν τῶν Ῥώσσο-Τούρκων ἐξέγερσις τοῦ λαοῦ τῶν νήσων κατὰ τῶν Γάλλων πᾶν ἄλλο ἀποδεικνύει ἢ ἐπιθυμίαν τοῦ τόπου πρὸς ἐπανάλευσιν τῶν βενετικῶν θεσμῶν. Τὰ πρὸ καὶ μετὰ ταῦτα συμβάντα ἄρδην καταστρέφουσι καὶ αὐτὴν τὴν περὶ τούτου ὑπόνοιαν. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ εὐλαβοῦς ὁμοθρήσκου καὶ ἡ παρ' αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τοῦ Πατριάρχου διδομένη ὑπόσχεσις τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς πλήρους ἀ-

(α) Παρικτὸς τῶν ὅσων προηγουμένως ἐθέσαμεν, ἄξιον σημειώσεως ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ταύτην εἶναι καὶ τὸ ἐπόμενον ἐπεισόδιον. Ὅτε ὁ Μαρτινέγγος ἐκπύρεται τὴν Ζάκυνθον αὐτοδιοίκητον καὶ ἀπεισπααμένην τῆς ὁμοσπονδίας, ἠθέλησε νὰ ἀνοχοποιήσῃ εἰς τοῦτο καὶ τοὺς εὐγενεῖς. Ὅθεν τοὺς προσεκάλεσεν εἰς κοινὸν σύγκλητον καὶ κατῴρθε δι' οὐ μόνον νὰ συγκροτήσῃ πλήρη ἀπαρτίαν τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ νὰ λάβῃ πᾶν πλῆθος ἀπόφασιν περὶ τῶν διαθεμάτων του.

νεξαρτησίας τῆς Ἑπτανήσου οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀγγελ-
λομένης ὡς μελλούσης νὰ ἐνεργηθῇ μετὰ τοῦτο ἀπελευθερώ-
σεως τοῦ ὅλου ἔθνους, ἐπέφερε τὴν ἐξέγερσιν ἐκείνην παρὰ
λαῶ πιστεύοντι τότε τὸ κείμενον τοῦ Ἀγαθωγγέλου σχεδὸν θεό-
πνευστον καὶ προσδοκῶντι παρὰ τοῦ γένους τῶν Ξανθῶν τὴν
εἰς τοὺς πιστοὺς παράδοσιν τῆς Ἀγίας Σοφίας.

Ἡ κοινωνία θεβαίως δὲν θὰ ὑπεστήριζε διαρκῶς τὴν ὑπὸ
τῶν δημοκρατικῶν Γάλλων δοθεῖσαν τῇ Πολιτείᾳ διατύπωσιν.
Δὲν ἐθεραπεύοντο δι' αὐτῆς αἱ ἀνάγκαι τῆς, δὲν διετυποῦντο ἐν
αὐτῇ αἱ πεποιθήσεις τῆς. Οὐδὲν ἦτον ἱστορικὴ ἀλήθεια εἶναι,
ὅτι ἔως οὐ διαρκούσης τῆς δημοκρατίας τὸ ἀρχοντολόγιον
ἀνατετραμμένον διετέλεσε πλήρης ἡσυχία καὶ τάξις εἰς τὰς
νῆσους ἐδασίλευσε, καὶ αὐτὰ τὰ ἰδιωτικὰ ἐγκλήματα σχεδὸν
καθ' ὁλοκληρίαν ἐξέλιπον. Ἐν τῷ ὑπὸ τὴν ἡσυχίαν ἐκείνην
ἐργασμῷ τῆς κοινωνίας τὸ κατάλληλον ~~ὅτι~~ τὴν πολιτείαν πο-
λίτευμα θὰ προητοιμάζετο ἐν εἰρήνῃ, ἂν διὰ τοῦ Βυζαντινοῦ
συντάγματος δὲν ἀνεπηδοῦσεν ἐν τῷ μέσῳ εἰδεχθέστερον ἢ
ἄλλοτε τοῦ παρελθόντος τὸ φάσμα.

Ἐσπαράχθη καὶ αἱματοκυλίσθη ἐπὶ τέσσαρα ἔτη εἰς μάτῃν
ὁ τόπος, διότι καὶ πάλιν ἡ ξενικὴ ἐπέμβασις παρημποδισε
τὰς συνεπείας τοῦ ἀγῶνός του νὰ φανῶσιν. Ἀλλὰ κατώρθω-
σε νὰ διατυπώσῃ ἐνώπιον τῶν μεταγενεστέρων ποῖα ἦσαν αἱ
ἀπαιτήσεις του καὶ νὰ δείξῃ τὴν μεγάλην του μετριοπάθειαν,
ἣν ὅπως μὴ ἱκανοποιήσωσιν ἐπροτίμησαν τὴν ἐμφύλιον ρῆ-
ξιν καὶ σφαγὴν.

Δι' ὁπόσης μηδαμινῆς θυσίας θὰ ἐπανήρχετο ἡ τάξις εἰς τὰς
νῆσους, καὶ μετὰ τὴν ἐξέγερσιν διὰ τὰ ἐν Κωνσταντινουπό-
λει κατὰ τὰ 1800 τελεσθέντα, δι' ὁποίων μικρῶν παραχω-
ρήσεων θὰ ἐθεώρει καὶ τότε ἀκόμη ἑαυτὸν ἱκανοποιημένον ὁ
λαὸς, ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς παρ' αὐτοῦ τοῦ Θεοτόκῃ ἀναγνω-
ρισθείσης μετριοπαθείας τῶν ἐπαναστατῶν καὶ μετὰ τὸν κα-
τόπιν αἱματηρὸν θρίαμβόν των.

Δὲν ἐζήτησαν, ὡς ἠδύναντο, λόγον διὰ τὸ παρελθόν, ἢ εὐ-
θύνες διὰ τὸ καπνίζον ἄθῳον αἷμα, ἀπήτησαν μόνον τὴν ἀ-

υγνωρίσιν τοῦ δικαίωματος τοῦ πολίτου εἰς τόπους ὅπου 83 οἰκογένειαι ἐν Κερκύρα, 93 ἐν Ζακύνθῳ, 30 ἐν Κυθήροις καὶ τοπάρχαι τινὲς ἐν Κεφαλληνίᾳ δὲν ἀνεγνωρίζον εἰμὴ τὸ τοῦ τυράννου ὑπὸ τὸν ξένον, εἴτε Βενετὸς ἀπεκαλεῖτο οὗτος, εἴτε καὶ Τοῦρκος.

Ἡ ἀμέσως μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν εὐγενῶν παραδοχὴν τῶν αἰτήσεων τῆς ἀντιπροσωπείας ἐπανελθοῦσα πληρεστάτη τάξις ἐν Κερκύρα, ἡ ἐν αὐτῇ καὶ ταῖς λοιπαῖς νήσοις μὴ διαταραχθεῖσα ἡσυχία καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς δημοκρατίας, καὶ ἡ σταθερῶς τηρηθεῖσα ἡρεμία ἐν ταῖς νήσοις ἐκείναις ὅπου αἰτία πολέμου κατὰ ἀρχοντολογίου δὲν ὑπῆρχεν, ἀρκοῦσιν ὅπως πληρέστατα ἀποδείξωσιν, ὅτι μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς βενετοκρατίας ἡ ἡσυχία εἰς τὰς νήσους δὲν θὰ ἐταράσσετο, τὰ ἀπὸ τοῦ 1799 ἄχρι τοῦ 1803 δεινὰ τῶν νήσων δὲν θὰ ἐπῆρχοντο ἄνευ τῆς ἐνέχου ἐπιμονῆς πρὸς ἀναστήλωσιν τῆς βενετικῆς ὀλιγαρχίας. Τοῦτο προσεπιβεβαιουῖται, ὡς ἐκ περισσοῦ, ὑπὸ τῆς ἐπισήμου ἐξομολογήσεως αὐτοῦ τοῦ ἀρχοντολογίου διὰ τοῦ κύρους τοῦ στόματος τῆς Γερουσίας καὶ τοῦ Προέδρου αὐτῆς Θεοτόκη.

Ὅτε ἡ Γερουσία κατὰ τὰ 1803 ἀπέστειλεν εἰς Πετροῦπολιν πρέσβυν τῆς Πολιτείας, εἰς ἀναπλήρωσιν τοῦ Μοτζενίγου, τὸν Ζακύνθιον Δημήτριον Ναράντζην, διετάσσετο οὗτος ῥητῶς διὰ τῶν δοθεισῶν αὐτῷ γραπτῶν ὁδηγιῶν, φερουσῶν τὴν ὑπογραφὴν τοῦ πρίγκιπος καὶ προέδρου τῆς Γερουσίας Θεοτόκη ἀνὰ παραστήσῃ τῷ Αὐτοκράτορι Ἀλεξάνδρῳ τὴν ἀξιοθρήνητον «θέσιν εἰς ἣν περιῆλθεν ἡ πολιτεία, καταδεικνύων (facendo vedere) οὕτω πᾶσι καὶ πρῶτη αἰτία τῶν ταλαιπωρησάντων αὐτὴν δεινῶν ἦτο τὸ σύνταγμα (τὸ βυζαντινὸν) τὸ ὅποιον ἀφῆρσεν ἐλπίδας, ἀντέκρουσεν ἐπιθυμίας καὶ ἐξῆψε πάθῃ ὠθησάντα τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὰ ἄκρα, καὶ ὅτι ἐπομένως νέον σύνταγμα προσεδοκᾶτο ἀνυπομόνως». (α).

(α) Commissione data dal Principe e Preside del Senato delle sette isole Jonie al nobile sig. Demetrio Naranzi, incaricato d'affari della repubblica presso l'imperial Corte di Russia—Luzzi op. citat. pag. 120.

Ἐπιμένοντες δεικνύοντες πόσον εὐκόλως ἡδυνάτο τις νὰ πρὸ-
λάβῃ τὰ ἀπὸ τοῦ 1799 ἄχρι τοῦ 1803 ἐπελθόντα δεινὰ
εἰς τὰς νήσους, καὶ πόσον ἐβρίζωμένη ἦτο καὶ εἰς αὐτοὺς
τοὺς εὐγενεῖς ἢ πεποίησις ὅτι οἱ βενετικοὶ θεσμοὶ δὲν ἡδύ-
ναντο πλέον ἢ διὰ τῆς εἰας τῆς ξένης λόγχης νὰ στηριχθῶ-
σι, διότι, τὸ ἐπαναλαμβάνοντες, ἡ ἐποχὴ ἐκείνη ὑπῆρξε μία
τῶν ἰσχυρῶς ἐπιδρασασῶν ἐπὶ τῆς μετὰ ταῦτα τύχης οὐ μό-
νον τῶν νήσων, ἀλλὰ τοῦ ἔθνους.

Τὸ χερίστον τῆς ἐποχῆς ταύτης διὰ τὰ ἀποτελέσματά του
δὲν εἶναι κυρίως αἱ ὑπὸ τῆς ἀνοήτου ἐπιμονῆς τοῦ ἀρχον-
τολογίου προκληθεῖσαι σφαγαὶ καὶ καταστροφαί, ἀλλ', ὅπερ καὶ
ἀνωτέρω ἐβίξαμεν, ἡ ἐκ τούτου καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς μᾶλλον
ἐνδιαφερομένοις ὑπὲρ τῶν νήσων ἰσχυροῖς τῆς Εὐρώπης μορ-
φωθείσα πεποίησις, ὅτι δημοσία τάξις καὶ ἡσυχία ἦτον ἀ-
δύνατος ἐν Ἑπτανήσῳ, καὶ ὅτι αὕτη θὰ ἐχρησίμευεν ὡς πυρ-
ρὴν καὶ κίνητρον νέων ἐπαναστάσεων, ἅντις ἐπ' αὐτῆς ἀ-
μέσου ἐπιτηρήσεως καὶ πιέσεως μιᾶς τῶν μεγάλων Δυνάμεων.

Ὅτε δὲ οἱ θριαμβεύσαντες κατὰ τοῦ Α' Ναπολέοντος σύμ-
μαχοι συνήρχοντο ἐν συνόδοις ὅπως τὴν τύχην τῶν ἐθνῶν
προσδιορίσωσιν, ἡ πεποίησις αὕτη, ἣν ἂν τυχὸν δὲν συνεμε-
ρίζετο καὶ αὐτὸς ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας, ἀλλὰ δὲν ἡδύ-
νατο οὔτε πόρρωθεν νὰ τὴν ἀντικρούσῃ, (α) ἀπέκλειεν ἐκ τῶν
προτέρων πᾶσιν ἰδέαν περὶ ἀναγνώρισεως πραγματικῆς ἀνεξαρ-
τησίας ἐν Ἑπτανήσῳ.

(α) Ἡ ἰδέα αὕτη τοσοῦτον ἐκυρίευσεν τότε ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ Φώσκολος
λίαν περιπαθῶς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του ἀγαπήσας, ὅστις πρὸ καὶ
μετὰ τὴν συνομολόγησιν τῆς συνθήκης τῶν 1815, στενωπὸς μετὰ τοῦ Καποδι-
στρίου ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν νήσων εἰργάσθη, καὶ ὅστις βεβαίως δὲν ὡ-
δηγεῖτο ὑπὸ τῶν ιδεῶν τῶν διπλωματῶν τῶν 1815 ἐκείναις ὁλως ἀδύνατον
τὴν ὑπαρξίν ἀνεξαρτήτου Ἑπτανήσου, καὶ ὑπιστῆριζεν ὅτι αἱ νῆσοι ὡφείλαν
πρὸς ἐξασφάλισίν των νὰ ὑποβληθῶσιν ὑπὸ τὴν κατοχὴν μιᾶς τῶν μεγάλων
Δυνάμεων. (Ὁρα *Riflessi di Ugo Foscolo sullo stato delle Isole Ionie*. Μ.
Β. Τοῦ πονήματος τούτου τοῦ Φωσκόλου ἐδημοσιεύθη ἑλληνικῇ μετὰφρασίς
εἰς τὴν ἄλλοτε ἐν Ζακύνθῳ ἐκδιδόμενην ἐφημερίδα τὸ Μίλλεν. Τὸ ἰταλικὸν πρω-
τότυπον σώζεται ἐνέκδοτον ἐν Ζακύνθῳ.)

Ἐντε τῇ συνόδῳ τῆς Βιέννης τῶν 1814, καὶ ἐν τῇ τῶν Παρισίων τῶν 1815 σφοδραὶ συζητήσεις σχεδὸν μέχρι βήξεως περὶ Ἑπτανήσου, ὡς θέλομεν ἰδῆ, ἐγένοντο, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τοῦ ζητήματος εἰς τίνα καὶ ὑπὸ ποίους ὅρους ἡ κατοχὴ τῆς Ἑπτανήσου θὰ παρεχωρεῖτο.

Ἐν τῇ ἀμοιβαίᾳ ὅμως τῶν Δυνάμεων ἀντιζηλία, ὁμαλήν εἰς αὐτάς θὰ ἐπαρουσίαζε τὸ ἐπτανησιακὸν ζήτημα πρὸς λύσιν τοῦ ἔποψιν, ἂν αἱ Δυνάμεις, ὧν ἐκάστη ἐπεθύμει δι' ἑαυτὴν τὴν κατοχὴν τῆς ἐπιζήλου γεωγραφικῆς θέσεως καὶ τῶν τότε ἀπορθητῶν φρουρίων τῆς Ἑπτανήσου, ἠδύνατο νὰ πιστεύσωσιν ὅτι ἡ Ἑπτανήσος ἐμποροῦσε νὰ μείνῃ ἀνεξάρτητος εἰς οὐδένα ἀνήκουσα, καὶ ὅτι χωρὶς εἰς οὐδένα φόβους ἡ ἀνησυχίας ταραχῶν νὰ διεγείρῃ ἠδύνατο ἐλευθέρᾳ νὰ κηρυχθῇ ὑπὸ τὴν γενικὴν ἐγγύησιν ἀπασῶν τῶν Δυνάμεων.

Ἀλλὰ ἡ πρότασις αὕτη, ἣν ἄπασαι αἱ μὴ ἐλπίζουσαι ἡ μὴ εὐκόλως δυνάμεναι νὰ καθέξωσι τὰς νήσους Δυνάμεις προθύμως θὰ ὑπεστήριζον, καὶ τὴν ὁποίαν εἰς τῶν μᾶλλον ἐν ταῖς συνόδοις ἐκείναις ἰσχυρόντων θὰ εἰσῆγαγε βεβαίως ἂν αὐτὸς περὶ αὐτῆς ἐπαίθετο, ἡ ἐπίστευεν ὅτι τοὺς ἄλλους ἠδύνατο περὶ αὐτῆς νὰ πείσῃ, δὲν ἠδύνατο δι' οὗς λόγους εἴπομεν παρ' οὐδενὸς νὰ προταθῇ. (α)

Οὕτως ἀποκατέστη ἐκ τῶν προτέρων ἀδύνατος ἡ ὑποστήριξις ἰδέας, ἡ τις πραγματοποιουμένη θὰ συνέτεινε νὰ δώσῃ εὐτυχέστερον πέρας εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ 1821, — ἑλληνικὴ ἐπικράτεια ἐλευθέρως δυνάμενη νὰ ἐνεργήσῃ θὰ ἐπαρουσιάζετο

(α) Ἡ Βενετικὴ κυβέρνησις, γράφει ὁ Φώσκολος (Riflessi sullo stato delle Isole Ionie) ἀπερρίψασα τὸ αἴμα ἡμῶν καὶ μᾶς διέφθειρε . . . Μᾶς προσεφίρθη ἡ εὐκαιρία, ἀλλὰ εἰδείξαμεν ὅτι δὲν ἐγινώσκομεν ν' αὐτοδιοικηθῶμεν. Ὅταν εἰς Ῥώσσοι καὶ οἱ Τοῦρκοι μᾶς υἰοθέτησαν ὑπὸ τὴν προστασίαν των, οἱ ἀπολαύοντες τοῦ δικαιώματος τοῦ πολίτου (Cittadini) ἀντὶ νὰ ἐνωθῶσι τῇ πατρίδι, διηρήθησαν ὥπως ὑπαχθῶσιν εἰς τὰς φατριαστικὰς βραδιουργίας Τούρκων, Ῥώσων, Ἀγγλων, Γάλλων . . . Ἰπῆχθημεν παθητικῶς εἰς ὅλας τὰς καταστροφὰς τῶν τότε καιρῶν καὶ οὐδένα καρπὸν συλλέξαντες δὲν ἀνεδίσαμεν τὴν ὑπόληψιν τῆς Εὐρώπης. Ὡς ἐκ τούτων μᾶς εἰσέφησαν ἐν τῇ συνόδῳ τῆς Βιέννης ποίμνια προβάτων, περὶ ὧν συζητητίον ἦν μόνον ἂν ἔπρεπε μᾶλλον ζούω ἢ ἐκείω νὰ δεθῶσι πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀντιώστων τῶν ἰσχυρῶν.

ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους τοῦ ἀγῶνος ἐκείνου παρὰ τὸ πλεονὲς τῶν ἀγωνιζομένων. Κατὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου, λόγον τῆς ἀνεξαρτήτου ὑπάρξεώς της ἡ Ἑπτάνησος δὲν θὰ εἶχα πλέον, ἢ ἔνωσης θὰ ἐπραγματοποιεῖτο ἀπὸ τοῦ 1826, καὶ τὰ μετὰ ταῦτα πρὸς πρᾶγματοποίησίν της δαπανηθέντα τεσσαράκοντα ἀγωνίας ἔτη θὰ κατηναλίσκοντο εἰς ἄλλην ἐργασίαν τῆς ἐθνικῆς ιδέας, ἢ τις τίς οἶδεν εἰς ποῖον σημεῖον θὰ εὐρίσκετο τῶρα ἢ πρὸς ποῖον θὰ προσήγγιζε.

Δὲν θὰ ἐβρύνομεν ἴσως τὸν ἀναγνώστην διὰ τῶν σκέψεων τούτων ἂν ἐπρόκειτο περὶ ἱστορικοῦ γεγονότος, ἀπλῶς διὰ παντὸς τελεσθέντος καὶ τοῦ ὁποῖου αἱ συνέπειαι μόνον ἐπὶ παρελθούσης ἐποχῆς ἐπενήργησαν.

Ἡ ἐποχὴ τῶν 1799—1803 παρῆλθε βεβαίως ἀνεπιστρεπτί. Ἀλλὰ τὰ ὀδυνηρὰ αὐτῆς ἀποτελέσματα παρατείνουσι μέχρις ἡμῶν τὰς συνεπείας των, τὰ δὲ παραγαζόμενα αὐτὰ αἰτία θὰ μᾶς παρακολουθήσωσιν εἰς τὴν σειρὰν τῶν Ἀπομνημονευμάτων τούτων ὑπὸ ἄλλας μὲν μορφάς καὶ τύπους, πλὴν ὑπὸ τὰ αὐτὰ κίνητρα, ἄλλα παρεμβάλλοντα εἰς τὴν κίνησιν τῆς ἐθνικῆς προόδου προσκόμματα.

Ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν Μοτζενίγον.

Ἀφοῦ οὗτος διέταξε καθ' ὃν τρόπον εἶπομεν τὰ τῶν προσωρινῶν τοπικῶν κυβερνήσεων, ἠθέλησε νὰ μεταβρύθμῃ καὶ τὴν Γερουσίαν. Ἐτήρησε μόνον τὸν πρόεδρον Θεοτόκην, διατάξας τοὺς γερουσιαστάς, πρὸ τῆς καταθέσεως τῆς παραιτήσεώς των νὰ δώσωσι τῷ Προέδρῳ διπλοῦν κατάλογον ὀνομάτων ἐξ ἐκάστης νήσου, ὅπως ἐκ τῶν ὀνομάτων τούτων οἱ τῆς νήσου δικασταὶ ἐκλέξωσι τὸ ἥμισυ πρὸς συγκρότησιν προσωρινῆς Γερουσίας.—Καὶ ἰδοὺ ἡ ἀρχὴ τοῦ διπλοῦ ἐκείνου καταλόγου, δι' οὗ ἐπὶ τῆς ἀγγλικῆς προστασίας μέχρι τῶν 1830 διεξήχθησαν ἐν ταῖς νήσοις αἱ ἐκλογαί, καὶ τὸν ὅποιον δὲν ἐφύερεν, ἀλλ' εὔρε καὶ ἐτήρησε κατὰ τὰ 1817 ὁ Μαίτλανδ.

Ἡ διαταγὴ αὕτη δυσηρέστησε γενικῶς. Ἐν Ζακύνθῳ προσήχθη τοῖς προξένοις Ῥωσσίας καὶ Γαλλίας διαμαρτύρησις κατ' αὐτῆς ὑπογραφείσα παρὰ τῶν δικαστῶν καὶ ἄλλων πολιτῶν, ἐν

ἡ ἐδῆλουν ὅτι δὲν ἠδύναντο νὰ ἐνασκήσωσιν αὐτοὶ ἀποκλειστικῶς τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλογέως, προσβάλλοντες τοιοῦτοτρόπως τοῦ λαοῦ τὰ δικαιώματα.

Ὁ Μοτζενίγος ἀπαντοῦσε διὰ προκηρύξεως δημοσιευθείσης διὰ τοῦ τύπου τὴν 30 Δεκεμβρίου 1802.

« Ἄς ἀναφανεῖ μεταξὺ Ὑμῶν — ἔλεγεν ἐν τῇ προκηρύξει ταύτῃ ὁ Ἀρμοστής τῆς Ῥωσσίας καὶ Κόμης ἐκ Ζακύνθου — » ταπεινοφροσύνη καὶ οὐχὶ ἀλαζονεία· ἀβρότης καὶ οὐχὶ ἀπαιτήσεις· φρόνησις, εὐστάθεια καὶ ἀνοχὴ δημοκρατικὴ, οὐχὶ δὲ » τρέλαι, ὑπερβολαὶ καὶ παροδικαὶ ἀναλάμψεις ψευδοῦς πατριωτισμοῦ· ἀληθὴς ἔρως τῆς πατρίδος καὶ οὐχὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ » συμφέροντος· εἰρηνεύσατε· ἡσυχάσατε. Σᾶς προτρέπω. . . . » ἐντὸς ὀλίγου θὰ συστηθῇ ἀνωτάτη ἀρχή, ἣ τις οὕτω θὰ θελήσῃ » καὶ Σεῖς ὀφείλετε νὰ ὑπακούσητε. — »

Τοιαῦτα ἐπαρουσιάζοντο προηγουμένα κατὰ τὰ 1817 ἐνώπιον τοῦ Μαιτλάνδου. Δὲν εἶναι θαῦμα ἂν αὐτός, ὥς θὰ ἴδωμεν, τὰ ἐμιμήθη.

Οἱ δικασταὶ τῶν νήσων, μὴ ἐξαιρουμένων τῶν τῆς Ζακύνθου, ὑπήκουσαν καὶ ἐξετέλεσαν τὰς διαταχθείσας ἐκ τοῦ διπλοῦ καταλόγου ἐκλογὰς τῶν νέων γερουσιαστῶν.

Ἡ νέα Γερουσία διὰ προκηρύξεώς της τῶν 22 Ἰανουαρίου 1803 διώριζεν εἰς ἐκάστην νῆσον ἐπιτροπὰς πρὸς σχηματισμὸν καταλόγων ἐκλογέων, οἱ τινες ὧφειλον νὰ ἀντικαταστήσωσι τὰ καταργούμενα χοροῖγια τῶν εὐγενῶν, πρὸς ἐκλογὴν πληρεξουσίων καὶ σύνταξιν τοῦ νέου πολιτεύματος. Ἀπαιτεῖτο ὅπως καταγραφῇ τις εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐκλογέων, νὰ ᾖ ἰθαγενὴς ἰόνιος ἢ πολιτογραφημένος καὶ χριστιανὸς καλῆς διαγωγῆς· νὰ ἔχῃ εἰσόδημα ἐτήσιον 400 ταλλήρων διὰ τὴν Κέρκυραν καὶ ἀναλόγως κατώτερον διὰ τὰς ἄλλας νήσους, νὰ μὴ μετῇθε τέχνην, νὰ μὴ τηρῇ ἀνοικτὸν ἐργαστήριον ἢ ἄλλο κατὰστημα. Συνιστάτο ἰδιαιτέρως εἰς τὰς ἐπιτροπὰς νὰ μὴ μείνωσι λίαν αὐστηρῶς προσκεκολλημένοι εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν ἀπάντων τῶν προσόντων τούτων, καὶ νὰ καταγράψωσιν ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρους εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους, ὅπως περισσοτέροις ἱκανοποι-

ήσωσιν. Αὐτὰ συνίστα ἰδιαιτέρως ὁ Μοτζενίγος εἰς τὰς ἐπιτροπὰς, καθότι ὡς πρὸς τὸ ἐξαγόμενον τῶν ἐκλογῶν εἶχε φροντίση νὰ ἀσφαλισθῇ ἀπ' ἑαυτοῦ. Αἱ ἐκλογαὶ τῶν πληρεξουσίων ὤφειλον, ὡς αἱ τῶν γερουσιαστῶν, νὰ γίνωσιν ἐκ διπλοῦ καταλόγου παρὰ τῆς κυβερνήσεως συνταχθησομένου. Αἱ ἐπιτροπαὶ ὅμως, ἐξ ὀλιγαρχικῶν συγκείμεναι, τοσοῦτον καὶ πάλιν ἀποκλειστικότητος πνεῦμα ἀνέπτυξαν, ὥστε ἐν μὲν τῇ Ζακύνθῳ 130 μόνον ἐν τῷ καταλόγῳ ὡς ἐκλογεῖς ἐνέγραψαν, ἐν δὲ τῇ Κεφαλληνίᾳ μόνον 150. (α) Θὰ περιωρίζοντο δὲ καὶ εἰς κατώτερον ἀκόμη ἀριθμὸν, ἂν ὁ Μοτζενίγος δὲν ἀπῆτει τὴν ἐγγραφὴν εὐνοουμένων του τινῶν. Ὅθεν οἱ νέοι ἐκλογικοὶ σύλλογοι, οἱ ὑπὸ τὸ ὄνομα *Σύγκλητοι* ἀντικαθιστῶντες τὰ καταργούμενα *κοινάκια* πρὸς ἐπέκτασιν τοῦ στενοῦ κύκλου τούτων, ἐπαρουσίασαν ὑπὸ τὴν ἀλλαγὴν ἴσω τινῶν ὀνομάτων κύκλον ἔτι στενότερον. (β) Καὶ τοῦτο σφαιρίσκειν ἐνῶ πρὸ ὀφθαλμῶν ἔκειντο αἱ ἀπὸ τοῦ 1799—1803 κατατροφαί. Ἀκριβῶς εἰς τοὺς ὀλιγαρχικοὺς τῶν νήσων ἐφαρμόζεται τὸ δι' ἄλλους ὑπὸ ἄλλας περιστάσεις γραφὲν, ὅτι δὲν ἦσαν ἐπιδεκτικοὶ οὔτε νὰ μάθωσιν οὔτε ν' ἀπομάθωσιν τίποτε.

Οἱ ἐν τοῖς καταλόγοις τούτοις ἐγγραφέντες ἐκλογεῖς προσεκαλοῦντο νὰ συνέλθωσιν, οἱ μὲν τῆς Ζακύνθου τὴν 12 Ἰουλίου 1803, οἱ δὲ τῆς Κερκύρας καὶ Κεφαλληνίας τὴν 4 ἡν Αὐγούστου, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ καὶ οἱ τῶν ἄλλων νήσων. Ἐνώπιον αὐτῶν ἐτίθετο ὁ παρὰ τῆς ἐξουσίας συνταχθεὶς διπλὸς κατάλογος ὑποψηφίων διὰ τὰς θέσεις τῶν τε πληρε-

(2) Lunzi op. cit. pag. 143.

(β) Ὁ Λούντζης (αὐτοῦ) σημειοῖ ὅτι αἱ Σύγκλητοι συνεπεία τῶν διαγραφομένων προσόντων ὤφειλον νὰ συγκροτηθῶσιν ἐξ ἀριθμοῦ ὀλίγον τι ἀνωτέρου τοῦ τῶν καταργουμένων κινσεγίων, ἀλλ' ὅτι ἕνεκα τῆς συστάσεως τοῦ Μοτζενίγου πρὸς τὰς ἐπιτροπὰς ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἐπεξετάθη περὶ τὸν ὅμοιον. Τοῦτο εἶναι προφανὲς λάθος. Εἰς τὰ ἐπὶ βενετοκρατίας *μεγάλα* (ἐκλογικὰ) *κοινάκια*, τὰ συναρχόμενα ἑτησίως πρὸς ἐκλογὴν τῶν *μικρῶν κινσεγίων*, τῶν 130. εἰσῆρχετο ἀριθμὸς πολὺ ἀνώτερος τοῦ τῶν 130 καὶ 150. Ὡς, καθὰ καὶ ὁ Λούντζης σημειοῖ, ἐπαρουσίαζε κατὰ τὰ 1803 ὁ ἐκλογικὸς κατάλογος Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας.

ζουσίων καὶ ὀριστικῶν γερουσιιστῶν, ἐξ ὧν οἱ ἐκλογεῖς οὗτοι τὸ κυριαρχικὸν αὐτῶν δικαίωμα ἐνασκούντες ἠδύναντο ν' ἀποβρίψωσι τοὺς ἡμίτεις. Ἀνεγινώσκετο πρὸ τούτου προκήρυξις τοῦ Πληρεξουσίου ἰδίως δι' ἐκάστην νῆσον συντεταγμένη. Τὸ δεσποτικὸν καὶ προσβλητικὸν τῆς ἐκφράσεως ἐκάστης τῶν προκηρύξεων τούτων, ἂν οὐχὶ δὲν τὸ προσήγγισεν, ἀλλὰ ἐσβαίως δὲν τὸ ὑπερηκόντισεν εἰς τὰς προκηρύξεις του ὁ Μαίτλανδ.

ὑπὸ τὰς διατυπώσεις ταύτας ἐξέλεγον διὰ μυστικῆς καὶ διὰ σφαιριδίων ψηφοφορίας αἱ μὲν Σύγκλητοι Κερκύρας, Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου ἐκάστη δέκα πληρεξουσίου καὶ τέσσαρας γερουσιιστάς, ἡ τῆς Λευκάδος τέσσαρας πληρεξουσίου καὶ δύο γερουσιιστάς, ἐκεῖναι τῆς Ἰθάκης καὶ Κυθήρων ἀνὰ δύο πληρεξουσίου καὶ ἀνὰ ἓνα γερουσιιστήν, ἡ δὲ τῶν Παζῶν ἓνα πληρεξούσιον καὶ ἓνα γερουσιιστήν. Ἡ Συνέλευσις ἐπομένως ἢ τὸ *χομοθετικὸν συντακτικὸν Σῶμα* (*Corpo Legislativo Costituente*) συνεκροτεῖτο ὑπὸ τεσσαράκοντα, ἡ δὲ Γερουσία ὑπὸ δεκαεπτὰ μελῶν.—Αὕτη ὑπῆρξεν ἡ πρώτη μετὰ τὴν ὑποδούλωσιν τοῦ γένους ἐκλογὴ πληρεξουσίων πρὸς σύνταξιν κοινοβουλευτικοῦ Πολιτεύματος ἐν Ἑλλάδι.

Οἱ ἐκλεχθέντες ἢ μᾶλλον διορισθέντες πληρεξούσιοι συνῆλθον ἅπαντες ἐν Κερκύρᾳ ὅπου τὴν 16 Ὀκτωβρίου 1803 ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ἡ Συνέλευσις, ἢ τὸ νομοθετικὸν συντακτικὸν σῶμα.

Τόπος τῶν συνεδριάσεων ὠρίσθη ὑπὸ τοῦ Μοτζενίγου τὸ παλαιὸν φρούριον Κερκύρας. (α) Τὴν ἔδραν τοῦ Προέδρου προσωρινῶς, ἄχρι τῆς ἐκλογῆς τοῦ ὀριστικοῦ, κατέλαβεν ὁ Πρίγκιψ καὶ Πρόεδρος τῆς Γερουσίας Θεοτόκης. Κατόπιν εἰσῆλθεν ὁ πληρεξούσιος τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας Κόμης Μοτζενίγος, ὅστις ἀφοῦ ἀπήγγειλε τὸν ἐνακτῆριον λόγον καὶ ἡχοράσθη τὴν εὐθὺς ἀμέσως ἀπαγγελλοῖσαν καὶ ἐπὶ μίαν ὥραν

(α) Μία τῶν συνεχῶς ἐπαναληφθεισῶν κατηγοριῶν κατὰ τοῦ Μαίτλανδ εἶναι καὶ ἡ τῆς συγκροτήσεως τῆς Συνελεύσεως κατὰ τὰ 1817 ἐντὸς τοῦ παλαιοῦ φρουρίου Κερκύρας. Ἀλλὰ καὶ εἰς τοῦτο, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, ἡ Μαίτλανδ ὑπῆρξε μιμητὴς τοῦ Μοτζενίγου.

διαρκέσασαν ἀπάντησιν τοῦ Θεοτόκη, εἰς ἣν ἐν ὀλίγοις ἀνταπήντησεν, ἔδωκεν εἰς τὸν παρευρισκόμενον Γραμματέα τῆς Ἐπικρατείας Ἰωάννην Καποδίστριαν τὸν συντεταγμένον ἥδη ἑσωτερικὸν κανονισμόν τῆς Συνελεύσεως. (α).

Διὰ τοῦ κανονισμοῦ τούτου ὠρίζετο ὅτι ἡ Συνέλευσις θὰ εἶχεν ἓνα Πρόεδρον καὶ τέσσαρας Γραμματεῖς. Θὰ ἐξέλεγε δὲ δύο ἐπιτροπὰς ὀκταμελεῖς ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῆς μελῶν· ἡ μὲν ἐπωνομάζετο συμβουλευτικὴ (conferente) χρησιμεύουσα πρὸς συνεννόησιν μετὰ τοῦ πληρεξουσίου καὶ εἰσαγωγὴν τῶν προτάσεων του ἐν τῇ Συνελεύσει, ἡ δὲ ἀπεκαλεῖτο τοῦ λογιστικοῦ ἢ τῶν χορηγημάτων (di revisione o di sussidi) πρὸς ἐπιθεώρησιν τῆς διαχειρίσεως τῆς προσωρινῆς Γερουσίας, πρὸς ἐξέτασιν τῶν οἰκονομικῶν ἐν γένει, καὶ σύνταξιν νομοσχεδίων πρὸς μὀρφωσιν τακτικοῦ στρατοῦ.

Ἡ συμβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ, ἀφοῦ ἐπὶ ἐννέα ἐβδομάδας μετὰ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ πληρεξουσίου συνειργάσθη, εἰτήγαγε διὰ τοῦ γραμματέως καὶ εἰσηγητοῦ αὐτῆς, τοῦ Κεφαλλῆνος Φραγκίσκου Τζουλάτη, τὸ σχέδιον τοῦ νέου συντάγματος, περιλήψιν τοῦ ὁποίου οὐχὶ λίαν συνεπτυγμένην ὀφείλομεν νὰ ἐκθέσωμεν, οὐ μόνον διότι αὐτὸ ἀποτελεῖ τὸ πρῶτον μετὰ τὴν ὑποδούλωσιν τοῦ γένους συνταχθὲν ὑπὸ ἑλληνικῆς συνελεύσεως πολίτευμα, ἀλλὰ καὶ διότι ἐξ αὐτοῦ δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν εἰς ποίαν διετέλει τότε ἡθικὴν κατάστασιν ἡ ἐν Ἑπτανήσῳ ἑλληνικὴ κοινωνία, ἣν οἱ ξένοι ἐνόμισαν ὅτι μόνον διὰ

(α) Ὁ Μαίτλανδ πρὸς δικαιολόγησιν τῆς ἐν τῇ Συνελεύσει τῶν 1817 σουλτανικῆς διαγωγῆς τοῦ ἀντίτατιν ὅτι ἡ συνθήκη τῶν 1815 ῥητῶς ἔλεγεν, ὅτι «ὁ Λόρδος Μίγας Ἀρμοστής θάλει κανονίσει τοὺς τύπους πρὸς συγκρότησιν συντακτικῆς Συνελεύσεως ἥς τὰς ἐργασίας αὐτὸς θάλει διευθύνῃ.»—Ὁ Κόμης ὁμοῦς Μοτζίγγος πόθιν ἔλαβε τὸ δικαίωμα νὰ εἰσέλθῃ ἐν τῇ Συνελεύσει καὶ ἀπαγγεῖλῃ ἐνερκτῆριον λόγον, νὰ δώσῃ τὸ δικαίωμα τῆς ἀπαντήσεως εἰς τὸν ἐπιδηθέντα αὐτῇ περ' αὐτοῦ προσωρινὸν Πρόεδρον, καὶ νὰ ἐπιβάλλῃ αὐτῇ καὶ τὸν ἑσωτερικὸν αὐτῆς κανονισμόν; Ἡ συνθήκη τῶν 1800 ἔλεγε μόνον· «ἀλλ' ὅπως συμβαλλόμενοι ὕψηλαὶ Αὐλαί, ὅπως ἐξασκήσωσι προσηκόντως τὸ ἐπὶ τῶν νήσων δικαίωμά των, τῆς κατακτήσεως, θέλουσι παραδεχθῇ καὶ κυρώσει ἐπισήμως τὸ ἑσωτερικὸν σύνταγμα τῆς Πολιτείας ταύτης, ἀφοῦ ἐκ συμφώνου, τὸ ἐγκρίνωσι.»

τῆς πίστεως ἠδύναντο νὰ κυβερνήτωσι, καὶ τὴν ὁποίαν ὁ πρίγκιψ Θεοτόκης διέτασεν ἐν ἐπισήμῳ αὐτοῦ ἐγγράφῳ (α) νὰ παραστήσωσι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον ὡς «συγκειμένην ἐξ ἀνθρώπων ἐξ ὧν οἱ μὲν διστέλουν εἰς θάρβαρον ὀνηπιότητα, οἱ δὲ ἔλαβον τὴν ἀνατροφὴν των ὑπὸ τὴν βενεπτικὴν κυβέρνησιν τὴν καταστραφεῖσαν καὶ ἐκπνεύσασαν ἔνεκα τῆς διαφθορᾶς, τῶν ἐλαττωμάτων καὶ τῆς ἡλιθιότητος αὐτῆς, καὶ οἱ τινες ἐπομένως, καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ, οὔτε ἐγεννήθησαν ἐλεύθεροι, οὔτε ἐπαιδαγωγήθησαν ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ, οὔτε ἐδιδάχθησαν ν' αὐτοκυβερνῶνται, οὔτε ἐκέκτηντο τὸ προσὸν τοῦ νὰ κυβερνηθῶσιν ἀταράχως ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτῶν συμπολιτῶν».

Τὸ σύνταγμα τῶν 1803 συνέκειτο ἐξ ἄρθρων δικοσίων δώδεκα καὶ διηρεῖτο εἰς τίτλους ἑπτά.

Ἡ διαδοχικὴ εὐγένεια κατηργεῖτο. Οἱ ἐξ αὐτῆς τίτλοι δὲν ἠδύναντο εἰς τὸ ἐξῆς νὰ χρησιμεύσωσιν εἰμὴ εἰς ἀποδείξιν τῆς ἰθαγενείας τοῦ φέροντος αὐτοῦς.

Ἀντὶ τῆς κληρονομικῆς ἐθεσμοθετεῖτο *συνταγματικὴ εὐγένεια*.

Ὅπως ἀπολαύσῃ τις τῆς συνταγματικῆς εὐγενείας, δι' ἧς μόνης ἠδύναντο νὰ ἐξασκήσῃ πολιτικὰ δικαιώματα, ἔπρεπε νὰ ᾔνυκε ἰθαγενὴς ἢ πολιτογραφημένος καὶ χριστιανός, ἐκ πατρὸς χριστιανοῦ καὶ νομίμου γάμου, ἢ νομιμοποιηθέντος ἀκολούθως· ἔπρεπε νὰ ἔχῃ εἰσόδημα ἐτήσιον καθαρὸν εἴτε ἐξ ἰδίων κτημάτων, ἢ ἐπικόρησιον, ἢ ἐκ βιομηχανίας σταθερᾶς, ἢ ἐξ ἐμπορίου, δουκάτων διὰ μὲν τὴν Κέρκυραν χιλίων δρακασίων, διὰ τὴν Κεφαλληνίαν ἐξακοσίων ἐβδομήκοντα πέντε, διὰ τὴν Ζάκυνθον χιλίων τριακοσίων πενήκοντα, διὰ τὴν Ἀσυνάδα πεντακοσίων τεσσαράκοντα, διὰ τὰ Κύθηρα διακοσίων εἰκοσιπέντε, διὰ τὴν Ἰθάκην τριακοσίων δεκαπέντε καὶ διὰ τοὺς Παξοὺς πεντακοσίων τεσσαράκοντα. Ἰσον τῷ προσόντι τοῦ εἰσοδήματος ἐθεωρεῖτο τὸ δίπλωμα εὐρωπαϊκοῦ Πανεπιστημίου. Ἐσημει-

(α) Commissione data dal Principe e Preside del Senato delle sette Isole al nobile Signor Demetrio Naranzi, incaricato d'affari della Repubblica presso l'imperial Corte di Russia. (Lunzi op. cit. pag. 120).

ώσαμεν τὰς τότε τηρηθείσας μεταξὺ τῶν νήσων ἀναλογίας εἰσοδημάτων, ὅπως ἴδῃ ὁ ἀναγνώστης ποία ἔκτοτε ἐγένετο εἰς τινας αὐτῶν ἐπισιθητὴ οἰκονομικὴ πρόοδος.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω προσόντων ὁ ἐπιθυμῶν νὰ συγκαταριθμηθῇ εἰς τὴν συνταγματικὴν εὐγένειαν ἔπρεπε νὰ διάγῃ σταθερῶς βίον ἐξηυγενισμένον, καὶ νὰ γράφῃ καὶ ἀναγινώσκῃ ἐν μιᾷ τῶν ἐν χρήσει παρὰ τῇ κυβερνήτει γλωσσῶν. Πρὸς τούτοις ἔπρεπε νὰ μὴ μετέρχηται προσωπικῶς τέχνην ἢ ἔργον μηχανικόν· νὰ μὴ τηρῇ προσωπικῶς ἀνοικτὸν ἐργαστήριον· νὰ μὴ κατεδικάσθῃ ἐπὶ κακουργήματι· νὰ μὴ ὑπῆρξῃ δόλιος χρεώκοπος· νὰ μὴ ᾔναι ὀφειλέτης τοῦ δημοσίου.

Ἐρρίζετο προθεσμία, παρελθούσης τῆς ὁποίας οὐδεὶς ἄγαμος ἠδύνατο νὰ ψηφοφορήσῃ πρὶν τοῦ ἐξηκοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας του, καὶ τοῦτο ὅπως καταστρέψωσιν ἢ περιστείλωσι τὴν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις εὐγενεσί συνήθειαν, τοῦ νὰ νυμφεύηται μόνον εἰς τῶν ἀδελφῶν, συνήθως ὁ πρεσβύτερος, τῶν λοιπῶν ἀγάμων μενόντων πρὸς παρεμπόδισιν τῆς διανομῆς τῆς οἰκογενειακῆς περιουσίας.

Οἱ κάτοχοι τῶν προσόντων τούτων ἐνεργῶντο εἰς κατὰλογον, τηρούμενον ὑπὸ τε τῆς τοπικῆς καὶ τῆς γενικῆς κυβερνήσεως. Οἱ ἐν τῷ καταλόγῳ τούτῳ ἐγγεγραμμένοι ἀπεκαλοῦντο *εὐγενεῖς ἐν ἐνεργείᾳ ἢ συνταγματικοί*· ἐκηρύσσετο παρ' αὐτοῖς ἐνυπάρχουσα ἡ κυριαρχία. Εἰς τὰς συνελεύσεις των ἐτήρειτο τὸ ὄνομα τῶν Συγκλήτων. Συνήρχοντο τακτικῶς καὶ αὐτοδικαίως ἀνά διατίαν, τὴν 15 Ἰανουαρίου. Ἡ σύνοδος αὐτῶν διήρκει ἐπὶ 15 ἡμέρας. Ἐξέλεγον τοὺς βουλευτάς, τοὺς γερουσιαστάς, τὰ μέλη τῆς τοπικῆς διοικήσεως, τοὺς εἰσαγγελεῖς, τοὺς πολιτικούς καὶ ποινικούς δικαστάς, καὶ τοὺς ἀρχηγούς τῶν ὀρκωτῶν. Ἐπρότεινον διπλοῦν κατάλογον ὀνομάτων, ἐξ ὧν ἡ Βουλὴ ἐξέλεγε τοὺς Πρυτάνεις, ἤτοι ἀρχηγούς ἢ προέδρους τῶν τοπικῶν κυβερνήσεων, καὶ τὰ μέλη τοῦ ἀκυρωτικοῦ. Πρὸς τοῦτοις εἶχον τὸ δικαίωμα τοῦ συζητεῖν, ἀναφέρεσθαι καὶ προτείνειν εἰς τὴν Βουλὴν μέτρα· ἐδίκαζον τὰ κατὰ τοῦ ἐκλογικοῦ καταλόγου παράπονα· ἡ ἀποφασίς των αὕτη ἠδύνατο νὰ

ἐφεισβληθῇ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Ἐν ὠρισμέναις παρὰ τοῦ συντάγματος περιστάσεσι συνήρχοντο καὶ εἰς ἑκτακτον συνεδρίασιν προσκαλούμενοι ὑπὸ τῶν Ἐποπτῶν (περὶ ὧν κατωτέρω) ἢ ὑπὸ τῶν ἀρχηγῶν τῆς τοπικῆς κυβερνήσεως κατὰ διαταγὴν τῆς Γερουσίας. Ἡ κατὰ πᾶσαν ἄλλην ἐποχὴν, ἢ ὑπὸ οἰονδήποτε ἄλλον τύπον συγκρότησις τῆς Συγκλήτου ἐθεωρεῖτο ἔγκλημα κατὰ τοῦ συντάγματος. — Αἱ Σύγκλητοι ἀπεφαίνοντο διὰ μυστικῆς ἐν κάλπαις καὶ διὰ σφαιριδίων ψηφοφορίας. Διεγράφετο τοῦ κατάλόγου καὶ ἐκηρύσσετο διὰ θίου ἑκπρωτος τῆς *ἐν ἐνεργείᾳ ἢ συνταγματικῆς εὐγενείας* ὁ παρὰ τῶν Ἐποπτῶν κηρυσσόμενος ἔνοχος ὅτι ἠγόρασεν ἢ ἐπώλησε ψῆφον, ἢ ἐπεδίδωξεν ἢ ἐζήτησε δημοσίαν θέσιν.

Ἡ ἐκλογὴ ἐγίνετο διὰ τοῦ ἐπομένου τρόπου. Ἐτίθεντο ἐντὸς κάλπης σφαιρίδια ἴσα τὸν ἀριθμὸν πρὸς τὰ μέλη τῆς Συγκλήτου, τὰ καταλαβόντα ἀνδράς δημοσίας θέσεις. Ἐπὶ τῶν σφαιριδίων τούτων ἦσαν κίτρινα. Ἐκαστος τῶν δικαιουμένων προσήρχετο εἰς τὴν κάλπην καὶ ἐξῆγεν ἓν σφαιρίδιον. Ὁ ἐξάγων κίτρινον ἀπήρχετο ἀμέσως εἰς ἰδιαιτέρον δωμάτιον ὅπου ἄνευ συγκοινωνίας ἐτηρεῖτο καὶ ὅπου ὁ εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου μετέβαινον οἱ τὰ ἐπὶ κίτρινα σφαιρίδια ἐξάγοντες. Ἀφοῦ καὶ οἱ ἐπὶ τὰ ἡθελον συνελθεῖν ἐτηροῦντο ἐκεῖ ἄνευ συγκοινωνίας ἄχρις οὗ ἐσχημάτιζον τετραπλὴν σημείωσιν ὀνομάτων δι' ἐκάστην θέσιν βουλευτοῦ, γερουσιαστοῦ ἢ ὑπαλλήλου ὑπὸ τῆς Συγκλήτου διοριζομένου. Εἰς τὴν τετραπλὴν ταύτην σημείωσιν προσέθετον αἱ ἀνώτεραι τοπικαὶ ἀρχαί, ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἅπασαι συνερχόμεναι, πέμπτον ὄνομα. Ἐξ αὐτῶν τῶν πέντε ὀνομάτων ἡ Σύγκλητος ἐξέλεγε διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἓν. Ἄπασαι τοῦ Κράτους αἱ ἀρχαὶ ἀνενοῦντο ἀνά διετίαν. Ἡ Γερουσία ἀνενοῦτο κατ' ἔτος ἐξ ἡμισείας, ἐξερχομένων κατὰ πρῶτον τῶν νεωτέρων. Οἱ παυόμενοι ὑπάλληλοι ἠδύναντο νὰ διορισθῶσιν εἰς ἄλλην θέσιν. Μόνον οἱ δικασταὶ ἠδύναντο νὰ ἐπικυρωθῶσιν ἀπὸ διετίας εἰς διετίαν διαρκῶς. Ἄπασαι αἱ δημόσαι θέσεις ἦσαν ἔμμισθοι· εἰς οὐδέναν ἐπετρέπετο ν' ἀποποιηθῇ τὴν ὠρισμένην μισθοδοσίαν.

Ἡ Βουλὴ ἐκλεγομένη, ὡς εἵπομεν, ἀνά διετίαν συνήρχετο

ἐν τακτικῇ συνόδῳ ἄπαξ μόνον ἐντὸς τῆς διετίας, τὴν πρώτην Ἀπριλίου. Ἡ σύνοδος διήρκει ἐπὶ δύο μόνον μῆνας. Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία δὲν ἠδύνατο οὔτε ν' ἀναβάλῃ, οὔτε νὰ δικαίωσιν τὴν σύνοδον, οὔτε νὰ διαλύσῃ τὴν Βουλὴν. Εἰς τὸν Πρίγκιπα, καθὼς ἀρχηγὸν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ἀνῆκε τὸ δικαίωμα τῆς ἐκτάκτου συγκαλέσεως τῆς Βουλῆς. Εἰς ὠρισμένους δὲ περιπτώσεις ἠδύνατο νὰ ἐξασκήσῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο καὶ οἱ γεινοὶ Ἐπόπται. — Βουλευτῆς, ὅστις ἄνευ προφανοῦς καὶ ἀνυπερβλήτου ἐμποδίου, ἀναγνωριζομένου ὡς τοιοῦτου ὑπὸ τῆς Βουλῆς, δὲν παρευρίσκειτο ἐν Κερκύρᾳ κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς συνόδου, ἐπλήρωνε πρόστιμον τριπλάσιον τοῦ ὅλου τῆς ἀποζημιώσεώς του· δι' ἐκάστην δὲ ἀπὸ τῶν συνεδριάσεων ἀπουσίαν του, μὴ δικαιολογηθεῖσαν, ὡς ἄνωθι, ἐπλήρωνε τεσσαράκοντα δουκάτα. — Ἡ Βουλὴ ἐν τῇ πρώτῃ μετὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ δριστικοῦ προεδρείου συνεδριάσει, αὐτῆς ἐξέλεγε τὸν ἀρχηγὸν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας διὰ τῆς αὐτῆς μεθόδου τῶν κιτρίνων σφαιριδίων, ἀλλ' ὑπὸ τύπους πολυπλοκωτέρους τῶν δρισθέντων διὰ τὴν ὑπὸ τῶν Συγκλήτων ἐκλογὴν τῶν βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν. Αἱ συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς δὲν ἦσαν νόμιμοι, μὴ παρευρισκομένων τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν. Νόμος δὲν ἐκυροῦτο ἂν δὲν παρεδέχετο ὑπὸ τῆς αὐτῆς πλειοψηφίας τῶν δύο τρίτων.

Τὰ νομοσχέδια εἰσῆγοντο εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τῆς Γερουσίας μετὰ ἐξέτασιν καὶ γνωμοδότησιν τῶν γενικῶν Ἐποπτῶν, καὶ ἐπιτροπῆς ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐκλεγομένης καὶ ἀποκαλουμένης Συμβούλιον νομικὸν ἢ νομοθετικὸν (*Consulta legislativa*). Ἡ Βουλὴ ἠδύνατο νὰ προσκαλέσῃ τὴν Γερουσίαν ἢ τὸ Συμβούλιον νὰ εἰσαγάγῃσιν οἷονδήποτε νομοσχέδιον. Ἄν μετὰ δευτέραν πρόσκλησιν ἀπεποιούντο, τὸ ζήτημα παρέρμεπτο παρὰ τῶν γενικῶν Ἐποπτῶν εἰς τὰς Συγκλήτους. — Ἄν ἡ Βουλὴ ἐπέτρεπε τὴν εἰς αὐτὴν, ἐν ἀγνοίᾳ τῆς Γερουσίας καὶ τοῦ νομικοῦ συμβουλίου, εἰσαγωγὴν καὶ συζήτησιν νομοσχεδίου, ἡ Γερουσία ἐδικαιούτο νὰ παρεμποδίσῃ τὴν συζήτησιν. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ οἱ γεινοὶ Ἐπόπται διεβί-

βαζον τὸ ζήτημα εἰς τὰς Συγκλήτους. Εἰς ἀμφοτέραις τὰς περισταταῖς αἱ Σύγκλητοι ἐκάστης νήτου κατὰ τὴν πρώτην τακτικὴν αὐτῶν συγκρότησιν, λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν τὸ ἀμφισβητούμενον νομοσχέδιον, ἀπερρίνοντο ὑπὲρ ἢ κατ' αὐτοῦ, διὰ βιβλίου τὴν γνώμην των εἰς τὴν Βουλὴν. Ἄν διὰ πλειοψηφίας τῶν τριῶν τετάρτων τοῦ ὅλου τοῦ παρ' αὐτῶν ἀντιπροσωπευμένου ἀριθμοῦ ψήφων (α) αἱ Σύγκλητοι ἀπεφαίνοντο ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου, ἡ Γερουσία ὤφειλε νὰ εἰσάγῃ τὸ νομοσχέδιον εἰς τὴν Βουλὴν ἐντὸς τῶν πρώτων εἰκοσι τῆς συνόδου ἡμερῶν, μετὰ παρέλευσιν τῶν ὁποίων ἡ Βουλὴ ἠδύνατο, ἂν ἡ Γερουσία δὲν εἰσήγαγε τὸ νομοσχέδιον, νὰ τὸ συζητήσῃ καὶ ἐπιψηφίσῃ· δεκτοῦ δὲ γενομένου, ἡ Γερουσία ὤφειλε νὰ τὸ δημοσιεύσῃ ὡς νόμον τοῦ Κράτους. Ἐδηλοῦτο ὅμως ὅτι μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ πολιτικοῦ καὶ ποινικοῦ κώδικος ἀπηγορεύετο ἡ εἰσαγωγή νέου νομοσχεδίου, ἢ ἡ πρότασις μεταβῆθι μίσεως ἢ καταργήσεως ὑπάρχοντος νόμου ἐὰν δὲν προηγεῖτο ἐπὶ τούτῳ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς, συναινούντων καὶ τῶν Ἐποπτῶν. Μετὰ τοῦτο τὸ νομοσχέδιον ἠδύνατο νὰ εἰσαχθῇ, ἀλλ' ἀπερρίπτετο ἂν δὲν ἐλάμβανε τὰ τρία τέταρτα τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ψήφων.

Ἡ Βουλὴ, τῇ προτάσει τῶν γενικῶν Ἐποπτῶν, κατηγόρει καὶ εἰσήγεν ἐνώπιον τοῦ ἀκυρωτικοῦ εἰς δίκην δι' ἐσχάτην προδοσίαν ἢ σφετερισμὸν δημοσίας περιουσίας τὰ ἴδια αὐτῆς μέλη, τὰ τῆς Γερουσίας, τὰ τοῦ νομοθετικοῦ συμβουλίου, καὶ τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν κατὰ νήσους κυβερνήσεων. Τῇ προτάσει δὲ τῆς Γερουσίας κατηγόρει, ἔπαυε καὶ εἰσήγεν εἰς δίκην τοὺς γενικοὺς Ἐπόπτας. — Ἡ Βουλὴ ἐπετῆρει τὴν διαγωγὴν τῶν ἰδίων αὐτῆς μελῶν, ἐπιβάλλουσα αὐτοῖς εἴτε ἐπίπληξιν, καταχωρίζομένην εἰς τὰ πρακτικὰ, εἴτε καὶ περιορισμὸν μέ-

(α) Ὅσακις τὸ σύνολον τῶν Συγκλήτων τῶν νήτων προσεκαλεῖτο ν' ἀποφανθῇ, ἢ ἀπόφασιν ἐκάστης Συγκλήτου ὑπελογίζετο ἀντιπροσωπεύουσα τὴν ψήφον, ὅσους ἀντιπροσώπους ἢ νήτας ἐπέστελλεν εἰς τὴν Βουλὴν. Οὕτως ἢ ἀπόφασιν τῶν Συγκλήτων Κερκύρας, Κεφαλληνίας, Ζακύνθου ἀντιπροσώπευεν ἑκάστη δίκαι ψήφος, ἢ τῆς Λευκάδος τέσσαρες κτλ.

χρὶς ὁκτὼ ἡμερῶν. — Ἡ Βουλὴ εἰς οὐδεμίαν παρευρίσκετο δημοσίαν τελετὴν, οὔτε ἐν σώματι, οὔτε δι' ἐπιτροπῆς. Μόνον μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου Πρίγκιπος καὶ τῶν Γενικῶν Ἐποπτῶν ἐπορεύετο ἡ Βουλὴ μετ' αὐτῶν εἰς τὸν Ναὸν ὅπως τοὺς ἀναγορεύσει δι' ἐπὶ τούτῳ τελετῆς.

Ἡ Γερουσία προεδρευομένη ὑπὸ τοῦ Πρίγκιπος ἐνήσκει τὰ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας.

Διῶριζε τῇ προτάσει τοῦ Πρίγκιπος τρεῖς Γραμματεῖς τῆς ἐπικρατείας, ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν, ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν, καὶ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν καὶ στρατιωτικῶν. Ἐκαστος αὐτῶν ἐν τῇ ἰδίᾳ δικαιοδοσίᾳ ἀντεπροσώπευε τὴν Γερουσίαν ἐν τε τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ἐξωτερικῷ παρευρίσκοντο καὶ ἐγνωμάτευον εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Γερουσίας, ἡδύναντο δις νὰ λάβωσι τὸν λόγον ἐν τῇ Βουλῇ ἐπὶ ἐκάστης προτάσεως ἢ νομοσχεδίου εἰσαγομένου ὑπὸ τῆς Γερουσίας, προσυμπῆραφον τὰς ἀποφάσεις τῆς Γερουσίας δηλοῦντες τὴν ἐπ' αὐτῶν ἐνδεχομένην διαφωνίαν των, ὅπως ἀπαλλαγῶσι τῆς εὐθύνης, ἣν αὐτοὶ ἔφερον ἐπὶ πάσης πράξεως τῆς Γερουσίας. Ἡ Γερουσία ἡδύνατο νὰ εἰσαγάγῃ εἰς δίκην, διὰ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, ἐνώπιον τοῦ ἀκυρωτικοῦ τὰ μέλη αὐτῆς καὶ τοὺς γενικοὺς Ἐπόπτας, τῇ προτάσει δὲ τούτων πάντα ἐν τέλει ἢ ὑπάλληλον.

Ὁ Πρίγκιψ ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας ἐκηρύσσετο ἀπαραβίαστος. Ἡδύνατο ὅμως νὰ κατηγορηθῇ, εἰσαχθῇ εἰς δίκην καὶ τιμωρηθῇ δι' ἐξοστρακισμοῦ, (ὑπερορίας) διὰ προστίμου, εἰρκτῆς ἢ καὶ κεφαλικῆς ποινῆς ὑπὸ τοὺς ἐπομένους τύπους.

Οἱ γενικοὶ Ἐπάπται εἰσῆγον τὴν κατηγορίαν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, δυνάμενοι καὶ νὰ τὴν συγκαλέσωσι πρὸς τοῦτο ἐκτάκτως. Ἡ Βουλὴ διαβιβάζουσα τῷ Πρίγκιπι τὴν κατηγορίαν καὶ τὰ ἐφ' ὧν ἐβασίζετο ἔγγραφα, ἤκουεν ἐντὸς ὁρισμένης προθεσμίας τὴν ἀπολογίαν τοῦ Πρίγκιπος διαβιβαζομένην αὐτῇ εἴτε δι' ἔγγραφου, εἴτε διὰ πληρεξουσίου. Τῷ Πρίγκιπι δὲν ἐπετρέπετο ν' ἀπολογηθῇ προσωπικῶς ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Ἄν ἡ Βουλὴ ἐκήρυττεν ἔνοχον τὸν Πρίγκιπα, ἐξέδιδε ταῦτο-

χρόνῳ ψήφισμα προσωρινῆς ἐκπτώσεως διαβιβαζόμενον τῇ Γερουσίᾳ, συμφωνούσης δὲ καὶ ταύτης ἐπὶ τῆς τοῦ Πρίγκιπος ἐνοχῆς, οὗτος ἐκηρύσseto ὀριστικῶς ἐκπτωτός. Ἡ Βουλὴ τότε ἐφήρμοζεν ἂν ἐνόμιζε κατάλληλον κατὰ τοῦ ἐνόχου ποιinhν, καὶ προέβαινεν εἰς τὴν ἐκλογὴν νέου Πρίγκιπος. Διερωνούσης τῆς Γερουσίας οἱ Ἐπόπται συνεκάλουν ἐκτάκτως τὰς Συγκλήτους τῶν νήσων, αἵ τινες ἂν διὰ τῶν τριῶν τετάρτων τοῦ συνόλου τῶν παρ' αὐτῶν ἀντιπροσωπευομένων ψήφων παρεδέχοντο τὴν κατηγορίαν, ὁ Πρίγκιψ ἐκηρύσseto ὀριστικῶς ἐκπτωτός, καὶ ἡ Βουλὴ προέβαινεν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς περικιτέρῳ ποιnhς· ἄλλως ἢ κατηγορίᾳ ἐθεωρεῖτο κατεστραμμένη, ὁ δὲ Πρίγκιψ ἀνελάμβανε τὴν θέσιν του, καὶ ἡ Βουλὴ ὥρσειε νὰ καταδικάσῃ τοὺς Ἐπόπτας εἰς ἐξοστρακισμόν, ἀλλὰ μόνον ὅταν ἡ παρ' αὐτῶν κινηθεῖσα κατηγορία δὲν ἐβασίζετο εἰς ἔγγραφα ἀνάλογα πρὸς τὸ σοβαρὸν τῆς ὑποθέσεως.

Οἱ γενικοὶ Ἐπόπται ἦσαν τρεῖς, ἐδρεύοντες ἐν Κερκύρᾳ. Ἐν ἐκάστη νήσῳ ὑπῆρχον τοπικοὶ Ἐπόπται ὑπὸ τὰς διαταγὰς καὶ ὁδηγίας τῶν γενικῶν. — Εἰς αὐτοὺς, παρεκτός τῶν ὅσων ἐσημειώσαμεν καθηκόντων, ἀνατίθετο τὸ τῆς ἐπιτηρήσεως, ἐπὶ ὅλων τῶν ἀρχῶν τοῦ Κράτους, περὶ τῆς πιστῆς ἐκτελέσεως τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν Νόμων. — Οἱ Ἐπόπται ὤφειλον νὰ καταγγέλλωσιν ἀμέσως ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, καὶ ἐν ἀπουσίᾳ ταύτης ἐνώπιον τῆς Γερουσίας, πᾶσαν παράβασιν τῶν κειμένων, καὶ πᾶσαν κατ' αὐτῶν ἀπόπειραν. — Ἡ Γερουσία δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκδώσῃ διατάγματα ἐφαρμογῆς νόμων, ἢ διοικητικὰ ἐν ἀγνοίᾳ τῶν Ἐποπτῶν, οἵτινες εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ ἐξετάζωσι τὸ ὑπὸ τῶν Γραμματέων τῆς ἐπικρατείας τρυφούμενον πρωτόκολλον. Ἐν περιπτώσει παρὰβιάσεως ὑπὸ τῆς Γερουσίας τοῦ Συντάγματος ἢ τῶν νόμων, οἱ Ἐπόπται ὤφειλον ν' ἀντιτείνωσιν ἐπιμενούσης δὲ τῆς Γερουσίας, αὕτη ἠδύνατο μὲν νὰ προβῇ, ἀλλ' ὥφειλε ν' ἀπαφήτῃ ἀπόδειξιν τοῖς Ἐπόπταις περὶ τῆς διαφωνίας των. Οὗτοι ἂν ἔκρινον τὸ ζήτημα μὴ κατεπεῖγον ἐπεφυλάττοντο νὰ τὸ εἰσαγάγωσιν εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν τακτικὴν αὐτῆς σύνοδον, ἄλλως συνεκάλουν

αὐτὴν ἀμέσως ἐκτάκτως ἐκθέτοντες ἐν τῷ διατάγματι τοὺς λόγους τοῦ κατεπείγοντος. — Δύο μῆνας πρὶν τῆς τακτικῆς συγκαλέσεως τῆς Βουλῆς, ἡ Γερουσία ὤφειλε νὰ διαβιβάζῃ τὸν προϋπολογισμὸν καὶ ἀπολογισμὸν τοῦ Κράτους τοῖς Ἐπόπταις, οὗτοι δὲ διεβίβαζον αὐτὸν μετὰ τῶν παρρητηρήσεων τῶν εἰς τὴν Βουλὴν.

Οἱ Ἐπόπται ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ τῆς Βουλῆς, ἐν σοβαρᾷ ἀνάγκῃ τοῦ Κράτους, προσεκάλουν ἐκτάκτως τὰς Συγκλήτους τῶν νήσων νὰ συνέλθωσι καὶ γνωματεύσωσιν ἐπὶ τῶν ὑπὸ τῆς Βουλῆς τιθεμένων ζητημάτων. Αἱ σύνοδοι αὗται τῶν Συγκλήτων δὲν ἠδύναντο νὰ διαρκέσωσι πλέον τῶν 16 ἡμερῶν, οὔτε ἠδύνατο νὰ συζητηθῇ ἐν αὐταῖς ἄλλο τι ἐκτὸς τοῦ περὶ οὗ ἐκλήθησαν ἀντικειμένου. — Οἱ γενικοὶ Ἐπόπται κατεῖχον ἱδρικτέραν ἐν τῇ Βουλῇ θέσιν· δὲν ἠδύναντο νὰ ψηφίζωσιν, ἀλλ' ἐδικαιοῦτο εἰς αὐτῶν, κατὰ προτίησιν ὁ Πρόεδρος, νὰ λαμβάνῃ δις τὸν λόγον ἐπὶ παντὸς ζητήματος.

Ἡ τοπικὴ ἐκάστης νήσου διοίκησις ἔμενεν ὡς παρὰ τοῦ Μοτσενίγου διαργανίσθη. Ἡ διοικητὴς, ὑπὸ τὸν τίτλον Πρυτάνεως, λαμβανόμενος ἐξ ἄλλης ἥ· ἐπρόκειτο νὰ διοικήσῃ νήσου, μετὰ δύο παρέδρων ἐντοπίων ἀποκαλουμένων διοικητῶν (Reggenti) οἳ τινες εἶχον μόνον συμβουλευτικὴν ψῆφον, συνεκέντρωνεν ἐν ἑαυτῷ πᾶσαν σχεδὸν ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' αὐτὸν πᾶσας τὰς λοιπὰς τοῦ τόπου ἀρχάς. Εἰς ὠρισμένας μόνον περιπτώσεις ὅταν ἀμφότεροι οἱ πάρεδροι, συμφωνοῦντος καὶ τοῦ γραμματέως, ἀντέτεινον εἰς μέτρον τι τοῦ Πρυτάνεως, τοῦτο ἀνεβάλλετο ὅπως ἀποφασίσῃ ἡ Γερουσία. Οἱ εἰδικοὶ ἐκάστης νήσου Ἐπόπται ἐπέβλεπον ἐπὶ τε τοῦ Πρυτάνεως καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχῶν ἀναφέροντες πᾶσαν παράθεσιν τοῦ συντάγματος, ἢ τῶν νόμων εἰς τοὺς γενικοὺς Ἐπόπτας.

Ἐν τῇ ποινικῇ δικαιοσύνῃ κατηργεῖτο τὸ αἵσχυρὸν τῆς Βενετίας μέσον τῆς μυστικῆς καταδόσεως. Οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ καταδιωχθῇ εἰμὴ ἐπὶ γνωστῇ κατηγορίᾳ, γνωστοῦ κατηγοροῦ. Κατηργεῖτο ἐπίσης ἡ ὑψηλὴ ἀστυνομία τοῦ Βυζαντινοῦ συντάγματος, συνέχειν οὖσα ὑπὸ ἄλλο ὄνομα τῆς Βενετικῆς (inqu-

sizione di Stato.) Μόνη ἡ Γερουσία πληροφορουμένη ὑπὸ γνωστοῦ καὶ ὑπευθύνου καταγγελέως περὶ ὑπάρξεως συνωμοσίας κατὰ τῶν καθεστῶτων ἡδύνατο νὰ ἐκδώσῃ ἐνταλμα συλλήψεως κατὰ τῶν κατηγορουμένων, ἀλλ' ὥφειλεν ἐντὸς δύο ἡμερῶν νὰ τοὺς παραπέμψῃ εἰς τὸν ἀρμόδιον δικαστὴν, ἂν ἡ κατηγορία βέσιμος ὑπῆρχεν, ἢ νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ, παραπέμπουσά ἕνα τιμωρηθῇ τὸν καταγγείλαντα. Ἀπασα σχεδὸν αἱ τῶν σημερινῶν συνταγμάτων πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας διατάξεις ἐμπειρίχοντο ἐν τῷ συντάγματι ἐκείνῳ τῶν 1803.—Ἡ ἀνάκρισις ἐγένετο δημοσία. Ἐν πρῶτον ὁροδικεῖον ἀπεφαίνετο ἂν ὑπῆρχεν ἢ ὄχι ἀφορμὴ εἰς κατηγορίαν· δεύτερον δὲ ὁροδικεῖον ἀργότερα ἀπεφαίνετο ἐπὶ τῆς κατηγορίας, ἂν τὸ πρῶτον τὴν παραπομπὴν τοῦ κατηγορουμένου παρεδέχετο.

Ἡ οἰκία ἐκηρύσσεται ἄσυλον· δὲν ἐπετρέποντο κατ' οἶκον ἔρποναι, εἰμὴ ὅταν καὶ ὅπως ὁ νόμος διέτασσε.

Ἀνεγνωρίζετο εἰς τὸ ἄτομον τὸ δικαίωμα τοῦ ἀναφέρεσθαι, ἀλλ' ἀπηγορεύετο εἰς τὰ σωματεῖα ἐν γένει.

Ἀπηγορεύετο ὁ διορισμὸς εἰς δημοσίαν θέσιν ἀτόμου μὴ γινώσκοντος ἢ ἀνγινώσκῃ καὶ γράφῃ τὴν καθομιλομένην Ἑλληνικὴν μετὰ τὸ 1810. Ἡ γλῶσσα αὕτη ἐκηρύσσετο ὡς γλῶσσα τοῦ Κράτους μετὰ τὸ 1820.

Ἐπετρέπετο εἰς τὴν Βουλὴν ἢ ἀναθεωρήσῃ καὶ μεταρρυθμίσῃ μετὰ τρεῖς ἔτη, ἤγουν κατὰ τὸ 1806. μὴ οὐσιώδη ἄρθρα τοῦ συντάγματος (τὰ μὴ δυνάμενα νὰ μεταρρυθμισθῶσιν ἐσημειοῦντο). Ἡ μεταρρύθμισις αὕτη δὲν ἡδύνατο νὰ γίνῃ εἰμὴ κατόπιν δεδικαιολογημένης προτάσεως τῆς Γερουσίας ἢ τοῦ νομικοῦ Συμβουλίου, ὑποστηριζομένης ὑπὸ ἐκθέσεως τῶν γενικῶν Ἐποπτῶν καὶ παραδεχομένης ὑπὸ τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ψήφων τῆς Βουλῆς.

Τὸ Σύνταγμα τοῦτο εἰσαχθὲν, ὡς προείπομεν, εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ γραμματέως καὶ εἰσπηγτοῦ τῆς συμβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Τζουλάτη, ἐγένετο δεκτὸν ἐν μιᾷ μόνῃ συνεδριάσει· ἥτις διήρκεσεν ἀπὸ τῆς ὥρας 10 τῆς πρωῒας τῆς 23

Νοεμβρίου 6 Δεκεμβρίου 1803, ἄχρι τῆς 4 ὥρας τῆς πρωῒας τῆς ἐπισίσης. Ἐκαστον ἔρθρον ἀνεγινώσκετο καὶ ἐψηφίζετο δι' ὀνοματοκλησίας. Τὸ σύνολον ἐψηφίσθη παμπῆρε! διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας, μετὰ ταῦτα καθ' ὁμόφωνον ἀπείτησιν τῆς Βουλῆς ὑπεγράφη παρὰ τῶν πληρεξουσίων. (α)

Μετὰ τὴν ἐπιψήρισιν καὶ δημοσίευσιν τοῦ Συντάγματος ἡ Συνέλευσις δὲν διελύθη. Ἐμεινεν ἐργαζομένη μέχρι τῆς 21 Μαρτίου 1804, ἐπιψηφίσασα διαφόρους νόμους οὐ σμικρῶς

(2) Ὑπὸ τὸ σύνταγμα τοῦτο φαίνονται αἱ ἑξῆς ὑπογραφαί·

Demetrio Petrizzopulo da S.ta Maura Presidente—Giovanni Viglianti Presidente della Commissione conferente da Paxò—Angiolo Calichipulo, Relatore della Commissione conferente da Corfù—Cristodulo Doria Prossalendi, membro della Commissione conferente, da Corfù.—Marco Calichipulo, membro della commissione conferente, da S.ta Maura. — Nicolò Politi, membro della Commissione conferente da Corfù.—Dionisio Martinengo, membro della Commissione conferente, dal Zante.—Dionisio Roma membro della Commissione conferente dal Zante.—Gio Francesco Zulati Segretario conferente da Cefalonia.—Teodoro Sicuro segretario Conferente dal Zante.—Antonio Agrapidachi Presidente della Commissione di Revisione e Sussidj dal Zante.—Stelio Dr. Vlassopulo, Relatore della Commissione di Revisione e Sussidi da Corfù. — Giacomo Dr Calichipulo Manzano della Commissione di Revisione e Sussidj da Corfù.—Marino Metaxà Anzolato, della Commissione di Revisione e Sussidj da Cefalonia.—Angelo Maria Gilli, della Commissione di Revisione e Sussidj da S.ta Maura.—Giovanni Querini della Commissione di Revisione e Sussidj dal Zante.—Anastasio Flamburiari Segretario Revisore dal Zante. — Cosimo Valsamachi Segretario Revisore da Cefalonia. — Natale Domeneghini, Rappresentante dal Zante. — Stelio Chiriachi, Rappresentante da Corfù—Vettor Ceccato Rappresentante da Corfù. — Giovanni Crassan Rappresentante da Cefalonia.—Niccolò Logotetti Rappresentante dal Zante.—Gerasimo Gambici Rappresentante da Cefalonia.—Vetor Gangadi Rappresentante da Corfù.—Spiridione Giallinà Rappresentante da Corfù.—Ἰωάννης Λεονταρίτης ἐκ Ζακύνθου. — Giovanni Lazzaretti, Rappresentante da Cerigo. — Giorgio Stai, Rappresentante da Cerigo. — Giovanni Vitali Rappresentante da Zante. — Giovanni Marino, Rappresentante da S.ta Maura.—Co. Gerasimo di Cladan, Rappresentante da Cefalonia. — Niccolò Vrettò, Rappresentante da Itaca —Stefano Teotochi Rappresentante da Corfù.

Μετὰ τὰς ὑπογραφὰς ταύτας ἐπιφέρεται ἡ σημείωσις ὅτι τέσσαρες τῶν ἐκ Ἐφολληνίας πληρεξουσίων δὲν ἔλκον μέρος ἐνέκα ἀσθενείας. Διὰ τὸ γνήσιον τοῦ δημοσιευθέντος ἀντιτύπου ἔβητον τὰς ὑπογραφὰς των Ἦ ὁ Segretario Conferente G. F. Zulati καὶ Ἦ ὁ Segretario di Stato Co. Capodistria.

(Le tre Costituzioni pag. 79.)

σπουδαιότητα, ἐκ τῶν ὁποίων σημειοῦμεν τὸν τότε πρῶτον ἐν Ἑλλάδι ψηφισθέντα νόμον περὶ δημοσίας παιδείας, καὶ τὸν περὶ διαλύσεως τῶν Μοναστηρίων, ὅπως τὰ οἰκήματα αὐτῶν χρησιμεύσωσιν εἰς κατοικίαν τῶν διδασκάλων καὶ εἰς σχολεῖα, τὰ δὲ εἰσοδήματα εἰς ἐπικουρίαν τῶν ὑπὲρ τῆς παιδείας δαπανῶν τοῦ δημοσίου.

Βεβαίως οὕτε ἐν τῷ συντάγματι τῶν 1803 οὕτε ἐν τοῖς τότε ψηφισθεῖσι νόμοις ἀπαντῶνται ἐφαρμοζόμεναι ἅπασαι αἱ ἰδέαι αἱ ἡ τότε καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιστήμη ἀνέπτυξε. Καθιεροῦντο ὅμως ἀρχαί, ἐξ ὧν τινὰς (δι' αἰτίας, τῶν ὁποίων ἡ ἐξέτασις εἶναι ἐκτὸς τοῦ θέματός μας) δὲν κατωρθώσαμεν εἰσέτι νὰ εἰσαγάγωμεν εἰς τοὺς θεσμοὺς καὶ τοὺς νόμους ἡμῶν, καὶ τοὶ τεσσαράκοντα καὶ ἐξήκοντα ἔτη μετὰ ταῦτα ἡγοῦν κατὰ τὸ 1843 καὶ 1862 ἐπεχειρήσαμεν ὑπὲρ παγιώσεως τῶν ἐλευθεριῶν καὶ δύο μεταπολιτεῖσεις, τὴν μίαν βί-κωτέραν τῆς ἄλλης.

Πρέπει νὰ θεωρηθῇ τὸ τοιοῦτον ὡς ἄπλοῦν προῖον τῶν ἐν τῇ συμβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ φαντασιοκόπων παρασυρομένων ὑπὸ τῶν κηρυγμάτων τῆς Ἐπαναστάσεως τῶν 1789, παρασυράντων καὶ τὸν πληρεξούσιον τῆς Ῥωσσίας, ἡ μᾶλλον ἐμφαίνει τὴν ὑπερίσχυσιν τοῦ φρονήματος τῆς κοινωνίας ἐπὶ τῶν ἐπισθοδρομικῶν καὶ ἀπολυταρχικῶν ἰδεῶν τῶν τε ἀνθρώπων τοῦ παρελθόντος καὶ αὐτοῦ τοῦ πληρεξουσίου;

Πρέπει νὰ λησμονήσῃ τις καὶ τὴν ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώπης ἀναφαινομένην τότε ἀντίδρασιν κατὰ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1789. καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Μοτσενίγου ἀντιπροσωπευομένην Δύναμιν, καὶ τὸν ἰδιαίτερον χαρακτηῖρα τούτου, καὶ τὰ μέσκα τὰ παρ' αὐτοῦ τεθέντα εἰς ἐνέργειαν πρὸς σχηματισμὸν τῆς Συνελεύσεως, καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ 1799 εἰς τὰς νήσους διαδραματισθέντα, ὅπως τὴν πρώτην ὑπόθεσιν παραδεχθῇ καὶ ὑποπτευθῇ καὶ ὅτι ἄνθρωπος, οἷος ὁ Μοτσενίγος, ἐνεργῶν ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐνέργειαι ἰδιαιτέρας καὶ γενικὰς περιστάσεις, θὰ συγκατένευε νὰ παραδεχθῇ τὰς εἰς τὸ σύνταγμα τῶν 1803 καθιερουμένας ἀρχάς ἂν δὲν εὕρισκτο εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ μὴ δύναται

νὰ τὰς ἀντικρούση. Καὶ ἡ ἀνάγκη αὕτη ἐπαρουσιαζέτο ὑπὸ τῆς ἐπιμονῆς τῆς συμβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς μὴ δυνάμενης, καὶ ἀνῆλε, νὰ ὑποχωρήσῃ κατέναντι τῆς ἐξεγέρσεως τοῦ δημοσίου πνεύματος τῶν νήσων, καὶ ὑπὸ τῆς ἀδυναμίας εἰς ἣν εὗρίσκετο ὁ Μοτσενίγος ν' ἀποπέμψῃ τὴν Συνέλευσιν πρὶν τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ Συντάγματος.

Ποῖσι ἄλλαι ἀκόμη θὰ ἀνεγράφοντο φιλελεύθεροι ἀρχαὶ εἰς τὸ σύνταγμα τῶν 1803, ἂν ἔλλειπε τοῦ Μοτσενίγου ἡ ἀντίδρασις, ἡ ἱστορία βεβαίως δὲν δύναται νὰ προσδιορίσῃ. Ἀλλὰ ποῖας ὁ Μοτσενίγος ἐπεθύμει νὰ καθιερώσῃ, θὰ ἴδωμεν μετ' ὀλίγον ἐν τῇ τελεσθείσῃ κατὰ τὸ 1806 μεταρρυθμίσει τοῦ συντάγματος.

Ἡ ἀπαίτησις τῆς ἀσυζητητῆς ὑπὸ τοῦ σώματος τῆς Συνελεύσεως παραδοχῆς τοῦ συνταχθέντος σχεδίου ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ Μοτσενίγος καλῶς ἠσθάνετο ὅτι κατὰ τὴν ἐν τῷ σώματι συζήτησιν ἡ πείσις τῆς κοινῆς γνώμης θὰ ἐξήσκει ἔτι μεγαλύτεραν ἐπιβρόχην τῆς πρὶν ἐπὶ τῆς ἐπιτροπῆς ἐξασκηθείσης.

Ὅψειλον πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν δοθεισῶν αὐτῷ διαταγῶν νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἐπιψήφισιν νέου συντάγματος πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ Βυζαντινοῦ ἰδὼν ὅτι μεθ' ὅλην τὴν καταβληθεῖσαν μελέτην πρὸς ἐκλογὴν φίλων πληρεξουσίων παραδεχομένων εὐλαβῶς τὰς ἰδέας του, ἀπέτυχεν, ἀπεφάσισεν, ὅπως ἐξέλθῃ τῆς δυσκολίας, ν' ἀκολουθήσῃ ἣν γινώσκουμεν ἤδη πεφλημένην τακτικὴν τῶν τότε ἐν ταῖς νήσοις ὀλιγαρχικῶν. Ὑπεχώρησεν, ἐν τῇ ἐπιφυλάξει, ὥς μετ' ὀλίγον θὰ ἴδωμεν, νὰ ἐπανέλθῃ ταχέως, ἀφοῦ προσεκτικώτερον ἤθελεν ἐκλέξει τὰ ὄργανά του καὶ προπαρασκευάσει τὰ μέτρα του.

Ὅπως γνωρίσῃ ὁ ἀναγνώστης τὸν τυραννικὸν χαρακτῆρα τοῦ Μοτσενίγου καὶ ἐκτιμῇσῃ ὁποῖαν πρὸς παραδοχὴν τοῦ συντάγματος τῶν 1803 διεξήγαγεν ἡ συμβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ δεινὴν πάλιν, ἀρκεῖ νὰ σημειώσωμεν ἐν μόνον, τὸ ἐπόμενον, γεγονός.

Ὁ Γ. Κλαδάς, αὐτὸς ἐκεῖνος ὅστις μετὰ τοῦ Ὁρίου εἶχεν ἀποσταλῇ ὡς πρεσβευτὴς εἰς Πετρούπολιν κατὰ τὰ 1799 καὶ τοῦ ὑπάρχοντος τὴν πατριωτικὴν ἐνέργειαν κατὰ τῶν συνομολο-

γηθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει γινώσκωμεν ἤδη, (α) εἶχεν ἐκ-
λεχθῆ ἢ μᾶλλον διορισθῆ μέλος τῆς Συνελεύσεως. Ὁ Μοτσε-
νίγος δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ συμπεριλάβῃ εἰς τὸν διπλοῦν τῶν
ὑποψηφίων του κατάλογον ἄτομον γνωστὸν ἐν Πιερουπόλει,
πρὸς τὸ ὅποιον ὁ αὐτοκράτωρ Παῦλος εἶχεν ἀπονεύμῃ, σὺν τῷ
Σταυρῷ τῶν ταξιάρχων τοῦ τάγματος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου
τῆς Ἱερουσαλὴμ, τὸν βαθμὸν συμβούλου τῆς αὐτοκρατορίας.

Ἐν τῇ Συνελεύσει ὁ Κλαδὰς ἀντετάχθη κατὰ νομοσχεδίου
περὶ πολιτοφυλακῆς οὗ τὴν ἐπιψήφισιν ἀπῆτει ὁ Μοτσενίγος.
Ἐνεκα τοῦτου λόχος στρατιωτῶν Ῥώσων εἰσῆλθεν εἰς τὸν
περίβολον τῆς Συνελεύσεως, ἐνῷ τὸ σῶμα συνεδρῶζε, καὶ ἄ-
φου ἐντὸς τοῦ περιβόλου ἀλυσοδέδεσε τὸν Κλαδὰν, τὸν ἀπῆ-
γαγε καὶ τὴν ἔβριψεν οὕτω σιδηροδέσμιοι ἐντὸς ῥωσικῆς φρε-
γάτας (β) ὅπου ἀλυσοδεμένος ἔμεινεν ἕως οὗ ἡ ῥωσικὴ κυ-
βέρνησις, πληροφορηθεῖσα περὶ τοῦ γεγονότος, διέταξε τὸν
Μοτσενίγον ν' ἀπολύσῃ τὴν Κλαδὰν καὶ νὰ τῷ ζητήσῃ δη-
μοσίαν καὶ ἐπισήμως συγγνώμην πρὸς ἱκανοποίησιν αὐτοῦ τε καὶ
τῆς ἐν τῷ ἀτόμῳ του προσβληθείσης ἀντιπροσωπείας. (γ)

Τὸ σύνταγμα τῶν 1803. μεθ' ὅλας τὰς ἀτελείας του, λαμ-
θανομένου ὁμοῦς ὑπ' ὅσιν τοῦ συνόλου τῶν περιστάσεων ὑπὸ
τὴν ἐπενέργειαν τῶν ὁποίων συνεζήτηθη καὶ ἐψηφίσθη, πα-
ρίσταται ἐνώπιον τῆς Ἱστορίας μάρτυς, τοῦ ὁποίου τὴν βεβύ-

(α) Ὁρα ἀνωτέρω Σελ. 83—89.

(β) G. C. Manzano discorso all' assemblea legislativa nella seduta delli 27
Aprile 1822. Stampato per ordine della medesima assemblea Pag. 14.
Ὁ Λούντζης γράφει ὅτι ὁ Κλαδὰς ἀλυσοδεθεὶς ἐφυλακίσθη εἰς τὸ φρούριον.
Ἀλλ' ὁ Μάνταρος ὑπέβλεπεν αὐτόπτης, ἐλάλει δὲ πρὸς αὐτόπτας ἐν τῇ ἐπι-
σήμεν ἰδιότητι γενικοῦ Εἰσαγγελέως.

(γ) Ἡ ῥωσικὴ κυβέρνησις διέταξε τὸν Μοτσενίγον νὰ παρατάξῃ ὅλον τὸν
ἐν Κερκὺρ ῥωσικὸν στρατὸν ἐκατέρωθεν τῆς εἰσόδου τοῦ φρουρίου. Διὰ μέ-
σου αὐτοῦ, προτεινόντος ὕπλιν, ἐπρεπε νὰ διέλθῃ ὁ προσβληθείς πληρεξούσιος
τῆς Πολιτείας ἵνα πορευθῇ εἰς τὸ οἶκμα τοῦ πληρεξουσίου τοῦ Αὐτοκράτορος,
οὗτος δὲ διετάσσεται νὰ προσμῖνῃ ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ μεθ' ὅλης τῆς συν-
ήθους κατὰ τὰς μεγάλας ὑποδοχὰς πομπῆς καὶ παρατάξεως ἵνα ζητήσῃ παρὰ
τοῦ προσβληθέντος συγγνώμην. Ὁ Μοτσενίγος ἐνόμισεν ὅτι ἠδύνατο καὶ μετὰ τὴν
δικαταγὴν ταύτην νὰ τηρήσῃ τὴν θέσιν του, ἐφρόντισε δὲ μόνον νὰ συνεννοθῇ
(λέγεται διὰ χρημάτων) μετὰ τοῦ Κλαδὰ, ὅπως οὗτος θεωρηθῇ ἱκανοποιημέ-
νος καὶ ἔκκειν τῶν ἐν Πιερουπόλει διαγραφέντων τύπων.

τήτα εἰς μάτην ἐπειράθησαν οἱ τυραννότρονοι· νὰ ἐλαττώσωσιν, ἀποδεικνύων τι καὶ πόσον ἡδύνατο ὁ Ἕλληνισμὸς· νὰ ἐργασθῇ ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ τῆς ἐλευθερίας ἂν ἐλεύθερος ἀφίνετο νὰ κινηθῇ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ μικρῷ κύκλῳ τῆς ἐν ταῖς Ἰονίοις νήσοις ἐνεργείας του, καὶ τοι μόλις ἀπηλλάσσεται τῆς ἐπὶ τετρακόσια ἔτη δικλυτικῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐπενεργείας τῆς Βενετικῆς ἐξαχρειώσεως καὶ διαφθορᾶς.

Ἀλλὰ μετὰ τὰ 1803, μόλις δηλαδὴ ὁ Βενετὸς ἀπῆλθε, καὶ ἡ τετραετής ἔνοπλος, πᾶλη κατὰ τῶν βουλομένων τοὺς θεσμούς του νὰ παρατείνωσιν ἔπαυσεν, ἄρχεται νέα ἐξηκονταετής, ἄχρι τοῦ 1864, ὀδύνης ἐποχῇ καθ' ἣν ὁ Ἕλλην ἐν Ἐπτανήσῳ εὗρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην τιτάνιον ἀγῶνα νὰ διεξάγῃ, οὐχὶ πλέον πρὸς περαιτέρω ἀνάπτυξιν καὶ τελειοποίησιν τῶν κατὰ τὰ 1803 διαχραχθεισῶν ἀρχῶν, ἀλλὰ πρὸς διάσωσιν τῆς ἐθνικῆς του ὑπάρξεως.

Τὸ σύνταγμα τῶν 1803 ἔπρεπε κατὰ τὰς διατάξεις τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συνθήκης τῶν 1800 νὰ ἐπικυρωθῇ ὑπὸ τῶν δύο προστατίδων Δυνάμεων.

Ἡ Τουρκία, μετὰ τινα ἀντίστασιν ὡς πρὸς τὸν τύπον δι' οὗ ἡ κύρωσις ἐζητήθη, ἐπεκύρωσεν αὐτὸ ἄνευ οὐδεμιᾶς ὡς πρὸς τὰς δικτάξεις του παρατηρήσεως. Ἐπιπρόσθετο· ἀπόδειξις ὅτι ἡ Τουρκία μετὰ τὴν συνομολόγησιν τῆς συνθήκης δὲν ἐνδιεφέρετο πολὺ ὡς πρὸς τὸ εἶδος ἢ τὰς διατάξεις τοῦ ἐσωτερικοῦ συντάγματος τῶν νήσων, καὶ ὅτι κατὰ τὸ 1800 ὡς ἐκύρωσεν ἄνευ παρατηρήσεων τὸ τοσούτων δεινῶν πρόξενον βυζαντινὸν σύνταγμα θὰ ἐκύρωνε καὶ διάφορον ἐκείνου ἂν τοιοῦτο τῇ ἐπροτείνετο.

Ἀλλὰ ἡ Ῥωσικὴ κυβέρνησις, ἄδελον ἂν ἐξ οἰκείας θελήσει· ἡ συνεπεία τῶν πρὸς αὐτὴν παραστάσεων τοῦ πληρέζουσίου της, ἀνέβαλλεν ὑπὸ διαφόρους προφάσεις τὴν κύρωσιν, ὁ δὲ Μοτσενίγος μὴ κρύπτων τὴν πρὸς τὸ ψηφισθὲν σύνταγμα ἀποστροφὴν του ἤρχισεν ὁμείσας μετὰ τὴν δημοσίευσίν του ῥαδιουργῶν πρὸς μεταρρύθμισιν αὐτοῦ, συνεννοούμενος μετὰ τῶν ὀπισθοδρομικῶν καὶ ἐνεργῶν ἐν τῇ διοικήσει του ὡς ἂν μὴ ὑπῆρχεν οὔτε σύνταγμα οὔτε συνθήκη τῶν 1800.

Εἶδομεν ὅτι ἄρθρα τινὰ ἐκ τῶν μὴ οὐσιωδῶν τοῦ συντάγματος ἠδύναντο ὑπὸ ὠρισμένους τύπους νὰ ἐπιθεωρηθῶσιν ὑπὸ τῆς Βουλῆς κατὰ τὰ 1806. (α)

Τὴν διάταξιν ταύτην διαστρέφων μετεχειρίσθη ὁ Μοτσενίγος ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ του.

Αἱ ἐκλογαὶ τῆς δευτέρης περιόδου τῆς Βουλῆς ὤφειλον κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Συντάγματος νὰ γίνωσι τὴν 15 Ἰανουαρίου 1806. Ὁ Μοτσενίγος ἐπὶ προφάσει ὅτι οἱ ὑπάρχοντες ἐκλογικοὶ κατάλογοι εἶχον ἀνάγκην ἐπιθεωρήσεως, ὥς μὴ δῆθεν συντεταγμένοι κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, ἀνέβαλεν αὐθαίρετως τὰς ἐκλογὰς μέχρι Σεπτεμβρίου, ὅπως τάχα δοθῇ καιρὸς εἰς τοὺς γενικοὺς Ἐπόπτας νὰ περιέλθωσι τὰς νήσους πρὸς ἐπιθεώρησιν τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων. Ἀλλ' ἀντὶ τῶν Ἐποπτῶν, οἱ κατὰ τὰς νήσους Πρυτάνεις εἶδον ἐρχόμενον πρὸς αὐτοὺς ἐμπιστευόμενον τοῦ Πληρεξουσίου εἰδοποιούντος αὐτοὺς ἐν μυστικότητι, ὅτι κατὰ τὰς προσεχεῖς ἐκλογὰς ἀνάγκη ἦτο νὰ ἐκλεχθῶσι μόνον ἐκεῖνοι, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα ἤθελε διαβιβάσει αὐτοῖς ἐμπιστευτικῶς ὁ Πληρεξούσιος. Εἰδοποιούντο πρὸς τούτοις οἱ Πρυτάνεις ὅτι ἡ Γερουσία ἀκολούθως ἐν ἰδιαιτέρᾳ διακοινώσει θὰ ἐκοινοποιεῖ αὐτοῖς τὸν *ἐπινοηθέντα* καὶ ἐπὶ πολὺ *μελετηθέντα* τρόπον *καλπονοθεύσεως*, ὅστις εἰς ὅλας τὰς νήσους ἐπρόκειτο νὰ ἐφαρμοθῇ πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ ποθομένου. Εἰς τῶν Πρυτάνεων, ὁ τῆς Λευκάδος, ἐν διασωθείσῃ καὶ παρὰ τοῦ Λούντζη (β) καταχωρουμένη ἰδιαιτέρᾳ ἐκθέσει περιγράφει ἐν λεπτομερεῖα τὴν ἄτιμον τότε γενομένην ὁμοίομορφον καθ' ὅλας τὰς νήσους ἐργασίαν, τὴν διαταχθεῖσαν ἐν ἐπισήμῳ ἐμπιστευτικῇ ἐγκυκλίῳ τῆς κεντρικῆς κυβερνήσεως (γ).

(α) Ἀνωτέρω Σελ. 153.

(β) Repub. Settinsular Libr. II cap. VI.

(γ) Δὲν προέδριε τότε τῆς Γερουσίας ὁ Κόμης Σπυρίδων Γεωργίου Θεοτόκης. Οὗτος ἀπέθανεν ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν συγκάλεισιν τῆς Συνελεύσεως τῶν 1803. Τὸν διεδέχθη προσωρινῶς ὡς ἀντιπρόεδρος ὁ Ἐμμανουὴλ Θεοτόκης, ἐμῶνυμος εὐχὴ συγγενὴς τοῦ Σπυρίδωνος, ὅστις προσωρισμένος ἦτο νὰ χρησιμεύσῃ πρῶτιστον ὄργανον τοῦ Μαίτλανδ κατὰ τὸ 1817 ὡς ἀκολούθως θὰ ἴδωμεν. Ὀριστικὸς πρόεδρος τῆς Γερουσίας καὶ Πρίγκιψ μετὰ τὸν Σπυρίδωνα

Ὁ ἐπινοηθεὶς καὶ ἐπὶ πολὺ μελετηθεὶς καλπονοθεύσων τρόπος συνίστατο εἰς τὸ νὰ τεθῶσι πρῶται εἰς ψηφοφορίαν αἱ κάλπαι τῶν ὑποψηφίων τῆς ἐξουσίας.

Οἱ ἐκλογεῖς ἔπρεπε νὰ ψηφίσωσιν ἅπαντες τὴν πρώτην καὶ ἀκολούθως ἅπαντες ἐκ νέου τὴν δευτέραν κάλπιν καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἐπρεπε νὰ ληφθῇ φροντίς νὰ προταθῶσι πολλοὶ ὑποψήφιοι, ὅπως ψηφίσωσι μὲν οἱ ἐκλογεῖς τὴν πρώτην ἡμέραν τὰς πρώτας, τοὔτεστι τὰς τῶν ὑποψηφίων τῆς κυβερνήσεως, κάλπας, ἀλλὰ ἀπομείνωσι κάλπαι πρὸς ψηφοφορίαν διὰ τὴν ἐπιούσαν. Τὸ ἐσπέρας αἱ κάλπαι (αἱ τινες εἶχον κατασκευασθῇ οὐχὶ ἐκ μετάλλου ἀλλ' ἐκ χονδροῦ χάρτου) ἐσφραγισμέναι ὑπὸ τῶν τοπικῶν Ἐποπτῶν ἔπρεπε πρὸς μεγαλητέραν δῆθεν ἀσφάλειαν νὰ μεταφερθῶσιν ἐν παρατάξει εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πρυτάνεως, ὅστις διαμένων μόνος παρ' αὐταῖς ἀπέσπα τὸν χάρτην κατὰ τὸ ὁπισθεν μέρος τῶν κάλπῶν τῶν κυβερνητικῶν ὑποψηφίων μεταφέρων ἀπάσας τὰς ψήφους τοῦ ὅχι εἰς τὸ ναί, μετὰ ταῦτα ἐκλλοῦσε καὶ πάλιν τὸν χάρτην τὴν πρώτην δὲ, ὑπὸ τὴν αὐτὴν τῆς ἐσπέρας παράταξιν, ἐπανέφερε τὰς κάλπας εἰς τὸν τόπον τῆς ψηφοφορίας καὶ δὲν ἐπέτρεπε τὴν ἐξακολούθησιν αὐτῆς πρὶν ἢ πολλοὶ συνέλθωσι καὶ βεβαιωθῶσι περὶ τοῦ ἀλυμάντου τῶν σφραγίδων. Μετὰ τὸ τέλος τῆς ψηφοφορίας ἠνοίγοντο δημοσίᾳ αἱ κάλπαι καὶ πρὸς ἐκπληξιν τῶν Συγκλήτων ἀπασῶν τῶν νήσων εὐρίσκοντο εἰς τὰς κάλπας τῶν ὑποψηφίων τῆς ἐξουσίας ὅλαι αἱ ψήφοι εἰς τὸ ναί καὶ οἱ ὑποψήφιοι ἐκεῖνοι ἐκηρύσσοντο ὡς παμψηφεῖ παντοῦ ἐκλεχόντες.

Ἄν, καθὰ διαβεβαιούται, ὑπάρχουσι καὶ σήμερον καλπονοθευταί, οὗτοι ἀναγινώσκοντες τὴν κατὰ τὰ 1803 ἐπινοηθεῖσαν ἐπὶ πολὺ δὲ πρὶν τῆς ἐφαρμογῆς τῆς μελετηθεῖσαν καλπονοθεύσειν θὰ τὴν θεωρήσωσι βεβίως ὡς ἀσφαλῆ, ἀλλὰ θὰ τὴν καταδικάσωσι, πιστεύομεν, ὡς οὐχὶ πολὺ ἐπιτηδείαν ἢ πνευματώδη.

Ἡ ἐπιστολὴν ἐξελήχθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τῶν 1804 τῇ εἰσηγήσει τοῦ Μοισωνίγρο
ἂ ἐκ Ζακύνθου Κόμης Ἀντώνιος Κομποῖτος.

Ἐτελοῦντο κατὰ τὸν Σεπτέμβριον 1806 αἱ διὰ τῆς μεθόδου ταύτης διεξαχθεῖσαι ἐκλογαί. Οἱ δὲ ἐξ αὐτῶν προκύψαντες πληρεξούσιοι συνήρχοντο ἐν Κερκύρᾳ τὴν 30 Ὀκτωβρίου πρὸς ἐπιθεώρησιν τοῦ Συντάγματος. Πρὸς τιμὴν τῆς Συνελεύσεως τῶν 1803 ὀφειλόμεν νὰ σημειώσωμεν ὅτι μεθ' ὧσας κατέβαλλεν ὁ Μοτσενίγος ἐνεργείας, ὥπως ὑπὲρ τῶν σκοπῶν του τὰ μέλη αὐτῆς κερδίσῃ, μόνον πέντε ἡδυνήθη νὰ σαγηνεύσῃ, τοὺς Ἰωάννην Χαλικιόπουλον Μάντζαρον καὶ Βίκτωρα Κεκάτον ἐκ Κερκύρας, —Μαρῖνον Μεταξὴν Ἀντζολάτον ἐκ Κεφαλληνίας, — Ἀντώνιον Ἀγραπιδάκην ἐκ Ζακύνθου—καὶ Νικόλαον Βρετὸν ἐξ Ἰθάκης —οὓς καὶ συγκατέλεξεν εἰς τοὺς παμψηφεῖ ἐκλεχθέντας ὑποψηφίους του (α).

Τὸ νέον σύνταγμα συνέκειτο ἐξ ἄρθρων 98. Ἐτῆρει τὴν κατάργησιν τῆς παλαιᾶς κληρονομικῆς εὐγενείας. Νέοι εὐγενεῖς ἀπολαύοντες πολιτικῶν δικαιωμάτων ἀνεγνωρίζοντο ὅλοι οἱ ἰθαγενεῖς ἢ πολιτογραφηθέντες ὅσοι ὄντες Χριστιανοί, ἐκ νομίμου ἢ νομιμοποιηθέντος γάμου, ἐξευγενισμένοι (civili) καὶ τίμιοι κατεῖχον ἐτήσιον καθαρὸν ἐκ κτημάτων ἢ ἐπικαρπίας εἰσόδημα διὰ μὲν τὴν Κέρκυραν ἐκ ταλλήρων 400, διὰ τοὺς Παξοὺς καὶ Λευκάδα ἐξ 120, διὰ τὴν Κεφαλληνίαν ἐξ 150, διὰ τὴν Ἰθάκην ἐξ 70, διὰ τὴν Ζάκυνθον ἐκ 300 καὶ διὰ τὰ Κύθηρα ἐκ 50.

Ἰσοδύναμος τῷ προσόντι τῆς ἰδιοκτησίας ἐθεωρεῖτο ἡ κατοχὴ πανεπιστημιακοῦ διπλώματος.

(2) Δυσπρὸν εἶναι ὅτι καὶ ὁ καθὼ γραμματεὺς τῆς Επικρατείας ὑπογράφας τὸ Σύνταγμα τῶν 1803 Ἰωάννης Καποδίστριας συγκατείνευσεν νὰ τεθῇ ὑποψήφιος τοῦ Μοτσενίγου κατὰ τὰς ἐκλογὰς τῶν 1806 χρησιμεύσας ἀκολούθως ἐν τῇ Βουλῇ καὶ ὡς εἰσηγητὴς τοῦ νέου Συντάγματος. Λάθος νέου κατὰ τὰ πρῶτα αὐτοῦ ἐν τῇ πολιτικῇ θέματα, ἐπανορθωθὲν ἐν τῇ διαγωγῇ τοῦ ἀνδρός, ὅπερ ὅμως, ὡς ἀκολούθως βὰ ἰδωμεν, δὲν ἔλειψε νὰ τῷ ἐνθυμίῃ μετὰ πικρᾶς εἰρωνείας ὁ ἐπὶ τῶν ἀποικιῶν τῆς Ἀγγλίας ὑπουργὸς Βαβούρστ, ὅτε κατὰ τὰ 1819 καὶ 1820 ὁ Καποδίστριας γράφων πρὸς τὸ ἀγγλικὸν ὑπουργεῖον κατὰ τοῦ συντάγματος τῶν 1817 συμπερίεβαλλε τοῦτο πρὸς τὸ τῶν 1803.

Οἱ κάτοχοι τῶν προσόντων τούτων ἐνεγράφοντο εἰς κατάλογον ἀποκαλούμενον ἑλεγχον.

Δικαίωμα ψήφου ἐξ αὐτῶν εἶχον οἱ εἰκοσιπενταεταῖς ἔγγραφοι ἢ χηρεύσαντες. Οἱ ἄγαμοι ἐψήφισον μόνον ἂν ᾤσαν ἀρχηγοὶ οἰκογενείας.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν βουλευτῶν, λόγῳ ὅτι ἡ πολιτεία δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀρκούντα ἀριθμὸν ἱκανῶν πολιτῶν, περιστέλλετο ἀπὸ τεσσαράκοντα εἰς δεκαεπτὰ—τέσσαρας ἐξ ἑκάστης τῶν νήσων, Κερκύρας, Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου, δύο ἐκ Λευκάδος καὶ ἓνα ἐξ ἑκάστης τῶν τριῶν μικροτέρων νήσων.—Τὸ συνέδριον τοῦτο ἀπεκαλεῖτο Γερουσία νομοθετικὴ καὶ τὰ μέλη του γερουσιασταί. Διηρτίτο εἰς δύο τμήματα ἀποκαλούμενα πρῶτον καὶ δεύτερον· τὸ μὲν συγκείμενον ἐξ ἑννέα, τὸ δὲ ἐξ ὀκτώ μελῶν. Τὸ μὲν πρῶτον ἐλάμβανεν ὑπ' ὄψιν τὰ νομοσχέδια ἐπὶ τῶν ὁποίων τὴν πρωτοβουλίαν εἶχε μόνη ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία ἀποκαλουμένη Πριγκιπάτον, καὶ ἠδύνατο νὰ τὰ τροποποιήσῃ, ἀπορρίψῃ ἢ παραδεχθῇ. Κατὰ τὰς δύο πρώτας περιπτώσεις τὸ νομοσχέδιον ἐπεστρέφετο εἰς τὸ Πριγκιπάτον ὅπως ἐκ νέου προταθῇ· κατὰ τὴν τελευταίαν, ἤγουν ἂν δεκτὸν ἐγίνετο, παρεπέμπετο εἰς τὸ δεύτερον τμήμα, τὸ ὅποιον ἔπρεπε νὰ τὰ παραδεχθῇ ἢ νὰ τὸ ἀπορρίψῃ, ἐν συνόλῳ. Ἄν ἀπερρίπτετο ὑπὸ τοῦ δευτέρου τμήματος τὸ νομοσχέδιον δὲν ἠδύνατο νὰ προταθῇ πλέον ἐντὸς τῆς βουλευτικῆς περιόδου.

Ὁ πρόεδρος τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας προέδρευεν, ὅσάκις ἤθελε, τὴν νομοθετικὴν Γερουσίαν ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς συνεδριάζουσιν ἢ τὸ δεύτερον αὐτῆς τμήμα. Ἡ νομοθετικὴ Γερουσία, ἢ ἡ νέα Βουλὴ, ἀνενοῦτο κατὰ τὸ ἡμισυ ἀνὰ τριετίαν ἐξερχομένων κατὰ πρῶτον ἑννέα, τῶν νεωτέρων. Ἡ πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν ἐξερχομένων ἐκλογὴ ὤφειλε νὰ γίνηται ὑπὸ τῶν Συγκλήτων ἐπὶ διπλοῦ καταλόγου ὀνομάτων συνηγομένου ὑπ' αὐτῶν τῶν γερουσιαστῶν. Οἱ ἐξερχόμενοι γερουσιασταὶ δὲν ἠδύναντο νὰ προταθῶσιν εἰμὴ μετὰ παρέλευσιν δύο ἐτῶν. Οὐδεὶς μὴ καταλαβὼν ἀνωτέραν θέσιν, ἢ δις τὴν

τοῦ δικαστοῦ, ἡδύνατο νὰ συμπεριληφθῇ εἰς τὸν διπλοῦν τοῦτον κατ'ἀλογον.—Ἡ νομοθετικὴ Γερουσία ἔπρεπε νὰ συνέρχηται κατ'ἑ-
τος. Αἱ σύνοδοί της διήρκουν τέσσαρας μῆνας. Ἡ ἐκτελεστικὴ
ἐξουσία ἡδύνατο νὰ παρατείνῃ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ νὰ διακόψῃ ἢ
ἀναβάλλῃ τὴν σύνοδον ἢ νὰ διαλύσῃ τὴν νομοθετικὴν Γερουσίαν·
ἡδύνατο νὰ τὴν συγκαλέσῃ ἐκτάκτως καὶ τότε μόνον ἐκήρυττε τὴν
λήξιν τῆς συνόδου.—Ἡ νομοθετικὴ Γερουσία ἐπαγρυπνοῦσεν ἐπὶ
τῆς διαχειρίσεως τῶν ὑπουργῶν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας,
οἱ τινες προσδιωρίζοντο εἰς τέσσαρας ἀντὶ τῶν τριῶν τοῦ συν-
τάγματος τῶν 1803 καὶ ἦσαν α.) ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν ἐξω-
τερικῶν, τῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν β.) ἐπὶ τῶν ἐσω-
τερικῶν γ.) ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν δ.) ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης.
Οἱ ὑπουργοὶ ὤφειλον νὰ ὑπογράφωσι καὶ ἐκτελῶσιν ἅπαντα
τὰ διατάγματα τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ἡδύνατο ὅμως νὰ
δηλώσωσι τὴν ἐπ' αὐτῶν διαφωνίαν των καὶ τότε δὲν ἦσαν
ὕπευθοι.—Ἡδύνατο ἡ Γερουσία νὰ κατηγορήσῃ καὶ εἰσαγάγῃ
εἰς δίκην ἐν ἣ πολλὰ τῶν μελῶν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας
ὅταν τὴν κατηγορίαν ὑπεστήριζον τὰ δύο τρίτα τῶν γερου-
σιαστῶν καὶ συνήνει ὁ πληρεξούσιος τῆς Ῥωσσίας.—Ἀπαξ ἀνά
πενταετίαν ἡδύνατο ἡ Γερουσία νὰ συζητήσῃ ἂν ἔλαβε χώ-
ραν παραβίσεις τοῦ συντάγματος.

Οἱ ἑπόπται κατηγοῦντο. Ἡ πρῶν Γερουσία κατηργεῖτο. Ἡ
ἐκτελεστικὴ ἐξουσία ἀνετίθετο εἰς πέντε ἄτομα φέροντα τὸν
τίτλον ἀρχηγῶν τῆς Πολιτείας (capi della Republica). Τὸ
σῶμα ἀπεκαλεῖτο Πριγκιπάτον· ἔμενεν ἐν τῇ ἀρχῇ ἐπὶ πέντε
ἔτη. Δύο αὐτῶν μόνον ὤφειλον νὰ ἐξέλθωσιν εἰς τὸ τέλος
τῆς πενταετίας· τρία ἡδύνατο νὰ διορισθῶσιν ἐπὶ ἐτέραν πεν-
ταετίαν. Ἐκαστον αὐτῶν ἐλάμβανε κατὰ σειρὰν τῆς ἡλικίας
τὴν προεδρίαν ἐπὶ ἐν ἔτος καὶ τότε ἀπεκαλεῖτο Πρίγκιψ.
Παρελθούσης τῆς πρώτης πενταετίας τὰ ἐξερχόμενα τοῦ Πριγκι-
πάτου μέλη μετέβαινον εἰς τὴν νομοθετικὴν Γερουσίαν
ἰσοβίως. Ἐν ἔτος πρὶν τῆς λήξεως τῆς πενταετίας ἡ Γερου-
σία συνέταττε διπλοῦν κατάλογον ὀνομάτων ἐκ τῶν ἐχόντων
τὰ προσόντα διὰ τὴν θέσιν ἀρχηγοῦ τῆς πολιτείας, ὑπο-

βαλλόμενον πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὴν Ῥωσικὴν κυβερνήσει.

Ἐγκριθέντος τοῦ καταλόγου προσεκαλοῦντο ὅλοι αἱ Σύγκλητοι τῶν νήσων νὰ ψηφίσωσιν. Ἄν τὸ ἐξαγόμενον τοῦ συνόλου τῆς ψηφοφορίας ἀπέβαινεν ἀμφίβολον (ὅπερ εὐκόλως ἠδύνατο ἢ ἐξουσία νὰ ἐπιτύχη) ἔμεινον εἰς τὰς θέσεις τῶν ἐπὶ ἑτέραν πενταετίαν οἱ πρώην ἀρχηγοὶ τῆς πολιτείας.

Τὰ τῆς τοπικῆς διοικήσεως τῶν νήσων ἐκανονίζοντο ὑπὸ τὸ αὐτὸ ἀπορροφητικὸν πνεῦμα.—Τὸ Πριγκιπάτον διώριζεν ἐπὶ κεφαλῇς ἐκάστης νήσου ἓνα Πρύτανιν μὴ γεννηθέντα καὶ μὴ κατοικήσαντα εἰς τὴν νήσον εἰς ἣν ἐπρόκειτο νὰ διοικήσῃ· οὗτος δὲ μετὰ τῶν πατέρων του, ἐχόντων συμβουλευτικὴν μόνον ψῆφον, συνέταττε διπλοῦν κατάλογον ὀνομάτων δι' ἀπάσας τὰς ἐν τῇ νήσῳ δημοσίας θέσεις. Ὁ κατάλογος οὗτος καθυπεβάλλετο εἰς τὸ Πριγκιπάτον, κατόπιν δὲ ἐστέλλετο εἰς τὰς Συγκλήτους ὅπως ἐκλέξωσι τὸ ἥμισυ. Κατηργоῦντο ἅπαντα τὰ δικαιώματα τὰ κατὰ τὸ Σύνταγμα τῶν 1803 ἐνασκούμενα παρὰ τῶν Συγκλήτων· οὐδεμία μνεία ἐγένετο περὶ ἐθνικῆς γλώσσης.

Οὐδὲν ἐλέγετο περὶ διατηρήσεως ἢ μὴ τοῦ ὀρκωτικοῦ συστήματος. Ἐσημειούτο μόνον ὅτι ἰδιαιτέρος νόμος θὰ κανονίσῃ τὰ περὶ δικαστηρίων καὶ δικονομιῶν.

Διὰ τοῦ 76 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος διετάσσετο ὅτι μετὰ τὴν κύρωσιν τούτου ἅπαντες οἱ ἐν τέλει καὶ ὑπάλληλοι θὰ διωρίζοντο κατὰ πρῶτον ὑπὸ τοῦ πληρεξουσίου τῆς Ῥωσσίας ἐκ τῶν καταλόγων οὓς ἤθελον τῷ καθυποβάλλει οἱ τότε ἐν ἐνεργείᾳ γερούσιασταὶ, βουλευταὶ καὶ ἐπόπται. Ἐν ἐδαφίῳ τοῦ ἄρθρου τούτου ἐλέγετο «Τὸ βουλευτικὸν σῶμα θέλει ἀπευθύνει διὰ τοῦ Προέδρου αὐτοῦ ἰκετήριον πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ἐξουχίτητα τὸν πληρεξούσιον, ὅπως »εἰσακούσῃ τὴν ὁμολήφον καὶ αὐθόρμητον ταύτην ἐπιθυμίαν »τοῦ ἔθνους».

Μετὰ τὴν παραδοχὴν τοῦ Συντάγματος τούτου ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως, ὁ πρόεδρος Σάββας Ἄνινος, Κεφαλλήν, συγχαίρων τοὺς συναδέλφους του διὰ τὸ τελεσθὲν ἔργον ἔπερ, ἔλεγε, ὅα

προάξη τὴν πολιτείαν εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς εὐτυχίας, προσέθετεν «ὅς ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ἐγεννήθημεν διὰ τὴν ὑπακούωμεν καὶ οὐχὶ διὰ τὴν διατίσσωμεν.» (α)—Ἰδοὺ ἡ πρώτη ἀνύψωσις ἐντὸς τοῦ ἰονίου Κοινοβουλίου τῆς σημαίας τῆς οπισθοδρομήσεως ἡ τῆς—ὡς ἀργότερα μετωνομάσθη—καταχθονιότητος, μεθ' ἧς πολλάκις ἐν τῇ σειρᾷ τῶν Ἀπομνημονευμάτων τούτων, θὰ συναντηθῶμεν ἀκολούθως.

Ὅταν ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ θέσωμεν τὸ σύνταγμα τῶν 1817 ὑπὸ τὰς σχέσεις τοῦ ἀναγνώστου, οὗτος θὰ ἴδῃ ὅτι πολλαὶ τῶν δεσποτικωτέρων καὶ ἀπορρόφητικωτέρων διατάξεων τοῦ συντάγματος τούτου εἶναι ἅπλῃ ἀντιγραφὴ ἐκ τῶν τοῦ 1806.

Ἄλλ' ἐνῷ ὁ Μοτсенίγος κατεγίνετο προετοιμάζων τὰ πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ νέου συντάγματος, εὐρισκόμενος κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Αὐγούστου 1807 εἰς ἐξοχικὸν μέγαρον, ὅπου μετὰ τῶν ἀφοσιωμένων τῷ διεκτέδωκεν, εἰστέχθησαν παρ' αὐτῷ δύο ἀξιωματικοὶ Γάλλοι πρὸ μικροῦ ἐξ Ὀτράντου ἐπὶ λέμβου ἐλ-

(α) *Processi Verbali Sessione del 21 Dicembre 1806. Lunzi opera cit. p.a 191.*

Ἐπὶ τὸ σύνταγμα τοῦτο φαίνονται αἱ ἐξῆς ὑπογραφαί·

Savio Anino Presidente

Stamo Calichiopulo,—Atanasio Monte Santo,—Giovanni Cappadoca,—Giovanni Co Sicuro,—Giacomo Calichiopulo Manzano,—Giovanni Mignati (ἄπαντες della Commissione Conferente)

Giovanni Martinengo,—Vettor Ceccato,—Spiridione Naranzi, Nicolò Caruso,—Gerasimo Draccali (ἄπαντες del Consiglio di Revisione e Sus-sidi).

Giovanni Capodistria Secretario del Consiglio legislativo da Corfù,—Marino Metaxa Anzolacato Secretario del Consiglio di Revisione e Sus-sidi da Cefalonia,—Alessandro Solomon de Rossi Legislatore,—Emmanuel Teutochi legislatore coreiense,—Marco Carazia legislatore coreiense,—Nicolò Mamunà legislatore coreiense,—Spiridione Lorrdo legislatore Cefaleno,—Daniele Coidan legislatore Cefaleno,—Marco Paolini legisla-tore da Cerigo,—Nicolò Barbati legislatore da Corfù,—Demetrio Svorono legislatore da Cefalonia,—Antonio Musachi legislatore Zacintio,—Anto-nio Agrapidachi legislatore Zacintio,—Nicolò Vretto legislatore d' Itaea,—Marino Tipaldo Xidian legislatore da Cefalonia,—Giacomo Aravandinò legislatore dal Zante,—Spiridione Sundia legislatore da S. Maura—Deme-trio Anemojanni legislatore da Paxò—Ἰωάννης Μουρίκης γραμματικὸς ἐκ Πάξου.

θόντες, οἱ τινες τῷ ἐνεχείρισαν ἐσφραγισμένα ἔγγραφα. Ἀποσφραγίσας καὶ ἀναγνώσας ὁ Μοτσενίγος ἔμαθεν ὅτι ἐν Τίλσιτ συνωμολογήθη συνθήκη μεταξύ Ἀλεξάνδρου καὶ Ναπολέοντος, δυνάμει τῆς ὁποίας παρεχωροῦντο τῷ δευτέρῳ ὑπὸ τοῦ πρώτου αἱ Ἰόνιοι Νῆσοι. Εἰδοποιεῖτο δὲ ὁ Μοτσενίγος ὅτι ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν Γαλλικὰ ἐξ Ἰταλίας στρατεύματα ἤρχοντο ἵνα παραλάβωσι τὰ φρούρια. Ὁ Μοτσενίγος δι' ἐγγράφου τοῦ τῆς 14 Αὐγούστου 1807 ἐκοινοποιεῖ τὴν ἀπρόσδοκτον ἀγγελίαν εἰς τὴν Γερουσίαν, ἣ τις ὅτε αἱ ἐχθροπραξίαι μεταξύ Ῥωσσίας καὶ Γαλλίας ἤρξαντο ὑπεχρεώθη παρὰ τοῦ Μοτσενίγου νὰ προβῇ εἰς τὸ γελοῖον θέμα τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου κατὰ τῆς Γαλλίας. Ἐμάνθανεν ἤδη ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑπτανήσου ὅτι ὁ πόλεμος ἔληξε καὶ ἡ εἰρήνη συνωμολογήθη, ἡ δὲ ἐμπόλεμος Δύναμις Ἑπτάνητος οὐδεμίαν περὶ τούτου εἰδήσιν εἶχε πλὴν τοῦ ἀνελπίστου μηνύματος ὅτι εἰς ἀποζημιώσεις τῶν δαπανῶν τοῦ πολέμου αἱ νῆσοι παρεδόθησαν τῷ νικητῇ παρὰ τοῦ συμμάχου καὶ προστάτου καὶ ἐγγυητοῦ τῆς αὐτονομίας καὶ ἀνεξαρτησίας των (α).

(α) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου τούτου ἡ Τουρκία συμμαχοῦσα μετὰ τῆς Γαλλίας κατὰ τῆς Ῥωσσίας ἀπῆλθον παρὰ τῆς κυβερνήσεως τῆς Ἑπτανήσου τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ φερμανίου τῶν 1800, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἡ Ἑπτάνητος ὑπεχρεώθη νὰ θωρῇ φίλον καὶ ἐχθρὸν ἐν καὶ ἡ Τουρκία θεωρεῖ τοιοῦτον, ἄλλως εἰδοποιεῖτο ἡ κυβέρνησις τῆς Ἑπτανήσου ὅτι ὁ Σουλτάνος θὰ τὴν θεωρεῖ πολέμιον αὐτοῦ. Ἡ διακοίνωσις τοῦ Σουλτάνου ἐδόθη τῷ Μοτσενίγῳ ὅστις δὲν ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ τὴν κοινοποιήσῃ εἰς τὴν ἰόνιον κυβέρνησιν· ἐν ὀνόματι ὅμως αὐτῆς ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ τῆς ἀπαντοῦσιν εἰς τὸν Σουλτάνον ἀποκρούων τὰς αξιώσεις του. Συνεπεία τούτου ὁ Ἀλλ-πασᾶς τῶν Ἰωαννίνων προσέβαλε καὶ ἐπολιόρκησε τὴν Λευκάδα ἥτις ἐπιτυχῶς ἀνέστη συρρέουσάντων πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς καὶ τῶν ἀσπόνδων ἐχθρῶν τοῦ Ἀλῆ Ἀρματωλῶν καὶ Κλεπτῶν τῆς Αἰτωλίας, Ἀκαρνανίας καὶ Ἠπείρου. Ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας σταλεῖς παρὰ τῆς ἰονίου Γερουσίας πληρεξούσιος διευθυντῆς ἐν Λευκάδῃ κατὰ τὴν πολιορκίαν, συνέτεινε μεγάλως εἰς διέγερσιν τοῦ θάρρους καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῶν πολιορκουμένων παριουρισκόμενος αὐτοπροσώπως εἰς τὰς ἐπικινδυνωδεστέρας θέσεις καὶ ἀναπτύξας τὴν δραστηριότητα καὶ ἐνέργειαν ἐκείνην ἣν οἱ μεγάλοι νότις εὐρίσκουσιν ἐν αὐτοῖς καὶ ὅταν εἰς ἔργα ἀλλότρια καταγίνονται. Κατὰ τὴν πολιορκίαν ἐκείνην, εἰς συμπόσιον εἰς ᾧ παρεκάθησαν πλείον τῶν τετρακοσίων παλληκαριῶν τῆς δούλης Ἑλλάδος, ἐν οἷς μετ' ἄλλων ὀπλαρχηγῶν περιερίσσαντο καὶ οἱ Κετζαντώναι, οἱ Ν. καὶ Κ. Βότσαρης, ὁ Φ. Τσα-

Τὴν 19 Αὐγούστου ἔφθανεν εἰς Κέρκυραν τὸ πρῶτον ἀπόσπασμα τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ καὶ τὴν 23 ὁ στρατηγὸς Βερτιέ μεθ' ὅλου τοῦ πρὸς κατοχὴν τῶν νήσων προσδιωρισμένου σώματος.

Ὁ στρατηγὸς Βερτιέ κατεβίβασεν ἀπὸ τῶν φρουρίων τὴν σημαίαν τῆς Ἰονίου Πολιτείας καὶ ἀνεπέτασε τὴν Γαλλικὴν. Διὰ προκηρύξεως τῆς 1 Σεπτεμβρίου καὶ ἐτέρας τῆς 9 Σεπτεμβρίου ὠργάνιζε τὰ τῆς διοικήσεως καὶ κυβερνήσεως κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ. Ἀνελάμβανε τὸν τίτλον γενικοῦ διοικητοῦ Κερκύρας καὶ τῶν ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένων τόπων· διώριζεν ἐδικὸν ἀντιπρόσωπόν του ἐν ἐκάστη νήσῳ. Οἱ κάτοικοι τῶν ἐπὶ νήσων ἐκηρύσσοντο ὑπήκοοι τῆς Α. Μ. τοῦ Αὐτοκράτορος τῶν Γάλλων καὶ βασιλέως τῆς Ἰταλίας, ἔχοντες κοινούς μετ' αὐτοῦ τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς φίλους· καὶ πολεμοῦντες ὑπὸ τὴν σημαίαν του, ἥ τις εἴ· τὸ ἐξῆς ἐκηρύσσετο καὶ σημαία τῶν νήσων.— Ἡ Γερουσία, ἥτις μὴ ἐφαρμοσθέντος εἰσέτι τοῦ συντάγματος τῶν 1806 ἔμενεν ἀκόμη ὥς εἶχεν ὀργανισθῇ κατὰ τὸ 1803, συνεκροτήθη ἐκ πέντε μόνον μελῶν συμπεριλαμβανομένου τοῦ προέδρου. Πᾶσαι αἱ ἀποφάσεις ἢ διατάγαι αὐτῆς ὤφειλον νὰ καθυποβάλλωνται τῷ στρατηγῷ διοικητῇ πρὸς ἔγκρισιν. Πρὶν τῆς ἐνάρξεως ἐκάστης τῶν συνεδριάσεων εἰς τῶν γραμματέων τῆς γερουσίας ὤφειλε νὰ καθυποβάλλῃ τῷ στρατηγῷ τὰ συζητηθησόμενα.

Ἡ Γερουσία ἐνετέλλετο νὰ καταχωρίζῃ ἐν τῷ πρωτοκόλλῳ αὐτῆς τὰ ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ ἐκδιδόμενα διατάγματα τὰ ὅποια καὶ πρὶν τῆς ἐν τῷ πρωτοκόλλῳ καταχωρίσεώς των ἐξετελοῦντο ἀμέσως.

Διὰ παραπλησίων ἄλλων δικτάξεων διεγράφετο πᾶν ἔχνος

βέλας, οἱ Δ. καὶ Γ. Γρίβας, ὁ Ζέρβας, ὁ Δαγκλῆς, οἱ Στράται, οἱ Μ. καὶ Γ. Κοντογιάννης, οἱ Μπουκουβάλαι, ὁ συνέταιρος τοῦ Ῥήγα Πέρρεθς καὶ ἄλλοι, ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας ἐπρότεινε πρόποσιν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ γένους. Τὰ παλληκάρια ἀντὶ τῶν ποτηρίων ὕψωσαν γυμνὰ τὰ ξίφη καὶ διασταυρώσαντα αὐτὰ ὑπὸ τὴν ἐπ' αὐτῶν ἀνυψουμένην δεξιάν τοῦ μέλλοντος κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος ὤμοσαν νὰ ἀνεγείρωσι καὶ ἀνήγειραν Ἑλλάδα ἑλευθέραν.

αὐτονομίας καὶ ἀνεξαρτησίας τῆς Ἰονίου Πολιτείας, ἥτις συγκαταριθμουμένη ἤδη μεταξὺ τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Γαλλικῆς αὐτοκρατορίας παρεδίδετο εἰς τὴν ἀνεξέλεγκτον διοίκησιν τοῦ στρατηγοῦ διοικητοῦ.

Ὁ Ναπολέων κατὰ πρῶτον ἐξέφρασε τὴν ἀποδοκιμασίαν τοῦ διὰ τὴν ἐπὶ τῶν φρουρίων τῆς Ἐπτανήσου ἀνύψωσιν τῆς Γαλλικῆς σημαίας καὶ τὴν κατάργησιν τοῦ Ἰονίου συντάγματος ὅπερ, ὡς ἔγραφε τῷ ἀδελφῷ του Ἰωσήφ, τότε βασιλεῖ τῆς Νεαπόλεως, ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος εἶχε συστήσει ὡς ἄριστον, — ἀλλὰ κατόπιν ἐνέκρινε τὰ γινόμενα ἐπικυρώσας τὸν Βερτιέ εἰς ἣν αὐτὸς εἶχε ἀναλάβῃ θέσιν γενικοῦ διοικητοῦ.

Ἡ Ἰόνιος Γερουσία καὶ πρὶν τοῦ μετασχηματισμοῦ αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Βερτιέ καὶ μετὰ ταῦτα ἐφάνη κατὰ τὸ σύνθετος γενναία εἰς προκηρύξεις δουλικῶν ἐγκωμίων ὑπὲρ τοῦ νέου αὐθέντου.

« Κάτοικοι τοῦ Ἰονίου, πολῖται τῆς Ἐπτανησίου πολιτείας » ἐλέγετο εἰς μίαν τῶν προκηρύξεων τούτων « ἡ κυβερνήσις σας » ἀναγγέλλει ὑμῖν εὐτυχέστατον συμβάν. Ἐτέθητε ὑπὸ τὴν » προστασίαν τῆς Α. Μ. τοῦ Αὐτοκράτορος τῶν Γάλλων καὶ » βασιλέως τῆς Ἰταλίας Ναπολέοντος τοῦ Μεγάλου. Αἱ δὴ » πρῶται τοῦ κόσμου δυνάμεις κατέγιναν περὶ τὴν τύχην σας » εἰς στιγμὴν καθ' ἣν ἐσκέπτοντο ὅπως προσδιορίσωσι τὴν » τῆς Εὐρώπης. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης ἡ μέλλουσα εὐτυχία σας εἶναι ἐξησφαλισμένη καὶ θέλετε ἀνυψωθῆ εἰς τὸ » σημεῖον ἐκεῖνο τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς δόξης εἰς ᾧ τὸ ἔθνος σας ἐκλήθη ».

« Κάτοικοι » ἐλέγετο εἰς ἄλλην προκήρυξιν « ἡ Πολιτεία μας » συγκαταριθμηθῇ ἤδη μεταξὺ τῶν εὐτυχῶν ἐπαρχιῶν τῶν ἀνηκουσῶν τῇ Γαλλικῇ αὐτοκρατορίᾳ ἔχετε κοινὰ μετ' αὐτῆς τὰ ἐμβλήματα καὶ τὴν σημαίαν κυματίζουσιν ἤδη ἐπὶ τῶν φρουρίων· εἰσθε ὑπήκοοί της. Ἡ Ἑλληνικὴ θρησκεία » εἶναι κυριεύουσα παρ' ἡμῖν. — Ἐκ τοῦ μεγαλείου τῶν δώρων » τούτων τὰ ὅποια ἐπιδαφιλεύει ἐφ' ἡμᾶς ἡ χεὶρ τοῦ με-

» γίστου Μονάρχου τῆς γῆς, λαοὶ εὐτυχεῖς, διδασχῶντε τὸ ὕψος τῶν καθηκόντων σας κτλ. »

Μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῶν ἐν Τίλσιτ περὶ τῶν νήσων συνομολογηθέντων, ὁ ἐν Κερκύρα Ἀγγλος Πρόξενος, ὁ Ζακύνθιος Φορέστης, ἐν ἰδομεν καταβιβάσαντα κατὰ τὰ 1801 τὴν ἀγγλικὴν σημαίαν ἀπὸ τοῦ φρουρίου Ζακύνθου, (α) μὴ δυνάμενος νὰ μένῃ εἰς τὰς νήσους ἕνεκα τοῦ ἐξακολουθοῦντος μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας πολέμου, λαβὼν τὰ διαβατήριά του ἀπῆλθεν εἰς Μελίτην ἐνῶ ἡ πύλη ἤρνεϊτο ν' ἀναγνωρίσῃ τὰ ἐν Τίλσιτ περὶ Ἑπτανήσου συνομολογηθέντα, καίτοι ὁ Ναπολέον ὑπέσχετο νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὴν Τουρκίαν σὺν τοῖς λοιποῖς ἐξαρτήμασι τῆς Στερεᾶς καὶ τὴν Πάργαν—ὑπόσχεσιν ἣν ἀργότερα ἀπέσυρε.

Συνέπεια τῆς συγχωνεύσεως τῆς Ἑπτανήσου ἐν τῇ Γαλλικῇ Αὐτοκρατορίᾳ ἐπῆρξε καὶ ἡ ἐπὶ τῶν νήσων ἐφαρμογὴ τοῦ τότε Ἑπειρωτικοῦ συστήματος τοῦ Ναπολέοντος. Ὡς ἐκ τούτου αἱ νῆσοι ἐτέθησαν εἰς κατὰστατιν ἀποκλεισμοῦ ἀπέναντι τῆς Ἀγγλίας, εἰς ἣν πρὸ πολλοῦ μετεφέροντο πρὸς κατανάλωσιν τὰ κύρια προϊόντα, ἰδίως τῶν μεσημβρινῶν νήσων, καὶ πρὸ πάντων ἡ σταφίς, ἥτις μὴ ἐξαγομένη πλέον ἐδίδετο παρὰ τῶν ἰδιοκτητῶν πρὸς τροφήν εἰς τὰ κτήνη. Τὰ σιτηρὰ δὲ λίαν δυσκόλως εἰσαγόμενα, ἕνεκα τῶν διασταυρούντων τὴν θάλασσαν ἀγγλικῶν καταδρομῶν, ἐπωλοῦντο πρὸς τρία τάλληρα τὸ κοιλὸν, τιμὴ διὰ τοὺς τότε καιροὺς μυθώδης. Οἱ ἄνθρωποι ἀπέθνησκον τῆς πείνης.

Ἀλλὰ τὰ προϊόντα τῶν νήσων θὰ εὑρισκον ἐκ νέου ἐλευθέραν τὴν δίοδον πρὸς τὸν τόπον τῆς καταναλώσεώς των· τὰ σιτηρὰ ἀφθόνως θὰ ἐπανήρχοντο καὶ αἱ ἐδύναι τῆς πείνης θὰ ἔπαυον, ἂν ἀντὶ τῶν Γάλλων οἱ Ἀγγλοι ἐλάμβανον ὑπὸ τὴν κατοχὴν των τὰς νήσους.

Ἐκτὸς τούτου ὁ Ναπολέον θεωρήσας τὰς νήσους ὡς ἀπλοῦν στρατιωτικὸν σταθμὸν καὶ ἐγκαθιδρύσας ἐν αὐταῖς κυβέρνησιν

κυρίως στρατιωτικὴν, θέσας αὐτάς ὑπὸ τὴν ἄμεσον διεύθυνσιν τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν τῆς Γαλλίας, δυσηρέστησε τοὺς τε φιλελευθέρους καὶ τοὺς ἀριστοκράτας τῶν νήσων ἐκκέτρους ἐλέποντας ὑπὸ τὸ ἴδιον πρῖσμα ἐν τῇ ἐλεύσει τῶν Ἀγγλῶν τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἰδίων ἀρχῶν καὶ ἐπιθυμιῶν.

Τὴν κατάστασιν ταύτην τῶν πραγμάτων καὶ τὰς κυκλοφορούσας ἐν ταῖς μεσημβριναῖς νήσοις ἰδέας ἐξεμεταλλεύθη λίαν ἐπιτηδεύως ὁ Φορέστης, ὅστις ἐκ Μερίτης διὰ τοῦ ἐν Ζακύνθῳ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβροῦ του Α. Κουμούτου, προέδρου καὶ Πρίγκιπος τῆς Ἐπτανησίου Πολιτείας, ἐπὶ ῥώσων, καὶ τοῦ γνωστοῦ τῷ ἀναγνώστῃ Κλαδὰ ἐτέθη εἰς συγκοινωνίαν μετὰ προϋχόντων Ζακυνθίων καὶ Κεφαλλήνων καὶ ἠνοίχθησαν διαπραγματεύσεις μεταξὺ τούτων καὶ τῶν ἐν Μεσογείῳ ἀρχηγῶν τῶν ἀγγλικῶν δυνάμεων. Ὑπέσχοντο οἱ νησιῶται τοῖς Ἀγγλοῖς βοήθειαν χρημάτων καὶ ἀνδρῶν πρὸς ἀπέλασιν τῶν Γάλλων ἀπὸ τῶν νήτων. Ὑπέσχοντο οἱ Ἀγγλοὶ πράκτορες τοῖς νησιώταις ἐπ' ἀνόδον ἐλευθερίας καὶ ἐπ' ἀνέγερσιν τῆς ἀνεξαρτήτου Ἐπτανησίου Πολιτείας. Ἀναφορὰ πρὸς τοῦτο ὑπογραφεῖσα παρὰ τῶν συνεννοηθέντων προϋχόντων Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας ἐστάλη τῷ Φορέστῃ, ὃν οὗτος μετεβίβασε τῷ ἀρχηγῷ τῶν ἐν Μεσογείῳ ἀγγλικῶν δυνάμεων. Ἀπεφασίσθη ἀποστολὴ κατὰ τῶν ἐν ταῖς νήσοις Γάλλων ἀγγλικῆς ναυτικῆς μοίρας μετὰ στρατοῦ πρὸς ἀποβίβασιν. Πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῆς μοίρας ὁ Ἀντιναύαρχος Κολιγγβούδ' ἔδιδε τὴν 3 Αὐγούστου 1809 κατέναντι τῆς Τουλῶνος τὰς ἐπομένας ὁδηγίας.

«Κυριεύοντες λιμένα τινὰ τῆς Ἐπτανησίου θαλάσσης θέλετε φροντίσει νὰ ἀνυψώσητε ἐπ' αὐτοῦ οὐχὶ τὴν ἀγγλικήν, ἀλλὰ τὴν ἑπτανησιακὴν σημαίαν. Διὰ τῆς δηλώσεως ταύτης καὶ τῆς λοιπῆς ἐν γένει διαγωγῆς σας θὰ πείσητε τοὺς λαοὺς ὅτι δὲν προτίθεσθε κατὰκτισιν, ἀλλὰ τὴν ἀπέλασιν τῶν Γάλλων ἐπὶ σκοπῷ νὰ ἀπαλλάξῃτε τοὺς κατοίκους τῆς δουλείας.» (α)

Παρηκολούθει τὴν ἐκστρατείαν ταύτην καὶ ὁ διευθύνων τὰς μετὰ τῶν νησιωτῶν καὶ τῶν Ἀγγλῶν διαπραγματεύσεις πρό-
ξενος Φορέστης.

Ἄμα τῇ ἐμφάνισι τῶν ἀγγλικῶν πλοίων κατέναντι τῶν νήσων οἱ κάτοικοι ἐκτελοῦντες τὰ μετὰ τῶν Ἀγγλῶν προσυμ-
φωνηθέντα ἔλαβον τὰ ὅπλα κατὰ τῶν Γάλλων. Αἱ κατὰ τὰς νήσους Κυθήρων, Ζακύνθου, Κεφαλληνίας, Ἰθάκης ὀλιγάριθμοι γαλλικαὶ φρουραὶ παρεδόθησαν κατὰ τὰς τελευταίας Σεπτεμ-
βρίου 1809 σχεδὸν ἄνευ ἀντιστάσεως. Ὁ ἀντιναύαρχος Κο-
λιγγβούδ ἔγραφε πρὸς τὴν κυβέρνησίν του. — «Ἐπέτυχεν ἡ ἐκστρατεία. Ἐκυριεύθησαν αἱ νῆσοι Ζακύνθου, Κεφαλληνίας, Ἰθάκης, Κυθήρων μετὰ μικρὰν ἀντίστασιν καὶ *παρωρῶθη ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἰονίου Πολιτείας.*» Ὁ διευθύνων δὲ τὴν ἐκστρατείαν στρατηγὸς Ὀσβάλδ ἐδημοσίευσεν τὴν 1 Ὀκτω-
βρίου 1809 ἐν ὀνόματι τῆς Κυβερνήσεώς του τὴν ἐπομένην προκήρυξιν·

«Κάτοικοι Κεφαλληνίας, Ζακύνθου
καὶ τῶν ἄλλων νήσων

«Ἐπειδὴ διάφοροι παραστάσεις ἐγένοντο πρὸς τοὺς ἀρχι-
»γοὺς τῶν ἐν τῇ Μεσογείῳ στόλων καὶ στρατῶν τῆς Αὐτοῦ
»Βρετανικῆς Μεγαλειότητος ὅτι οἱ κάτοικοι Ζακύνθου, Κεφαλ-
»ληνίας καὶ τῶν λοιπῶν Ἑπτὰ-νήσων, ἀπνηδυνήστες καὶ στε-
»νοχωρούμενοι ὑπὸ τῆς βίας καὶ τῶν καταπιέσεων τῆς Γαλ-
»λικῆς κυβερνήσεως, ἥ τις κατέστρεψε τὸ ἐμπόριόν των καὶ
»τοῖς ἀφῆρσε τὴν ἐλευθερίαν των, θέλουσιν ἐπὶ τέλους νὰ ἀ-
»ποτινάξωσι τὸν ζυγὸν, αἱ Αὐτῶν ἐξοχότητες ὁ ἀντιναύαρχος
»Λόρδος Κολιγγβούδ (Collingwood) καὶ ὁ ὑποστράτηγος Κύρ.
»Ἰωάννης Στούαρτ ἐξουσιοδοτήθησαν ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Μεγα-
»λειότητος νὰ παράσχωσιν αὐτοῖς τὴν ἀναγκαίαν βοήθειαν ὅ-
»πως δυνηθῶσι νὰ ἀποβάλωσι τοὺς πιέζοντας αὐτοὺς καὶ
»ἐπανδρῶσιν τὴν κυβέρνησιν ἐλευθέραν καὶ ἀνεξάρτητον, τοῖς ἐξ-
»ασφαλίσωσι δὲ τὴν ἀγίαν αὐτῶν θρησκείαν καὶ τὰ πολιτικὰ
»καὶ ἐμπορικὰ αὐτῶν δικαιώματα.

«Οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν τοιαύτην ἐνδιαφέρουσιν καὶ σο-
»βαρὰν ὑπηρεσίαν ἀρχηγοὶ τῶν ἐν τῷ τμήματι τούτῳ σι-
»λων καὶ στρατῶν τῆς Αὐτοῦ Βρεττανικῆς Μεγαλειότητος προσ-
»καλοῦσι τοὺς κατοικοῦντας πάσης τάξεως νὰ συμπράξωσι εἰς
»τὸ ἐνδοξον ἔργον τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πατρίδος τῶν
»ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ.

«Κάτοικοι! παρουσιάζομεθα ἐνώπιόν σας ὅχι ὡς ἐπιδρομεῖς
»ἀπληστοὶ κατακτήσεων, ἀλλ' ὡς σύμμαχοι ἐρχόμενοι νὰ σᾶς
»ἐξασφαλίσωμεν τὰ πλεονεκτήματα τῆς Προστασίας τῆς Με-
»γάλης Βρεττανίας διὰ νὰ ἐπαραφέρωμεν τὴν ἐλευθερίαν,
»τὸ ἀπολεσθὲν ἐκτεταμένον ἐμπόριόν σας, τὴν γενικὴν εὐ-
»δαιμονίαν τῶν γήσων σας.

«Συγκρίνατε τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα πρὸς τὰς στερήσεις
»καὶ τὰς ἀπωλείας τὰς ὁποίας ὑπέστητε ἀφ' οὗτου μετεφέρ-
»θητε ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ τῶν Ῥώσων εἰς τὸν ζυγὸν τῶν Γάλ-
»λων καὶ ἐστερήθητε αἰρνιδίως ὡς ἔθνος τῆς ἀνεξαρτησίας σας
»καὶ ὡς ἄνθρωποι τῆς ἐλευθερίας σας.

«Δὲν σᾶς ζητοῦμεν ἄλλην ἐνέργειαν εἰμὶ τὴν ἀναγκαιῶ-
»σαν διὰ τὴν ἀπελευθερώσιν σας, οὔτε ἄλλην βοήθειαν εἰμὶ τὴν
»ἐκ τοῦ ἀμοιβαίου συμφέροντος.

«Ἐχθροπραξίαι καθ' ἡμῶν ἢ ἐνέργειαι ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν φυ-
»σικῶ τῷ λόγῳ θὰ κατασταλῶσιν.—Ἀλλὰ θὰ λησμονηθῇ πᾶν
»παρελθὸν ἀμάρτημα καὶ δὲν θέλει γίνῃ διακρίσις εἰμὶ ἐπὶ
»τῶν τωρινῶν ἐκδουλεύσεών σας, ζήλου, ἀνδρείας καὶ πατρι-
»ωτισμοῦ.»

Ἡ προκήρυξις αὕτη ἔφερεν ἐπὶ κεφαλῇ τὸν ἐπόμενον τίτλον·

«Προκήρυξις δημοσιευομένη ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Ὄσβαλδ τὴν
»1 Ὀκτωβρίου 1809 εἰς τὰς Ἰονίους νήσους δι' ἧς ἐγγυᾶται
»ἐξ ὀνόματος τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως τὴν ἐκ νέου ἐγκα-
»θίδρυσιν τοῦ συντάγματος καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν νήσων.»

Οἱ Γάλλοι ἀντέστησαν ὀλίγον τι ἰσχυρότερον ἐν Λευκάδι,
ἐξ ἧς ἀπεβλήθησαν ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν τὸν Μάρτιον 1810 συμ-
πραττόντων τοῖς Ἀγγλοῖς 500 Ἑλλήνων ἐκ τε τῆς Πελοπον-

νήσου καὶ τῆς Στερεᾶς ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Θ. Κολοκοτρώνου καὶ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ἀγγλου ταγματάρχου Τζούρτζ, τοῦ γνωστοῦ γενομένου κατόπιν κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ 1821 στρατηγοῦ Τζούρτζ.

Ὀλιγώτερον, ἢ μάλλον οὐδαμῶς ἐπιτυχὴς ὑπῆρξεν ἡ ἐκστρατεία ὡς πρὸς τὴν Κέρκυραν καὶ τὸν δορυφόρον αὐτῆς Παξούς. Τὴν Κέρκυραν ὁ Ναπολέων ἐθεώρει ὡς βᾶσιν τῶν ἐπὶ τῆς Ἀνατολῆς σχεδίων του καὶ κέντρον τῶν κατ' αὐτὴν στρατιωτικῶν του δυνάμεων. Εἶχον ὁχυρώσει αὐτὴν οὕτως ὥστε ἐθεωρεῖτο καὶ ἀπεδείχθη κατέναντι τῆς τότε πολιορκητικῆς ἀπορήτορος ἐν αὐτῇ δὲ ἐσώρρευσε κολοσσαίας ἀποθήκας πολεμοφοδίων καὶ ζωοτροφῶν. Οἱ ἐν Κερκύρᾳ Γάλλοι ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ στρατηγοῦ Δονζελὸτ ἀντέσχον θριαμβευτικῶς ἐπὶ πενταετίαν καὶ ὅλων τῶν ἐπιθέσεων τῶν ἀποκλεισάντων τὴν νήσον ἀγγλικῶν στόλων. Οἱ Ἀγγλοι δὲν εἰσῆλθον εἰς Κέρκυραν εἰμὴ τὸν ἰούνιον τῶν 1814 συνεπαίξα τῆς ἐν Παρισίοις μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Ναπολέοντος συνομολογηθείσης συνθήκης.

Ὅθεν μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Τίλισιτ παράδοσιν τῆς Ἑπτανήσου εἰς τὸν Ναπολέοντα οἱ Γάλλοι διετήρησαν τὴν κατοχὴν τῶν μεσημβρινῶν νήσων ἐπὶ δύο (1807—1809)—τὴν τῆς Κερκύρας δὲ καὶ Παξῶν ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη (1807—1814.)

Κατὰ τε τὴν διετῇ ἐφ' ὅλων τῶν νήσων, ὡς καὶ κατὰ τὴν ἑπταστῇ ἐπὶ Κερκύρας καὶ Παξῶν κατοχὴν τῶν Γάλλων ἡ ἐπ' αὐτῆς κυβέρνησις τοῦ Ναπολέοντος ὑπῆρξεν, ὡς προεῖπομεν, κυρίως στρατιωτικῇ. Ἀλλὰ τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ τῶν νήσων καὶ ἀρχηγοῦ τῶν ἐν αὐταῖς στρατιωτικῶν τῆς Γαλλίας δυνάμεων, τοῦ στρατηγοῦ Δονζελὸτ, ἡ διαγωγή καὶ ἡ εὐγενὴς πρὸς τοὺς κατοίκους συμπεριφορὰ ἐμετρίασε τῆς στρατιωτικῆς κυβερνήσεως τὸ ἄχθος. Τοῦ Δονζελὸτ τὸ ὄνομα καὶ σήμερον ἀκόμη μετὰ στοργῆς τινος ἐν Κερκύρᾳ ἀναφέρεται. Ἐπραξε πᾶν ὅ,τι ἡ θέσις του καὶ τοῦ ἀποκλεισμοῦ αἱ στενοχωρίαι τῶ ἐπέτρεπον ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως τῶν κατοίκων καὶ τῆς προαγωγῆς τῶν πύρων τοῦ τόπου. Ἐσύστησε

σχολαῖα καὶ δι' αὐτοκρατορικοῦ διατίγματος παρ' αὐτοῦ προ-
κλήθέντος Ἰόνιον Ἀκαδημίαν. Προῦκάλεσε δὲ καὶ ἕτερον αὐ-
τοκρατορικὸν διάταγμα δι' οὗ τριάκοντα Ἴόνιοι νέοι κατετάσ-
σοντο εἰς τὸ ἐν Γαλλίᾳ πολυτεχνεῖον. Κατεδίωξε τὴν τοκο-
γλυφίαν καὶ ἐνεθάρρυνε διὰ παντὸς μέσου τὴν Γεωργίαν. Ὁ
Πρόεδρος τῆς Γερουσίας Ἐμμανουὴλ Θεοτόκης εἰς ἔκθεσίν του
πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν τοῦ Ναπολέοντος (α)
ὑπολογίζει ὅτι ὥς ἐκ τῶν κατὰ τῆς τοκογλυφίας καὶ ὑπὲρ
τῆς Γεωργίας μέτρων τοῦ Δονζελὸτ ἡ ἔτησίᾳ πρόσδοδος τῆς
Κερκύρας ἤϋξεν κατὰ δύο ἑκατομμύρια φράγκων. (β) Ὁ-
σον καὶ ἂν θελήσῃ τις νὰ καταβιβάσῃ τὸ ποσὸν τοῦτο ὥς
ἴσως ὑπερβολικόν, θὰ μείνῃ πάντοτε ἐν αὐτῇ ἡ ἀπόδειξις ὅτι
τὰ εἰσοδήματα τῆς Κερκύρας ἐπαισθητῶς ὑπὸ τὸν Δονζελὸτ
ἐπῆύξησαν. (γ)

(α) Κατὰ τὸν ἐπιβληθέντα τότε διοικητικὸν ὀργανισμόν τῶν νήσων μόνος
ὁ γενικὸς ἐν αὐταῖς στρατιωτικὸς διοικητὴς ἠδύνατο νὰ ἀποταθῇ ἐγγράφως
πρὸς τὸν ὑπουργόν. Τὴν ἀνωτέρω ἔκθεσιν ἔγραψεν ὁ Θεοτόκης ἐν Παρίσις
κατὰ τὸ 1812 ὅτε μετὰ τοῦ Μαρίνου Μιταξῆ, Στάχου Χαλκιοπούλου, Διο-
νυσίου Ῥώμα καὶ Σπυρίδωνος Καντοῦ ἐπορεύθη ἐκεῖ ἐν ἐπιτροπῇ ὅπως ἐν
ὀνόματι τῆς Ἐπτανήσου συγχρῇ τὸν Ναπολέοντα διὰ τὴν γίνεσιν τοῦ υἱοῦ
του βασιλέως τῆς Ῥώμης. Ἡ ἔκθεσις αὕτη δὲν εἶναι εἰμὴ ἐγγραφὸν ταπεινῆς
κολακείας πρὸς τὸν ἰσχύοντα, ὅμοιον ἄλλων τὰ ὅποια ὁ Ἐμμανουὴλ Θεοτόκης
ἀπνύσκει πρὶν τούτου πρὸς τὸν Μοσενίγμον καὶ μετὰ τοῦτο πρὸς τὸν Μίτλανδ.
Τότε ὁ Ἐμμανουὴλ Θεοτόκης ἔλαβε παρὰ τοῦ Ναπολέοντος τὸν τίτλον τοῦ
Βασιλέως διὰ τοῦ ὁποίου διακρίνεται ἀπὸ τοῦ συνωνύμου προκατόχου του Προ-
έδρου τῆς Γερουσίας Σπυρίδωνος Θεοτόκη.

(β) Pauthier les îles Joniennes, pag. 28

(γ) Μιταξὺ τῶν ἐντίμων χαρακτηριστικῶν τῆς διοικήσεως τοῦ Δονζελὸτ εἶναι
καὶ ἡ ἀπέχθεια καὶ ἀποστροφὴ τοῦ πρὸς τοὺς κατασκόπους καὶ μυστικούς κα-
ταδότας οὓς ἡ Βενετικὴ κυβέρνησις ἀνέθρεψε καὶ ἐπολλαπλασίασιν. Ἐπαμειώθη
πρὸς τοῖς ἄλλοις τὸ ἐπόμενον γεγονός. Ἡμέραν τινα, κύριός τις ζητήσας νὰ
ἰδῇ κατεπιγόντως τὸν Δονζελὸτ τῷ ἐνεχίρειος ἐκτενῇ κατάλογον λέγων αὐτῷ
«Λάβε στρατηγέ, ἰδοὺ τὰ ὀνόματα τῶν ἐνταῦθα ἑχθρῶν τῆς Γαλλίας τῶν
συνεννοουμένων μετὰ τῶν Ἀγγλων καὶ Ῥώσων.» Ὁ εὐγενὴς στρατιωτὴς εὐρίσκειτο
τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰς τὸ γραφεῖόν του παρὰ τὴν καιομένην θερμάστραν. Ἐ-
λαβε τὸν χάρτην καὶ χωρὶς νὰ τὸν ἀνοίξῃ τὸν ἔρριψεν εἰς τὸ πῦρ, καὶ αἰδοῦς
εἶπε πρὸς τὸν ἄξιον καταγελία «οἱ ἑχθροὶ μας ἅπαντες ἐτιμωρήθησαν, ἰδοὺ
καὶ διὰ σὲ ἡ θύρα καὶ τὸν ἀπέβαλε τοῦ γραφείου. (A. L. Dusmani la Mis-
sione di sua signoria osioenolissima W. E. Gladstone ec. pag. 166)

Ὁ προϋπολογισμὸς τῶν νήσων διὰ τὸ ἔτος 1808 παρουσιάζει ἔσοδα 2,188,716 φράγκων. Κατὰ τὸ ἔτος 1809 τὰ ἔσοδα ἠϋξήσαν εἰς φράγκα 2,514,294 72[100. Αἱ δαπάναι δὲ διὰ τὴν διοικητικὴν, οἰκονομικὴν, δικαστικὴν ὑπηρεσίαν καὶ διὰ τὴν τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως συνεποσοῦντο εἰς φράγκα 912,050 75[100. Τὸ περίσσευμα τῶν ἐσόδων δὲν ἔφθανε πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ διὰ τὰς στρατιωτικὰς δαπάνας ἀναγκαίου ποσοῦ. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τὸ ταμεῖον τῆς Γαλλίας συνεισέφερε 500 χιλιάδας φράγκων κατὰ μῆνα ἤτοι 6,000,000 κατ' ἔτος. Μετὰ τὸ ἔτος 1809, ὅτε δηλαδὴ ἔνεκα τῆς ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν κατοχῆς τῶν μεσημβρινῶν νήσων ὑπελείφθησαν ὑπὸ τὴν Γαλλίαν μόνον ἡ Κέρκυρα. οἱ Παξοὶ καὶ ἡ Πάργα, ὁ προϋπολογισμὸς τῶν δαπανῶν διὰ τὰς τρεῖς ταύτας ἐπαρχίας ἀνεβιβάζετο διὰ τὸ ἔτος 1812 εἰς 13,552,810 φράγκων. Εἰς τὰς δαπάνας ταύτας αἱ ἐπαρχίαι συνεισέφερον μόνον 633,538 φράγκων. Τὸ σύνολον τῶν εἰσπράξεων τῶν τριῶν Ἐπαρχιῶν προϋπελογίζετο διὰ τὸ ἔτος 1813 εἰς 665,668 50[100 φράγκων' ἐκ τούτων 403,856 προϋπελογίζοντο ὡς ἔσοδα τῆς μόντης Κερκύρας. (α)

Ἐκ τούτων φαίνεται ὅτι ἂν ἡ Γαλλία ἐδαπανοῦσε πολλὰ διὰ τὴν συντήρησιν 4½ χιλιάδων στρατοῦ, τὴν ἀνέγερσιν ὀχυρωμάτων καὶ τὴν ἀποταμίευσιν πολεμοφοδίων καὶ ζωοτροφῶν ἐν Κερκύρᾳ, οὐδαμῶς ἐβάρυνε διὰ τὰς δαπάνας ταύτας τὰς νήσους. Ἐξ ἐναντίας ἐντὸς τῶν νήσων ἐκυκλοφόρει τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ διὰ τὰς δαπάνας ταύτας ὑπὸ τοῦ γαλλικοῦ ταμεῖου χορηγουμένου χρηματικοῦ.

Κατὰ τὴν ἀναχώρησιν των ἀπὸ Κερκύρας οἱ Γάλλοι ἀφῆκαν πρὸς ὄφελος τοῦ τόπου ὅλον τὸ πολεμικὸν ὑλικὸν καὶ ὅλας τὰς ζωοτροφίας ἃς ἐκεῖ εἶχον ἐπιστρωρεύσει χωρὶς οὐδὲν νὰ φέρωσι μαζὺ των.

Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς κατοχῆς των ἐφρόντισαν νὰ ἀποζημιώσωσι τοὺς ιδιώτας διὰ πᾶσαν εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν των

ἐπεινεχθεῖσαν ἐλάβηεν ὥς ἐκ τῆς ἀνεγέρσεως νέων ἢ ἐπιδιορθώσεως τῶν παλαιῶν ὀχυρωμάτων. Εἰκοσιπέντε δὲ περίπου ἔτη μετὰ τὴν ἀπὸ Κερκύρας ἀναχώρησιν τῶν Γάλλων, τουτέστι κατὰ τὰ ἔτη 1837 — 1840, ἡ κυβέρνησις τῆς Γαλλίας ἀπέστειλεν εἰς Ἑπτάνησον διὰ τοῦ Ἀγγλοῦ Ἀρμοστοῦ πλεόντων τριάνοντα χιλιάδων λιρῶν στερλινῶν ὅπως δι' αὐτῶν ἀποζημιώσῃ τοὺς πολίτας, τῶν ὁποίων ἡ ἰδιοκτησία ὑπέστη ἔνεκα τῶν ἐπὶ τῆς γαλλικῆς κατοχῆς ὀχυρωματικῶν ἐργασίων βλάβην ἣν ὁ στρατηγὸς Δονζελότ δὲν ἠδυνήθη διαρκούντος τοῦ ἀποκλεισμοῦ νὰ πληρώσῃ. (α)

Δὲν ἠδυνήθη νὰ εὖρω ἀκριβῆ σημεῖωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τηλεβόλων τὰ ὅποια ἀφῆκαν οἱ Γάλλοι εἰς Κέρκυραν ἀναχωροῦντες ἐκείθεν. Ὁ Α. Α. Δούσμανης (β) τὰ ὑπολογίζει εἰς ὄχι ὀλιγώτερα τῶν χιλίων. Ἐπίσης οὐδεμίαν ἔχομεν ἀκριβῆ σημεῖωσιν τοῦ ποσοῦ τῶν πολεμεφοδῶν καὶ ζωοτροφιῶν, δυνάμεθα ὅμως νὰ ἐννοήσωμεν πόσον ἦτο κλοσσαῖον ἀπὸ τῶν ἐπομένων ἐξ ἐπισήμων ἐγγράφων σημειώσεων τοῦ Δούσμανη. (γ)

Εἰς τὴν ἐπίσημον Ἰόνιον ἐφημερίδα τοῦ Σαββάτου τῶν 15 Φεβρουαρίου 1817 Ἀριθ. 438 ὑπάρχει κατεχωρισμένη εἰδοποίησις δι' ἧς «Ἡ ἐπιτροπὴ ἡ διορισθεῖσα ὅπως ἐκθέσῃ εἰς δημοπρασίαν τὰ εἶδη τὰ ὑπὸ τῶν Γάλλων ἐγκαταλειφθέντα » εἰς τὰς ἀποθήκας, εἰδοποιούσε τὸ κοινὸν ὅτι ἡ ἀπὸ τῆς 7 Φεβρουαρίου ἀρξαμένη δημοπρασία θὰ ἐξηκολούθει καθημερινῶς ὅπως παρὰδοθῶσιν εἰς τοὺς πλειοδοτοῦντας καὶ τὰ ἀπομείναντα εἶδη κατὰ τὴν ἐπομένην σειράν.—Ὁρῶντες Βενετίας, ἄλευρος, συμίγδαλις, κρίας τεταριχευμένον βοϊνόν, κρίας

(α) Α. L. Dusmani la Missione di sua Signoria onorevolissima W. E. Glastone nelle isole Ionie pag. 167—Ἐπίσημος Ἰόνιος ἐφημερὶς ἀριθ. 332 Μαρτίου 6, ἀριθ. 337 Ὀκτωβρίου 16|28—1837. Ἀριθ. 458 Ὀκτωβρίου 3 ἀριθ. 462 Νοεμβρ. 2—1839 καὶ ἀριθ. 24, Ἰουνίου 4|16—1840.

(β) Op. Cit. Pag. 459.

(γ) Ὁ Κύριος Α. Α. Δούσμανης ὑπηρέτησεν ὥς ὑπάλληλος ἐν τῷ γραφεῖ τῆς Ἰονίου Γερουσίας συνεχῶς ἐπὶ πλήρη σχεδὸν τεσσαρακονταετίαν ἀναστὰς μέχρι τῆς θέσεως τοῦ γενικοῦ Γραμματέως, ἣν ἡ ἀγγλικὴ προστασία εἶναι ἐνισχυμένη κατὰ τὰ πρῶτα αὐτῆς ἔτη εἰμὴ εἰς Ἀγγλους μόνον. Ὁ Κ.

» τετραρχιζόμενον χοιρινόν, τυρός Πλακεντίας καὶ Βικεντίας, φασώλια, παξιμάδιον, κριθή, ξηρόχορτον, οἶνοπνεύματα, ῥώμιον, ῥαχίον, οἶνοι, ὀξύδιον, ἐλαιόλαδον, ἐλαιόφυλα, ξυπλάνθρακες, διάφορα ἐπιπλά καὶ ἀγγεῖα ὡς πῖθοι κ. τ. λ.

« Δὲν δυνάμεθα, λέγει ὁ Δούσμανης, νὰ ὀρίσωμεν ἀκριβῶς ἢ κατὰ προσέγγισιν τὸ ὑπὸ τῆς δημοπρασίας ταύτης προκύψαν χρηματικὸν ποσόν, ἀλλὰ βεβαίως ἦτο σπουδαῖον. Ἐν περίπτῳ ἔτος πρὶν τῆς ἀποχωρήσεώς των ἀπὸ τῶν νήτων οἱ Ἀγγλοὶ ἐπισκευάζοντες προμαχῶνα τοῦ νέου Φρουρίου (Fortic nuovo) ἀνεκάλυψαν μεγάλην ὑπόνομον ἐμπεριέχουσαν μέγα ποσὸν ζωοτροφῶν μεταξὺ τῶν ὁποίων σημαντικὴν ποσότητα ὡδῶν ἄριστα διατηρουμένων καὶ καλῶν εἰς ἑρῶσιν.»

Ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῶν πολεμεφοδίων ὁ Δούσμανης σημειοῖ τὰ ἐπόμενα:

« Εἰς τοὺς ἀπολογισμοὺς τῶν *Προστίμων Κρατῶν* τῶν ἐσόντων νήσων τοῦ ἔτους 1840, εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν τυχαίων ἢ παρεμπιπτοῦσων δαπανῶν εὐρίσκομεν — ἄρθρ. α. — ὅπως καταχωρίσωσιν ἐξωτερικὰ ἐφημερίδες τὴν εἰδοποίησιν ὅτι πωλοῦνται σφαῖραι, βόμβαι καὶ παλικά σιδηρὰ τηλεβύλα ἐγκαταλειφθέντα παρὰ τῶν Γάλλων, λίτρ. στερλίναι 8, σελλήνια 4, πένια 4 καὶ 4[10—6]. — ὅπως συλλεχθῶσιν αἱ ῥηθῆσαι σφαῖραι καὶ βόμβαι ἀπὸ τῶν φρουρίων καὶ μετακομισθῶσιν εἰς Contrafossa (α) λίτρ. στερλίναι 59, σελλήνια 4, πένια 11 καὶ 3[10.

Δούσμανης, ὡς ἐκ τούτου, εἶναι κάτοχος πολλῶν Ἀγγλοισιαν μυστηρίων. Διὰ τοῦ προμνησθέντος πονήματός του La Missione di W.E. Gladstone κτλ. ἐφώτισε διάφορα σκοτεινὰ μέρη τῆς Ἀγγλοισιαν ἱστορίας καὶ ἀπέδειξε διὰ τοῦ γλαυροῦ, ἀλλὰ πλήρους πικρίας ὕφους του, ὅτι ὁ Ριζοσπαστικὸς τύπος καὶ οἱ ἐν τῇ Ἰονίῳ Βουλῇ ριζοσπᾶσται ῥήτορες ἐν τῇ στιγμῇ τῆς πάλης των κατὰ τῆς Ἀγγλικῆς Προστασίας δὲν ἀπῆρξαν κατὰ τὴν ἐπίθεσιν ὑπερβολικοί. Οὐ μικρὸν ἢ ἀσήμενον θὰ προσέφεραν εἰς τὴν πάτριον ἱστορίαν ὁ Κ. Δούσμανης ἀν ἐξῆς πλῆρεις τὰς ἐπὶ τῆς μακρᾶς δημοσίας ὑπηρεσίας αὐτοῦ σημειώσεις του. Ἄς μᾶς ἐπιτρέψῃ δὲ νὰ τῷ ἐκφράσωμεν καὶ δημοσίᾳ τὴν εὐγνωμοσύνην μας διὰ τὴν προθυμίαν μετ' ἧς μᾶς ἐχρηγήτηεν ὅσας τῷ ἐζητήσαμεν πληροφορίες.

(α) Τάφος παρὰ τὴν θάλασσαν ὑπὸ τὸ παλαιὸν φρούριον Κορκύρας.

ἂν Κεφαλαίῳ δὲ, εἰσπράξεις τυχαῖαι ἢ παρεμπιπτουσαι, ἀπαντῶμεν εἰς τοὺς ἀπολογισμοὺς τούτους τὰ ἐπόμενα ἄρθρα. Ἔτος 1833—ἐκ τῶν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς πωληθέντων πολεμοφοδίων καὶ πυροβόλων, ἐγκαταλειφθέντων παρὰ τῶν Γάλλων, λιτρ. στερλίναι 14385, σελλιν. 11, πένια 4 καὶ 4|10.

Ἔτος 1840—ἐκ τῆς πωλήσεως παλαιῶν σφαιρῶν καὶ ση-
δηρῶν τηλεβόλων καὶ πεπαλαιωμένου χαλκοῦ καὶ ὀρειχάλκου
ἐγκαταλειφθέντων παρὰ τῶν Γάλλων λιτρ. στερλιν. 754, σελ.
15, καὶ πένια 10. Ἔτος 1841,—μεταγενέστεραι εἰσπράξεις ἐκ
τῆς πωλήσεως παλαιῶν σφαιρῶν καὶ τηλεβόλων καὶ 29 βαρε-
λίων θείου, ἐγκαταλειφθέντων παρὰ τῶν Γάλλων, λιτρ. στερ-
λίναι 1268, σελλήνια 11, πένια 2. Ἔτος 1842,—ὕπόλοιπον
εἰσπράξεως ἀπὸ τῆς πωλήσεως παλαιῶν σφαιρῶν, τηλεβόλων καὶ
πεπαλαιωμένων τουφεκοσωλήνων, ἐγκαταλειφθέντων ὑπὸ τῶν
Γάλλων, λιτρ. στερλίναι 661, σελλήνια 15, πένιον 1 καὶ 1|10.

«Περιοριζόμεθα (ἐξακολουθεῖ γράφων ὁ Δούσμανης) εἰς τὴν
σημείωσιν τῶν ἄρθρων τούτων, διότι μᾶς ἐλλείπουνσι διδόμενα
ὅπως περὶ ἄλλων ἐτῶν λαλήσωμεν· ἐξ ἴσου δὲν δυνάμεθα νὰ
ὀρίσωμεν τὸ ποσὸν τῆς παρὰ τῶν Γάλλων ἐγκαταλειφθείσης
πυρίτιδος. Ὑπῆρξεν ὅμως τοσοῦτον ὥστε ἐξ αὐτῆς καὶ μό-
νης ἐγένετο χρῆσις εἰς τὰς Ἰονίους νήσους καθ' ὅλην τὴν
πεντηκονταετῇ διάρκειαν τῆς ἀγγλικῆς Προστασίας, ἀπέμεινε
δὲ καὶ ποσὸν τι μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Ἀγγλων. Ἡ πυ-
ρίτις αὕτη ἐφυλάσσετο παρὰ τῆς Προστασίας, δι' ἰονίων θα-
πανῶν, εἰς τὰς στρατιωτικὰς ἀποθήκας τῶν φρουρίων ὑπὸ τὴν
ἐπιτήρησιν τοῦ ἄγγλου καταλυματίου, λαμβάνοντος παρὰ τοῦ
ἰονικοῦ ταμείου ἐπιμισθιον ἐτήσιον εἰκοσιπέντε λιτρ. στερ-
λινῶν. Εἰς τοὺς ἰονίους ἀπολογισμοὺς τοῦ ἔτους 1833 ἐν
κεφαλαίῳ τυχαῖα ἔξοδα σημειοῦνται διακόσαι λίτραι στερ-
λίναι πρὸς ἀποζημίωσιν τοῦ Κ.ου Στήουαρτ (Steward) ἐπι-
τετραμμένου ἐπὶ τῶν παρὰ τῶν Γάλλων ἐγκαταλειφθέντων
πολεμοφοδίων (α).»

(α) A. L. Dusmani op. cit. Σελ. 488—460.

Ἐσημειώσαμεν ὅσας ἔχομεν αὐθεντικὰς πληροφορίες περὶ τοῦ πῶς προσπνέχθησαν οἱ κατακτηταὶ Γάλλοι ἀναχωροῦντες τῶν νήσων, κατὰ τὰ 1814, ὅπως ἀργότερον παραλληλίσωμεν τὴν διχωγὴν ταύτην πρὸς τὴν τῶν προστατῶν Ἀγγλῶν παραδιδόντων κατὰ τὰ 1864 ἢ ἔλαβον διὰ τῆς συνθήκης τοῦ 1815 παρακαταθήκην.

Ἐπανερχόμεθα εἰς τὰς μεσημβρινὰς ἡ, ὡς οἱ Ἀγγλοὶ ἀπεκάλουν αὐτὰς τότε, ἀπελευθερωθείσας νήστους ὅπως ἐκείθεν ἀκολουθήσωμεν διχρῶς πλέον (1809 ἄχρι τοῦ 1864) τὰ διχρήματα τῶν Ἀγγλῶν κατελθόντων εἰς τὴν Ἑπτάνησον μετὰ τὴν ῥητὴν καὶ ἐπίσημον πρὸς τοὺς νησιώτας ὑπόσχεσιν ἵνα τοῖς ἀποδώσωσι τὴν ὑπὸ τῶν Γάλλων ἀφαιρεθεῖσαν αὐτονομίαν καὶ ἐπαναφέρωσι τὴν ἀνεξάρτητον ἐπτανήσιον Πολιτείαν.

Μετὰ τὴν ἀπέλασιν τῶν Γάλλων ἀπὸ τῶν μεσημβρινῶν ἢ ἀπελευθερωθεισῶν νήσων ὁ στρατηγὸς Ὁσβαλδ εἰδοποιεῖ τὰ εἰς τοὺς λιμένας ἰόνια πλοῖα ν' ἀναπετάσωσι τὴν ἐπτανησιακὴν σημαίαν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν φρουρίων ἀνυψοῦτο παρ' αὐτοῦ ἡ ἀγγλική. Οὕτως ἐξετελεῖτο τὸ γράμμα τῶν δοθεισῶν τῷ Ὁσβαλδ παρὰ τοῦ ἀντιναύάρχου Κολλιγγβούδ ὁδηγίων (α) ἐν αἷ· περὶ μὲν τῶν λιμένων ἐλέγετο—«κυριεύοντες λιμένα τινὰ τῆς ἐπτανησίου θαλάσσης θέλετε φροντίσειν νὰ ἀνυψώσῃτε ἐπ' αὐτοῦ οὐχὶ τὴν ἀγγλικὴν, ἀλλὰ τὴν ἐπτανησιακὴν σημαίαν»—περὶ φρουρίων ὁμῶς μνεῖα δὲν ἐγίνετο.

Ἐφ' ἐκάστης τῶν ἀπελευθερωθεισῶν νήσων ἐγκαθιδρύθη τετραμελής ἐξ ἰθαγενῶν κυβερνητικὴ ἐπιτροπὴ προεδρευομένη ὑπὸ ἀξιωματικοῦ Ἀγγλοῦ ἐπονομασθέντος ἀρχηγοῦ τῆς κυβερνήσεως (Capo di governo) ὅστις ἦτο καὶ ὁ πράγματι διαχειριστὴς τῆς ἐξουσίας.

Τὸ κατὰ τὴν ἰόνιον θάλασσαν γενικὸν ἐπιτελεῖον καὶ Στραταρχεῖον τῶν ἀγγλικῶν δυνάμεων ἐγκαθιδρύθη ἐν Ζακύνθῳ καὶ ἐκεῖθεν ἐζητοῦντο καὶ ἐξεδίδοντο αἱ διαταγαὶ πρὸς τοὺς κατὰ τὰς ἄλλας νήσους στρατιωτικούς ἀρχηγούς. Ἡ τοπικὴ ὁμῶς κυβέρνησις ἐκάστης νήσου ἀπεχωρίσθη τῶν λοιπῶν

(α) Ὁρ. ἐνωτέρω σελ. 170.

καὶ οὐδεμίαν εἶχε μετ' αὐτῶν συγκαινωνίαν. Τὰ ἔσοδα καὶ αἱ δαπάναι ἐκάστης νήσου προϋπελογίζοντο, εἰσεπράττοντο καὶ ἐδαπανῶντο εἰς αὐτὴν καὶ δι' αὐτὴν καὶ μόνην. Οὕτω διεβρῆγνέτο εἰς τεμάχια καὶ κατεττρέφετο πράγματι ἡ Ἑπτανησιακὴ Πολιτεία, ἐνῷ παρὰ τὴν ἐν Ζακύνθῳ θύραν τοῦ οἰκήματος τοῦ ἐπὶ Ῥώσσω προέδρου καὶ πρίγκιπος τῆς πολιτείας ταύτης Κομούτου ἐτίθετο τιμητικὴ φρουρὰ ἐξ Ἀγγλων στρατιωτῶν καὶ ἀπεδίδοντο εἰς αὐτὸν αἱ πρὸς ἀρχηγὸν Πολιτείας ἀποδιδόμεναι τιμαὶ, οἷς ἀπέδιδον καὶ εἰς τὴν Ἰνδίαν οἱ Ἀγγλοι διοικηταὶ πρὸς τοὺς εἰς αὐτοὺς προσερχομένους ἰθαγενεῖς ἡγεμόνας, ὧν τὴν ἐκθρόνισιν εἶχον ἤδη προαποφασίση.

Τοιοιούτρόπως ἐπανήρχετο ἡ ἀπολεσθεῖσα ἐλευθερία καὶ ἀνεξαρτησία τῶν νήσων καὶ, κατὰ τὴν πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τοῦ ἔκθεσιν τοῦ ἀντιναύαρχου Κολλιτζῆβουδ, ἐπανωρθοῦτο ἡ κυβέρνησις τῆς ἰονίου Πολιτείας.

Ἐνῷ ταῦτα ἐν ταῖς νήσοις ἐγίνοντο, οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑπτανήσιοι ἀνεπέτασαν ἐπὶ τῶν πλοίων αὐτῶν τὴν ἐπτανησιακὴν σημαίαν καταβιβάζοντες τὴν γαλλικὴν, ἥς τὴν ἐπὶ τῶν νήσων ἐξουσίαν ἐκήρυξαν κατηργημένην· ἠνέωξαν τὴν μετὰ τὴν συνθήκην τοῦ Τίλσιτ κλεισθεῖσαν πρεσβείαν τῆς Ἑπτανησιακῆς Πολιτείας καὶ θέσαντες ἐπ' αὐτῆς τὸ ἔμβλημα ἀνεκήρυξαν τὸν τέως γραμματέα τῆς πρεσβείας Δενδρινὸν πρέσβυν καὶ πρόξενον τῆς Ἑπτανήσου. Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέσβυς τοῦ Ναπολέοντος, στρατηγὸς Σεβαστιάνης, ἀπήτησε παρὰ τῆς πύλης νὰ τιμωρηθῶσιν οἱ οὕτω προσβάλλοντες τὸν αὐτοκράτορά του Ἑπτανήσιοι. Ἀλλ' ὑπερίσχυσε παρὰ τῇ πύλῃ ὁ πρέσβυς τῆς Ἀγγλίας ὅστις ἀνέλαβε τὴν προστασίαν τῶν Ἑπτανησίων, διαδηλῶν ὅτι ἡ Ἑπτανήσιος Πολιτεία οὐδέποτε ἔπαυσεν ὑπάρχουσα διὰ τὴν Ἀγγλίαν ἥτις οὐδέποτε ἀνεγνώρισε τὰ ἐν Τίλσιτ γενόμενα (α).

(α) Ὁρ. Lunzi Republ. Settinsul. pag. 242—Χρόνη ἀπομνημονεύματα τόμ. Γ'. Κ.Φ. ΚΣΓ—N.—T. Bulgari les sept îles jonniennes et les traités ec. pag. 18.

Καὶ ἐν τούτοις ἡ Πολιτεία αὕτη ἥτις οὐδέποτε ἔπαυσεν
υπάρχουσα διὰ τὴν Ἀγγλίαν διεγράφετο ὑπὸ τῶν κατὰ
τὰς ἀπελευθερωθείσας νήσους στρατιωτικῶν διοικήτων τῆς
Ἀγγλίας καὶ κατεστρέφετο ἐν αὐτῇ πᾶν ἔχνο· ἀνεξαρτησίας
καὶ αὐτονομίας.

Βχρέως ἔφερον οἱ νησιῶται τὴν ἀθέτησιν τῶν ἀγγλικῶν
ὑποσχέσεων.

Τὰ τέσσαρα ἰθαγενῆ μέλη τῆς κυβερνητικῆς ἐπιτροπῆς Ζα-
κύνθου (α) ἐσκέφθησαν νὰ ἀποστείλωσιν εἰς Λονδίνον πρεσβευ-
τὴν καὶ ὡς τοιοῦτον ἐξελέξαντο τὸν Δημήτριον Φοσκάρεδην,
ὅπως οὗτος ἐν ὀνόματι τῆς κυβερνήσεως Ζακύνθου παραστήσῃ
τῇ Ἀγγλικῇ κυβερνήσει τὴν ἀνώμαλον θέσιν τῶν πραγμάτων,
ζητήσῃ δὲ διόρθωσιν αὐτῶν καὶ ἐκπλήρωσιν τῶν συμφωνη-
θέντων καὶ ὑποσχεθέντων.

Ὁ ἀπεσταλμένος ἡμῶν (ἔλεγε πρὸς τοὺς ἄλλοις ἡ κυβέρ-
νησις Ζακύνθου εἰς τὰς γραπτὰς ὁδηγίας της πρὸς τὸν ἀ-
πεσταλμένον αὐτῆς) θέλει ὑπενθυμίσει ὅτι ἡ Αὐτοῦ Μεγα-
λειότης ὁ Βασιλεὺς τῆς μεγάλης Βρετανίας προὔτιμησε τοῦ
»δικαιώματος τῆς κατακτήσεως τὸ ὑπέρτατον αἶσθημα τῆς με-
γαλοδωρίας καὶ ἐκήρυξε τὰς νήσους ἡμῶν ἐλευθέραις διὰ τῆς
»προκηρύξεώς του τῆς δημοσιευθείσης ἐνταῦθα μόλις ἐνεφανί-
»σθησαν εἰς τὰς ἀκτὰς ἡμῶν τὰ ἐνδοξὰ ὄπλα του. Ἐπομέ-
»νω· ὁ ἀπεσταλμένος ἡμῶν θέλει ἐκθέσει τῇ ὑψηλῇ αὐλῇ ὅ,τι
»δίδον, ὅπως ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν προστασίαν της πλήρη τὴν με-
»γαλοδωρίαν ἀπολαύσωμεν. . . . Ὁ ἀπεσταλμένος ἡμῶν θέ-
»λει ἐνεργήσει μεθ' ὅλου τοῦ ζήλου ὅπως σταλῶσι διαταγαὶ
»στοιχῶντες ὥστε νὰ ἐπαληθεύσῃ παρ' ἡμῖν ἡ ἀπόλαυσις τῆς
»πολιτικῆς μας ἐλευθερίας, ἥτις εἶναι ἀκριβῶς τὸ μόνον ὄδρον
»διὰ τὸ ὅποιον θὰ ὀφείλωμεν νὰ εὐγνωμονώμεν πρὸς τὴν
»μεγαλοδωρίαν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος· θέλει ζητήσῃ προσέτι
»τῇ βράσει τῆς προμνηστηθείσης προκηρύξεως νὰ τεθῇ παρ' ἡμῖν
»εἰς ἐνέργειαν σύνταγμα φιλελεύθερον ἀνάλογον εἰς τὴν τω-

(1) Ἦσαν οἱ Ἀντώνιος Μερτινέγγος, Νικολάος Φοσκάρεδης, Ἰωάννης Δρα-
κὸς Μελησσινός, Φραγκίσκος Μουτζάς.

»ρινήν μας θέσιν. Ἐπὶ τοῦ σοβαρωτάτου τούτου θέματος ὁ
 »ἀπεσταλμένος ἡμῶν ἐξουσιοδοτεῖται νὰ γνωστοποιήτῃ εἰς τὴν
 »βασίλεικὴν αὐλὴν πόσον θὰ συντείνῃ ὑπὲρ τῶν γενικῶν καὶ
 »ἰδιαιτέρων συμφερόντων τῶν νήσων ἢ σύνταξις πολιτεύματος
 »ἀναλόγου πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν καιρῶν καὶ τὴν συναρ-
 »μολόγησιν τῶν ἀναγκῶν τῶν λαῶν τῶν νήσων καὶ ἐγγυω-
 »μένου τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς κυβερνήσεώς των καὶ τὴν ἐλευ-
 »θέραν διαχείρισιν τοῦ ταμείου των. . . . (α)»

Μετεφράσαμεν ὅσον τὸ δυνατόν κατὰ γράμμα ἐκ τοῦ ἱ-
 τालικοῦ πρωτοτύπου τὸ μέρος τοῦτο τῶν ὁδηγίων τῆς κυ-
 βερνήσεως Ζακύνθου πρὸς τὸν ἐν Λονδίῳ ἀπεσταλμένον αὐ-
 τῆς, καθότι τὸ ἔγγραφον τοῦτο (φέρον ἡμερομηνίαν 21 Ἀ-
 πριλίου 1811) ἀποτελεῖ τὴν πρώτην ἐνώπιον τῆς ἱστορίας
 διαμαρτύρησιν τῶν Ἰονίων κατὰ τῆς ἀγγλικῆς Προστα-
 σίας πρὶν τῆς δι' Εὐρωπαϊκῆς συνθήκης ἐγκαθιδρύσεως αὐτῆς
 ἐπὶ τῶν νήσων, καὶ ἀποδεικνύει ὅτι τὰ παράπονα τῶν
 Ἰονίων κατὰ τῆς Ἀγγλίας περὶ ἀθετήσεως τῶν ὑποσχέσεών της
 καὶ περὶ μὴ ἐκπληρώσεως τῶν ὑποχρεώσεων αὐτῆς ἤρξαντο
 πρὶν τῆς ἐπὶ πεντηκονταετίαν παραταθείσης συζητήσεως περὶ
 τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας τῆς συνθήκης τῶν 1813 καὶ τῶν δι' αὐ-
 τῆς παρὰ τῆς Ἀγγλίας ἀναδεχθέντων κατέναντι τῆς Ἑπτα-
 νήσου καθηκόντων.

Κατὰ τὰς ὁδηγίας του ὁ ἀπεσταλμένος Φοσκάρδης ὤφειλε
 νὰ κατευθυνθῇ εἰς Μεσσήνην πρὸς τὸν ἐκεῖ σταθμεύοντα ἀρ-
 χηγὸν τῶν θρεττανικῶν δυνάμεων Στήουερτ, νὰ ζητήσῃ δὲ
 παρ' αὐτοῦ πλοῖον ὅπως τὸν μεταφέρῃ εἰς Μελίτην καὶ ἐκεῖ-
 θεν διὰ Γιβραλτάρης εἰς Ἀγγλίαν. Ὁ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Στή-
 ουερτ ἀντιπροσωπεύων αὐτὸν στρατηγὸς Λόρδος Φόρβες ἐδέ-
 χθη τὸν Φοσκάρδην ὡς ἀντιπρόσωπον Κράτους καὶ τῷ
 ἐχορήγησε ἀγγλικὸν πολεμικὸν πλοῖον ὅπως τὸν μεταφέρῃ εἰς
 Μελίτην. Ἐν Μεσσήνῃ διατρίβων ὁ Φοσκάρδης ἐλαβεν ὁμοίως
 τῶν ἐκ Ζακύνθου ὁδηγίας καὶ πληρεξουσιότητα παρὰ τῶν κυ-

(α) Τὸ χεῖρόγραφον μᾶς ἐχορηγήθη εὐμενῶς παρὰ τοῦ συγγενοῦς καὶ κλη-
 ρείου τοῦ Λημπτρίου Φοσκάρδη, Κυρ. Δ. Γαῖτα Φοσκάρδη.

βερνήσεων τῶν ἄλλων ἀπελευθερωθεῖσων νήσων, ἐξαιρουμένης τῆς μόνης Λευκάδος, μεθ' ὧν ἡ κυβέρνησις Ζακύνθου εἶχε συν-
 εννοηθῇ. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Φοσκάρδης μετέβαινεν εἰς Ἀγγλίαν
 ὡς ἀπεσταλμένος τῶν κυβερνήσεων ἀπασῶν σχεδὸν τῶν ἀπε-
 λευθερωθεῖσων νήσων, καὶ ὡς ἀντιπρόσωπος ἀνεξαρτήτου πα-
 λιτείας ὑπεδέχετο κατὰ τὴν μετάβασίν του παρὰ τῶν κατὰ
 τόπους ἀγγλικῶν ἀρχῶν. Ὅπως ἀναχωρήσῃ ἀπὸ Μερίτης, τὸ
 ναυαρχεῖον τῷ ἐχορήγησε τὴν φρεγάταν Κυανῆν. Ὅτε ἔφθασεν
 εἰς Γιβραλτάρην ἀπεβιβάσθη ὑπὸ τὸν κρότον τῶν τηλεβόλων
 τῆς φρεγάτας, ἐνῷ περιέμενεν εἰς τὴν ξηρὰν πρὸς ὑποδοχὴν
 ὁ διοικητὴς μεθ' ὅλου τοῦ ἐπιτελείου. «Εἰς Πορτσμουθ (γράφει ὁ
 Φοσκάρδης ἐν τῇ πρὸς τὴν κυβέρνησιν Ζακύνθου ἐκθέσει
 »του ἐκ Λονδίνου τῇ 16 Νοεμβρίου 1811) ἔφθασα τὴν 22
 »Ὀκτωβρίου. Ἐνῷ εἴμεθα μιλίᾳ τινα μακρὰν τοῦ λιμένος ἐ-
 »δὸθῃ διὰ τῶν σημείων τῆς φρεγάτας ἡ εἰδησις τῆς ἐλεύ-
 »σεώς μου, τὴν ὁποίαν μετεβίβασαν οἱ τηλεγράφοι μέχρι τῆς
 »πρωτευούσης ὅθεν ἐπανῆλθε τηλεγραφικῶς ἡ διαταγὴ εἰς
 »μὲν τὸ ὑγειονομεῖον νὰ μοὶ δώσῃ ἀμέσως ἐλευθέραν κοι-
 »νωσίαν ἄνευ τῶν συνήθων δικτυώσεων, εἰς δὲ τὸ Τελω-
 »νεῖον νὰ μοὶ ἀφήσῃ ἐλευθέρᾳ τὰ ἐπιπλα ἄνευ ἐρεύνης.
 »Ἀπεβιβάσθη καὶ πάλιν ὑπὸ τὴν ἐκπυρσοκρότησιν τῶν τη-
 »λεβόλων τῆς φρεγάτας εἰς τὰ ἀνταπεκρίνοντο τὰ τῆς ναυαρ-
 »χίδος καὶ τὰ τοῦ φρουρίου, οἱ δὲ κώδωνες τῆς πόλεως ἐ-
 »κρούοντο ἐπὶ μίαν ὥραν.»

Εἰς Λονδίνον ὑπεδέχθησαν τὸν ἀπεσταλμένον διὰ παραπλη-
 σίων τιμῶν καὶ διακρίσεων, ἀλλ' εἰς τὰς περὶ τῶν νήσων καὶ
 τῶν αἰτήσεων αὐτῶν παραστάσει· του οἱ ὑπουργοὶ τῷ ἀ-
 »πήνητησαν ὅτι—«Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης παραδέχεται εὐχα-
 »ρίστως τὴν ὑποταγὴν τῶν νήσων ὑποσχόμενος αὐταῖς προ-
 »στασίαν καὶ εὐημερίαν. Οὐδὲν ὅμως ἡδύνατο νὰ ἐνεργήσῃ ὑπὲρ
 »τῆς ἐπτανησιακῆς Πολιτείας πρὶν ἢ καταπαύσῃ τῆς Εὐ-
 »ρώπης αἱ ταραχαὶ καὶ τὸ ἐπιτρέψῃ ἡ πολιτικὴ του.» ἐδί-
 »δετο ὅμως ἡ διαβεβαίωσις εἰς τὸν ἀπεσταλμένον ὅτι εἶχον
 διαβιβάσθῃ ὁδηγίαι πρὸς τὸ γενικὸν στρατηγεῖον Ζακύνθου ὅ-

πως διευθύνῃ τὰ τῶν Ἑπτανήσιων σταθερῶς καὶ, ὅσον τὸ δυνατόν καὶ αἱ περιστάσεις τὸ επέτρεπον, φιλελευθέρως.

Ἐμεινεν ὁ Φοσκάρδης εἰς Λονδίνον δύο σχεδὸν ἔτη διατηρῶν τὸν χαρακτήρα ἀπεσταλμένου τῶν ἀπελευθερωθεῖσων νήσων καὶ ἀναγνωρίζομενος ὡς τοιοῦτος παρὰ τῶν Ἀγγλων ὑπουργῶν, ἀνταλλάσσει μετ' αὐτῶν διακοινώσεις.

Ἀλλ' ἐπὶ τέλους τὸ προσωπεῖον ἀπετέθη. Κατὰ τὴν 4 Μαΐου 1813 ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν Λόρδος Καστλερῆγ διὰ διακοινώσεώς του πρὸς τὸν «Κόμητα Φοσκάρδην ἀπεσταλμένον κτλ.» ἔκοινοποιεῖ αὐτῷ ὅτι ὁ ὑπουργὸς τῶν ἀποικιῶν κόμης Βαθούρστ εἶχεν εἰδοποιήσῃ τὸν Λόρδον ὅτι ὁ ἀντιβασιλεύων ἐν Ἀγγλίᾳ διώρισε τὸν ὑποστράτηγον Ἰάκωβον Κάμπελ διαχειριστὴν (amministratore) τῶν ὑποθέσεων τῶν Ἰονίων νήσων φέροντα τὸν τίτλον τοῦ πολιτικοῦ ἐπιτετραμμένου τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος. «Ἐπομένως» ἔγραφεν ὁ Καστλερῆγ ἐν τῇ διακοινώσει του πρὸς τὸν Φοσκάρδην «πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς Ἰονίους νήσους θὰ διέρχεται διὰ τοῦ ἀντιστρατήγου καὶ κατὰ συνέπειαν ὁ χαρακτήρ τῆς ἀποστολῆς σας παύει. Σὰς παρακαλῶ λοιπὸν νὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ τεθῇτε σεῖς ὁ ἴδιος εἰς συγκοινωνίαν μετὰ τοῦ γραφείου (dipartimento) τοῦ Κομ. Βαθούρστ ὅπως ληθῶσι τὰ ἀνγκαιὰ μέτρα διὰ τὴν εἰς Μεσόγειον ἐπιστροφὴν σας.»

Ὁ Φοσκάρδης ἀπάντων τὴν 17 Μαΐου πρὸς τὴν διακοίνωσιν τοῦ Καστλερῆγ οὐδεμίαν ἐπέφερε παρατήρησιν ὡς πρὸς τὴν διὰ τοῦ ἀποτόμου τοῦτου τρόπου ἐκμηδένισιν τῶν δικαιομάτων ἐκείνων τῆς πατρίδος του ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἀπεστάλη νὰ συνηγορήσῃ. Προϋτίμησεν ἐξ ἐναντίας νὰ ἀπευθύνῃ πρὸς τὸν Καστλερῆγ τὰς συνήθεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐκφράσεις ταπεινῆς κολακείας ὑπὸ τῆς ὁποίας οὐδὲν ἥττον διευτυποῦτο ἡ ἰδέα τῆς ἐθνικῆς ἀνεγέρσεως καὶ τοι παρ' αὐτῶν ἀσχημιζομένη. Ἀφοῦ περιέγραφε τὴν μοναδικὴν ἢ ἔσχε τιμὴν τοῦ νὰ ᾔναι ὁ πρῶτος Ἕλλην ἀπεσταλμένος πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν βασιλέα τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ ἐξέφραξε τὰς εὐγνωμοσύνης του διὰ τὴν εὐμένειαν

μεθ' ἧς τὸν ὑπεδέχθησαν, προσέθετεν· «Εἶθε ὁ οὐρανὸς ὑπακούσῃ τὰς δικαίας· εὐχὰς τῆς πατρίδος μου· εἴθε αὖτις δυνηθῇ νὰ προσθέσῃ τι εἰς τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν δόξαν ἐνὸς τόσῳ μεγάλου πρίγκιπος, καὶ ἐν τῶν τέκνων τῆς εὐτυχίᾳς, ὡς ἐγὼ, νὰ φθάσῃ κατόπιν μου μέχρι τῶν ποδῶν τοῦ ὑψηλοῦ θρόνου του, ὅπως εἰς σημεῖον ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης τῷ προσφέρῃ τὸ σκῆπτρον καὶ τὸ στέμμα ἔθνους ἐνδόξου ἡμῶν ἄλλοτε, ἀλλ' ἤδη πρὸ πολλοῦ δυστυχοῦντος.»

Τὴν 31 Αὐγούστου 1813 ἐκ τοῦ γραφείου τοῦ πολέμου (dipartimento guerra) ὁ συνταγματάρχης Βαμβουρὺ ἔγραφε πρὸς τὸν Φοσκάρδην ὅτι «τὸ δίκροτον τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος Pembroke διετάχθη νὰ παρκαλέσῃ τὸν κόμητα Φοσκάρδην καὶ τὸν μεταφέρει εἰς Μαὼν, ὅθεν ὁ Σιρ Ἐδουαρδὸς Πέλλερε, πρὸς ὃν αἱ ἀνγκυλῖαι διαταγαὶ διεβιβάσθησαν, θέλει ὁδηγήσῃ τὸν Κόμητα μέχρι Ζακύνθου.» (α) Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Κόμητος εἰς Μισόγειον τὰ τηλεβόλα τῶν πλοίων καὶ τῶν φρουρίων τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος καὶ οἱ κώδωνες τῶν ἀγγλικῶν ἐκκλησιῶν ἄκραν ἐτήρησαν σιγὴν, αἱ δὲ κυβερνήταις τῆς Κεφαλληνίας, Ἰθάκης, Κυθήρων, &c. ἐξ ἴσου ὡς τὴν τῆς Ζακύνθου ἀντεπροσώπευσεν ὁ κόμης εἰς Λονδίνον, ἡρνήθησαν κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Φωσκόλου (β) νὰ πληρώσωσι τὸ ἀναλογοῦν ἐκάστη μέρος τῶν δαπανῶν τῆς ἀποστολῆς.

Τοιοῦτοτρόπως, ὅλως ἀντιθέτως πρὸς τὴν ἰδέαν τὴν ὑπαγορεύσασαν ἐν ταῖς νήτοις τὴν ἀποστολὴν τοῦ Φοσκάρδου καὶ πρὸς τὸν δι' αὐτῆς ἐπιδιωχθέντα σκοπὸν, τὸ ἀγγλικὸν ὑπουργεῖον παρέστησεν αὐτὴν ὡς ἁπλὴν καὶ κατὰ τὴν διὰ τὴν ἐκκλήσιν τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ἀγγλίας πλήρους ὑποταγῆς τῶν νήσων. Τοῦτο ἐφήρμοσε πραγματικώτερον κατὰ τὴν ἀφίξιν του εἰς τὰς νήσους ὁ διορισθεὶς πολιτικὸς ἐπιτετραμμένος τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος ὑποστράτηγος Κάμπελ, ὅστις ἐξηφάνισε καὶ

(α) Χειρόγραφον Φοσκάρδην παρὰ τῷ Κ. Γαίττ καὶ ἀρχινοτάριον Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας.

(β) Navigazione ec. su Parga § XXVI.

τὰ τελευταῖα λείψανα αὐτοενεργούσης ἰθαγενοῦς κατὰ τὰς νήτους διοικήσεως, τὰ ὅποια οἱ προκίτοχοί του εἶχον σεβασθῆ, καὶ ὑπήγαγε τὰ πάντα ὑπὸ τὴν ἄμεσον καὶ ἄνευ οὐδενὸς περιορισμοῦ ἐξουσίαν τοῦ ἐφ' ἐκάστην νῆσον Ἀγγλοῦ στρατιωτικοῦ διοικητοῦ, αὐτὸς δὲ ὁ Κάμπελ ἐπὶ κεφαλῇ τοῦ ὅλου διέτασεν ἐπὶ πᾶσι κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς ἰδιοτροπίας του ἢ τῆς τῶν περιστοιχισάντων αὐτόν. Ἐπυρε καὶ ἐδιορίζεν ἄνευ αἰτίας ἢ δικαιολογήσεως πάντα ὑπάλληλον. Ἐδίκαζε συγχνάκις συνοπτικῶς ὁ ἴδιος ἄνευ οὐδενὸς τύπου, ἄνευ συζητήσεως ἢ ἐρεῦνης, πολιτικὰς καὶ ποινικὰς ὑποθέσεις ἐπὶ τῇ ἁπλῇ ἀναφορᾷ ἢ καταμηνύσει ἑνὸς τῶν δικδίκων. Ἐπενέβαινε εἰς τὰ δικαστήρια οὐ μόνον δικτάσων ν' ἀποφασίσωσιν οὕτω καὶ οὐχὶ ἄλλως, ἀλλὰ καὶ ἀκυρῶν εἰς τελεσιδίκους δικαστικὰς ἀποφάσεις· ἐπέβαλλεν βαρέα πρόστιμα, μιστιγώσεις, κυφωνισμούς, στρεβλώσεις. Τῶν καταδεδικασμένων εἰς θάνατον τὴν τιμωρίαν παρέτεινε καὶ μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν, καθότι ὅτε μὲν ἐπίτρωσε τῶν ἀπαγχονιζομένων τὰ πτώματα καὶ κλείων αὐτὰ εἰς σιδηρὰ κλωβία τὰ ἐκρεμοῦσεν ἐπὶ τῶν περὶ τὰς πόλεις λόφων ὅπου ἔμειναν μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Κάμπελ ἀπὸ τῶν νήσων, ἕως οὗ ἡ βροχὴ καὶ ὁ ἄνεμος, μετὰ παρέλευσιν πολλῶν ἐνικυτῶν, τὰ ἐκρήμνισαν· ὅτε δὲ μετὰ τὴν ἀπαγχόνισιν ἀπέκοπτε τὴν κεφαλὴν τοῦ πτώματος καὶ ἀφοῦ τὴν ἐξέδαιρε τὴν ἐνεπήγνυε πισσωμένην εἰς πιάσχαλον ἀνεγειρόμενον ἐπὶ ὑψώματος καὶ ἐκεῖ τὴν ἐτήρει μέχρι σήψεως καὶ ἀποσυνήσεως. (α) Ἀφῆρσε περιουσίας ὁλοκλήρου ἀπὸ τῶν κα-

(2) Ἡ δικαιοσύνη ἐπιβάλλει νὰ σημειώσωμεν ὅτι ὁ Κάμπελ οὔτε ἐφύρνε, οὔτε ἐνήρμοσεν αὐτὸς πρῶτος εἰς πεπολιτισμένον τόπον τὰ βάρβαρα ταῦτα μέτρα. Ὅτε κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1837 ὁ Κ.ος Γλάδστον περιήρχετο τὰς ἰονίους νήσους, ὅπως ὡς ἐκτακτὸς ἀπισταλμένος τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως ἐρευνᾷ τὰ αἰτία τῶν παραπόνων τῶν Ἰονίων κατὰ τῆς ἀγγλικῆς Προστασίας καὶ προτείνῃ μέτρα συμβιβασμοῦ, συνδιελίγετο δὲ ἐν Ζακύνθῳ μετὰ τῶν βουλευτῶν τῆς νήσου ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἐκτάκτου ἀποστολῆς του, ἐγὼ ἐκθίτων πρὸς αὐτόν, ἐνώπιον τῶν ἄλλων βουλευτῶν, τὰ αἰτία τὰ ἀποκαθιστῶντα ἀδύνατον πλέον οἰονδήποτε συμβιβασμὸν μεταξὺ Προστασίας καὶ Ἑπτανήσου τὸν ἔλεγον, ὅτι αὐτὰ τὰ πρῶτα βήματα τῆς προστασίας κατὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς ἐν Ἑπτανήσῳ τῇ ἀποκατίστασιν ἀσυμβιβαστον καθότι πῶτε νὰ διοικήσῃ

τόχων των καὶ ἐδωρήσατο αὐτάς· εἰς τοὺς κατηγόρους. Τοῦτο ὑπέστη καὶ αὐτός ὁ Κλαδᾶς, ὁ γνωστὸς πρεσβευτὴς ἐν Πετροπόλει, κατὰ τὰ 1800, ὁ διαπραγματευθεὶς καὶ ἐνεργήσας ὑπὲρ τῆς ἐλευθέρως τῶν Ἀγγλων εἰς τὰς νήτους· ἐδικαιώθη ὁμως καὶ ἐπανάλαβε τὴν περιουσίαν του κατηγορήσας τὸν Κάμπελ ἐνώπιον τοῦ ἀγγλικοῦ ὑπουργείου, ὡς ἱκανοποιήθη ἄλλοτε παρὰ τῆς αὐλῆς τῆς Πετροπόλεως διὰ τὴν κατ' αὐτοῦ πρὸς-βολὴν τοῦ Μοτσενίγου. (α)

λαὸν ἐξημερωμένον καὶ πρῶτον διὰ μέτρων βρβάρων καὶ ἀγρίων· τῷ ἔφερα δὲ εἰς παράδειγμα, πρὸς τοῖς ἄλλοις, τὰ πιστωμένα πτώματα καὶ τὰ σιδερεῶ κλωθεὶς τοῦ Κάμπελ. Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς ὁμιλίας ὁ Κ.ος Γλάδστον διακόπτων με μοι εἶπε· «Σὺς παρατηρῶ ὅτι ἂν τοῦτο ἐπραξεν ὁ Κάμπελ δὲν τὸ ἐπραξε διὰ τὴν αἰσᾶς προσβολῇ. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς τιμωρίας ἐφθρμζετο καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ.»—«Πρὸ πεντακοσίων ἔσως ἢ ἑξακοσίων ἔτων, ἐξοχώτατε»—τὸν ἀπάντησα. «Οὐχί· μοι ἐπανάλαβε αὐτὰ εἰς τὰς ἡμέρας μας. Ἐγὼ ἐνθυμοῦμαι ὅτι περιερχόμενος νεώτερος τὴν Ἀγγλίαν εἶδα εἰς διάφορα μέρη τοιαύτας κρεμάθρας· με σιδερεῶ κλωθεὶς καὶ ἐντὸς αὐτῶν πιστωμένα πτώματα.»—«Τότε θὰ εἶπῃ, ἐξοχώτατε τὸν εἶπα ὅτι ἡ Προστασία ἔθεσεν ἐν ἐνεργίᾳ εἰς τὰς νήσους μας μίσα οὐχὶ θάρακα κατὰ τὰς ιδέας της, ἀλλὰ βάρβαρα κατὰ τὰς ιδέας μας ἰδίας.»—Καὶ ἡ συνδιάλεξις ἐξηκολούθησεν ἐπὶ ἄλλου θέματος.

(α) Ἀνωτέρω Σελ. 157. Ὁ Κλαδᾶς ἔφεριν εἰς Ἀγγλίαν 18 κεφάλαια κατηγορίας κατὰ τοῦ Κάμπελ. Ἐξ αὐτῶν ἓν ἦτο τὸ ἐπόμενον. Τὸ ἐν Κεφαλῇ ληνίᾳ πρωτοδικεῖον κατεδίκασε κατὰ πλειοψηφίαν εἰς θάνατον χωρικόν τινα Μιγκέρδην ἐκ τῆς κώμης Χαλιοτάτων τῆς περιοχῆς Σάμης. Τὸ ἐφετεῖον μετέβαλε τὴν κεφαλικὴν ποινὴν εἰς δεκαπενταετὴ δεισμά. Ἡ ἀπόφασις τοῦ ἐφετείου ἦτο τελεσίδικος. Ὁ Κάμπελ ὁμως ἔστειλε στρατιώτας εἰς τὸ δεισματοῦριον, ἐξήγαγε τὸν Μιγκέρδην καὶ τὸν ἀπηγχόνησε. Τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἐφετείου ἐκίνησεν καὶ ἔλαθεν ἀντίγραφον ἐπίσημον ὁ Κλαδᾶς ὥπως ἀποδείξῃ τὸ γεγονός εἰς Ἀγγλίαν. Ὁ Κάμπελ μαθὼν τοῦτο ἔπαυσεν ἀμέσως τὸν γραμματεῖα τοῦ ἐφετείου Δημήτριον Καρούσον (πατέρα τοῦ γνωστοῦ ῥιζοπαύτου καθηγητοῦ Θεοδώρου) καὶ διέταξε νὰ τὴν κλείσωσιν ἀνὲν συγκαίνωνίσε εἰς τὸ φρούριον τοῦ Ἀγίου Γεωργίου μέχρι νέων διαταγῶν, ὅπου ἔμεινεν ἐπὶ τρεῖς μῆνας, ὅτε ἀπέλυσεν αὐτὸν ἀπὸ πρῶτον τὸν ὑπεχρίσας νὰ πληρώσῃ εἰς τὸ ταμεῖον Κεφαλῇ ληνίας τάλληρα 250. Μετὰ τὴν ἐλευσιν τοῦ Μαιτλανδ εἰς τὰς νήσους, οὗτος ἐπανάφερε τὸν Καρούσον εἰς τὴν θέσιν τοῦ γραμματεῖος τοῦ ἐφετείου καὶ διέταξε νὰ τῷ ἀποδοθῶσι τὰ 250 τάλληρα μετὰ τὸν ἐξ ἐπὶ τοῖς ἑκατόν. Ἰδ. «τὰ Πρωτόλεια τῆς ἀγγλοισιωνίου κυβερνήσεως ὑπὸ Θ. Καρούσου» ὅπου καταχωροῦνται δύο ἀξιοπαρατήρητοι ἐπιστολαὶ τοῦ Κάμπελ καὶ τοῦ ἐν Κεφαλῇ ληνίᾳ τοποτηρητοῦ του. Ἐν τῇ ἐκ Ζακύνθου πρὸς τὴν ἐν Κεφαλῇ ληνίᾳ τοποτηρητὴν του ἐπιστολῇ αὐτοῦ ὁ Κάμπελ ὁμολογεῖ ὅτι ἀδίκως ἐπέτιθέη κατὰ τοῦ Καρούσου ἀπατηθεὶς παρὰ τῶν πληροφορησάντων αὐτὸν ἑθρῶν τοῦ Καρούσου, ὅτι δὴθεν οὗτος ἐν παραβάσει προηγουμένων διαταγῶν τοῦ Κάμπελ ἔδω-

Τὰς διαφόρους ταύτας βερβάρους ποινὰς καὶ μαρτύρια ὁ Κάμπελ ἐφήρμοζε καὶ δι' ὅλους μηδανιὰς αἰτίας. Οὕτω π. χ. Ἀργύρης τις τελωνοφύλαξ ἐν Ζακύνθῳ κατηγορούμενος ὅτι ἀπεβίβαστε λάθρα μικρὰν τριᾶλην ῥωμίου, ἀποῦ ὑπέστη τὴν ποινὴν τῆς βερβίνας, (α) ἐτέθη καὶ ἐπὶ ὄνου ἡμίγυμνος καὶ ἐφέρθη περὶ τὴν πόλιν ῥαβδιζόμενος ὑπὸ στρατιωτῶν.

Ὁ σύγχρονος Φώσκολος, ὅστις πόρρῳ ἀπείχε τοῦ νὰ συμπαθῇ πρὸς τὰς καταχρήσεις τῆς ἐξουσίας τῶν κατὰ τὰς νήσους Ἀγγλῶν ὑπαλλήλων, ἀπεικονίζει τὸν Κάμπελ ὡς ἄνδρα «εὐγενοῦς, ψυχῆς, ἐπίμονον, καλῶν αἰσθημάτων, πλούσιον εἰς «προϊόντα τοῦ πνεύματος, ἰσχυρῶς αἰσθανόμενον τὴν δικαιοσύνην, ἣν ὁμῶς ἐξήσκει διὰ τῆς αὐστηρότητος τῆς στρατιωτικῆς ἀνατροπῆς τοῦ καὶ τοῦ δεσποτισμοῦ διοικητοῦ «μακρυσμένων ἀποικιῶν» τὸ βίαιον τῶν μέσων τοῦ ἐξηφανίζε «τὸ γενναῖον τῶν διαθέσεών του, ἐφ' ᾗ δὲ ἡ ἀκεραιότης του «προεφύλαττε τὰς νήσους ἀπὸ τῶν διερπαγῶν τινῶν ἐκ τῶν «κατοίκων αὐτῶν, τὸ ἄκαμπτον τοῦ χαρακτῆρός του καὶ ἡ

κιν ἀντίγραφον διοικητικῆς ἀποφάσεως, ἐνῷ ἐπρόκειτο περὶ δικαστικῆς. Οὐδὲν ἥτιον ὁ Καραῦτος ἐστερήθη τῆς θέσεώς του καὶ ἐπλήρωσε τὸ πρόστιμον τῶν 230 ἐλλήνων διότι «πρέπει νὰ προβῶμεν» ἔγραφεν ὁ Κάμπελ «μετ' ἐπιφυλάξεως ἵνα μὴ ἐκτεθῶμεν εἰς τὸ κοινὸν ὡς ἄδικοι, εἰ καὶ ἄδικοι.»

(α) Ὁ καταδικαζόμενος εἰς τὴν βερβίνα ἐκλείετο ἐντὸς τετραπλευρου ἐκ σανίδων παραπήγματος τὸ ὅποιον εἰς ἐκάστην πλευρὰν εἶχεν ὀπὴν χωρῶνταν τὴν κεφαλὴν, κάτωθεν δὲ αὐτῆς ἐτέρας δύο εἰς αἷς εἰσέρχοντο αἱ χεῖρες. Ἡ κεφαλὴ καὶ αἱ χεῖρες τοῦ καταδίκου ἐξωθοῦντο εἰς τὰς ὀπὰς πρὸς τὸ παριστάμενον πλῆθος, ἐνῷ τὸ ἐντὸς τοῦ παραπήγματος σῶμα εἰδόμετο ἢ ἄλλως ἐόρασαντο ὅπως οἱ ὡς ἐκ τῶν ὠδίνων τῆς βασάνου σπασσάμενοι μορφασμοὶ τοῦ προσώπου καὶ κινήσεις τῶν χειρῶν τοῦ καταδίκου διεγείρωνσι τὸν γέλωτα τῶν θεατῶν. Ἡ τιμωρία αὕτη ἐπανελαμβάνετο εἰς ὅλας τὰς πλευρὰς τοῦ παραπήγματος. Μετὰ τοῦτο ὁ κατάδικος ἢ ἀφίνετο ἐλεύθερος ἢ ἐμπομπαίετο ἐπὶ ὄνου, δερόμενος ἢ εἰμπομπαίνων ἐπὶ τοῦ προσώπου του ὠν, λεμονίων κ. τ. λ. ἐνῷ ἔφερον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς στάμαχον προβίτου ἀκάθαρτον. Ἄλλοτε προσετίθετο καὶ ἐτέρα ποινή. Οὕτω βλέπομεν, πρὸς τοῖς ἄλλοις, εἰς τὴν τότε ἐπίσημον ἐφημερίδα (Gazzetta ionia 3 Settembre 1814 N.ο 10) ἀγγεῖλαιν ὅτι δύο ὁπωροπῶλαι Κερκυραῖοι διότι παρεῖδαν ἀγορανομικὴν τινα διατάξιν ἐξετέθησαν ἐπὶ μίαν ὥραν ἐπὶ τῆς βερβίνας, μετὰ ταῦτα ἐμαστιγώθησαν δημοσίως καὶ κατόπιν ἐστάλησαν εἰς Λευκάδα ὅπως ἐκεῖ ἐργασθῶσιν εἰς τὰ δημόσια ἔργα ἐπὶ ἑξῆς συνεχεῖς μῆνας.

»πεποίθησίς του εἰς τὴν ἰδίαν ἱκανότητα τὸν ἔπεισαν ὅτι ὤ-
»φειλεν οὐχὶ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὑπαρχόντων νό-
»μων, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας νὰ παρυσιασθῇ ὡς νέος νομοθέτης,
»ἐνίοτε δὲ καὶ ὡς ὑπέρτατος δικαστής καὶ τιμωρὸς δι' ἀ-
»συνήθων ποινῶν.—»(α)

Εἶναι ἀληθές ὅτι ὁ ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ εἰς τὰς νήσους, ὁ
πρῶτον ποπολάρος, μετὰ συνεχῇ ἐξουθενισμὸν ἑκατονταετηρίδων,
πρῶτον ἐπὶ Κάμπελ εἶδεν ἑαυτὸν ἐνώπιον τῆς τιμωροῦ ἐ-
ξουσίας πράγματι πρὸς τὸν εὐγενῆ ἐξισούμενον, οὗτος δὲ συν-
ησθάνθη ὅτι δὲν τῷ ἦτο ἐπιτετραμμένον πλέον νὰ καταπιέ-
ζῃ ἢ κατὰ τὴν ἐκφρασιν τοῦ Φωσκόλου νὰ διακρᾶζῃ αὐτι-
μωρητεί.

Τὸ μαστίγιον τοῦ Κάμπελ οὐδεμίαν ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώ-
σει ἐποίησε διάκρισιν μεταξὺ Κόμητος ἢ ἀγχοφόρου ἀδικοῦν-
τος. Ἐν πρῶτον πλῆρῳ, βῆμα ἰσοπεδώσεως, τῶν πολιτῶν ἐ-
νώπιον τῶν νόμων ἢ τῆς ἐξουσίας, τῆς προσκεκλημένης ἵνα
τὴν ἴσῃν ἐφαρμογὴν τῶν ἐπιτηρῇ, ἐγένετο· ἀλλ' ἐγένετο διὰ
τρόπων καὶ μέσων ἃ τινεὶ ἐπαρουσίαζον οὐχὶ ἐπανόρθωσιν, ἀλλ' ἐ-
πανάληψιν ἀδικήματος, διὰ τὴν ὁποίαν οὐδεὶς ἠδύνατο εὐ-
θύναι· νὰ ζητήσῃ, καὶ ἥτις τὸν καθένα ἐξ ἴσου ἐπαπειλοῦ-
σα ἅπαντας ὤφειλεν ἐξ ἀνάγκης νὰ διεγείρῃ.—*Εὐγενὴς ψυ-
χή, ἂν τοιαύτη πράγματι εἰς τὸν Κάμπελ ἐνεφώλευε, δὲν*
ἠδύνατο βεβαίως εἰμὴ νὰ φρικιάσῃ ἐνώπιον τῶν ἀποτελε-
σμάτων τῆς βενετικῆς ἐξαχρειώσεως καὶ διαφθορᾶς· ἀνὴρ δὲ
ἰσχυρῶς αἰσθανόμενος τὴν δικαιοσύνην δὲν ἠδύνατο νὰ ἀ-
νεχθῇ τὰς γνωστὰς τῷ ἀναγνώστῃ διαρπαγὰς τινῶν τῶν
ἐν ταῖς νήσοις πολιτῶν. Ἀλλ' ἡ παραβίασις τῶν νόμων
δὲν ἐπανορθοῦται διὰ παραβιάσεως μεγαλητέρας κατὰ τοῦ πα-
ραβάτου, οὔτε ὑπηρετεῖται ἡ παραβιαζομένη δικαιοσύνη δι' ἀ-
δικήματος κατὰ τοῦ ἀδικοῦντος. Ἡ καὶ σήμερον ἀκόμη δι-
εγειρομένη φρίκη παρ' ἅπασιν τοῖς Ἰονίοις ἐπὶ τῇ μόνῃ ἀ-
ναμνήσει τοῦ ἐνόματος τοῦ Κάμπελ εἰς τὸ πείσμα τῆς εὐ-
γενοῦς ψυχῆς του καὶ τῶν καλῶν αἰσθημάτων του, καὶ τὸ

(α) Foscolo delle Fortune ec. di Parga. Firenze 1853 pag. 338.

παρ' αὐτοῦ πρώτου ἐνσταλαχθὲν ἀδιάλλακτον μεταξὺ προστατῶν καὶ προστατευομένων ἐν Ἑπτανήτῳ μῖσος, προσθέτουσι μίαν ἔτι ἀπόδειξιν εἰς τὰς παρὰ τῆς ἱστορίας συλλεγομένας ὅτι τὸ αὐθαίρετον καὶ τὸ βίαιον, ἔστω καὶ ἂν πρὸς ἀγαθοὺς ἐμβλέπῃ σκοποὺς, σιγματίζει πάντοτε τὸν αὐτουργόν του χωρὶς νὰ ἐνισχύσῃ τὸ οἰονδήποτε παρ' αὐτοῦ ὑπηρετούμενον σύστημα.

Ἐνῷ ὁ Κάμπελ ἐξηκολούθει καταγινόμενος ἵνα διὰ τοιούτων μέσων ἐπιδαψιλεύσῃ εἰς τὰς ἀπελευθερωθείσας νήσους τὴν προστασίαν καὶ εὐημερίαν ἣν τῷ ἀπεσταλμένῳ αὐτῶν Φοσκάρδῃ οἱ ἐν Λονδίνῳ ὑπουργοὶ ὑπεσχέθησαν, διετάχθη νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν ἀπὸ πενταετίας πολιορκουμένην καὶ μὴ ἄλωθεῖσαν Κέρκυραν, ὅπως ἐν ὀνόματι τῶν συμμάχων δυνάμεων παρκλάβῃ τὰ φρούρια ἀπὸ τῶν ἐκείθεν, συνεπεῖα τῶν διαταγῶν τῆς νέας κυβερνήσεως τῆς Γαλλίας, ἀναχωρούντων Γάλλων. Μετ' ὀλίγον δὲ οἱ νικηταί, τοῦ Ναπολέοντος συνήρχοντο ἐν Βιέννῃ εἰς σύνοδον ὅπως μετὰ τῆς τύχης τῆς λοιπῆς Εὐρώπης καὶ τὴν τῆς Ἑπτανήσου προσδιορίσωσιν.

Ἡ ἐν Κερκύρᾳ Γερουσία ἐνόμισε τότε ὅτι ἡδύνατο νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν θέσιν κεντρικῆς κυβερνήσεως τῆς Ἑπτανήσου καὶ ἐν ὀνόματι αὐτῆς νὰ ἀποταθῇ πρὸς τὴν σύνοδον τῆς Βιέννης. Ὅθεν πρὶν τῆς ἀναχωρήσεως τῶν Γάλλων συνέταξε παράστασιν πρὸς τὴν σύνοδον, δι' ἧς ἐκήρυττεν ὅτι ἡ διὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει τῶν 21 Μαρτίου 1800 μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας συνθήκης ἀνεγερθεῖσα ἐλευθέρᾳ καὶ ἀνεξάρτητος Πολιτεία τῶν Ἑπτά-νήσων, καὶ ὡς τοιαύτη κατόπιν καὶ παρὰ τῶν λοιπῶν τῆς Εὐρώπης δυνάμεων ἀναγνωρισθεῖσα, δὲν ἔπαυσε τοῦ νὰ ὑπάρχῃ, καὶ τοι μετὰ τὴν συνθήκην τοῦ Τίλισι οἱ γαλλικοὶ στρατοὶ κατέλαβον τὰ φρούρια τῆς Πολιτείας, μετὰ τοῦτο δὲ οἱ Ἀγγλοὶ τὰ τῶν μεσημερινῶν νήσων.

Ἄλλ' οἱ αὐτὴν ποτε (ἔλεγεν ἡ Γερουσία) καὶ ἂν ὑπῆρξεν ἡ »τυχρὰ ἐπιβρόη τῶν συμβάντων, ἡ Γερουσία σταθερῶς ἐθι-»ώρησε τὰς διαφόρους ταύτας καταλήψεις τοῦ ἐδάφους τῆς »Πολιτείας ὡς καθαρῶς στρατιωτικὰς, ἐπιβαλλομένας ὑπὸ τῶν »περιστάσεων, καὶ ὁμοίως ἐν ὅλοις πρὸς τὰ πρόσκαιρα μέ-

»τρα τὰ συγχρόνως ἐφαρμοσθέντα εἰς τὰ λοιπὰ τῆς Εὐρώ-
»πης μέρη. Ἡ Γερουσία διετήρησε πάντοτε τὴν ἀκράδαντον
»πεποιθήσιν ὅτι μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου καὶ τὸ ἡμέ-
»τερον ἔδαφος θὰ ἐκενοῦτο καὶ θὰ μᾶς ἀπεδίδοτο.»

«Μετὰ τὰ λαβόντα χώραν ἐν Γαλλίᾳ, νῦν ὅτε γενικὴ σύν-
»δοδος συνέρχεται ὅπως συζητήσῃ καὶ κανονίσῃ τὰ συμφέ-
»ροντα τῆς ὅλης Εὐρώπης, καὶ θέσῃ τὰς βάσεις εἰρήνης
»διαρκοῦς, ἡ Γερουσία, ἐν ὀνόματι τοῦ ἐπτανησίου ἔθνους
»(in nome della Nazione settinsulare,) διαδηλοῖ πρὸς τὰς
»συνερχομένας δυνάμεις ὅτι ἡ μόνη θέλησις αὐτῆς εἶναι·

«α.) Ἡ ἐπικράτεια τῶν Ἑπτὰ-νήσων νὰ ἀναγνωρισθῇ ἐπισήμως
»ἀνεξάρτητος καὶ ἐλευθέρᾳ πάσης ὑποτελείας.

«β.) Τὸ Σύνταγμα τῶν 1803 νὰ τηρηθῇ ἐν ἐνεργείᾳ ἔ-
»ως οὗ τὸ ἔθνος ἄλλως προνοήσῃ.

«γ.) Αἱ πρώην τῇ Βενετίᾳ ἀνήκουσαι πόλεις Πρεβέζης,
Πάργας, Βονίτσης καὶ ἡ περίχωρος τοῦ Βουθρωτοῦ μετὰ
τῶν ἐξαρτημάτων αὐτῶν, αἱ κείμεναι ἐπὶ τῆς τουρκικῆς στε-
ρεᾶς, νὰ συνενωθῶσι καὶ συσσωματωθῶσι τῇ Πολιτείᾳ» . . .

Τὴν παράστασιν ταύτην ἡ Γερουσία ἐκοινοποίησεν εἰς τὸν
ἐν Κερκύρᾳ Γάλλον διοικητὴν (α) καὶ ἀπηύθυνεν αὐτὴν δι' ἐ-
πιστολῆς, ὑπὸ τοῦ ἀντιπροέδρου Σορδὶν ὑπογραφείσης καὶ
φερούσης ἡμερομηνίαν 9[21 Μαΐου 1814, πρὸς τὸν Καπο-
δίστριαν ὅπως εἰσαγάγῃ αὐτὴν εἰς τὴν σύνοδον. Ὅτε δὲ ὁ
Κάμπελ παρέλαβε παρὰ τῶν Γάλλων ἐν ὀνόματι τῶν συμ-
μάχων δυνάμεων τὴν κατοχὴν Κερκύρας, ἡ Γερουσία διεβί-
βαζε τῷ Κάμπελ διὰ διαγγέλματός της τῶν 16 Αὐγούστου
1814 ἀντίγραφον ἀποφάσεως μετὰ δικαιολογητικῶν ἐγγράφων,
δι' ἧς ἀπεφάσισε ν' ἀποστείλῃ εἰδικὸν ἀπεσταλμένον πρὸς
τὴν ἐν Βιέννῃ σύνοδον μέλλουσιν νὰ συνέλθῃ τὸν προσεχῆ
Ὀκτώβριον.

(α) Ὑπὸ τὸ ἔγγραφο τοῦτο φαίνονται αἱ ἐξῆς ὑπογραφαί—Co. Sordina
di Corfu vice-Presidente del Senato—Flamburiari senatore di Zante—
Cav. de-Roma senatore di Zante—Stefanizzi senatore di S. Maura —Cav.
Metaxa senatore di Cefalonia—Cav. Melichi senatore di Corfu.

Ἐν τούτοις αὐτογενεῖς τινες (patrizj) τῶν ἄλλων νήσων διεμαρτύροντο κατὰ τῆς ἐν Κερκύρα Γερουσίας καὶ ἐδῆλουν ὅτι αὕτη διακρίναται ἐπὶ πενταετίαν ὑπὸ στρατιωτικὴν κυβέρνησιν φρουρίου πολιορκουμένου δὲν ἡδύνατο νὰ ἔχη οὐτε τὰς ἀναγκαίας πρὸς διοίκησιν τῆς Πολιτείας γνώσεις, οὐτε δικαίωμα νὰ στείλῃ ἀπεσταλμένους. Ἡ κυβέρνησις τοῦ τόπου ὥφειλε νὰ μετασχηματισθῇ διὰ τῶν ἐκλεχθισομένων ὑφ' ἐκάστης τῶν νήσων ἀντιπροσώπων.» (α)

Ἦτο μὲν ἀληθές, ὥς οἱ διαμαρτυρόμενοι κατὰ τῆς Γερουσίας διετείνοντο, ὅτι ἡ Γερουσία ἐκείνη τῶν 1814, αὐστηρῶς ἐξεταζομένου τοῦ ζητήματος, δὲν ἡδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὡς νόμιμος κυβέρνησις, οὔτε νὰ ἀντιποιηθῇ τοῦ δικαίου τοῦ ἀντιπροσωπεύσεως τῆς Πολιτείας. Πλὴν εἰς πᾶσαν ἄλλην ἐποχὴν ἢ παρ' Ἰονίων πολιτῶν ὑποκίनेσις τοιαύτης ἐνστάσεως ἐπιτετραμμένη, μάλιστα ἐπαινετὴ ἢ ἤτο, οὐδέποτε ὅμως εἰς στιγμὴν καθ' ἣν ἡ ὑποδεικνυομένη ἐκλογὴ ἀντιπροσώπων ἀδύνατος ἀπέβαινε, ἐνῶ ἡ παρ' Ἰονίων ἄρνησις ὑπάρξεως κυβερνήσεως ἐν τῇ Πολιτείᾳ παρῆχε θριαμβευτικὸν ὅπλον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ξένου, ὅπως ἀκαταμάχητον ἀποκαταστήσῃ τὸν ἰσχυρισμὸν του, ὅτι μετὰ τὰ ἐν Τίλσιτ συνομολογηθέντα ἐπτανήσιος Πολιτεία πλέον δὲν ὑπῆρχεν. Ἀλλ' οὕτω πάντοτε ἡ σπουδαρχία καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς προσωπικὴ ἀντιζηλία, τὸ προσωπεῖον τῆς φιλονομίας καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ ἀνταλμαδιάνουσαι, κατέστρεψαν εἰς κρισίμους στιγμὰς τὰ γενικά χάριν τῶν ἰδίων συμφερόντων ἢ παθῶν.

Ἀφοῦ τοιαῦτα πολιτικὰ ἰόνιοι κατὰ τῆς ἐν Κερκύρα Γερουσίας διεμαρτύροντο, δὲν ἡδύνατο ὁ Κάμπελ, ἀπαντῶν τῇ 18 Αὐγούστου 1814 εἰς τὸ πρὸς αὐτὸν διάγγελμα τῶν 16, νὰ διατάσῃ νὰ γράψῃ πρὸς τὴν Γερουσίαν ὅτι «καὶ διὰ προγενεστεροῦ τῆς 14 ἐγγράφου του εἶχε κοινοποιήσῃ αὐτῇ ὅτι δὲν ἡδύνατο νὰ τὴν ἀναγνωρίσῃ ὡς φέρουσαν ἐν ἑαυτῇ οἰονδήποτε συνταγματικὸν χαρακτῆρα ὅπως ἀντιπροσωπεύσῃ τὰς Ἰονίους νήσους καὶ ἐνεργήτῃ ἐν ὀνόματι αὐ-

(α) Forcole op. cit. pag. 320.

MEMORANDUM

TO : Mr. [illegible]
FROM : Mr. [illegible]
SUBJECT : [illegible]

ΕΥΡΙΣΚΕΤΑΙ

παρὰ τῷ ἐμπορικῷ Σ. Χ. 'Ραφτάνη.

Τιμᾶται διὰ	μὲν	τοὺς	ἐντὸς	τοῦ	Κράτους	Δρ. 1,50
»	»	ὅδε	»	ἐκτὸς	»	Φρ. 2,—

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΜΟΝ

ΤΗΣ

ΠΕΡΙ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΛΟΜΒΑΡΔΟΥ

~~~~~  
ΤΟΜ. Α'. — ΦΥΛΛΑΔ. Δ'.  
~~~~~


ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ο ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ
ΣΕΡΓΙΟΥ Χ. ΡΑΦΤΑΝΗ

Διευθυνόμενον ὑπὸ Ν. Ι. Τερουσσόπουλου.

1873.

« τῶν ὅτι, καίτοι ἡ Αὐτοῦ Βρεταννικὴ Μεγαλειότης καὶ αἱ λοιπαὶ
 καὶ τὴν συνθήκην τοῦ Ἄμιενς κατὰ τὰ 1802 συνομολογή-
 νασαι Δυνάμεις ἐγγυήθησαν τὴν ὑπαρξίν τῆς Ἑπτανήσιου πο-
 »λιτείας, ἡ πολιτεία αὕτη ἐπαυσεν ὑπάρχουσα ἀφ' ἧς διὰ
 »τῆς συνθήκης τοῦ Τίλσιτ, κατὰ τὰ 1807, αἱ νῆσοι παρε-
 »χωρήθησαν παρὰ τῆς Ῥωσσίας τῇ Γαλλίᾳ καὶ συνεχωρεύθησαν
 »τῇ τότε λεγομένῃ Γαλλικῇ αὐτοκρατορίᾳ ἡ συγχώνευσις αὕτη
 »καθαρῶς καὶ ἐπισήμως ἐπεκυρώθη διὰ δύο ἐπισήμων ἐπιστο-
 »λῶν τῶν ἐν Κερκύρᾳ Γερουσιαστῶν πρὸς τὸν ἤδη ἐκθρονισθέντα
 »ἀρχηγὸν τῆς Γαλλίας καὶ διὰ τῶν ἀπαντήσεων τούτου πρὸς
 »ἐκεῖνους· αὗται ἦσαν ἀποδείξεις ἐναργέσταται ὅτι τὰ πάντα
 »παρεδέχθησαν, ὑπετάγησαν καὶ συνεχωρεύθησαν τῇ τότε Γαλ-
 »λικῇ αὐτοκρατορίᾳ. Τοιούτων οὐσῶν τῶν πεποιθήσεων τοῦ
 »ὑποστρατήγου, διοικητοῦ καὶ ἐπιτετραμμένου, ὅπως παραλάβῃ
 »ἐν ὀνόματι πάντων τῶν συμμάχων ἡγεμόνων τὴν νῆσον
 »Κέρκυραν καὶ τὰ φρούρια αὐτῆς, αὐτὸς δὲν δύναται νὰ πα-
 »ραδεχθῇ τὸ ἀνύπαρκτον δικαίωμα ὑπὲρ ἧς Γερουσίας Κερκύρας
 »ἀντεποιήθη, ἀποταθεῖσα πρὸς τὸν Κόμητα Καποδίστριαν τὴν
 »21 Μαΐου 1814 ἐν ὀνόματι τῆς μὴ ὑπαρχούσης Ἑπτανήσιου
 »πολιτείας. Ἐν τῇ διπλῇ δὲ αὐτοῦ ιδιότητι, τοῦ ἐπιτετραμμένου
 »τῆς Αὐτοῦ Βρεταννικῆς Μεγαλειότητος, ὅπως διαχειρίζεται τὴν
 »διοίκησιν τῶν Ἰονίων νήσων τῶν ἀπελευθερωθεῖσων ἀπὸ τοῦ
 »Γαλλικοῦ ζυγοῦ διὰ τῶν ὅπλων τῆς Μεγάλης Βρεταννίας,
 »καὶ τοῦ ἐπιτετραμμένου τῶν συμμάχων ἡγεμόνων ὅπως πα-
 »ραλάβῃ τὴν μόνην νῆσον Κερκύρας κατὰ τὴν ἐν Παρισίοις
 »σύμβασιν τῆς 23 Ἀπριλίου, δὲν δύναται βεβιαίως νὰ χορηγή-
 »σῃ τὴν ἄδειαν ὅπως ἀπεσταλμένος καὶ ἀντιπρόσωπος ἀρχῆς,
 »ἦν αὐτὸς δὲν ἀναγνωρίζει ὑπάρχουσιν, μεταβῇ εἰς Βιέννην
 »ἵνα ἐκτὶ προσμείνῃ τὴν κατὰ τὸν προτεχῇ Ὀκτώβριον συγ-
 »κροτηθησομένην γενικὴν σύνοδον, οὔτε δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ
 »ὅπως ἀπὸ τοῦ Ταμείου μιᾶς ἢ ἀπασῶν τῶν νήσων γίνωσι
 »δραπάναι πρὸς ἐκτέλεισιν μέτρον οὐδαμῶς ἀναγκαίου καὶ ὅλως
 »παρατύπου. . . . » (α)

(α) Foscolo op. cit. pag. 470.

Ἐξηκολούθει κατόπιν ἐν τῷ ἐγγράφῳ τοῦ ὁ Κάμπελ ὑπε-
θυμίζων τῇ Γερουσίᾳ «τὰς διακεκριμένας ἀποδείξεις ἃς ἡ
»Αὐτοῦ Βρεταννικὴ Μεγαλειότης ἔδωκε περὶ τοῦ ἐνδιαφέροντός
»της ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τῶν Νήσων,» ἐσημείωνε τὰς κατὰ
τὰ 1809 — 1810 ἀποτυχούσας προσπάθειάς τοῦ ἐν Κων-
σταντινουπόλει Ἀγγλοῦ πρέσβεως πρὸς ἀναγνώρισιν ἐκ νέου
τῆς Ἐπτανησιακῆς σημαίας καὶ ἐσχολίαζε τὴν κατὰ τὰ 1811
ἀποστολὴν τοῦ Φωσκάρδου εἰς Λονδίνον ὡς ἀποδεικνύουσαν ὅτι
αἱ ἀπελευθερωθεῖσαι νῆσοι ἐγκαταλειφθεῖσαι ὑπὸ πασῶν τῶν
ἐγγυηθεῖσων τὴν πολιτικὴν αὐτῶν ἀνεξαρτησίαν Δυνάμεων ἀ-
πετάθησαν διὰ τοῦ ἀπεσταλμένου ἐκείνου εἰς Ἀγγλίαν κα-
θυποβάλλουσαι αὐτῇ τὰς ἐπιθυμίας των καὶ τὰς ἀνάγκας των
καὶ ἐκεῖθεν προσδοκῶσαι θεραπείαν, καὶ ὅτι συνεπεῖα τῆς ἀπο-
στολῆς τοῦ Φωσκάρδου εἰς Λονδίνον καὶ δυνάμει αὐτῆς αἱ
ἀπελευθερωθεῖσαι ἐκεῖναι νῆσοι ἐτέθησαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς
τοῦ Κάμπελ καὶ ἀνετέθη εἰς αὐτὸν ἡ διοίκησίς των, ὅτι
ἐπομένως τοῦ ἡγεμόνος τῆς Ἀγγλίας καλῶς γινώσκοντος τὰς
ἀνάγκας καὶ ἐπιθυμίας τόσον τῶν νήσων ἐκείνων ὅσον καὶ
τῆς Κερκύρας μὴ ἀναγκαῖον καὶ ἄτακτον ἦτο νὰ ζητῇ ἡ
Γερουσία νὰ προλάβῃ τὰς συνετάς ὑπὲρ τῆς Κερκύρας καὶ
τῶν ἄλλων νήσων ἀποφάσεις, τῆς συνόδου, ἰδίως δὲ ἄτακτος
ἐχαρακτηρίζετο ἡ διαγωγὴ τῆς Γερουσίας ζητούσης ν' ἀναλάβῃ
δικαίωμα ἐθνικῆς ἀντιπροσωπεύσεως, ἐνῶ ἡ συνταγματικὴ αὐ-
τῆς ἐξουσία ἐξέλιπεν ὡς ἐκ τῶν ἐπελθόντων γεγονότων καὶ
δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπενέλθῃ εἰμὴ συνεπεῖα τῶν ἐκ τῆς γενναί-
ότητος καὶ τῆς μεγαλοδωρίας τῶν συμμάχων Δυνάμεων ἐκδυ-
Οησομένων ὡς πρὸς τὰς νήσους ἀποφάσεων. »

Ἀμφοτέρω τὰ ἐγγράφα, τὸ τῆς Γερουσίας καὶ τὸ τοῦ Κάμ-
πελ, εὐρίσκοντο ἐκτὸς τῆς ἀληθείας.

Δὲν εὐρίσκετο ἐν τῇ ἀληθείᾳ ἡ Γερουσία διατεινομένη ὅτι
αὕτη ἐθεώρησε τὴν συνεπεῖα τῆς συνθήκης τοῦ Τίλσιτ κα-
τοχὴν τῶν νήσων ὑπὸ τῶν Γάλλων ὡς ἀπλὴν στρατιωτικὴν
κατάληψιν, ἣν ὁ ἀδύνατος δὲν ἠδύνατο νὰ παρεμποδίσῃ, ἀλ-
λὰ καὶ οὐδέποτε ἀνεγνώρισεν ἡ παρεδέρχουσα τὰς συνεπεῖας

της. Τὰ γνωστὰ τοῦ ἀναγνώστη γεγονότα κατὰστρέφουσι τὸν τοιοῦτον διίσχυρισμὸν τῆς Γερουσίας καὶ ὁ Κάμπελ θριαμβευτικῶς ὥς πρὸς τὸ μέρος τοῦτο ἀπήντησε.

Δὲν εὐρίσκετο ἐν τῇ ἀληθείᾳ ὁ Κάμπελ διίσχυριζόμενος, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὅτι ἡ ἀποστολὴ τοῦ Φωσκάρδου ἐνομιμοποιεῖ τὸν διορισμὸν τοῦ Κάμπελ ὡς ἀπολύτου διοικητοῦ τῶν ἀπελευθερωθεισῶν νήσων καὶ ἀνέθεσεν εἰς χεῖράς του ἢν οὗτος ἐνήσκησεν ἐν αὐταῖς ἐξουσίαν. Εἶδομεν ὅτι πᾶν ἄλλο ἢ τοῦτο ἐζήτουν διὰ τοῦ Φωσκάρδου αἱ αὐτὸν ἀποστείλασαι εἰς Λονδίνον κυβερνήσεις τῶν ἀπελευθερωθεισῶν νήτων. Πᾶς ἄλλος δὲ ἠδύνατο ἴσως νὰ διίσχυρισθῇ ὅτι δι' αὐτὸν, μετὰ τὰ ἐν Τίλσιτ καὶ κατόπιν τούτων συμβάντα, Ἑπτανήσιος πολιτεία δὲν ὑπῆρχεν, οὐδέποτε ὅμως ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ ἡγεμόνος ἐκεῖνου ἐν ὀνόματι τοῦ ὁποίου ὁ ἀντιναύαρχος Κολλιγγβούδ δύο ἔτη μετὰ τὴν συνθήκην τοῦ Τίλσιτ ἐκήρυσσεν ἐπανεγερεῖσθαι διὰ τῶν Ἀγγλικῶν ὅπλων τὴν κυβερνήσιν τῆς πολιτείας τῶν ἐπὶ νήσων, ἐνῶ ὁ στρατηγὸς Ὁσβαλδ ἐδημοσίευσεν τὴν προκήρυξιν τῆς 1 Ὀκτωβρίου 1809. ὁ δὲ πρέσβυς ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπεστήριζεν ἐνώπιον τῆς Πύλης κατέναντι τῶν ἀξιώσεων τῆς Γαλλίας ὅτι ἡ Ἀγγλίη ἠγνώνει τὰ ἐν Τίλσιτ καὶ ὅτι ἡ Πολιτεία τῆς Ἑπτανήσου οὐδέποτε ἔπαυσε διὰ τὴν Ἀγγλίαν ὑπάρχουσα.

Ποῖαν ἡ γενναιότης καὶ μεγαλοδωρία τῶν συμμάχων Δυνάμεων ἐπερύλαττε τύχην διὰ τὴν Ἑπτανήσον, δὲν ἐγνώσθη ὀριστικῶς κατὰ τὴν ἐν Βιέννῃ σύνοδον, διότι αὕτη διελύθη προῶρως ἕνεκα τῆς ἀπὸ τῆς νήσου Ἑλβας ἀναχωρήσεως τοῦ Ναπολέοντος. Ἀλλὰ αἱ κατὰ τὴν σύνοδον ἐκείνην λαβοῦσαι χώραν καὶ ἐκκερμεῖς μείνασαι περὶ Ἑπτανήσου συζητήσεις προαπεδείκνυν ὅτι ἡ γενναιότης καὶ μεγαλοδωρία τῶν Δυνάμεων πᾶν ἄλλο ἐσκόπει νὰ ἐπιδαψιλεύσῃ ἐπὶ τέλους τῇ Ἑπτανήσῳ ἡ πραγματικὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ ἐλευθερίαν. Ἰσχυροί τε καὶ μὴ ἐν τῇ συνόδῳ τῆς Βιέννης ἐνόμισαν, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ Φώσκολος, ὅτι ἠδύναντο νὰ ἔχωσι τὴν ἀξιῶσιν ὅπως τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ὀρεξέως των διὰ τῶν ἐν

Ἐπτανήσω προβάτων κορέσωσιν.

Ἐσημειώσαμεν προηγουμένως (α) τοὺς λόγους δι' οὓς δὲν δικαιούμεθα νὰ παραπονεθῶμεν διὰ τοῦτο κατὰ μόνων τῶν ἐν Βιέννῃ ἐν συνόδῳ συνελθόντων.

Τὸ τάγμα τῶν Ἱπποτῶν τῆς Μελίτης ἀπῆται νὰ τῷ παραχωρήσωσι τὴν Κέρκυραν καὶ τὰς λοιπὰς Ἰονίους νήσους πρὸς ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ἐν Μελίτῃ ἑδρας του. Ὁ Πάπας ὑποστηρίζων τὰς ἀπαιτήσεις τῶν Ἱπποτῶν ἐξήτει ν' ἀναγνωρισθῇ αὐτὸς, καθὼς ἀρχηγὸς τῶν πιστῶν καὶ προστάτης τοῦ τάγματος, κυρίαρχος τῶν παρὰ τοῦ τάγματος ἀπαιτουμένων νήσων. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας ἐπρότεινε νὰ δοθῶσιν αἱ νῆσοι εἰς πριγγιπάτον τῷ γαμβρῷ του πρίγγιπιν Εὐγενεῖω Βοχαρνέ.

Ἀλλ' αἱ ἀξιώσεις αὗται ὑπεχώρησαν κατέναντι τῶν παρὰ τῆς Ἀγγλίας ὑποστηριζομένων ἀξιώσεων τῆς Αὐστρίας, ἀπαιτούσης τὴν κατοχὴν τῶν νήσων καὶ λόγῳ κληρονομικοῦ ἐκ τῆς Βενετίας δικειώματος καὶ λόγῳ ἐξασφαλίσεως τῶν αὐστριακῶν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ τῇ ἀδριατικῇ συμφερόντων.

Πόσον ἀκανθώδης ὑπῆρξε κατὰ τὰς στιγμὰς ἐκεῖνας ἡ θέσις τοῦ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας εὐνοουμένου Καποδίστριου καὶ πόσον οὗτος ἦτο ἀνήσυχος περὶ τοῦ ἀποτελέσματος, ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῆς ἀκολούθου ἐκ Βιέννης πρὸς τὸν τότε ἐν Ζυρίχῃ διατρίβοντα Φώσκολον ἐπιστολῆς του, τῆς 22/4 Μαΐου 1815—«Μάθε, φίλε μου»—ἔγραφε, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὁ Καποδίστρις πρὸς τὸν Φώσκολον—«ὅτι αἱ νῆσοί μας ἠπειλήθησαν καὶ ἀπειλοῦνται νὰ περιέλθωσιν ὑπὸ τὴν αὐστριακὴν δεσποτείαν. Πᾶν ὃ, τι ἠδυνήθη ἐπραξά διὰ νὰ ἀπομακρύνω διὰ παντὸς τοιοῦτον δυστύχημα. Ἐλπίζω νὰ ἐξέλθω ἐντίμως. Ἐζήτησα ὑπὲρ ἡμῶν ὃ, τι δικαιούμεθα, ἤγουν νὰ τεθῇ ἡ πολιτεία ἡμῶν ὑπὸ τὴν σκέπην ἀπασῶν τῶν δυνάμεων, ἰδίως δὲ ὑπὸ τὴν τῆς Ἀγγλίας, τῆς Ῥωσσίας τὸ σκέπητρον εἶναι ἡ τρίαινα τοῦ Ποσειδῶνος. Οὐδὲν ἄλλο τοῦδε ἀπεφασίσθη. Ὅ, τι δύνامي νὰ σοὶ εἴπω εἶναι

(2) Ὁρα ἀποτέρεο σελ. 130—130.

»ὅτι ἡ οὐδὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος θὰ ἀποφασισθῇ, ἢ θὰ ἀποφασισθῇ ὅ, τι μᾶλλον πρὸς τὰς ἐπιθυμίας ἡμῶν συνάδει. Ἄν ὅμως συζήτησις περὶ τούτου ἀνοιχθῇ ἐκ νέου ἐν Λονδίῳ, ὥς φαίνεται μοι πιθανὸν, φώναξε καὶ φώναξε δυνατὰ, καὶ ἐνέργησον νὰ φωνάξωσιν. Ἡ πατρίς μας θέλει σοὶ εἶναι εὐγνώμων »

Κατὰ τὴν 30 Μαΐου 1815 εἰσήχθη εἰς τὴν σύνοδον τὸ ἐπόμενον προκαταρκτικὸν σχέδιον παρὰ τῆς Ῥωσσίας.

Ἄρθρ. 1 ον. Αἱ Ἰόνιοι νῆσοι ἔχουν Κύθηρα, Ζάκυνθος, Κεφαλληνίαν, Ἰθάκην, Ἀγία Μαῦρα, Παξοί, Κέρκυρα, μετὰ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτῶν ἐπὶ τε τὴν θάλασσαν καὶ ἐπὶ τὴν ἀντίπεραν ὄχθην, οἷον ἡ Πάργα καὶ ἄλλαι περίχωροι, ἐγκαθιδρύονται ἐκ νέου κράτος ἀνεξάρτητον καὶ εὐδέτερον ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Πολιτεία Ἑπτανήσιος.»

Ἄρθρ. 2 ον. Ἐπειδὴ τὰ ὅπλα τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ βασιλέως τοῦ ἡνωμένου βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρεταννίας καὶ ἱρλανδίας ἡλευθέρωσαν κατὰ τὸ ἔτος 1809 ἐξ τῶν νήσων τούτων, ἐκείνη δὲ τῆς Κερκύρας ἀπκλάγη ἐξ ἴσου τῆς Γαλλικῆς κυριαρχίας συνεπεία τῆς ἐν Παρισίοις συμβάσεως, αἱ δυνάμεις αἱ ὑπογράψασαι τὴν σύμβασιν τοῦ Σωμὸντ (Chaumont) τουτέστιν ἡ Μεγάλη Βρεταννία, Αὐστρία, Ῥωσσία καὶ Πρωσσία ἐπιφυλάσσουσιν ἑαυταῖς τὸ δικαίωμα νὰ συνεννοηθῶσιν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου, ὅπως διὰ τῶν καταλληλοτέρων μέτρων ἐξασφαλισθῇ ἡ ἐσωτερικὴ ἡσυχία καὶ προστατευθῇ καὶ ἐγγυηθῇ ἡ ἐλευθερία καὶ ἀνεξαρτησία τῆς προμνημονευθείσης Πολιτείας.

Ἐν τῷ σχεδίῳ τούτῳ, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, καθιεροῦτο ἐν ἀρχῇ ἡ ἐλευθερία καὶ ἀνεξαρτησία τῆς Ἑπτανήσου καὶ συμπεριελαμβάνοντο ἐν αὐτῇ αἱ ἐπὶ τὴν ἀντίπεραν ὄχθην περίχωροι, ῥητῶς δὲ καὶ ὀνομαστὶ ἡ Πάργα.

Ὁ πληρεξούσιος τῆς Ἀγγλίας ἀντέταξε τὴν ἐπομένην πρότασιν.

»Ὅταν ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Φερδινάνδος Δ' θὰ ἀναλάβῃ τὴν ἡγεσίαν τοῦ βασιλείου τῆς Νεαπόλεως, αἱ ἐπὶ νῆσοι, αἱ

» ἄλλως ἀποκαλούμεναι Ἰόνιοι νῆσοι, θέλουν κατέχεσθαι ὑπὸ
 » τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρί-
 » ας κατὰ τοὺς ὅρους τοὺς μεταξὺ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειό-
 » τητος καὶ τῆς Μεγάλης Βρεταννίας συνομολογηθησομένου
 » ὅπως ἐκπληρωθῶσιν αἱ ὑποχρεώσεις ἃς αὕτη ἀνέλα-
 » βε πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν νήσων ὅταν αὗται κατελή-
 » φθησαν ὑπὸ τῶν ἀγγλικῶν ὀπλων.— »

Ὁ δὲ πληρεξούσιος τῆς Αὐστρίας προέτεινε τὸ ἐπόμενον
 σχέδιον.

« Αἱ ἑπτὰ νῆσοι, ἧτοι αἱ Ἰόνιοι νῆσοι, μετὰ τῶν ἐξαρ-
 » τημάτων αὐτῶν, Πάργας κτλ. οὕτως ὡς ἀνῆκον πρότε-
 » ρον εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῆς Βενετίας θέλουσι τεθῆ ὑπὸ
 » τὴν προστασίαν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Αὐτοκράτο-
 » ρος τῆς Αὐστρίας, τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων αὐτοῦ.

« Ἡ Αὐτοῦ αὐτοκρατορικὴ καὶ βασιλικὴ Μεγαλειότης ὑπό-
 » σχεται νὰ διατηρήσῃ τοὺς νόμους καὶ τὰς ἐλευθερίας, (καὶ
 » πρὸ πάντων τὴν ἐλευθερίαν τοῦ θρησκευματος καὶ τοῦ ἐμ-
 » πορίου) συνωδᾷ τοῖς νῦν ὑπάρχουσιν ἐν ταῖς νήσοις ἐκείναις
 » θεσμοῖς.

» Ἡ Αὐτοῦ αὐτοκρατορικὴ Μεγαλειότης, καὶ ἡ Αὐτοῦ Με-
 » γαλειότης ὁ βασιλεὺς τοῦ ἡνωμένου βασιλείου τῆς Μεγά-
 » λης Βρεταννίας καὶ Ἰρλανδίας, θὰ συνεννοηθῶσιν ὡς πρὸς
 » τοὺς ὅρους τοὺς ἀπαιτουμένους ὅπως ἐκπληρωθῶσιν αἱ ἐν
 » νόμῳ τῆς Αὐτοῦ Βρεταννικῆς Μεγαλειότητος ὑπὲρ τῶν
 » ἐξ ἐκ τῶν νήσων τούτων ἀναδεχθεῖσαι ὑποχρεώσεις ὅτε
 » αἱ νῆσοι αὗται κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν ἀγγλικῶν ὀπλων
 » κατὰ τὰ 1809.»

Τὸ θέμα ἐπομένως τῆς περὶ χωρῆσεως τῆς Ἐπτανήσου
 εἰς τὴν Αὐστρίαν ἀνελάμβανεν ἔποψιν ἀπειλητικωτέρην ἐ-
 κείνης ἣν φαίνεται νὰ ἐπαρουσίαζε κατὰ τὴν 22(4 Μαΐου,
 ὅτε ὁ Καποδίστριας πρὸς τὸν Φώσκολεν ἔγραφε, καὶ δὴ το-
 σοῦτον ἀπειλητικὴν ὥστε ὅπως τὸ τοιοῦτον δυστύχημα ἀ-
 πομακρύνῃ, ὁ Καποδίστριας ἐθεώρησε, καθὰ φαίνεται, μόνον
 πρόσφορον κατὰ τὰς στιγμὰς ἐκείνας μέτρον τὸ ν' ἀπομα-

κρυνθῇ αὐτὸς τῆς συνέδου, ἥτις αὐτοῦ ἀπόντος δὲν ᾔδυνάτο νὰ προβῇ εἰς ἀπόφασιν περὶ Ἑπτανήσου, καθότι εἰς αὐτὸν ἀποκλειστικῶς εἶχεν ἀναθέσει ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος τὴν διεξαγωγὴν τῆς περὶ Ἑπτανήσου διαπραγματεύσεως. Ὡς ἐκ τούτου ἡ σύνοδος εὗρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ συντάξῃ κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς ἑσπέρας τῆς 4 Ἰουνίου τὸ ἐπόμενον πρακτικόν.

• Παρόντων

» τοῦ Πρίγκιπος Μετερνίχου, τοῦ Πρίγκιπος Ῥαζουμόφ-
» σκη, τοῦ Λόρδου Κλαγκάρδη, τοῦ Πρίγκιπος Ταλλεϋράνδ, τοῦ
» Πρίγκιπος Χαρδεμβέργ, τοῦ κόμητος Νεσσελρόδ, τοῦ βαρό-
» νου Οὐμβόλδ, τοῦ βαρόνου Βεσσαμβέργ. Συνεδρίασις τῆς ἑ-
» σπέρας τῆς 4 Ἰουνίου 1815.

» Ὁ πληρεξούσιος τῆς Αὐτοῦ Βρεταννικῆς Μεγαλειότητος
» ἐκήρυξεν ἀρχαιμένην τὴν συνεδρίασιν προσκαλῶν τοὺς πλη-
» ρεξουσίουσιν ν' ἀποφανθῶσι περὶ τῶν Ἰονίων νήσων.

» Εἶπε δὲ ὅτι ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις κατέλαβεν αὕτη μόνη
» ἐξ ἐκ τῶν ἐπὶ νήσων, τὴν δὲ ἐβδόμην ἐν ὀνόματι τῶν
» συμμάχων ἔσχε δὲ διαρκῶς λόγους ὅπως συγχαρῇ ἐαυτὴν
» διὰ τὰς ἐκδηλωθείσας ἀγαθὰς ἰδέας καὶ διαιρέσεις τῶν κα-
» τοίκων τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος νήσων. Διὰ τοὺς λόγους τού-
» τους ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ὑπεσχέθη εἰς τοὺς ῥηθέντας κα-
» τοίκους νὰ μεριμνήσῃ ἐνδιαφερόντως ὑπὲρ τῆς τύχης των. Ἐ-
» πειδὴ δὲ ἡγγίζε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, πρὸς ἐκπλήρωσιν
» τῶν ὑποσχέσεων ἐκείνων, προτείνει νὰ τεθῶσιν αἱ ἐπὶ νῆ-
» σοι ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Αὐ-
» τοκράτορος τῆς Αὐστρίας ἐξασφαλιζομένης καὶ ἐγγυωμένης
» τῆς τε ἐλευθερίας καὶ τοῦ ἐμπορίου τῶν ῥηθέντων κατοι-
» κων. Ἐπομένως ὁ Λόρδος Κλαγκάρδης προτείνει τὴν παραδο-
» χὴν ἄρθρου ἐπὶ τούτῳ καὶ καταθέτει πρότασιν ἐπισυναπτο-
» μένην εἰς τοῦτο τὸ πρακτικόν.

» Οἱ Αὐστριακοὶ πληρεξούσιοι διαδηλοῦσιν ὅτι τῆς κατοχῆς
» τῶν ῥηθεισῶν νήσων συνδεομένης πρὸς τε τὴν ἡσυχίαν
» τῆς Ἰταλίας καὶ τῶν ἄλλων κατὰ τὴν ἀδριατικὴν συμ-

»φερόντων καὶ μετὰ τῶν πρὶν Βενετικῶν ἐπαρχιῶν, ἡ αὐ-
 »λή των θὰ ἐλάμβανεν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς τὰς νήσους
 »ταύτας καὶ θὰ ἐγγυᾶτο περὶ τῆς διατηρήσεως τῶν νόμων
 »καὶ προνομίων των.

»Οἱ Ῥώσσοι πληρεξούσιοι παρατηροῦσιν, ὅτι ἡ Αὐτοῦ Με-
 »γαλειότης ὁ Αὐτοκράτωρ πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν ἐπιθυμῶν νὰ
 »ἐξασφαλίσῃ εἰς τοὺς κατοίκους τῶν ῤηθισῶν νήσων ὅρους
 »τοὺς μᾶλλον συμφέροντας καὶ ταῦτοχρόνως τοὺς μᾶλλον συν-
 »ῥάδοντας πρὸς τὴν θέσιν των θεωρεῖ καθήκον του νὰ ὑπο-
 »στηρίξῃ τὴν παρὰ τῶν κατοίκων αὐτῶν ἐκδηλωθεῖσαν ἐπι-
 »θυμίαν (α) ἵνα μείνῃσιν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Μεγάλης
 »Βρεταννίας.

»Ὁ Λόρδος Κλαγκάρδης ἀπαντᾷ ὅτι αἱ διαταγαὶ τῆς αὐ-
 »τῆς του δὲν τῷ ἐπιτρέπουσιν οὔτε ἂν νὰ συζητήσῃ τὸ
 »περὶ παρατάσεως τῆς νῦν θέσεως τῶν πραγμάτων ἐν ταῖς
 »νήσοις καὶ ὅτι φαίνεται ὅτι ἔφθασε πλέον ἡ στιγμή ἵνα
 »ἀποφασισθῶσιν ὀριστικῶς τὰ περὶ τῆς τύχης τῶν νήσων
 »αὐτῶν.

»Οἱ Ῥώσσοι πληρεξούσιοι παρατηροῦσιν, ὅτι ἐπειδὴ ὁ κό-
 »μης Καποδίστριας ἔλαβεν ἐντολὴν ἵνα αὐτὸς συζητήσῃ με-
 »τὰ τῶν Ἀγγλων πληρεξουσίων τὸ θέμα τοῦτο καὶ ἐπει-

(α) Ὑπαινίσσονται ἀναφορὰς εἰς τινὰς τῶν νήσων παρὰ τινων συνταχθείσας
 καὶ ὑπογραφείσας, σταλείσας δὲ εἰς τὴν σύνοδον διὰ τοῦ Κεφαλῆνης Βαλα-
 μάκη ὅστις καὶ ἰδιαιτέρον περὶ τῶν Νήσιων ὑπόμνημα ἐνεχείρισεν ἐκάστη
 τῶν ἐν τῇ συνόδῳ πληρεξυσίων. Τοῦ ὑπομνήματος τούτου συντάκτην ὁ Μέν-
 δεισων—Βαρθολδης (Graf Johann Kapodistrias mit benutzung ec. Seit: 28)
 θέλει αὐτὸν τὸν Καποδίστριαν. Δι' αὐτοῦ ὁ Βαλαμάκης ἐζητεῖ

1) D' établir d' une manière permanente l' existence politique de la
 Republique en lui accordant une forme de gouvernement indépendante.

2) De lui laisser la faculté de se créer une constitution ou de reformer
 celle qui existe.

3) Une garantie stable qui assure la liberté de son commerce et de
 ses relations politiques.

4) Que la puissance garante n' ait en aucune manière ni sous aucun
 prétexte le droit de s' immiser dans le gouvernement.

5) Que Parga, Prevesa, Vonitza et Butriutò lui soient remises com-
 me nécessaires au commerce jonien.

»δὴ αὐτῷ εὐρίσκεται ἀπὼν, αὐτοὶ δὲν ἔχουσιν ἐξουσίαν ν' ἀποφανθῶσιν ὀριστικῶς ἐπὶ τοῦ θέματος, τοῦτου. Ἐπομένως προτείνουσι ν' ἀναβληθῇ ἡ ἀπόφασις καθ' ἣν ἐποχὴν θέλει συνέλθαι ἐκ νέου ἡ σύνοδος ἐν τῷ γενικῷ στραταρχείῳ τῶν συμμάχων.

»Ὁ Λόρδος Κλαγκάρδης παρέστησεν ἐκ νέου τὴν ἀνάγκην τῆς ἀποπερατώσεως τῆς ὑποθέσεως ταύτης μεθ' ὧν τῶν λοιπῶν τῆς συνόδου, τόσῳ μᾶλλον καθόσον οἱ καίτοι προσιδιώριζον τὴν λήξιν τῆς συνόδου ὡς ἐποχὴν καθ' ἣν θὰ ἔπαιεν ἡ προσωρινὴ στρατιωτικὴ κατοχὴ τῶν νήσων. Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ Ῥώσοι πληρεξούσιοι δὲν εἶναι ἐξουσιοδοτημένοι νὰ συμπεράνωσιν, ὁ Ἀγγλός πληρεξούσιος διαδηλοῖ ὅτι δὲν ἐννοεῖ νὰ ὑποκύβῃ ὅπως θεωρηθῶσιν ὡς ὑπὸ τὴν διάθεσιν τῶν συμμάχων Δυνάμεων αἱ ἐξ νήτοι, καὶ ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῆς μόντης Ἀγγλίας διατελοῦσαι.

»Ἐπομένως τὸ ζήτημα ἀναβλήθη κατὰ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν οἱ πληρεξούσιοι ἤθελον ἐκ νέου συνέλθῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν τῷ γενικῷ στραταρχείῳ.»

Εἰς τὰς προτάσεις καὶ τὰ σχέδια ταῦτα καταφαίνεται, πρὸς τοὺς ἄλλοις, ὁπόσον ἐσπούδαζεν ἡ Ἀγγλία ἵνα δείξῃ ἐκυτὴν μὴ ἐπιλήσμονα τῶν πρὸς τὰς ἀπελευθερωθείσας νήσους ὑποσχέσεων τῆς. Ἀλλὰ βεβιάως τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποσχέσεων τούτων δὲν ἐπεδίωκε διὰ τῆς παρ' αὐτῆς ὑποστηρικθείσης προτάσεως τῆς παραχωρήσεως τῶν νήσων εἰς τὴν Αὐστρίαν. Καταφαίνεται προσέτι κυριεύουσα ἐν τῇ συνόδῳ ἡ ἰδέα ὅπως ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Ἐπτανήσου συμπεριληφθῶσι τὰ ἐξαρτήματα τῆς *στερείας*, ἀναφερομένης ὀνομασίῃ τῆς *Πάργας*.

Ἡ περὶ Ἐπτανήσου συζήτησις δὲν ἐπανελήφθη, ὡς ὁ Καποδίστριας πιθανὸν ἐνόμιζεν, ἐν Λονδίνῳ, ἀλλὰ ἐν Παρισίοις ὅπου ἐπανῆλθον οἱ ἐκ δευτέρου νικηταὶ τοῦ Ναπολέοντος. Ἡ ὑπόθεσις δὲν ἐσυζητήθη πλέον ἐν πλήρει συνόδῳ. Τὸ ζήτημα, ὑπὸ τίνος τὴν προστασίαν θὰ καθυπεβάλλοντο αἱ νῆσοι, εἶχε λυθῇ ἐν ἀρχῇ ὀριστικῶς, τῇ Ἀγγλίᾳ ἀπαιτούσης, μετὰ τὸ

τρόπαιον τοῦ Βατερλώ, τὴν κατοχὴν τῶν νήσων δι' ἑαυτὴν, πᾶς ἄλλος μνηστὴρ, μὴ ἐξαιρουμένης καὶ αὐτῆς τῆς Αὐστρίας, ἐν σιγῇ ἀπεσύρετο καὶ οὐδὲν ἄλλο πρὸς ὀριστικὴν λύσιν τοῦ Ἑπτανησίου ζητήματος ἀπέμενε· ἢ νὰ προσδιορισθῶσι τὰ καθέκαστα. Τὸ ἔργον τοῦτο ἀνετέθη εἰς τοὺς κυρίως ἡ μόνους ἐπ' αὐτοῦ ἐνδιαφερομένους, τοὺς πληρεξουσίου τῆς Ἀγγλίας, καὶ τὸν ἐξ Ἑπτανήσου πληρεξούσιον τῆς Ῥωσσίας Καποδίστριαν.

Ἀλλ' ἡ Ἀγγλίς ἐνόμιζεν ἤδη νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς πρὸς τοὺς νησιώτας ὑποσχέσεις τῆς, περὶ ἐξασφαλίσεως τῆς ἐλευθερίας των καὶ ἀνεγέρσεως τῆς ὑπὸ τῶν Γάλλων καταλυθείσης αὐτονόμου καὶ ἀνεξαρτήτου πολιτείας τῶν ἐπὶ τὰ νήσων, διὰ τῆς συγχωνεύσεως τῶν νήσων ἐν τῷ βρεταννικῷ Κράτει καὶ διὰ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ ἡγεμόνος τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων αὐτοῦ ὡς μοναδικοῦ καὶ ἀπολύτου κυριάρχου τῶν νήσων καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτῶν.

Τὰς ἰδέας ταύτας τῶν Ἀγγλων πληρεξουσίων ἀπέκρουεν ὕλαι· δυνάμεσιν ὁ Καποδίστριας. Μετὰ παρατεταμένας δὲ μέχρι διαπληκτισμῶν συζητήσεις, αἵτινες τὴν διαφωνίαν ἔτι μᾶλλον ἐκράτυνον, ὁ Ἀγγλος πληρεξούσιος Καστλερήγ (Castlereagh) προέτεινε μονομερῶς, τῇ 4 Αὐγούστου 1815, τὸ ἐπόμενον περὶ Ἑπτανήσου σχέδιον συνθήκης.

»Αἱ Αὐτῶν Αὐτοκρατορικαὶ καὶ Βασιλικαὶ Μεγαλειότητες, »ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας καὶ ὁ αὐτοκράτωρ πασῶν τῶν »Ῥωσσιῶν, ὁ βασιλεὺς τοῦ ἡνωμένου βασιλείου τῆς Μεγά- »λης Βρεταννίας καὶ Ἰρλανδίας καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας, »λαβοῦσαι ἐκ νέου ὑπ' ὄψιν τὰς μελλούσας σχέσεις τῶν ἐ- »πτὰ-νήσων ἢ Ἰονίων νήσων, καὶ τῶν αὐταῖς ἀνηκόντων »τόπων, (διότι ἡ τοιαύτη ἐξέτασις ἀναγκαίως ἀνεβλήθη κατὰ »τὴν λήξιν τῆς ἐν Βιέννῃ συνόδου) καὶ ἐπιθυμοῦσαι νὰ ἐξ- »ασφαλίσωσιν εἰς τοὺς κατοίκους τῶν ἰδίων νήσων προστασίαν »ἐγγυωμένην αὐτοῖς διὰ τοῦ θετικωτέρου τρόπου τὴν ἀπο- »λαυτὴν τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας, τὴν ἐλευθέραν ἐξάσκησιν τῆς »θρησκευτικῆς λατρείας καὶ τὰ πλεονεκτήματα τοῦ ἐλευθέρου

»ἐμπορίου, συνεφώνησαν, ὅπως ἐπιτύχωσι τοῦ σκοποῦ τούτου, νὰ συνομολογήσωσι συνθήκην πρὸς συμπλήρωσιν τῆς μεγάλης Πράξεως, ἣ συνθήκης, τῆς συνόδου ὑπογραφείσης τὴν 9 »παρελθόντος Ἰουνίου ἥτις νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀποτελοῦσα μέρος »ἐκείνης.

»Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον διώρισαν πληρεξουσίους κ. τ. λ.

»Ἄρθρ. 1 ον. Αἱ νῆσοι Κέρκυρα, Ζάκυνθος, Κεφαλληνία, »Παξοί, Λευκάς, Ἰθάκη, Κύθηρα, μετὰ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτῶν »συμπεριλαμβανόντων ὅλας τὰς κτήσεις καὶ ὅλους τοὺς »τόπους καθ' οἷονδήποτε τρόπον προσαρτηθέντας εἰς τὰς »αὐτὰς νήσους εἴτε ἐπὶ τῆς στερεᾶς εἴτε ἀλλοτρίου κειμέ- »νου, θὰ κατέχωνται καὶ κρατῶνται διὰ παντὸς παρὰ τῆς »Αὐτοῦ Βρεταννικῆς Μεγαλειότητος καὶ παρὰ τῶν κληρονό- »μων αὐτοῦ εἰς ὅλην καὶ ἀκέραιον κυριαρχίαν.

»Ἄρθρ. 2 ον. Ἡ Αὐτοῦ Βρεταννικὴ Μεγαλειότης ὑπόσχεται »νὰ συστήσῃ ἐκ συμφώνου μετὰ τῶν προϋχόντων τῶν κα- »τοίκων τῶν ἀνωτέρων νήσων, καὶ τῶν κάτωθι σημειουμένων »ἐξαρτημάτων αὐτῶν, μορφήν κυβερνήσεως, ἱκανὴν νὰ ἐξ- »σφαλίσῃ εἰς τοὺς λαοὺς ἐκείνους τὴν ἐλευθέραν ἐξάσκησιν τῆς »θρησκείας των, δίκαιον βαθμὸν πολιτικῆς ἐλευθερίας καὶ ἐ- »λευθερίας ἐμπορίου.

»Ἄρθρ. 3 ον. Ἐννοουμένου οἰκοθῆν ὅτι τὰ ἔξοδα τῆς διοι- »κήσεως τῶν ἄνω σημειωθεισῶν νήσων καὶ ἐξαρτημάτων αὐ- »τῶν, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν διὰ τὴν ἀναγκαίαν εἰς »προστασίαν των φρουρὰν, θὰ ἐπιβαρύνωσι τοὺς κατοίκους, ἣ »Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ βασιλεὺς τοῦ ἡνωμένου βασιλείου »τῆς Μεγάλης Βρεταννίας καὶ ἱρλανδίας ὑπόσχεται νὰ παρα- »χωρήσῃ εἰς τοὺς ῥηθέντας κατοίκους τὰ αὐτὰ ἐμπορικὰ προ- »νόμια τὰ ὅποια χαίρονται οἱ λοιποὶ ὑπήκοοι τῆς Αὐτοῦ Με- »γαλειότητος, κατὰ τοὺς κανονισμοὺς ὧν ἡ ἑκδοσις θὰ θεω- »ρηθῇ ἀναγκαία ὅπως συνταυτισθῇ ἡ θέσις καὶ τὰ προνό- »μια των μετὰ τῶν νόμων τῆς Βρεταννικῆς Αὐτοκρα- »τορίας.

»Ἄρθρ. 4ον. (Σημείωσις τῶν προσκληθησομένων πρὸς συν-

»κίνεσιν Δυνάμειον ἐν αἷς, ὡς εἰς τὰ προηγούμενα σχέδια,
»δὲν συμπεριλαμβάνεται ἡ Τουρκία.)

« Ἄρθρ. 5 ον. Ἀνταλλαγή ἐπικυρώσεων.

» Ἐγένετο ἐν Παρισίοις τῇ 1815. »

Λέγεται (ὁ Φώσκολος τὸ ἐγγυᾶται ὡς ἀληθές) ὅτι μετὰ τὴν κατάθεσιν τοῦ σχεδίου τούτου, ὁ Καστλερῆγ ἐδήλωσεν «ὅτι ἂν τὸ πρὸ αὐτοῦ προταθὲν περὶ Ἐπτανήσου σχέδιον συνθήκης δὲν ἐγίνετο δεκτόν, ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις θὰ ἀπέσυρεν ἣν εἶχε δώσει ὑπόσχεσιν νὰ πληρώσῃ λόγῳ ἐπιχορηγήσεως τὸ ποσὸν τριάκοντα ἑκατομμυρίων φιορινίων ὀφειλομένων παρὰ τῆς Ῥωσσίας τῇ Ὀλλανδίᾳ,» ἀλλ' ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος ἀπήντησεν ὅτι θὰ τῷ ἦτο εὐκολώτερον νὰ πληρώσῃ τριάκοντα ἑκατομμύρια ἢ νὰ ἐγκταλείψῃ λαὸν πρὸς ὃν ὤρειλε νὰ τηρήσῃ δοθείσας ὑποσχέσεις. Ἀφοῦ δὲ αἱ τύχαι τοῦ πολέμου τῷ ἀφῆρσαν τὴν δύναμιν ἵνα τὰς ὑποσχέσεις ταύτας ἐκπληρώσῃ ἐν Τίλσιτ, εἶχε καθῆκον καὶ δικαίωμα νὰ τὰς ἐκπληρώσῃ εἰς Παρισίους. Ἰσως τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο δὲν εἶναι εἰμὴ καλῶς ἐπινοηθὲν ἐφευρημα, ἀλλὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἐπιστεύθη καὶ ὡς ἀληθές ἐγγυήθη ἐνώπιον συγχρόνων παρὰ συγχρόνου, οἷος ὁ Φώσκολος, ἀποδεικνύει μέχρι ποίου βαθμοῦ ἀμοιβαίου ἐρεθισμοῦ εἶχον φθάσει ἐν γνώσει τῶν πολλῶν αἱ περὶ Ἐπτανήσου μεταξὺ Καστλερῆγ καὶ Καποδιστρίου διενέξεις.

Τὴν 8 Σεπτεμβρίου 1815 ὁ πληρεξούσιος τῆς Ῥωσσίας ἀντεπρότεινε τὸ ἐπόμενον σχέδιον.

» Ἐπειδὴ τὰ ὄπλα τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ βασιλέως τοῦ ἡνωμένου βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἡλευθέρωσαν κατὰ τὰ 1809 ἔξ ἐκ τῶν Ἰονίων νήσων, ἤγουν τὰ » Κύθηρα, τὴν Ζάκυνθον, τὴν Ἰθάκην, τὴν Κεφαλληνίαν, τὴν » Ἀγίαν Μαύραν καὶ τοὺς Παξοὺς, (α) καὶ ἐπειδὴ ἡ νῆσος » Κέρκυρα μετὰ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτῆς ἀπήλαυσεν ὁμοίαν

(*) Χάριν ἵσως συντομίας παρέδωκεν τὴν ἀκρίβειαν τῆς χρονολογίας. Ἡ Λευκὰς, ὡς γινώσκει ὁ ἀναγνώστης, ἡλευθέρωθη ἢ ἡλώθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλων τὸ 1810· οἱ δὲ Παξοὶ τὸ 1814.

»θέσιν συνεπείχ τῆς ἐν Παρίσις συμβάσεως τῶν 30 Μαΐου
 »1814, αἱ ὑψηλαὶ δυνάμεις αἱ ὑπογράψασαι τὴν συνθήκην
 »τοῦ Σωμδόντ, ἤγουν ἡ Αὐστρία, Ἀγγλία, Ῥωσσία καὶ Πρωτ-
 »σία δυνάμει τῶν ἰδίων δικαιωμάτων, ἐπιθυμοῦσαι δὲ νὰ ἐνα-
 »σκήσωσιν αὐτὰ πρὸς τὸ μόνον τέλος ἵνα ἐξασφαλίσωσιν
 »εἰς τοὺς κατοίκους τῶν ῥηθειςῶν νήσων τὴν ἀπόλαυσιν τῆς
 »ἀνεξαρτησίας καὶ ἐλευθερίας ὑπάγουσαι αὐτάς ὑπὸ τὴν
 »περιφρούρησιν ἰσχυρᾶς προστασίας, συνεφώνησαν νὰ ἐξομα-
 »λύνωσι δι' εἰδικῆς συμβάσεως πᾶν ὃ, τι πρὸς τὸ ζήτημα
 »τοῦτο σχετίζεται καὶ νὰ θεωρήσωσι τὴν σύμβασιν ταύτην
 »ὡς ἀποτελοῦσαν μέρος τῆς γενικῆς συνθήκης τῆς ὑπογρα-
 »φείσης ἐν Βιέννῃ τῇ 9 Ἰουνίου 1815 συμπεριλαμβανούσης τὰ
 »συνομολογηθέντα ἐν τῇ συνόδῳ.

»Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον αἱ ὑψηλαὶ συμβαλλόμεναι Δυ-
 »νάμεις διώρισαν πληρεξουσίους κ. τ. λ.

»Ἀρθρ. α.) Αἱ νῆσοι Κέρκυρα, Παξοί, Ἀγία Μαύρα, Ἰθά-
 »κη, Κεφαλληνία, Ζάκυνθος, Κύθηρα μετὰ τῶν εἴτε ἐπὶ
 »τῆς θαλάσσης εἴτε ἐπὶ τῆς ἀντίπεραν ὀχθῆς ἐξαρτημάτων
 »αὐτῶν ἐπανιδρύονται κράτος ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον ὑπὸ
 »τὸ ὄνομα πολιτείας τῶν ἑπτὰ ἡνωμένων νήσων.

»Ἀρθρ. β.) Ἡ πολιτεία αὕτη θέλει κανονίσει τὰ τοῦ ἐ-
 »σωτερικοῦ ὀργανισμοῦ τῆς κατὰ τὸ ἐν ἔτει 1807 λειτουρ-
 »γῆσαν σύνταγμα. Ὡς πρὸς τὰς ἐξωτερικὰς σχέσεις τῆς θέλει
 »τεθῆ ὑπὸ τὴν μόνην καὶ ἅμασον προστασίαν τῆς Αὐτοῦ
 »Μεγαλειότητος τοῦ βασιλέως τῆς Μεγάλης Βρεταννίας καὶ
 »Ἰρλανδίας καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων αὐτοῦ καὶ ὑπὸ
 »τὴν ἐγγύησιν τῶν ἐτέρων τριῶν συμβαλλομένων Δυνάμεων.

»Ἀρθρ. γ.) Ὅπως ἄνευ περιορισμοῦ τινὸς ἐξασφαλισθῇ εἰς
 »τοὺς κατοίκους τῶν ῥηθειςῶν νήσων ἡ ἀπόλαυσις τῶν ἐν
 »τῇ μνημονευθείσῃ προστασίᾳ ἐνυπαρχόντων ὠφελιμάτων,
 »ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ βασιλεὺς τῆς Μεγάλης Βρεταννίας
 »καὶ Ἰρλανδίας θὰ δικαιούται νὰ τηρῇ φρουράν εἰς τοὺς λι-
 »μῆνας τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος πολιτείας. Πρὸς τοῦτο ἡ Αὐ-
 »τοῦ Μεγαλειότης θὰ παρκαληθῇ ὅπως δι' ἀνάλογον διὰ-

»στημα χρόνου ἐπαγρυπνήσῃ κηδεμονικῶς ἐπὶ τῆς νομοθε-
»σίας καὶ διαχειρίσεως τῆς πολιτείας ταύτης. Πρὸς τὸν σκο-
»πὸν τοῦτον ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης θέλει διορίσει πληρε-
»ξούσιον ἀπεσταλμένον παρὰ τῇ πολιτείᾳ, αἱ δὲ ἄλλαι δυ-
»νάμεις θὰ διατηρῶσιν ὡς ἀντιπροσώπους αὐτῶν μόνον γε-
»νικοῦς προξένους πρὸς διατήρησιν τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων.

»Ἄρθρ. δ΄.) Ἐπὶ δέκα ἔτη ἀπὸ τῆς νῦν ἐπανιδρύσεως
»τοῦ νομοθετικῶν σώμα τῆς ῥιθείσης Πολιτείας δὲν θὰ δύ-
»ναται νὰ προτείνῃ ἢ ἐπικυρώσῃ οὐδεμίαν μεταρρυθμίσιν τοῦ
»συντάγματος, ἄνευ προηγουμένης συγκαταθέσεως τοῦ ἀπε-
»σταλμένου πληρεξουσίου τῆς προστάτιδος Δυνάμεως.

»Ἄρθρ. ε΄.) Ἐπὶ δέκα ἔτη ἡ προστατὶς δύναμις θὰ διο-
»ρίζῃ κατὰ τύπους καὶ τρόπους ἐμπρέποντας (convena-
»bles) τὰ μέλη τῆς ἐκτελεστικῆς ἀρχῆς, τουτέστι τῆς Γε-
»ρουσίας τῆς Πολιτείας. Ὁ διορισμὸς θὰ γίνεται ἐπὶ τρι-
»πλοῦ κατὰλόγου ἐκλεξιμῶν συντασσομένου παρὰ τοῦ νομο-
»θετικοῦ σώματος.

»Ἄρθρ. ς΄.) Σύμβαισις συνομολογηθησομένη μεταξὺ τῆς προ-
»στάτιδος Δυνάμεως καὶ τῆς ἐπτανησίου Γερουσίας θέλει κα-
»νονίσει πάντα τὰ ἀναγόμενα εἰς τὴν συντήρησιν τῆς ξέ-
»νης φρουρᾶς καὶ θέλει προσδιορίσει τὰς πρὸς τὴν ἔνοπλον
»ταύτην δύναμιν σχέσεις τῆς Κυβερνήσεως τῆς πολιτείας.

»Ἄρθρ. ζ΄.) Ἡ σημαία τῆς πολιτείας, οἷα ὑπῆρχε μέχρι
»τοῦ ἔτους 1807, θὰ προστατεύεται παρὰ τῶν ὑψηλῶν συμ-
»βαλλομένων καὶ θ' ἀνγνωρίζεται ἀπὸ κοινοῦ ὡς σημαία
»κράτους ἀνεξαρτήτου καὶ ἐλευθέρου.

Ἄρθ. η΄.) Αἱ Αὐτῶν Μεγαλειότητες οἱ βασιλεῖς τῆς Γαλ-
»λίας καὶ Ἰσπανίας, ἡ Αὐτοῦ Δανικὴ Μεγαλειότης, ἡ Αὐτοῦ
»Βασιλικὴ ὑψηλότης ὁ ἀντιβασιλεὺς τῆς Πορτογαλλίας, αἱ
»Αὐτῶν Μεγαλειότητες οἱ βασιλεῖς τῶν δύο Σικελιῶν καὶ τῆς
»Σουηδίας καὶ Νορβηγίας, ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ βασιλεὺς
»τῶν κάτω χωρῶν καὶ ἡ Ὑψηλὴ Πύλη θέλουσι προσκλη-
»θῇ νὰ δώσωσι τὴν συγκατάθεσίν των εἰς τὴν παρούσαν

»σύμβασιν. «Η ἐκτέλεσις αὐτῆς ἀνατίθεται εἰς τὴν προστα-
»τιδα τῆς ἑπτανήσιου πολιτείας Δύναμιν.»

Δι' ἐπιστολῆς τοῦ τῆς 11[23 Σεπτεμβρίου ὁ Καποδίστριας διεβίβαζε τὸ σχέδιον τοῦτο πρὸς τὸν Καστλερῆγ σημει-
ῶν ὅτι αὐτὸ εἶχεν ἐγκριθῆ κατὰ πάντα ὑπὸ τοῦ Αὐτοκρά-
τορος Ἀλεξάνδρου, τῇ διαταγῇ τοῦ ὁποίου διεβιβάζετο τῷ
Καστλερῆγ ὡς ἐμπεριέχον καὶ ἐμφαίνον τὴν περὶ τῶν ἑ-
πτανησιακῶν ἀμετάτρεπτον γνώμην τοῦ Αὐτοκράτορος.

Ἄν τὸ ῥωσικὸν τοῦτο σχέδιον ἐγένετο δεκτὸν ὡς ὀρι-
στικὴ συνθήκη, αὕτη θὰ παρείχε βεβαίως κατὰ τὴν ἐφαρ-
μογὴν τῆς οὐχὶ ὀλιγωτέρας τῆς κατόπιν, κατὰ τὴν ὃ Νο-
εμβρίου, συνομολογηθείσης, αἰτίας συγκρούσεως μεταξὺ Προ-
στατῶν καὶ προστατευομένων περὶ τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας τῶν
ἀμφιβόλων καὶ διαφορουμένων χωρίων. Ὅπερ δὲ μάλλον κα-
τὰ πρώτην ἔποψιν ἐφαλκύνει τὴν προσοχὴν ἐν τῷ σχεδίῳ
τούτῳ εἶναι ἢ ἐν αὐτῷ ῥήτρα, ὅπως μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν
συμβαλλομένων παραδοχὴν τοῦ προσκληθῆ καὶ ἡ *Τουρκία*
νὰ συναινέσῃ. Τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον πρὸς τὸ μετὰ ταῦ-
τα ἐν τῇ ὀριστικῇ συνθήκῃ τῶν 5 Νοεμβρίου γενόμενον
βῆμα τῆς ἐγκαταλείψεως εἰς τὴν Τουρκίαν τῶν ἐξαρτημά-
των τῆς στερεᾶς καὶ τῆς ἀτυχοῦς Πάρχας, ἥτις δι' ἀπάν-
των τῶν προηγηθέντων τῆς ὀριστικῆς ἐκείνης συνθήκης σχεδίων
ἐσώζετο.

Ἄλλ' ἔτι πλέον ἄξιον σημειώσεως ἐν τῷ ῥωσικῷ τού-
τῳ σχεδίῳ εἶναι ἢ ἐν αὐτῷ ἐπισήμως ἐνώπιον τῆς Εὐρώ-
πης διατυπούμενη διὰ τοῦ ἄρθρου δ' καὶ ε. καταδίκη τῆς
Ἑπτανήσου ὡς ἀνικάνου πρὸς αὐτοδιοίκησιν, καταδίκη προ-
βλητικωτέρα διὰ τὸν τόπον τῆς ἀμέσου ὑπαγωγῆς αὐτοῦ
ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἰσχυροτέρου. Γινώσκομεν ἤδη τὰ αἰ-
τια δι' ἃ ταιαύτη περὶ Ἑπτανήσου ἰδέα εἶχε σχηματισθῆ.
Πόσον ἄδικος ἦτο, ἐδείξαμεν ἀνωτέρω.

Τῆς συζητήσεως μεταξὺ Καποδιστρίου καὶ Καστλερῆγ σπρω-
χθείσης μέχρι τοῦ σημείου τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγου ἐσημειώ-
σαμεν, ἢ ἐξακολούησις αὐτῆς ἀπέβηνεν ἀδύνατος. Ἐκίτερος

τῶν πληρεξουσίων ἐπέμενεν εἰς τὸ προταθὲν σχέδιόν του, μὴ θέλων νὰ φανῇ αὐτὸς πρῶτος κατέναντι τοῦ ἄλλου ὑποχωρῶν. Πᾶσα συζήτησις ἢ καὶ συνομιλία μεταξύ Καποδιστρίου καὶ Καστλερῆγ περὶ Ἐπτανήσου διεκόπη ὀριστικῶς ἄχρις οὗ διὰ τῆς μεσολαβήσεως τοῦ Βελιγκτῶνος, ἤλθον ἐκ νέου εἰς συνεπαφὴν, καὶ τὴν 5 Νοεμβρίου 1815 ὑπεγράφη ἡ ἀκόλουθος ὀριστικὴ συνθήκη ἣν κατὰ γράμμα ὁλόκληρον μεταφράζομεν. Αὕτη ἀποτελεῖ τὸ κύριον πεδῖον ἐπ' οὗ διεξήχθη ἡ πεντηκονταετής μεταξύ Ἀγγλίας καὶ Ἐπτανήσου πάλη.

« Ἐν ὀνόματι τῆς ἀγιωτάτης ἀδικοιρέτου Τριάδος

» Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ βασιλεὺς τοῦ ἡνωμένου κράτους τῆς Μεγάλης Βρεταννίας καὶ Ἰρλανδίας, ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ αὐτοκράτωρ πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν, ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας καὶ Βοσνίας καὶ ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας ἐμπνεόμενοι ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας ἵνα ἐξῆκολουθήσωσι τὰς ἀναβληθείσας κατὰ τὴν ἐν Βιέννῃ σύνοδον διαπραγματεύσεις, ὅπως ὀρίσωσι τὴν τύχην τῶν Ἑπτά Ἰονίων νήσων καὶ ἐξασφαλίσωσι τὴν ἀνεξαρτησίαν, τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν εὐτυχίαν τῶν κατοίκων τῶν νήσων ἐκείνων θέτοντες αὐτὰς καὶ τὸ πολίτευμά των ὑπὸ τὴν ἄμεσον προστασίαν μιᾶς τῶν μεγάλων δυνάμεων τῆς Εὐρώπης, συνεφώνησαν νὰ ὀρίσωσιν ὀριστικῶς δι' εἰδικῆς πράξεως ἅπαντα τὰ μετὰ τοῦ θέματος τούτου σχετιζόμενα ζητήματα. Ἡ πρᾶξις αὕτη βασιζομένη ἐπὶ τῶν δικαιομάτων τῶν ἐκ τῆς συνθήκης τῶν Παρισίων τῆς 30 Μαΐου 1814, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν Βρεταννικῶν δηλώσεων τῶν γενομένων καθ' ἣν ἐποχὴν τὰ βρεταννικὰ ὅπλα ἡλευθέρωσαν τὰ Κύπρον, τὴν Ζάκυνθον, τὴν Κεφαλληνίαν, τὴν Ἀγίαν Μαρίνην, τὴν Ἰθάκην καὶ τοὺς Παξοὺς, πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀποτελοῦσα μέρος τῆς γενικῆς συνθήκης τῆς συνομολογηθείσης ἐν Βιέννῃ τὴν 9 Ἰουνίου 1815 κατὰ τὴν λήξιν τῆς Συνόδου. Ὅπως δὲ ὀρίσωσι καὶ ὑπογράψωσι τὴν περὶ τῆς ὁ λόγος πρᾶξιν αἱ ὑψηλαὶ συμβαλλόμεναι δυνάμεις διώρισαν

» πληρεξουσίου, ἤγουν ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ βασιλεὺς τοῦ
 » ἡνωμένου βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρεταννίας καὶ Ἰρλανδίας
 » τὸν ἐντιμότατον Ῥοβέρτον Στουάρτ ὑποκόμητα Καστλερὴγ
 » ἱππότην κ.τ.λ. καὶ τὸν ἐκλαμπρότατον καὶ εὐγενέστατον Λόρ-
 » δον Ἀρθούρον Δοῦκκα Μιρκήσιον καὶ κόμητα Βελλιγκτῶνα
 » κ. τ. λ. ἡ δὲ Μεγαλειότης του ὁ αὐτοκράτωρ πασῶν τῶν
 » Ῥωσσιῶν τὸν Κύριον Ἀνδρέαν πρίγκιπα Ῥαζουμούσκιον
 » μέλος κ. τ. λ. καὶ τὸν Κύριον Ἰωάννην Κόμητα Καποδί-
 » στριν μέλος κ. τ. λ. οἵτινες ἀνταλλάξαντες τὰ πληρεξού-
 » σιά των καὶ εὐρόντες αὐτὰ ἐν πλήρει τάξει συνεφώνησαν
 ἐπὶ τοῖς ἐπομένοις ἄρθροις.

Ἄρθρ. 1ον. Αἱ νῆσοι Κερκύρας, Κεφαλληνίας, Ζακύνθου,
 » Ἰθάκης, Κυθήρων καὶ Παξῶν, μετὰ τῶν ἐξαρτημάτων αὐ-
 » τῶν, ὡς περιγράφονται εἰς τὴν μεταξὺ τῆς Αὐτοῦ Με-
 » γαλειότητος τοῦ Αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν καὶ
 » τῆς Ὀθωμανικῆς Πύλης συνθήκῃ τῆς 21 Μαρτίου 1800.
 » θέλουν ἀπαρτίσει μίαν μόνην ἐλευθέραν καὶ ἀνεξάρτητον ἐ-
 » πικράτειαν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν ἡνωμένα Κράτη τῶν Ἰονίων
 » νήσων.»

» Ἄρθρ. 2ον. Ἡ ἐπικράτεια αὕτη θέλει τεθῇ ὑπὸ τὴν ἄ-
 » μεσον καὶ ἀποκλειστικὴν προστασίαν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλει-
 » ότητος τοῦ βασιλέως τοῦ ἡνωμένου βασιλείου τῆς Μεγάλης
 » Βρεταννίας καὶ Ἰρλανδίας καὶ τῶν κληρονόμων καὶ δια-
 » δόχων αὐτοῦ. Ἐπομένως αἱ λοιπαὶ συμβαλλόμεναι Δυνάμεις
 » παραιτοῦνται παντὸς ἐπὶ τῶν νήσων ἐκείνων ἐνδεχομένου
 » δικαιώματος καὶ πάσης ἰδιαιτέρας ἀξιώσεως καὶ ἐγγυῶνται
 » ἐπισήμως πάσας τὰς διατάξεις τῆς παρούσης συνθήκης.

» Ἄρθρ. 3ον. Τὰ ἡνωμένα Κράτη τῶν Ἰονίων νήσων
 » θέλουσι διοργανίσει τὰ ἐσωτερικά των ὑπὸ τὴν κύρωσιν τῆς
 » προστατίδος Δυνάμεως. Ὅπως δὲ δοθῇ εἰς τὰ καθέκαστα τῆς
 » διοργανώσεως ταύτης ἡ ἀναγκασία στερεότης καὶ ἐνέργεια,
 » ἡ Αὐτοῦ Βρεταννικῆ Μεγαλειότης θέλει ἀφιερῶσει ἰδιαιτέραν
 » μέριμναν ἐπὶ παντὸς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν νομοθεσίαν καὶ τὴν
 » γενικὴν διαχείρισιν τῶν Κρατῶν ἐκείνων. Πρὸς τὸν σκοπὸν

» τοῦτον ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης θέλει διορίσει ἓνα Λόρδον μέ-
 » γαν Ἀρμοστήν ὅπως ἐκεῖ ἐδρεύῃ, περιβεβλημένον μὲ τὰς
 » ἐπὶ τούτῳ ἀναγκαίαις ἐξουσίαις καὶ πληρεξουσιότητος.

» Ἄρθρ. 4.ον Ἴνα δοθῇ ταχεῖα ἐκτέλεσις εἰς τὰς ἐν τοῖς
 » προηγουμένοις ἄρθροις μνημονευόμενας συνομολογήσεις καὶ ἵνα
 » βασισθῇ ἡ πολιτικὴ ἀναδιοργάνωσις τῶν Ἰονίων Κρατῶν ἐπὶ
 » τοῦ ἐν ἰσχύϊ ὀργανισμοῦ αὐτῶν, ὁ Λόρδος μέγας Ἀρμοστής
 » τῆς προστατίδος δυνάμεως θέλει κανονίσει τοὺς τύπους τῆς
 » συγκαλέσεως μιᾶς νομοθετικῆς συνελεύσεως τῆς ὁποίας τὰς
 » ἐργασίας θέλει διευθύνῃ αὐτὸς, ὅπως προετοιμασθῇ νέος συν-
 » ταγματικὸς Χάρτης διὰ τὰ ἡνωμένα Κράτη, τὸν ὁποῖον ἡ
 » Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τοῦ ἡνωμένου βασιλείου τῆς
 » Μεγάλης Βρεταννίας καὶ Ἰρλανδίας θέλει παρακληθῇ νὰ
 » κυρώσῃ.

» Ἐως οὗ ὁ συνταγματικὸς Χάρτης τοιοῦτοτρόπως προε-
 » τοιμασθῇ καὶ προσηκόντως κυρωθῇ οἱ ὑπάρχοντες κατὰ τὰς
 » διαφόρους νήσους θεσμοὶ θέλουσι μείνῃ ἐν ἰσχύϊ καὶ δὲν θέ-
 » λουσι ποσῶς ἀλλοιωθῇ εἰμὴ παρὰ τῆς Αὐτοῦ Βρεταννικῆς Με-
 » γαλειότητος ἐν τῷ συμβουλίῳ Αὐτῆς.

» Ἄρθρ. 5.ον Ὅπως ἐξασφαλισθῶσιν ἄνευ περιστολῆς εἰς
 » τοὺς κατοίκους τῶν ἡνωμένων Κρατῶν τῶν Ἰονίων νήσων
 » τὰ πλεονεκτήματα τὰ πηγάζοντα ἐκ τῆς ὑψηλῆς προστα-
 » σίας ὑπὸ τὴν ὁποίαν τὰ Κράτη ταῦτα ἐτέθησαν, καὶ ὅπως
 » τεθῶσιν εἰς ἐνέργειαν τὰ δικαιώματα τὰ συμφυῇ πρὸς τὴν
 » προστασίαν ταύτην, ἡ Αὐτοῦ Βρεταννικὴ Μεγαλειότης δικαιοῦ-
 » ται νὰ λάβῃ κατοχὴν τῶν φρουρίων καὶ ὀχυρωμάτων τῶν
 » Κρατῶν ἐκείνων καὶ νὰ τηρῇ ἐν αὐτοῖς φρουράς. Ἡ στρα-
 » τιωτικὴ δύναμις τῶν αὐτῶν ἡνωμένων Κρατῶν θέλει δι-
 » τελῇ ἐξ ἴσου ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ στρατοῦ
 » τῆς Αὐτοῦ Βρεταννικῆς Μεγαλειότητος.

» Ἄρθρ. 6.ον Ἡ Αὐτοῦ Βρεταννικὴ Μεγαλειότης συγκατανεύει
 » ὅπως ἰδιαιτέρᾳ συμφωνίᾳ μετὰ τῆς κυβερνήσεως τῶν αὐτῶν
 » ἡνωμένων Κρατῶν κανονίσῃ, ἀναλόγως τῶν εἰσοδημάτων τῶν
 » Κρατῶν ἐκείνων, πᾶν ὅ, τι ἀνάγεται εἰς τὴν διατήρησιν

»τῶν ὑπαρχόντων φρουρίων, εἰς τὴν συντήρησιν καὶ πληρωμὴν
 »τῶν Βρεταννικῶν φρουρῶν καὶ εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ ἀ-
 »ριθμοῦ τῶν ἀνδρῶν ἐξ ὧν αὐταὶ θὰ σύγκεινται ἐν καιρῷ
 »εἰρήνης. Ἡ αὐτὴ συμφωνία θὰ ὀρίσῃ παρομοίως τὰς σχέ-
 »σεις αἰτίνας, πρέπει νὰ ὑπάρχωσι μεταξὺ τῆς ῥηθείτης ἐ-
 »νόπλου δυνάμεως καὶ τῆς Ἰονίου κυβερνήσεως.

»Ἄρθρ. 7 ον. Ἡ ἐμπορικὴ σημαία τῶν ἡνωμένων Κρατῶν
 »τῶν Ἰονίων νήσων θέλει ἀναγνωρισθῇ παρ' ὅλων τῶν συμ-
 »βαλλομένων μερῶν ὡς σημαία κράτους ἐλευθέρου καὶ ἀνε-
 »ξαρτήτου. Αὕτη παρὰ τὰ αὐτὰ χρώματα καὶ ἐπὶ τοῦ στέμ-
 »ματος ὅπερ ἔφερε πρὸ τοῦ ἔτους 1804. θέλει φέρῃ ἕτερόν
 »τι στέμμα, ὅπερ ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης νομίσῃ πρέπον νὰ
 »παραχωρήσῃ ὡς σημεῖον τῆς προστασίας ὑπὸ τὴν ὁποίαν
 »τίθενται τὰ ῥηθέντα Ἰόνια Κράτη. Ὅπως δὲ ἀναπτυχθῶσιν
 »καὶ συνέπειαι τῆς προστασίας ταύτης, ὅλοι οἱ λιμένες τῶν
 »ῥηθέντων Κρατῶν καὶ ῥύσσονται διὰ τῆς παρούσης ὑπὸ Βρε-
 »ταννικὴν δικαιοδοσίαν καθ' ὅσον ἀφορᾷ τιμὰς καὶ δικαιώματα
 »στρατιωτικά.

»Τὸ ἐμπόριον, τὸ μεταξὺ τῶν ἡνωμένων Κρατῶν τοῦ Ἰο-
 »νίου καὶ τῶν κτήσεων (Dominij) τῆς Αὐτοῦ Αὐτοκρατο-
 »ρικῆς Βασιλικῆς Ἀποστολικῆς Μεγαλειότητος, θ' ἀπολαύῃ
 »τῶν αὐτῶν ὠφελημάτων καὶ εὐκολιῶν ὡς τὸ ἐμπόριον τῆς
 »Μεγάλης Βρεταννίας καὶ τῶν ἡνωμένων Κρατῶν.

»Μόνον προξενικοὶ πράκτορες καὶ πρόξενοι τὰς μόνας ἐμ-
 »πορικὰς σχέσεις ἐπιτετραμμένοι καὶ ὑποβαλλόμενοι εἰς τοὺς
 »κανονισμοὺς εἰς οὓς ὑποβάλλονται οἱ προξενικοὶ πράκτορες
 »ἢ οἱ πρόξενοι εἰς ἄλλα ἀνεξάρτητα Κράτη, θὰ διορίζωνται
 »εἰς τὰ ἡνωμένα Κράτη τῶν Ἰονίων νήσων.

»Ἄρθρ. 8 ον. Ἄπασαι αἱ Δυνάμεις αἱ ὑπογράψασαι τὴν
 »συνθήκην τῶν Παρισίων τῆς 30 Μαΐου 1814. καὶ τὴν πρᾶ-
 »ξιν τῆς Συνόδου τῆς Βιέννης τῶν 19 Ἰουνίου 1815, κα-
 »θὼς ἐπίσης καὶ ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ βασιλεὺς τῶν δύο
 »Σικελιδῶν καὶ ἡ Ὁθωμανικὴ Πύλη θὰ προσκληθῶσι νὰ συγ-
 »κατανεύσωσιν εἰς τὴν παρούσαν συμφωνίαν.

» Ἀρθρ. 9ον. Ἡ παροῦσα πράξις θὰ κυρωθῇ καὶ κυρωθεῖσά
» ἀνταλλάχθῃ ἐντὸς δύο μηνῶν ἢ καὶ πρότερον, ἂν δυνατόν.
» Εἰς ἐνδειξιν τούτου οἱ πληρεξούσιοι τὴν ὑπέγραψαν καὶ ἐ-
» πέθεσαν τὰς σφραγίδας τῶν.

» Ἐγένετο ἐν Παρισίοις τὴν 5 ἡμέραν τοῦ μηνὸς Νοεμ-
» βρίου τοῦ σωτηρίου ἔτους 1815.

» Καστιλέρηγ.

» Ὁ Πρίγκηψ Ῥαζούμουφσκης.

» Βελλιγκτών.

» Ὁ Κόμης Καποδίστριας.»

Λύτη ὑπῆρξεν ἡ συνθήκη δι' ἣς διετυπώθη ἡ ὀριστικὴ ἀπό-
φασις τῶν ἰσχυρῶν τῆς Εὐρώπης περὶ τῆς τύχης τῆς Ἑπτα-
νήσου καὶ τῆς εἰς τοὺς Τούρκους ἐγκαταλείψεως τῶν ἐξαρ-
τημάτων τῆς στερεᾶς. (α) Ἀς ἴδωμεν πῶς ἐφήρμοσεν αὐτὴν

(α) Ἄγνωστον μίνει, τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆος ἀπικλείσθησαν διὰ τῆς συν-
θήκης ταύτης ἀπὸ τῆς οροθεσίας τῆς Ἑπτανήσου τὰ ἐξαρτήματα τῆς στε-
ρεᾶς καὶ ἡ Πάργα. Τὸ βίβαιον εἶναι ὅτι τὸν πεύθυνον διὰ τὸ κατὰ τῆς
Πάργας κακούργημα ὀρεῖσθαι νὰ τὸν ἀναζητήσωμεν μόνον μεταξὺ Ῥωσ-
σίας καὶ Ἀγγλίας. Οἱ πληρεξούσιοι τῶν δύο τούτων δυνάμεων μόνον συνε-
ζήτησαν καὶ μόνον συνέταξαν τὸ καίμενον τῆς συνθήκης τῆς 5 Νοεμβρίου
1815. Παρὰ πόδας τοῦ κειμένου τῆς συνθήκης τούτης, ὅπερ εἰς Ἑπτανή-
σον διεβιβάσθη καὶ παρὰ τοῦ Κίμπελ ἐδημοσιεύθη, κατόπιν δὲ εἰς ὅλας
τὰς ἐκδόσεις τοῦ συντάγματος τῶν 1817. ἐπὶ κεφαλῇ αὐτοῦ κατεχωρήθη,
μόνοι οἱ τῆς Ἀγγλίας καὶ Ῥωσσίας πληρεξούσιοι φαίνονται ὑπογεγραμμέ-
νοι, ἐνῶ εἰς τὸ προεῖμιον τοῦ κειμένου τούτου οὕτως κἀν μνεῖα περὶ πλη-
ρεξουσίου τῆς Αὐστρίας καὶ Πρωσίας γίνεται, καίτοι ἀμφοτέραι αἱ δυνάμεις
αὗται ὡς συμβαλλόμεναι ἀναφέρονται. Τοιαύτη δημοσιεύεται ἡ συνθήκη αὖ-
τη καὶ εἰς τὰς διαφόρους συλλογὰς τῶν συνθηκῶν. Εὐρίσκεται μὲν εἰς τὰς
συλλογὰς ταύτας καὶ ἰδιαίτερον ἀντίτυπον ὑπογεγραμμένον ὑπὸ μόνων τῶν
πληρεξουσίων Αὐστρίας καὶ Πρωσίας, ἀλλὰ τοῦτο δεικνύει ὅτι οἱ πληρεξού-
σιοι οὗτοι ὑπέγραψαν κατόπιν διὰ τὸν τύπον ἀντίγραφον τῆς πρὶν μεταξὺ
Ῥωσσίας καὶ Ἀγγλίας συνομολογηθείσης περὶ Ἑπτανήσου συμβάσεως. Εἰς
τὰς ἐπισήμους δὲ διακοινώσεις καὶ διαγγέλματά των ὅτι Μαίτλανδ, τὸ Προ-
καταρκτηκὸν τοῦ Συμβουλίου καὶ ἡ Συνέλευσις τῶν 1817. ἀπικαίλουν τὴν
συνθήκην τῶν 1815. ἀπαύγασμα μαγαλοδωρίας δύο με-
γάλων δυνάμεων τῆς Εὐρώπης (Risposta in data 11 Feb-
brajo 1817 del Barone Theotochy Presidente del Consiglio Primario al
discorso di S. E. il lord Alto Commissario di S. M. — Le tre Cos-
tituzioni Pag. 137). Ἀλλ' ἐνῶ μεταξὺ τῶν δύο τούτων Δυνα-
μεων ὀρεῖσθαι νὰ ζητήσωμεν τὸν πεύθυνον διὰ τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ
κατὰ τῆς Πάργας κακούργηματος, ἀδυνατοῦμεν, τὸ ἐπαναλαμῶμεν, νὰ

ἡ τὸ καθήκον τοῦτο ἀναλαβοῦσα προστάτις δύναμις τῆς Μεγάλης Βρεταννίας.

γνωρίζωμεν ἱστορικῶς, τίς οὗτος ἐκ τῶν δύο. Γινώσκωμεν μόνον ὅτι πρῶτον διὰ τοῦ ῥωστικοῦ σχεδίου τῆς 8 Σεπτεμβρίου 1815. προσεκληθὲν εἰς ἱπποκύρωσιν τῆς συνθήκης καὶ ἡ Τουρκία, ἥς οὐδεμίαν ἱπποκύν μνείαν τὰ προηγηθέντα σχέδια, καὶ ὅτι ὅπως τῆς Ἑπτανήσου τὰ ὅρια ὀριοθώσιν, ὡς διεγράφησαν ὑπὸ τῆς Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας διὰ τῆς συνθήκης τῶν 1800. οὐδεμίαν ἡδύνατο νὰ αἰσθανθῇ φιλοτίμου ἢ συμφέροντος ὥθρῳσιν ἡ Ἀγγλία, ἀπ' ἐναντίας συμφέρον εἶχε κατέχουσα τὴν Ἑπτανήσον νὰ μὴ ἱγκαταλειψῇ τὴν ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν κατοχὴν ἡδὴ διατελοῦσαν Πάργαν, ὅ φ θ α λ μ ὅ ν καὶ οὗς τῆς Κερκύρας κατὰ τὸ ἀρχαῖον καὶ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰσέτι ἰσχύον βενετικὸν λόγιον. Πλὴν ἂν διὰ τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ κακουργήματος τῆς παραδόσεως τῆς Πάργας εἰς τοὺς Τούρκους ἡ Ἀγγλία δύναται νὰ διανείμῃ τὴν εὐθύνην μετὰ τῆς Ῥωσσίας, αὕτη μὲν ἡ Ἀγγλία μένει ὑπεύθυνος διὰ τὸν τρόπον δι' οὗ ἡ παραχώρησις ἐγένετο ἱστορία καὶ ποίησις παρίδοσαν εἰς τὸ ἀνάθεμα τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως τὸ μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς συνθήκης ἄχρι τῆς ἐξορύξεως ἀπὸ τῶν τάφων τῶν ὁσίων τῶν πατέρων των τετραετὺς ἀγωνίας μαρτύριον τῶν Παργίων καὶ τὰς κατόπιν τούτου νίκας κατὰ τῶν θυμάτων ἀπιστίας τοῦ Μαίετανδ καὶ τῶν ἄλλων ἀγγλικῶν πρακτόρων, αἵ τινες οὕτε ὑπαγορευόμεναι οὕτε δικαιολογούμεναι ὑπὸ τῆς συνθήκης ἀπομένουσι σκληρὸν ἀνιξάλειπτον ἐνθύμημα σκληρῶς καὶ ἀγρίας διαγωγῆς μὴ δυνάμενης νὰ προτείνῃ ὑπὲρ αὐτῆς οὔτε ἐν καὶ ἐκ τῶν σφισμάτων ἐκείνων, δι' ὧν προτεπάρχουσιν τὴν ἐνώπιον τῆς ἀνθρωπότητος εὐθύνην των νὰ ἐλαττωθῶσιν οἱ τὴν ἀνθρωπότητα βιβδύως ἀδικήσαντες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Σύνταγμα τῶν 1817.

ΜΕΤΑ τὴν τυπικὴν ἀνταλλαγὴν τῶν ἐπικυρώσεων τῆς συνθήκης τῆς 5 Νοεμβρίου 1815. τὸ Ἀγγλικὸν ὑπουργεῖον διεβίβασεν αὐτὴν τῷ Κάμπελ διατάσσον αὐτὸν νὰ τὴν δημοσιεύσῃ εἰς τὰς νήσους ὅπως αὐταὶ γνωρίσωσι τὴν τύχην των.

Ὁ Κάμπελ δι' ἐπισήμου του τῆς 22 Ἰανουαρίου 1816. πρὸς τὴν Γερουσίαν Κερκύρας καὶ πρὸς τὰς προσωρινὰς κυβερνήσεις τῶν ἄλλων νήσων ἀνήγγειλε διὰ διθυραμβικοῦ ὕφους «τὸ εὐτυχὲς γεγονός τῆς ἐκ νέου ἀναγνωρίσεως τῆς αὐτονομίας καὶ ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑπτανήσου καθὰ ὑπεσχέθησαν διὰ τῶν διακηρύξεων των οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Βρεταννικῶν ὅπλων ὅτε αὐτὰ ἡλευθέρωσαν τὰς νήσους ἀπὸ τῶν Γάλλων,» — προσεκάλει δὲ τοὺς νησιώτας «νὰ ἀπευθύνωσι τὰς εὐχριστίας των πρὸς τὸν ὕψιστον τὸν εὐδοκήσαντα ὅπως ἀναγνωρισθῇ τῇ πατρίδι των παρὰ τῶν συμμάχων βασιλέων θέσις ἔντιμος ἐν τῇ μεγάλῃ Εὐρωπαϊκῇ οἰκογενείᾳ ἐγγυωμένη διαρκὴ εὐδαιμονίαν ἕνεκα τῆς προστασίας τῆς Μεγάλης Βρεταννίας.»

Τὸ εἰς ὁμοίας προηγηθείσας περιστάσεις σύνθηες ὕψος των ἐπαναλαμβάνοντες οἱ Γερουσιασταὶ πρεδέχοντο ὅσα οἱ Ἀδγουστοὶ ἡγεμόνες ἀπεφάσισαν. Ἐξέμουν τὴν γενναιοδωρίαν, ἐξέφραζον τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῶν καὶ τῶν Ἰονίων λαῶν διὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς αὐτονομίας καὶ ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑπτανήσου, διέτασσαν δοξολογίας εἰς τοὺς ναοὺς καὶ φωταΐξας εἰς τὰς πόλεις, διένειμαν τρισχίλια γρόσια εἰς τοὺς πένητας Κερκύρας καὶ οὐδεμίαν παρατήρησιν ἢ μνηίαν ἐποιοῦν διὰ τὴν ἐγκυτάλειψιν τῶν ἐξαρτημάτων τῆς στερεᾶς.

Μετ' ὀλίγον ἔρθηκεν εἰς Κέρκυραν ὁ Σὴρ Θωμᾶς Μάιτλανδ

ἐπιτετραμμένος παρὰ τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως ὅπως κατὰ τὰς διατάξεις τῆς συνθήκης κανονίσῃ τὰ πρὸς συγκρότησιν συνελέουσας, ἧς ὤφειλε νὰ διευθύνῃ τὰς ἐργασίας πρὸς σύνταξιν τοῦ νέου πολιτεύματος.

Ὁ Μαίτλανδ διὰ προκηρύξεώς του τῆς 17 Φεβρουαρίου 1816. ἀνήγγειλε τὴν εἰς Κέρκυραν ἀφιξίν του, τὴν ἀναδοχὴν τῶν καθηκόντων του καὶ τὴν λήξιν τῆς ἐξουσίας τοῦ Κάμπελ. Ἀλλὰ μόλις μετὰ δεκατρεῖς μῆνας, ἤγουν τὸν Μάρτιον 1817. ἐθεώρησεν ἀποπερατωθεῖσας τὰς πρὸς συγκρότησιν τῆς συντακτικῆς, ἣ κατὰ τὴν ἔκφρασιν τῆς συνθήκης νομοθετικῆς συνελέουσας, προπαρασκευαστικὰς ἐργασίας του. Τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου 1816. μέχρι Μαρτίου 1817. δὲν κατηναλώθη εἰς μάτην. Ἀπεδείχθη, ὡς ἀμέσως θὰ ἴδωμεν, ὅτι διὰ τῶν κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο γενομένων προετοιμασιῶν καὶ προσυνεννοήσεων ἐξοικονομήθη ὁ πρὸς συζήτησιν τοῦ πολιτεύματος ἐν τῇ Συνελεύσει ἀναπόφευκτος ὑπὸ ἄλλας περιστάσεις χρόνος.

Δὲν ἔθεσεν εἰς ἐνέργειαν κατὰ τὰς προπαρασκευαστικὰς ἐργασίας του ὁ Μαίτλανδ τὸ σύστημα τῆς ἀπροκαλύπτου βίας τοῦ προκατόχου του Κάμπελ, εἰμὴ ὅπου δὲν ἐξήρκει τὸ τῆς θωπείας καὶ διαφθορᾶς. Ἀμα ἀναλαβὼν τὴν ἐξουσίαν, ἠκύρωσε τὰς εἰσέτι μὴ ἐκτελεσθεῖσας ἀποφάσεις τοῦ Κάμπελ, ἔδειξε διάθεσιν νὰ ἱκανοποιήσῃ ὅσους ὁ Κάμπελ ἠδίκησε, καὶ διὰ προκηρύξεως τῆς 31 Μαρτίου 1816. προσεκάλεσε πάντας ὅπως ἐντὸς τριάνοντα ἡμερῶν καθυποβάλωσι τὰ κατὰ τῆς παρελθούσης διοικήσεως παράπονά των, καὶ τοὶ διὰ προηγουμένης προκηρύξεως ἐδημοσίευσεν ὅτι «ὁ ἡγεμὼν του εὐμενῶς εὐηρεστήθη νὰ ἐγκρίνῃ τὴν ὅλην διαγωγὴν καὶ διαχειρίσιν τοῦ προκατόχου του». Ταῦτοχρόνως ἐπειρᾶτο νὰ κερδίσῃ διὰ παντοίων μέσων ὅσους ἐνόμιζε κατάλληλα ὄργανα πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ τελικοῦ σκοποῦ του.

Δύο ἄνθρωποι πρὸ πάντων ἐκ τῶν ἐν ταῖς νήσοις τότε διακρινομένων ἐφείλκυσαν κυρίως τὴν προτοχὴν τοῦ Μαίτλανδ. Ὁ Κερκυραῖος Ἐμμανουὴλ Θεοτόκης καὶ ὁ Ζακύνθιος Ἀντώνιος

Μαρτινέγγο. Ὁ μὲν πρῶτος, πεπαιδευμένος καὶ προικισμένος ὑπὸ τῆς φύσεως μὲ πολλὰ προσόντα, ἀλλ' ἔτοιμος ἐνεκα φιλαρχίας εἰς πᾶσαν πρὸς τὸν παρέχοντα τὴν ἐξουσίαν ὑποχώρησιν καὶ ὑπηρεσίαν, ἐτέθη ἄνευ πολλῶν περιαγωγῶν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ἀρμοστοῦ. (α) Ὁ δεύτερος, ἀπαιδευτός τὰ κοινὰ μόνον γράμματα γινώσκων, ἀλλ' ἀνὴρ ἐδραίων πεποιθήσεων καὶ οὐχὶ κοινοῦ νοός, μὴ ἀπατώμενος ὡς πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον παρὰ τοῦ Μαίτλανδ σκοπὸν, τῷ ἡρνήθῃ πᾶσαν σύμπραξιν, καὶ τοι γενναῖα ὑπῆρξεν αἰ προσφοραὶ τοῦ Ἀρμοστοῦ.

Ἄλλ' ἐνῶ τὰ πρόσωπα ὡς ὅργανα ἐζητοῦντο, τὸ ἰσχυρὸν ὄργανον τοῦ τύπου δὲν ἔπρεπε νὰ μείνῃ ἀργόν.

Δύο φυλλάδια εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Ἰταλικὴν ἀμφοτέρα συνταχθέντα ἐξετυπώθησαν ἐν Κερκύρῃ εἰς τὴν τυπογραφίαν τῆς κυβερνήσεως φέροντα ψευδεπιγράφως ὡς τόπον ἐκδόσεως τοὺς Πιρσίους. Διὰ τοῦ ἐνός ἐκ τῶν φυλλαδίων τούτων ὑπεστηρίζετο ὅτι ἡ μόνη τοῖς Ἰονίοις συμφέρουσα προστασία ἦτο ἐκείνη μεγάλῃς θαλασσίῳ δυνάμεως. Διὰ τοῦ ἐτέρου παριστάνοντο οἱ Ἰόνιοι ὡς ἀνίκανοι πρὸς αὐτοδιοίκησιν, ἐδίδετο δὲ αὐτοῖς ἡ συμβουλὴ νὰ παραδεχθῶσι τὸ ὑπὸ τῆς πειρινοίας καὶ ἐμπειρίας τοῦ Ἀρμοστοῦ συνταχθισόμενον σχέδιον Πολιτεύματος. Ἡ Γερουσία θορυβηθεῖσα ἐκ τῆς ἐκδόσεως τῶν φυλλαδίων τούτων διεβίβαστε πρὸς τὸν Μαίτλανδ διαμαρτύρησιν ἐν ᾗ εὐθύναι καὶ ἰκανοπίτησιν πρὸ αὐτοῦ ἐ-

(α) Talento, spirito, erudizione vasta e svariata in sé univa il Telocthi, con modi di corte e di società distinti. Di presenza imponente e simpatica, ameno dicitore e facendo: scrittore abilissimo, pochissimi uomini, per non dire nessuno, diedero le isole jonie in quei tempi che meglio di lui tutti i requisiti in se combinasse per essere Capo di una Repubblica. Peccato che la sua sfrenata ambizione, e la capricciosa sua indomita mente lo facessero spesso traviare, e cadere in errori che gravi danni recarono alle isole jonie, mentre il di lui potere e come Presidente del Senato e come Senatore, fu per quasi dieci anni grandissimo (A. L. Dushmani op. cit. pag. 516)

ζήτει, καί τοι ἐφαίνετο παρδεχομένη ὅτι ἤ τε σίνταϊς καὶ δημοσίευσις τῶν φυλλαδίων ἐγένετο ἐν ἀγνοίᾳ του. (α.)

Ὁ Μαίτλανδ διὰ προκηρύξεώς του τῆς 15 Μαρτίου 1816. ἐκήρυσεν ὅτι οὐδεμίαν εἶχε γνῶσιν τῶν φυλλαδίων ἐκείνων, κατεδίκασε τὸ περιεχόμενον αὐτῶν καὶ τοὺς συντάξαντας αὐτά, προσθέτων ὅτι «ἡ Μεγάλη Βρεταννία δὲν εἶχεν ἀνάγκην τοιούτων μέσων ὅπως φέρῃ εἰς αἶψιον πέρας τοὺς μεγάλους σκοποὺς τοὺς ἐπιδιωχθέντας διὰ τῆς συνθήκης τῶν Πρισιῶν τῶν 5 Νοεμβρίου 1815.»—(β.) καὶ ταυτοχρόνως ἀπεράσισε νὰ περιέλθῃ τὰς ἄλλας νήσους, κατὰ πρῶτον τὴν Ζάκυνθον, πρὸς σαγήνευσιν προσώπων, κυρίως τοῦ Μαρτινέγγου, ὃν ἤλπιζε νὰ ἐφελκύσῃ διὰ τῆς προσωπικῆς συνεντεύξεως. Ὅπως ὅμως κατὰ τὴν ἀπὸ Κερκύρας ἀπομάκρυνσίν του ἀφίστη πιστὸν ἀντιπρόσωπόν του ἐντὸς τῆς Γερουσίας, δι' αὐτὴν διαίρεσιν τοῦ σώματος ἐκείνου ἐπιτύχῃ, ἐπανάφερεν εἰς τὴν προεδρίαν αὐτῆς τὸν Θεοτόκην. Οὗτος ἀφ' ἧς εἶχεν ἀπέλθῃ εἰς Πρισιούς, διὰ νὰ συγχαρῇ μετὰ τῶν ἄλλων Γερουσιαστῶν τὸν Ναπολέοντα ἐπὶ τῇ γεννήσει τοῦ υἱοῦ του (γ) ἔμεινεν ἐκτὸς τῆς Γερουσίας, εἰς μάτην ζητήσας κατόπιν παρὰ τοῦ Κάμπελ νὰ τὸν ἀναγνώρισῃ ὡς πρόεδρον τοῦ σώματος. Τὴν 20 Μαρτίου 1816. προκήρυξις τοῦ Μαίτλανδ διελάμβανεν ὅτι «ἡ αὐτοῦ ἐξουχὺς διατάσσει ὅπως ὁ Βαρῶνος Ε. Θεοτόκης ἐπανακτήσῃται ἀμέσως τὰ μὴ δυνάμενα νὰ ἀμφισβητηθῶσι δικαιώματά του καὶ ἀπὸ τῆς σήμερον ἐπαναλάβῃ τὴν δυνάμει τοῦ συντάγματος ἀπονεμηθεῖσαν αὐτῷ θέσιν τοῦ προέδρου τῆς Γερουσίας,» (δ) καὶ τὴν 26 Μαρτίου

(α) Τὸ περιεχόμενον τῶν φυλλαδίων τούτων ἐμφαίνεται ἐν περιλήψει εἰς τὴν περὶ αὐτῶν διηματύρῃσιν τῆς Γερουσίας πρὸς τὸν Μαίτλανδ ἣν ὑλοκληρὸν καταχωρεῖ ὁ Μουστοξύδης εἰς τὴν *Confutazione al disappacio dei 10 Aprile* annesso A.

(β) *Raccolta di tutte le Proclamazioni di Sir Thomas Maitland* pag. 3—*Gazzetta jonia* 23 Marzo 1816 No 91.

(γ) Ἰδε ἀνωτέρω σελ. 174.

(δ) Δι' ἰδιαιτέρας διαταγῆς ἐδόθησκεν τῷ Θεοτόκῃ ἄπαντες οἱ παρελθόντες μισθοὶ του δι' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἀπὸ τῆς Γερουσίας ἀπουσίας του.—Ἰδε A. I. Dushmani op. cit. pag. 515.

εἰτέρω προκήρυξις ἀνήγγειλεν εἰς τὸ κοινὸν ὅτι «ἡ αὐτοῦ ἐ-
»ζοχότης ὁ Σὶρ Θωμὰς Μαίτλανδ ὑποχρεούμενος συνεπεία ὁ-
»δηγιῶν τῆς κυβερνήσεως τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος νὰ ἀ-
»πέλθῃ εἰς Ζάκυνθον διατάσσει ὅπως ὁ ἀντιστράτηγος Φί-
»λιππος ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν τῆς νήτου κτλ.»

Ἐρθασεν εἰς Ζάκυνθον ὁ Μαίτλανδ, ἀλλ' εἰς μάτην ἐ-
πρόσμενεν ὅπως ὁ Μαρτινέγγος ζητήσῃ τὴν ἄδειαν νὰ ἐπι-
σκεφθῇ τὸν δεσπότην τοῦ Ἰονίου. Τῷ ἐμήνυσεν ὁ Μαίτλανδ
ὅτι ἐπεθύμει νὰ τὸν ἴδῃ· ἀλλ' ὁ Μαρτινέγγος ἀπάντησεν «ἂν
»ὁ ἀφέντης (οὕτως ἀπεκαλεῖτο τότε εἰς τὰς νήσους ὁ Μαί-
»τλανδ) ἔχῃ τι νὰ μὲ εἴπῃ, καλῶς νὰ ὀρίσῃ ὅποτε ἀγαπᾷ
»σπῇτι μου. Ἐγὼ δὲν ἔχω τίποτε νὰ τὸν εἴπω καὶ διατὶ νὰ
»τὸν ἐνοχλήσω;—»

Καὶ μετὰ τὴν ἀπάντησιν ταύτην ὁ Μαίτλανδ δὲν ἐδί-
στασε νὰ ὑπάγῃ εἰς τοῦ Μαρτινέγγου. Συνδιελέχθη μετ' αὐ-
τοῦ ἐπὶ πολὺ, ἀλλ' οὐδεὶς λόγος ἔσχυσε νὰ μεταπείσῃ τὸν
Μαρτινέγγον ὅπως μετὰ τοῦ Μαίτλανδ συμπράξῃ.

Οὐδὲν ἤττον δὲν ἀπηλπίσθη ὁ Μαίτλανδ. Ἐπεμψε κατό-
πιν ἐπιστολὴν τῷ Μαρτινέγγῳ προσκαλὼν αὐτὸν καὶ πάλιν
εἰς σύμπραξιν ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ εὐτυχίας τῶν νή-
σων. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁ Μαρτινέγγος ἔμεινεν ἄκαμπτος, εἷς
τινας δὲ τῶν παριστοιχιζόντων αὐτὸν, οἱ τινες τὸν προέτρε-
πον νὰ δεχθῇ τὰς προσκλήσεις τοῦ Μαίτλανδ καὶ μὴ ἀ-
φίση τοὺς ἐχθροὺς του καὶ τοῦ πάρουν τοῦ χερουῖ. ὁ Μαρ-
τινέγγος ἀπεκρίθη «ἄς κάμουν ὅ,τι θέλουν, γυρεύουν καὶ
»μᾶς σκλαβώσουν· δὲν διδῶ τοῦ χέρι μου.»

Εἰσερχόμεθα εἰς τὰς λεπτομερείας ταύτας ὡς ἀποκαλυπτού-
σας τὸν ἄκαμπτον πατριωτικὸν χαρακτῆρα τοῦ Μαρτινέγ-
γου. Καθ' ἣν ἐποχὴν οἱ πάντες ἢ εἰσίων ἢ παιθήνιοι περὶ
τὸν παντοδύναμον Ἀρμοστὴν συνωθοῦντο, ἢ ἐπὶ τῆς σκηνῆς
πρόβαςις χαρακτῆρος τοιοῦτου εἰναί τι ἀνακουφίζουν ἐν μέ-
ρει τὴν παρατηρητὴν ἀπὸ τοῦ ἄλγους ὅπερ εἰς αὐτὸν διε-
γείρει ἡ θέα τῆς ἐξαχρειώσεως ἢ τῆς δειλίας τῶν πολλῶν.

Ἐνῶ ὁ Ἀρμοστής εὐρίσκετο εἰς Ζάκυνθον, τέσσαρες τῶν

ἐν Κερκύρα Γερουσιαστῶν (τῶν λοιπῶν μετὰ τὴν εἰς τὴν προεδρείαν ἀνάβασιν τοῦ Θεοτόκη μετὰ τούτου συνταχθέντων) οἱ Ζακύνθιοι Ἀναστάσιος Φλαμπουριάρης καὶ Διονύσιος Ῥώμας, ὁ Κεφαλλὴν Μ. Μεταξᾶς καὶ ὁ Λευκάδιος Στεφανίτζης, καὶ εἰς τῶν γραμματέων, ἅπνυτες, κυρίως οἱ δύο πρῶτοι, φίλοι πολιτικοὶ τοῦ Μαρτινέγγου, ἀπηλύθουν τῷ Ἀρμοστῇ ἔγγραφον δι' οὗ ὑπεστήριζον, ὅτι τοῦ συντάγματος τῶν 1803. οὐδέποτε καταργηθέντος ἡ δυνάμει αὐτοῦ ἐκλεχθεῖσα Γερουσία ἦτο ἡ κατὰ τὰ 1815. νόμιμος τοῦ τόπου κυβερνήσις, ἐὰν δὲ δισταγμός τις περὶ τούτου ὑπῆρχεν ὥφειλον νὰ γίνωσι νέαι κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ συντάγματος ἐκείνου ἐκλογαὶ καὶ ἡ ἐκλεχθησομένη Γερουσία νὰ κυβερνήσῃ τὰς νῆσους μέχρι τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ νέου κατὰ τὴν συνθήκην συντάγματος.

Ὁ Μαίτλανδ λαβὼν τὸ ἔγγραφον ἀπεφάσισε νὰ τελειώσῃ μὲ τοὺς Γερουσιαστὰς τούτους, ἀλλ' ὅπως λάβῃ καιρὸν νὰ γράψῃ εἰς Ἀγγλίαν καὶ λάβῃ ἐκεῖθεν ἀπάντησιν ἐπέστρεψε τὸ ἔγγραφον παρατηρῶν ὅτι οἱ ὑπογράψαντες αὐτὸ ὥφειλον νὰ τὸ εἰσπάγῃ διὰ τοῦ Προέδρου εἰς τὴν Γερουσίαν ὅπως συζητηθῇ καὶ ψηφισθῇ. Ταυτοχρόνως παρήγγειλε τῷ Θεοτόκῃ ν' ἀναβάλῃ διὰ παντὸς μέσου τὴν συζήτησιν. Ὅτε δὲ ἔλαβε τὴν ἐξ Ἀγγλίας ἀπάντησιν ἐδημοσίευσεν τὴν 22 Μαΐου 1816. προκήρυξιν, δι' ἧς διετάσσετο ὁ Θεοτόκης νὰ προσκαλέσῃ ἀμέσως εἰς ἑκτακτον συνεδρίασιν τὴν Γερουσίαν καὶ νὰ κοινοποιήσῃ αὐτῇ ὅτι οἱ Γερουσιασταὶ Στεφανίτζης, Μεταξᾶς, Ῥώμας, Φλαμπουριάρης καὶ ὁ γραμματεὺς Κατσαίτης ἀπεπέμποντο ἀπὸ τῶν θέσεων αἱ ἕως τότε ἐν τῇ Γερουσίᾳ κατεῖχον.—Δι' ἐπιστολῆς του δὲ τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας πρὸς τὸν Θεοτόκην, δημοσιευθείσης καὶ ταύτης διὰ προκηρύξεως, ὁ Μαίτλανδ ἐξέφραζε τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ Γερουσία ἀφοῦ ἐκαθαρίσθῃ ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῇ ἀνικάνων καὶ διεφθαρμένων μελῶν (*membri inetti e corrotti*) θὰ ἐπὶ τῇ πορείᾳ συνετὴν, ἀναμνησχομένη ὅτι αὕτη εἶναι Γερουσία τῆς μόνης Κερκύρας, χωρὶς νὰ θελήσῃ νὰ ἐπαναλάβῃ

τοὺς δι' ἄσχετον τοῦ τῶν ἀποβληθέντων, ἀξιούντων ὅτι τὸ κράτος τῆς Γερουσίας Κερκύρας, ἐξετείνετο καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν Ἰονίων νήσων.

Ὁ Θεοτόκης ἀπάντησε τὴν ἐπιούσαν πρὸς τὸν Μαίτλανδ, ὅτι αὐθωρεῖ ἡ Γερουσία ἐξετέλεσεν ἢ ὁ Ἀρμοστής τῷ διεβίβασε διαταγὴν, ἐχαρακτήριζε τὴν διαγωγὴν τῶν ἀποβληθέντων ὡς σκηνδαλώδη, ἀπεκάλει τὰς ἀξιώσεις αὐτῶν παρὰ λόγους καὶ ἀτόπους καὶ ἐξέφραζε τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ τε καὶ τῆς Γερουσίας πρὸς τὸν Ἀρμοστήν, τὸν εὐδοκῆσαντα ἐν τῇ συνέσει καὶ δικαιοσύνῃ του νὰ ἀπαλλάξῃ τὸ σῶμα ἀπὸ παντὸς ἐν τῇ πορείᾳ αὐτοῦ παρεμβαλλομένου κωλύματος, ἔληγε δὲ διαβεβαιῶν ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος πράξις τοῦ Μαίτλανδ θὰ ἐπέφθην εὐτυχίαν εἰς τὸν προστατευόμενον λαὸν καὶ τιμὴν εἰς τὸν πατριάτην. (α)

Ἐνῶ πρόεβχινεν εἰς τὸ πραξικόπημα τοῦτο ὁ Μαίτλανδ δὲν ἐλησμόνει τὸν τοσοῦτον ἐπιμόνως ἀποκρούσαντα αὐτὸν Μαρτινέγγον. Ἐγραψε πρὸς αὐτὸν ἐκτεταμένην ἐπιστολὴν, ἐν ᾗ κοινοποιῶν πρὸς τὸν Μαρτινέγγον τὸ γεγονός τῷ ἐξέθετε τὰ αἷτια δι' ἃ εὐρέθη ὑποχρεωμένος νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀποπομπὴν τῶν τεσσάρων Γερουσιαστῶν καὶ ἐξέφραζε τὴν ἐλπίδα ὅτι καὶ ὁ Μαρτινέγγος θὰ ἀνεγνώριζε τοῦ ληφθέντος μέτρου τὴν ἀνάγκην. (β) Ὡραῖον τωόντι τὸ θέαμα Ἰονίου

(α) Ἴδε Proclamazioni di S. E. T. Maitland καὶ ἐπίσημον Ἰόνιον ἡμερησίαν, 1816.—Ὅπως δοθῇ κῆρος φαινομενικῆς νομιμότητος εἰς τὸ πραξικόπημα τῆς ἀποπομπῆς τῶν γερουσιαστῶν, ἰδυσθεὶς παρὰ τοῦ Μαίτλανδ ἐπὶ τὰς ἡμέρας κατόπιν, ἤγουν τὴν 29 Μαΐου, διαταγὴ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Ἀγγλίας ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ αὐτοῦ συμβουλίῳ, ἐν ᾗ ἀλέγεται ὅτι δυνάμει τοῦ άρθρου 4 τῆς συνθήκης τῶν 5 Νοεμβρίου 1813. ἕως οὗ συνταχθῇ κοινὸν τῶν νήσων σύνταγμα μένει ἐν ἰσχύϊ εἰς ἐκάστην τὸ ἰδιαίτερον αὐτῆς πολίτευμα, δυνάμενον ν' ἀλλοιωθῇ μόνον διὰ διαταγῆς τῆς Α. Μ. ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ αὐτῆς συμβουλίῳ. Ἐπομένως ἐπειδὴ τὰ μέλη τῆς ἐν Κερκύρᾳ Γερουσίας, καθὼς Γερουσίας τῆς μόντης ἐκείνης νήσου, ὥφειλον νὰ ᾔναι ἰθαγενεῖς Κερκυραῖοι, διατάσσεται ν' ἀπομακρυνθῇ αὐτοὶ ἀπὸ τοῦ σώματος ἐκείνου πᾶς μὴ Κερκυραῖος. Προστίθεται δὲ ὅτι ἡ διάταξις αὕτη ὥφειλε νὰ τηρηθῇ ἐν ἰσχύϊ μέχρις ἐγκαθιδρύσεως τοῦ νέου συντάγματος.

(β) Ἰδιόγραφος ἐκδοῖς Διονυσίου Φλαμπουριάρη, ἀντιφῶ τοῦ ἀπελθόντος γερουσιαστοῦ Ἀναστασίου, ἐμμένως παρὰ τοῦ ἰδίου δοθεῖσά μοι.

ιδιότητος κάμπιοντος ενώπιόν του διὰ μόνης τῆς σταθερότητος καὶ ἀνεξαρτησίας τοῦ χαρακτῆρός του τὸν ἀκαμπτον Βρεταννὸν καὶ ὑποχρεοῦντος τὸν ἀγέρωχον καὶ πανίσχυρον δεσπότην νὰ κύβη πρὸς τοῦ δεσποζομένου καὶ νὰ δικαιολογήσῃ πρὸς αὐτὸν τὴν διαγωγὴν του. Ἀλλοίαν βεβαίως θὰ ἐλάμβανον τὰ πράγματα τροπὴν κατὰ τὸ 1817. ἂν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐπικρουσιάζοντο πλέον τοῦ ἐνὸς Ἀντώνιοι Μαρτινέγγοι. Δυστυχῶς ἓνα μόνον ἡδυνήθη ἡ ἐποχὴ κατὰ τοῦ Μαίτλανδ ν' ἀντιτάξῃ.

Ἀφοῦ τοιοιτοτρόπως ἀπηλλάγη ὁ Μαίτλανδ πάσης ἐνοχλήσεως τῆς μόνης ἀρχῆς ἣτις ἠδύνατο κατὰ τῶν αὐθαιρσιῶν του νὰ ἀντιταχθῇ καὶ ὑπήγαγε πᾶσαν κατὰ τὰς νήσους ἐξουσίαν ὑπὸ τοὺς Ἀγγλοὺς στρατιωτικοὺς διοικητάς, εἰδοποιεῖ διὰ προκηρύξεώς του τῶν 16 Ἰουνίου 1816. τὸ δημόσιον ὅτι ἀνεχώρησεν εἰς Ἀγγλίαν ἵνα λάβῃ παρὰ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τὰς πρὸς σύνταξιν τοῦ δριστικοῦ πολιτεύματος ἀναγκαίας ὁδηγίας ἀφίνων πρὸς ἀντικατάστασιν του, ἅχαι τῆς ἐπανόδου του εἰς Κέρκυραν, τριμελῆ ἄγγλων ἀξιωματικῶν ἐπιτροπὴν.

Μετὰ πλέον ἢ τετράμηνον εἰς Ἀγγλίαν διατριβὴν ὁ Μαίτλανδ ἐπανῆλθεν εἰς Κέρκυραν τὴν νύκτα τῆς 6 Νοεμβρίου 1816. Τὴν ἄφιξίν του ἀνήγγειλεν ἀμέσως διὰ προκηρύξεως, τὴν δὲ 19 Νοεμβρίου ἑτέρα προκήρυξις ἀνήγγειλεν ὅτι αἱ αὐτοῦ ἐξοχότης παρατηρεῖ μετὰ μεγίστης αὐτῆς εὐχαριστήσεως ἐκλείψαν εὐτυχῶς τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο τῆς ἀντιδράσεως ὅπερ ὡς πρὸς τὴν ἀληθῆ ἐννοιαν τῆς συνθήκης τῶν Παρισίων ἀνέπτυσαν ἀποπλανημένοι τινὲς ἢ κακόβουλοι, ἐπομένως ἐνόμιζεν, ἔλεγεν, ὅτι ἐπῆλθεν ὁ χρόνος εἰς ἐφαρμογὴν τῶν ἀναγκαίων μέτρων πρὸς συγκρότησιν συνελεύσεως εἰς σύνταξιν τοῦ πολιτεύματος. Ἐκήρυττεν ὅτι καὶ τὰ αἰσθημάτων του καὶ τὸ καθήκον του πρὸς τε τοὺς λαοὺς τῶν νήσων καὶ τὸν ἴδιον αὐτοῦ ἡγεμόνα τῷ ἐπέβαλλον νὰ διαψεύσῃ τοὺς συλλαβόντας τὴν ἐλπίδα ὅτι αὐτὸς ἤρχετο νὰ ἐφαρμόσῃ ἰδέας ἀνταρπετικὰς τῆς ἐν ταῖς νήσοις ὑπαρχούσης κοινωνι-

κῆς τάξεως, ἥτις θὰ ἔμενον οἷα ἦτο, τῶν μὲν ὑψηλοτέρων κλάσεων διατηρουμένων εἰς τὰ δικαιώματα αὐτῶν, τῶν δὲ κατωτέρων ὑποστηριζομένων εἰς τὰ ἰδικά τῶν. Ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Μεγάλης Βρεταννίας οὐδέποτε θὰ ἐπέτρεπε νὰ ἐπικρατήσωσιν εἰς τόπον παρὰ τῆς δυνάμεως ταύτης προστατευόμενον αἱ ἰδανικαὶ καὶ ὅλως φαντασιώδεις πολιτικαὶ θεωρίαι τῶν αὐτοκληθέντων ἀναμορφωτῶν τῆς Γαλλίας, τὰς ὁποίας ὅπως ἀνατρέψῃ καὶ μετ' αὐτῶν τὴν Δύναμιν ἐκείνην ἥτις ἦτο ἡ μάλιστα καὶ τὸ μίasma τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τὸ Βρεταννικὸν ἔθνος ἐδαπάνησεν ἀφειδῶς· τὸ ἄνθος τοῦ αἵματός του καὶ θησαυροὺς ἀνηκούστους εἰς τὰ χρονικὰ τῶν παρελθουσῶν ἐποχῶν. Ἀλλὰ ταυτοχρόνως διεμαρτύρετο ὅτι δὲν ἠδύνατο οὔτε καὶ νὰ ἀναφέρῃ τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς κυβερνήσεως—ἂν κυβέρνησις ἠδύνατο νὰ ὀνομασθῇ—τὸ ὅποιον ὑπὸ τὴν ἀριστοκρατικὴν τυραννίαν τῆς Βενετίας ἐπίεσε τὸν τράχηλον τῶν γενναίων τῶν νήσων λαῶν, τῶν διὰ τοσούτων προτερημάτων ὑπὸ τῆς φύσεως προικισθέντων. Ὅπως μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἄκρων ἀσφαλῶς βαδίσῃ, οὐδένα, ἔλεγεν, ἀσφαλῆ γνώμονα εἶχεν ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν νήσων. Τὸ μὲν Βυζαντινὸν σύνταγμα παρηκολούθησαν αἱ γνωσταὶ σκηναί, τὸ δὲ τῶν 1803. ἐθεωρήθη τοσοῦτον ἀκατάλληλον ὥστε εὐθὺς μετὰ δύο ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεώς του ἔτη ἐγένετο ἐπαισθητὴ ἡ ἀνάγκη τῆς μετατροπῆς του διὰ τοῦ συντάγματος τῶν 1806. ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὡς ἐκ τῆς μὴ ἐφρημογῆς του δὲν ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς πρακτικὴν διαφώτισιν τοῦ μεγάλου ζητήματος. Τὰς σοβαρὰς ταύτας δυσκολίας νὰ ὑπερπιδῇ ἡλπιζεν ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὰ συμφέροντα ὅλων τῶν μερῶν, μελετῶσα διηνεκῶς τὰς δικαίας ἀξιώσεις πάσης κλάσεως τῆς κοινωνίας, διατηροῦσα ἕκαστον εἰς τὰ δικαιώματά του καὶ ὁδηγουμένη ὑπὸ τῆς γνώμης, τῆς συνέσεως, καὶ τῆς σοφίας τοῦ Προκαταρκτικοῦ ἐκείνου συμβουλίου τὸ ὅποιον ἐσκόπευε νὰ προκαλέσῃ ἀμέσως εἰς Κέρκυραν ἐξ ἀπασῶν τῶν νήσων.»

Τὴν 7 Ἰανουαρίου 1817. νέα προαήρυξις εἰδικοποιῶσεν ὅτι

τὸ Προκαταρκτικὸν συμβούλιον, τὸ ὅποιον ὁ Ἀρμοστής ἐπέ-
 θύμει νὰ ἔχῃ περὶ αὐτὸν πρὶν τῆς συγκροτήσεως τῆς Συ-
 νελεύσεως, θὰ συνέκειτο ὑπὸ ἐνὸς προέδρου καὶ δέκα μελῶν.
 Δύο μέλη προσδιωρίζοντο ἐξ ἐκάστης τῶν τριῶν μεγάλων
 νήσων Κερκύρας, Κεφαλληνίας, Ζακύνθου καὶ τέσσαρα ἕτερα
 ἀνὰ ἓν ἐξ ἐκάστης τῶν μικροτέρων. Ταυτοχρόνως ἐδημοσιεύ-
 οντο τὰ ὀνόματα τῶν εἰς τὴν λειτουργίαν ταύτην προσκα-
 λουμένων, καὶ ἦσαν οἱ Στάμος Χαλικιόπουλος καὶ Ἀλέξαν-
 δρος Μαριέτης ἐκ Κερκύρας, Νικόλαος Ἄννινος καὶ Βίκτωρ
 Καρύδης ἐκ Κεφαλληνίας, Δημήτριος Φωσκάδης καὶ Διονύ-
 σιος Βουλτζος ἐκ Ζακύνθου, Εὐτύχιος Ζαμπέλης ἐκ Λευκά-
 δος, Βασίλειος Ζαβὸς ἐξ Ἰθάκης, Βαλέριος Στάνης ἐκ Κυθή-
 ρων καὶ Ἰωάννης Μουρίλης ἐκ Πάξων. Πρόεδρος τοῦ συμ-
 βουλίου τούτου διωρίζετο διὰ τῆς αὐτῆς προκηρύξεως ὁ Ἐμ-
 μανουὴλ Θεοτόκης. τὸ συμβούλιον τοῦτο προσεκαλεῖτο νὰ
 συνέλθῃ ἐν Κερκύρᾳ τὴν 15 Ἰανουαρίου ἢ καὶ πρότερον, ἀλλὰ
 δὲν ἔκαμεν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν του εἰμὴ τὴν 3 Φεβρουα-
 ρίου, καθότι διάφορα ἐκ τῶν μελῶν του προσεκλήθησαν παρὰ
 τοῦ Μαίτλανδ εἰς συγκρότησιν εἰδικοῦ ἀνακριτικοῦ συμβουλίου
 πρὸς ἐξιχνίασιν καταγγελομένης ὑπὸ τινος Λεπενιώτου καὶ Χα-
 ρακοπούλου συνωμοσίας κατὰ τῶν καθεστώτων. Ἐνοχοποι-
 οῦντο ὥς συνωμόται ὁ Στάμος Χαλικιόπουλος (διορισθεὶς ἤδη
 μέλος τοῦ προκαταρκτικοῦ συμβουλίου) καὶ ὁ ἀδελφός του
 Αὐγουστῖνος, ἀνάδοχος καὶ εὐεργέτης τοῦ Λεπενιώτου. Πρὸς
 τούτοις οἱ φίλοι τοῦ Στάμου Χαλικιόπουλου Νικόλαος Κα-
 καθέλης, Δημήτριος Βράϊλας, Ἀλβέρτος Βουσσολίνης καὶ Κα-
 νονικὸς Ἰουστινιάνης. Ἄπαντες οὗτοι ἐκρατήθησαν εἰς τὰς
 οἰκίας των ἄνευ συγκοινωνίας ἐπιτηρούμενοι ὑπὸ ἄγγλων στρα-
 τιωτικῶν, ἡ δὲ ἀστυνομία κατέσχευε τὰ ἔγγραφα αὐτῶν.

Ἡ ἀνάκρισις ἐγένετο παρὰ τοῦ Μαίτλανδ μετὰ πομπῆς
 καὶ πατάγου. Τὸ εἰδικὸν ἀνακριτικὸν συμβούλιον συνεκροτήθη
 ὑπὸ τῶν μελῶν καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Γερουσίας, ὑπὸ δι-
 φόρων μελῶν τοῦ Προκαταρκτικοῦ Συμβουλίου, ὑπὸ ἀξιωμα-
 τικῶν τοῦ Ἀγγλικοῦ στρατοῦ καὶ προηδρεύετο ὑπ' αὐτοῦ

τοῦ Μαίτλανδ. Ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τούτου ὠδηγήθησαν οἱ κατηγορούμενοι ὑπὸ ἰσχυρᾶς συνοδείας Ἀγγλων στρατιωτῶν.

Ἀλλὰ τὴν 25 Ἰανουαρίου διὰ προκηρύξεως ὁ Μαίτλανδ ἐδημοσίευσεν, ὅτι ἀφοῦ κατεσχέθησαν τὰ ἔγγραφα τῶν κατηγορηθέντων καὶ ἐγένετο πᾶσα ἀκριβὴς ἔρευνα, προέκυψε φανερώς, εἰς τὴν ψυχὴν δὲ τῆς τε Αὐτοῦ Ἐξοχότητος καὶ ἀπάντων τῶν παρευρεθέντων ἐπῆλθε πλήρης πεποίθησις, ὅτι ἡ κατηγορία περὶ τῆς ὑποτιθεμένης συνωμοσίας ἦτο ψευδής, ἀβάσιμος καὶ ἐπίβουλος ὑπὸ πᾶσαν αὐτῆς ἐποψίῃ. Ἐπομένως διέταττε νὰ δικασθῶσιν ὑπὸ εἰδικῆς πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς, συγκαειμένης ἐκ τριῶν Ἀγγλων καὶ δύο Ἰονίων, οἱ καταγγείλαντες τὴν συνωμοσίαν Λεπενιώτης καὶ Χαρακόπουλος, οἵτινες καὶ κατεδικάσθησαν ὁ μὲν ὡς πρωταυγὸς εἰς θάνατον, ὁ δὲ ὡς συνεργὸς εἰς δώδεκα μηνῶν μονήρη δεσμὰ ἐπὶ τοῦ σκοπέλου Βίδου.

Ὁ Ἀρμостὴς ἐπεκύρωσε τὴν ποινὴν τοῦ Χαρακοπούλου μετέτρεψε τὴν τοῦ Λεπενιώτου, ἕνεκεν τῆς νεαρᾶς τοῦ ἡλικίας, εἰς δεκαετῆ δεσμὰ, μετὰ παρέλευσιν δὲ τῆς δεκαετίας τὸν κατεδίκαζεν εἰς ἀειφυγίαν.

Οὐ μικρὰν ἐπέφερεν ἐντύπωσιν εἰς τε τὴν Κέρκυραν καὶ τὰς ἄλλας νήσους αὕτη ἡ—κατὰ τὰς ἐκφράσεις αὐτοῦ τοῦ Μαίτλανδ—αἰσχυρὰ σκευωρία χαλκευθεῖσα ὑπὸ τοῦ αἵμου ἐνόχου ὑψηλῆς προδοσίας Λεπενιώτου κατὰ ἀξιοζίμων πολιτῶν τῶν ὁποίων ἡ διαγωγὴ ὑπῆρξε πάντοτε ἀκεραία καὶ πατριωτικὴ. (α)

Ἄπαντες τότε ἐθεώρησαν ὡς χαλκία τῆς σκευωρίας τὸν Μαίτλανδ θελήσαντα δῆθεν δι' αὐτῆς νὰ ἐμπνεύσῃ τρόμον εἰς τοὺς φιλελευθέρους καὶ νὰ φιμώσῃ πᾶσαν αὐτῶν παρατήρησιν κατὰ τοῦ προετοιμασθέντος συντάγματος. Τοῦτο καὶ σήμερον ἀκόμη εἰς τὰς νήσους ὑποστηρίζεται, παρατηρεῖται δὲ ὅτι ὁ Λεπενιώτης λίαν νέος τὴν ἡλικίαν κατεῖχε θέσιν ἰδιαιτέρας ἐμπιστοσύνης ἐν τῷ γραφεῖ τοῦ Ἀρμостоῦ, ἥτις ἐλευθέραν

τῷ ἐχορήγει πᾶσαν στιγμὴν εἰσόδον εἰς τὸ γραφεῖν τοῦ προέδρου τῆς Γερουσίας Θεοτόκη, καὶ ὅτι ὀλίγον μετὰ τὴν μετατροπὴν τῆς θανατικῆς ποινῆς τοῦ Ὁ Αἰπενιώτης ἔφυγεν ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου φέρων μεθ' ἑαυτοῦ ἱκανὴν προμήθειαν χρηματικῶν καὶ ἀπεβίβασθη εἰς τὴν ἀντίπεραν στερεὰν ὅπου ἡδη προετοιμασθεῖς δι' αὐτὸν τάφος τῷ προσέφερεν ἄσπιλον ἀσφαλὲς καὶ αἰώνιον. (α)

Ἀλλὰ ἂν πικραδεχθῶμεν ὅτι τῇ εἰσηγήσει τοῦ Μαίτλανδ ὁ Αἰπενιώτης προέβη εἰς τὴν σκευωρίαν, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξηγηθῇ, πῶς μετὰ τὴν θορυβώδη καὶ ἐπιδεικτικὴν ἀνάκρισιν οἱ κατηγορηθέντες δὲν κατεδικάσθησαν οὐ μόνον, ἀλλ' ἀντὶ τούτου ἐπακουσάσθη ὁ Ἀρμοστής αἰτῶν διὰ δημοσίας προκηρύξεως τὴν συγγνώμην τῶν ἐνοχοποιηθέντων. Πολὺ δὲ ὀλιγώτερον εἶναι δυνατόν νὰ ἐξηγηθῇ ἡ κατόπιν τούτου δι' εἰδικῆς ἐπιτροπῆς δίκη καὶ καταδίκη τοῦ Αἰπενιώτου εἰς θάνατον. Πλὴν καὶ ὅλα αὐτὰ ἡδύναντο ἴσως νὰ γίνωσι κατὰ τι καταληπτὰ, ἂν ἡ καταδίκη τοῦ Αἰπενιώτου ἐξετελεῖτο. Ἡ μετὰ τὴν μετατροπὴν τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου ἀπόδρασις τοῦ Αἰπενιώτου ἀπὸ τῶν φυλακῶν, καὶ ἡ ἀποβίβασις αὐτοῦ εἰς τὴν ἀντίπεραν στερεὰν ὅπως ἐκεῖ δολοφονηθῇ, ἐν γνώσει ἢ τῇ διαταγῇ τοῦ Μαίτλανδ, εἶναι συμπέρασμα εἰς ὃ νὰ φθάσωμεν οὐ μόνον δὲν μᾶς ἐξουσιοδοτεῖ, ἀλλὰ μάλιστα ἀπ' εὐθείας κατ' αὐτοῦ διαμαρτύρεται ἡ πεντηκοταετής ἐν Ἑπτανήσῳ ἱστορία τῶν Ἀγγλῶν Ἀρμοστῶν. Οὗτοι ὑπῆρξαν σταθερῶς αὐθαίρετοι, οὐχὶ σπανίως τύραννοι ἐν τῇ μᾶλλον ἐκτεταμένῃ τῆς λέξεως σημασίᾳ ἀλλὰ τὰ μέσα τῆς τυραννίας τῶν ὑπῆρξαν ἀπροκαλύπτως βίαια. Τὰ κρύφια καὶ ὑπουλα μέσα τῆς βενετικῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ συμβουλίου τῶν δέκα δὲν ἦσαν ἰδικά των. Ναι μὲν, ὡς ἀκολούθως θὰ ἴδωμεν, εὐρέθησαν πολλάκις ἐντὸς αὐτῶν περιπεπλεγμένοι. Πολλάκις κατεδίωξαν καὶ δαινὰ ἐγκλήματα ἐξεπέλεσαν καταδιώκοντες ἀφ' ὧν ὡς ἐνόχους φαντασιωδῶν συνωμοσιῶν ἢ στάσεων κα-

(α) A. L. Dusmani op. cit. pag. 161. — Βερικίου Ἀπομνημονεύματὰ 20. 61.

ταγγελοις κρύφα αὐτοῖς, ἢ καὶ ἐνίοτε πράγματι ὑποκινηθεῖσιν ὅπως ἐπιβούλως ἐνοχοποιηθῶσιν ἐνώπιον τῆς φιλυπόπτου ἐξουσίας καὶ δι' αὐτῆς ἐξοντωθῶσιν ἀντίπαλοι, ἀλλ' ἄδικος θὰ ἦτο ὅστις τὴν πρωτοβουλίαν τῶν τοιούτων σκευωριῶν τοῖς Ἀρμοσταῖς ἤθελεν ἀποδώσῃ.

Ἐκάστω τὸ ἴδιον.—Ὁ Μαίτλανδ καὶ οἱ προϋστάμενοι αὐτοῦ εἶναι ὑπεύθυνοι διότι ἐγκαθίδρυσαν ἐν Ἑπτανήσῳ σύστημα τοιαύτης συγκεντρώσεως, ὅπερ μόνον ἐπὶ τῆς βίας ἡδύνατο νὰ στηριχθῇ καὶ ὑπὸ τῆς διαφθορᾶς ὑπηρεσίαν νὰ ζητήσῃ. Ὡς ὅλα τοῦ τοιούτου εἶδους τὰ συστήματα, ὅργανον τῶν ὀργάνων του γενόμενον κατηγορήθη καὶ ἐθεωρήθη ὑπεύθυνον διὰ τὰς συνεπείας τῆς ὑπηρεσίας ἣν πολλάκις ἐν ἀγνοίᾳ του τοῖς ὑπηρεταῖς του προσέφερεν. Ἡ κατὰ ἀξιοτίμων πολιτῶν Κερκύρας τὸ 1817. καὶ ἡ κατοπινὴ τὸ 1820. ὥς μετ' ὀλίγον θὰ ἴδωμεν, κατὰ τοῦ Μαρτινέγγου καὶ τῶν φίλων του ἐν Ζακύνθῳ χαλκευθεῖσα αἰσχυρὰ σκευωρία εἶναι τὰ πρῶτα ἐκ τῶν τροπαίων, ἅπερ ἐπὶ τῶν στεναγμῶν τῆς Ἑπτανήτου πρὸς μείζονα βλάβην τῆς ὑπολήψεως τῶν τε κατὰ καιροὺς Ἀρμοστῶν καὶ τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως ἀνήγειρεν ἡ καμαρίλλα ἐκείνη ἥτις ὡς ἀναπόφευκτος συνέπεια τοῦ συστήματος περὶ τοὺς Ἀρμοστὰς συνῆλθε καὶ ἥτις συνεχῶς θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ ἀκολούθως. (α)

(α) Ἡ γυμνὴ ἀλήθεια περὶ τῆς ὅλης ταύτης ἱστορίας τοῦ Λεπενιώτου εἶναι ἡ ἀκόλουθος. Δύο τότε ἐπαρουσιάζοντο ἐξέχοντα πρόσωπα, ἢ κατὰ τὴν σημερινὴν φρασεολογίαν ἀρχηγοὶ ἐν Κερκύρᾳ. Ὁ Ἐμμανουὴλ Θεοτόκης ἐπιδεικνύμενος ἀρχηγὸς τῆς κατὰ τῶν εὐγενῶν μέσης τάξεως (civili) καὶ ὁ Στάμος Χαλικοπούλος πρωτεύων μεταξὺ τῶν εὐγενῶν ἢ ἀρχόντων. Ὁ Θεοτόκης χαίρων τότε τὴν ὅλην τοῦ Μαίτλανδ εὐνοίαν, ὑποπτεύετο μήπως ἤθελε τὸν ὑποσκελίσῃ, κατὰ τοὺς προσηεῖς μάλιστα μετὰ τὴν καθίδρυσιν τοῦ συντάγματος διορισμοὺς, ὁ Χαλικοπούλος, τὸν ὅποιον διὰ παντός τρόπου προσεπάθει παντοῦ νὰ κακοσυστήσῃ ἀποκαλῶν αὐτὸν ὁσάκις περὶ αὐτοῦ λόγον ἵπποιεν τὸν τρελλόν. Ὁ διορισμὸς τοῦ Χαλικοπούλου ἐν τῷ προκαταρκτικῷ συμβουλίῳ ἔτι μᾶλλον ἐνίσχυσε τὰς ὑποφίας καὶ τὴν ζηλοτυπίαν τοῦ Θεοτόκη. Ὅθεν ἐχαλκεύθη καὶ κατηγγέλθη ἡ ἀνύπαρκτος συνωμοσία τοῦ Μαίτλανδ ἐπ' ἐλπίδι πολιτικῆς ἐξουσιώσεως τοῦ Χαλικοπούλου. «Ἀλλ' ὁ γέρον γάτος Μαίτλανδ (οὕτω μοι ἔγραφε ἐρωτηθεὶς περὶ τούτου φιλαλήθης Κερκυραῖος, ἀκριβῶς γινώσκων, ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας καὶ τῆς θέσεώς του, τὰ

Μετά τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἀνακρίσεως ἐπὶ τῆς παρὰ τοῦ Ἀσπενιώτου καταγγελθείσης συνωμοσίας, τὸ ἑνδεκαμελὲς Προκαταρκτικὸν συμβούλιον συνήλθε τὴν 3 Φεβρουαρίου εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ συνεδρίαν, ἅπασαν καταναλωθείσαν ὑπὸ τοῦ Μαίτλανδ πρὸς ἀνάγνωσιν σχοινοτενοῦς λόγου εἰς ὃν τὸ ἐπιτακτικὸν τοῦ δεσπότη συνεβάδιζε τῷ στρεψοδίκῳ τοῦ σφιστοῦ. Ἐξηγήσας τὴν κατ' αὐτὸν ἔννοιαν τῆς συνθήκης τῶν Παρισίων ὁ Μαίτλανδ, ἔλεγεν, «ἂν τυχὸν ὑπάρχωσιν ἄνθρωποι ἀλλοίαν περὶ τούτου ἔχοντες γνώμην εἰς αὐτοὺς δύναμαι μόνον νὰ εἶπω ὅτι πᾶσα μετ' αὐτῶν συζήτησις ἀποθάνει πάντῃ περιττὴ ἃς τηρήσωσι τὰς ἰδέας των, ἀλλ' ἐγὼ ὀφείλω νὰ ἀπέχω πάσης μετ' αὐτῶν συνδιαλέξεως, ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.»

«Ἐξελεξάμην ὑμεῖς, Κύριοι» ἔλεγε πρὸς τοὺς προσκληθέντας «διότι φέρω τὴν ἐνδόμυχον πεποίθησιν ὅτι ἕνεκα τῶν »γνώσεών σας, τῆς ἐμπειρίας σας καὶ τῶν ἀρχῶν σας (α) θεωρεῖσθε οἱ καταλληλότεροι ὅπως συντείνητε ὑπὲρ τοῦ μεγάλου σκοποῦ ὅστις πρέπει νὰ ἐφελκύσῃ ἅπασαν τὴν πρῶσοχὴν σας». Ἐκθέσας δὲ αὐτοῖς τὰς ἰδέας του περὶ τοῦ πολιτεύματος, ὅπερ, ἔλεγε, τὸ ἔχω ἤδη ἑτοιμον καὶ θὰ διατάξω νὰ σᾶς τὸ κοινοποιήσωσι, συνεπέβαινε λέγων·

«Σᾶς ἐδήλωσα τὰς ἀρχὰς κατὰ τὰς ὁποίας ἐνεργῶ καὶ »αἱ τινες σταθερῶς θὰ μὲ καθοδηγῶσιν. Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν »τούτων καὶ τῶν φυσικῶν συνεπειῶν των οὐδέποτε θὰ ἀπο-

τότε πράγματα ἐν πόσῃ τῇ λεπτομερείᾳ αὐτῶν) ἐπαφεληθεὶς τῆς περιστάσεως, ἀφοῦ ἠπέλθοι τὴν ἀριστοκρατίαν διὰ τῆς ἐπιδεικτικῆς ἀνακρίσεως, ἰδείθητι ἰνόπιον τοῦ Χαλικοπούλου ὡς λυτρωτῆς του ἀπὸ τῆς κατ' αὐτοῦ χαλκευθείσης σκευωρίας. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Μαίτλανδ ἔλαβεν τὸν Χαλικοπούλον πιστὸν ὑπηρέτην, διορίσας δὲ αὐτὸν κατόπιν μέλος τῆς Γερουσίας ἐδείκνυν εἰς τὸν εὐνοούμενόν του Πρόεδρον Θεοτόκην, ὅτι ἐν τῇ πρώτῃ στιγμῇ ἐνδεχρμένης παρεκτροπῆς αὐτοῦ ἦτον ἤδη ἑτοιμος ὁ ἀντικαταστάτης του. Καὶ ἐπέτυχεν ἔλαβεν ἀμφοτέρους πειθίμια ὄργανα.»

(α) Ὁ πρωτοπικρὸς τὰ πρόσωπα ταῦτα γνωρίσας Μυστοζῆδης λέγει περὶ αὐτῶν ὅτι «ἅπαντες ἦσαν ἄνθρωποι οἵτινες εἴτε διὰ κενοδοξίαν εἴτε ὡς ἐκ τοῦ προσωπικοῦ αὐτῶν χαρακτήρος ἢ καὶ ὡς ἐκ τῆς ἀνικανότητος »των περὶ τὴν πᾶσιν ἐγγύησιν τυφλῆς ὑποταγῆς.» (Promemoria § 23.)

» μακρυνθῶ. Ἀλλ' ἐνῇ περὶ τούτου σᾶς δικθεβιῶ, δύναιμαι νὰ
 » σᾶς προσθέσω ὅτι θέλω εἶσθαι διατεθειμένος νὰ λάβω ὑπ' ὅ-
 » ψιν τὰς παρατηρήσεις τὰς ὁποίας ἠθέλατε μοι κάμῃ τὴν
 » τιμὴν νὰ καθυποβάλῃτε εἰς τὰς σκέψεις μου καὶ εὐχαρί-
 » στως θέλω ὑποχωρήσει ἐφ' οἷουδὴποτε ζητήματος, ἂν ἐν-
 » δομύχως πεισθῶ ὅτι ὁ αὐτὸς σκοπὸς δύναται νὰ ἐπιτευ-
 » χθῇ καὶ δι' ἄλλων μέσων.» (α)

Ἡ διὰ τοῦ Θεοτόκης ἀπαγγεληθεῖσα τὴν 11 Φεβρουαρίου
 ἀπάντησις τοῦ Προκαταρκτικοῦ Συμβουλίου ἦτο τοιαύτη οἷα
 ἤρμοζεν εἰς ἀνθρώπους δυνηθέντας νὰ ἀκροασθῶσιν ἀταράχως
 τὴν γλῶσσαν, δι' ἧς πρὸς αὐτοὺς ἐλάλησεν ὁ Μαίτλανδ κατὰ
 τὴν 3 Φεβρουαρίου.

Ἐχειροκρότουν ἐπὶ τῇ πρὸς αὐτοὺς προσλαλιᾷ τοῦ Μαί-
 τλανδ, ἔλεγον ὅτι πολὺ θὰ ἐθλίβοντο ἂν ἐμποροῦσαν νὰ ὑ-
 ποθέσωσιν ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ ἔστω καὶ εἰς ἄνθρω-
 πος διαφωνῶν ἕνεκα ὑπεροψίας τῷ Ἀρμοστῇ καὶ συνεπέ-
 ραινον λέγοντες· «Παρὰ τῇ ὑμετέρᾳ ἐξοχότητι θέλομεν ἀ-
 » ναδειχθῇ τὰ ἐνδοξα ὄργανα τῆς ἀναγεννήσεως ἡμῶν ὁ ζῆ-
 » λός μας ἐμπνεόμενος ὑπὸ τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν γνώσεών
 » Της· εἶναι οἰονεὶ ἐγγυητὴς τοῦ συμπεράσματος εἰς ὃ θὰ
 » φθάσῃ ἡ ἐργασία ἡμῶν, ἐπὶ τῆς ὁποίας θὰ προστεθῇ ἡ τῆς
 » Συνελεύσεως, τῆς προσκληθησομένης ὅπως ὀριστικῶς κατα-
 » γίνῃ ἐπὶ τοῦ πολιτεύματος τῶν νήσων, Παλλαδίου τῆς ἀ-
 » ληθοῦς ἐλευθερίας καὶ τῆς ὑπερτάτης εὐτυχίας τῶν τέ-
 » κνων ἡμῶν.»

Τὸ συμπέρασμα τῆς ἐργασίας τοῦ Προκαταρκτικοῦ τούτου
 συμβουλίου θὰ ἴδωμεν ἀμέσως ἐν τῇ Συνελεύσει, ἧς τὸν τρό-
 πον τῆς συγκροτήσεως ἐν συντομίᾳ ἐκθέτομεν.

Ἀφοῦ δι' εἰδικῆς ἐν ἐκάστη νήσῳ ἐπιτροπῆς ὁ Μαίτλανδ
 ἐτακτοποιήσῃ τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους καὶ συνέταξε, κα-
 τὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Μοτσενίγου, κατάλογον ἐκλεξιμῶν

(α) Discorso di sua Eccellenza il lord, alto commissario ec. indi-
 rizzato al Consiglio Primario li 3 Febbrajo 1817, — Le tre Costituzi-
 oni pag. 143 — 136.

διπλάσιον τῶν δι' ἐκάστην νῆσον ἐκλεχθισομένων πλῆθους οὐσίων, διέταξεν ὅπως οἱ δῆθεν ἐκλογεῖς συνέλθωσιν καὶ ἐκλέξωσιν ἐκ τῶν διπλῶν τούτων καταλόγων ἢ μᾶλλον ψηφίσωσιν οἱ μὲν τῆς Κερκύρας καὶ Ζακύνθου ἀνὰ ἑπτὰ πληρεξουσίους, οἱ τῆς Κεφαλληνίας ἑκτὼ, οἱ τῆς Λευκάδος τέσσαρας καὶ οἱ τῶν τριῶν μικρῶν νήσων ἀνὰ ἓνα δι' ἐκάστην, τὸ ὅλον εἴκοσιν ἑννέα.

Ὅπως ἐπιστατήτῃ καὶ διευθύνῃ τὰς ἐκλογὰς ἡ ψηφοφορίας Ζακύνθου, Κεφαλληνίας, Λευκάδος καὶ Ἰθάκης διωρίσθη ὁ Ἀλέξανδρος Βοῦδ, πρῶτος γραμματεὺς τοῦ Μαίτλανδ· οὗτος δὲ ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τῶν ψηφοφοριῶν Κερκύρας, Παξῶν, Κυθήρων.

Αἱ ψηφοφορίαι ἐγένοντο διὰ καλπῶν καὶ σφαιριδίων.

Εἰς Ζακύνθον ὁ Βοῦδ ἔλαβεν ἰδιαιτέρα προφυλακτικὰ μέτρα, ἵσως ὑποπετεύων ἀντίδρασιν τοῦ Μαρτινέγγου ἢ τῆς μερίδος του. Ἡ ψηφοφορία ἐν Ζακύνθῳ ἐγένετο οὐχὶ ἐν τῷ συνήθει τῶν ψηφοφοριῶν τόπῳ, τῷ ἐπαρχιακῷ καταστήματι, ἀλλὰ εἰς τὸν μεγάλον ναὸν τῆς Ἀγίας Τριάδος, ὅπου εἰσῆχθησαν ἔνοπλοι στρατιῶται ἄγγλοι. Ἀποῦ συνῆλθον πλεον τοῦ ἡμίσεως τῶν ἐκλογέων, ὁ Βοῦδ ἐκάθισεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐκλείσθησαν τοῦ ναοῦ αἱ θύραι. Ἀνεγνώσθη τότε παρὰ τοῦ προέδρου τῆς ἐπιτροπῆς λόγος ἀπὸ τοῦ ἀγγλικοῦ μεταφρασθεὶς, καὶ ὁ προτεινόμενος διπλοῦς τῶν ὑποψηφίων κατάλογος.

Καθόπιν ἤρξατο καὶ ἀπεπερατώθη ἡ ψηφοφορία. Καθ' ὅλον τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα οἱ ὑποψήφιοι, ἵσως ὅπως μὴ ἐπηρεάσωσι διὰ τῆς ἀμέσου παρουσίας των τοὺς ἐκλογεῖς, ἐτηροῦντο εἰς τὸν γυναικωνίτην, καὶ ἀπὸ τῶν ὁπῶν τούτου ἐθεώρουν τὰ γινόμενα. (α)

Εἰς Κεφαλληνίαν ἡ ψηφοφορία ἐγένετο ἐν τῷ συνήθει τό-

(α) Ταῦτα ὑπάρχουσιν εἰς τὸ σημειωματάριον μου ὑπαγορευθέντα μοι κατὰ τὸ 1836. ὑπὸ τοῦ Δ.ρος Μαρίνου Στεφάνου, ἐνὸς τῶν κατὰ τὸ 1817, ἐκλεχθέντων πληρεξουσίων.

πῶ τῶν ψηφοφοριῶν. Συνελθούσης τῆς εὐγενοῦς Συγκλήτου (λέγει τὸ ἐν τῷ ἀρχαιοφυλακείῳ Κεφαλληνίας διατηρούμενον πρακτικὸν τῆς ψηφοφορίας) τὴν 29 Μαρτίου 1817. παρ-
 εβήσαν ἐκλογεῖς 285. (α) συμπεριλαμβανομένων τῶν ὑπο-
 ψηφίων μὴ ψηφισάντων. Προηγήθη ἐνταῦθα ἡ ἀνάγνωσις λό-
 γου μεταφρασθέντος ἑλληνιστὶ καὶ ἰταλιστὶ ἀπὸ τοῦ ἀγγλι-
 κοῦ. Ὁ ἀξιότιμος Κύρ. Βουδὺ ὑποδεχθεὶς, λέγει τὸ πρακτι-
 κὸν, κατὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ ἐν τῇ αἰθούσῃ δι' ἐπανειλημμένων
 εννίνα (ζητωκραυγῶν) ἔλαβε θέσιν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐπιτρο-
 πῆς ὅπως προεδρεύσῃ καὶ διευθύνῃ τὴν ἐκλογὴν. Μετὰ τὴν
 ἀποπεράτωσιν τῆς ψηφοφορίας καὶ τὴν καταμέτρησιν τῶν
 ψήφων ἡ συνεδρίασις διελύθη, ἀφοῦ ὁ ἐπιτετραμμένος Κ.
 Βουδὺ ἐξέφρασε πρὸς τὴν Σύγκλητον τὰς εὐχριστήσεις του
 καὶ τὴν πλήρη αὐτοῦ εὐαρέσκειαν διὰ τὴν καθ' ἅπασαν ἐπ' αὐ-

(α) Ὁ ἐκλογικὸς κατάλογος Κεφαλληνίας ἐμπεριεῖχε κατὰ τὸ 1817. ἐκ-
 λογεῖς ἐν συνόλῳ 433. — Ὁ ἀνώτερος τῶν ἐπιτυχόντων ὑποψηφίων ἔλαβε ψή-
 φους 186. ὁ κατώτερος 146. οἱ δύο πρῶτοι τῶν ἐπιλαχόντων ἔλαβον ἕκκ-
 στος 144.

Ὁ ἐκλογικὸς κατάλογος Κερκύρας ἐμπεριεῖχε ἐκλογεῖς 413, ἐξ ὧν 31
 τῶν προσατίων καὶ 48 τῆς ἐξοχῆς· ἐξ αὐτῶν συνῆλθον εἰς ψηφοφορίαν 283.
 — Ὁ πρῶτος τῶν ἐπιτυχόντων ὑποψηφίων ἔλαβε ψήφους 176. ὁ τελευταῖος
 110. ὁ πρῶτος τῶν ἐπιλαχόντων ἔλαβε ψήφους 107.

Ὁ ἐκλογικὸς κατάλογος Λευκάδος εἶχεν περὶ τοὺς 330. Ἐψήφισαν 314
 Ὁ πρῶτος τῶν ἐπιτυχόντων ὑποψηφίων ἔλαβε ψήφους 243, ὁ τελευταῖος
 220.

Ὁ ἐκλογικὸς κατάλογος Ἰθάκης εἶχεν ἐκλογεῖς 113. ὁ ἐπιτυχὼν υποψήφι-
 ος ἔλαβε ψήφους 79. ὁ ἐπιλαχὼν 57.

Ὁ ἐκλογικὸς κατάλογος Κυθέρων εἶχεν ἐκλογεῖς περὶ τοὺς 90. Ὁ ἐπι-
 τυχὼν υποψήφιος Μασέλος ἔλαβε ψήφους περὶ τὰς 60.

Δὲν ἡδυνήθη νὰ ἐξακριβώσω πόσοι ἐκλογεῖς ἐψήφισαν ἐν Παξοῖς καὶ Ζα-
 κύνῳ. Εἰς τὸ ἀρχαιοφυλακεῖον Ζακύνθου οὐδεμία εὐρίσκεται περὶ τοῦτου
 σημείωσις. Ὑπάρχουσι δύο φακέλλοι ἐσφραγισμένοι φέροντες ἐπιγραφὴν Ἐγ-
 γ ρ α φ α π ο λ ι τ ι κ ᾶ τ ῶ ν 1817 — 1820. Ἐξήτησα παρὰ τοῦ Νο-
 μάρχου νὰ ἀποσφραγισθῶσιν οἱ φακέλλοι ἐκείνοι πρὸς ἱστορικὴν ἔρευναν, ἀλλὰ
 ὁ Νομάρχης (Κ.ος Θ. Κυριακὸς) προφασισζόμενος ὅτι δὲν ἡδύνατο νὰ ἀποσφρα-
 γίσῃ τοὺς φακέλλους ἐκείνους ἄνευ ἀδείας τοῦ ὑπουργείου (Διηγεώρητε), ὑ-
 ποσχθεὶς δὲ νὰ ζητήσῃ τὴν πρὸς τοῦτο ἐξουσιοδότησιν, ἐξακολουθεῖ νὰ τη-
 ρῇ τὰς σφραγίδας ἐπὶ τῶν φακέλλων, καὶ τοι παρῆλθον πλέον τῶν 25! μα-
 νῶν ἀπὸ τῆς περὶ ἀποσφραγίσεως αἰτήσεώς μου.

ψηφοφορίαν τηρηθεῖσαν τάξιν, ἡσυχίαν, κοσμιότητα καὶ ἀξιοπρέπειαν. Δὲν εἰσῆχθη ἐνταῦθα ἔνοπλος δύναμις ἐν τῇ αἰθούσῃ, εἰς ἣν παρευρίσκοντο καὶ οἱ ὑποψήφιοι· εἰς μάλιστα αὐτῶν ἦν πρόεδρος τῆς ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ ἐκλογικοῦ καταλόγου ἐπιτροπῆς, ἥτις διεύθυνε καὶ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ψηφοφορίαν.

Διὰ παραπλησίου τρόπου ἐγένοντο αἱ ψηφοφορίαι καὶ εἰς τὰς ἄλλας νήσους, διὰ προκηρύξεως δὲ τοῦ Μαίτλανδ τῆς 49 Ἀπριλίου 1817. ἐδημοσιεύετο ὅτι ἐψηφίσθησαν πληρεξούσιοι.

Διὰ τὴν Κέρκυραν οἱ Σ. Π. Σκορδίλλης, Α. Βαττάλης, Α. Κασσιμάτης, Ι. Χαλικιόπουλος Μάντζαρος, Σ. Γιαλλινᾶς, Α. Τ. Λεφκόκοιλος, (α) Ν. Ἀγοραστός.

Διὰ τὴν Κεφαλληνίαν οἱ Μ. Βέγιας, Ν. Δαλλαπόρτας, Σ. Μεταξᾶς, Διζέος, Π. Χοιδᾶς, Σ. Σκιαδᾶς, Δ. Χοιδᾶς, Π. Γεντιλίνης, Σ. Φωκᾶς.

Διὰ τὴν Ζάκυνθον οἱ Δημήτριος Ἀρβανιτάκης, Δ. Γεννηματάς, Ι. Δομενεγίνης, Φ. Μουτσᾶς, Μ. Μερκάτης, Ι. Μελισσινός, Μ. Στέφανος.

Διὰ τὴν Λευκάδα οἱ Α. Κόνδαρης, Ν. Καβαδάς, Π. Πετριτσόπουλος, Ι. Ψωμᾶς.

Διὰ τὴν Ἰθιάκην ὁ Ν. Βρετός.

(α) Ὁ Λεφκόκοιλος ἦτο βενετός. Δύο δὲ ἔτη ἄφοῦ παρεκάθισεν ἐν τῇ Ἰονίῳ ἐθνοσυνελεύσει καὶ ἐψήφισε καὶ ἐπέγραψε τὸ Ἰόνιον σύνταγμα ἔχον τὸν Μίρτιον 1819. ἐξεδόθη ὁ ΣΤ΄. νόμος τοῦ Α΄ Κοινοβουλίου κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ σύνοδον, δι' οὗ ἀπεδίδοντο τὰ δικαιώματα τοῦ Ἰονίου πολίτου εἰς τὸν Λεφκόκοιλον, τὸν μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ συντάγματος τῶν 1817. ἀμέσως διορισθέντα πρῶτον ἐπαρχον Κερκύρας. Ἐσημειώθη, καὶ δικαίως, ἡ παρανομία αὕτη τοῦ Μαίτλανδ ὡς μία τῶν μεγάλαιων κατὰ τὴν ἐπιβλὴν τοῦ πολιτεύματος. Ἄλλ' ἐπρεπε ταύτοχρόνως νὰ σημειωθῇ ὅτι καὶ κατὰ τοῦτο ὁ Μαίτλανδ ὑπῆρξε μιμητὴς τοῦ Μοτσενίγου. Διὰ τοῦ αὐτοῦ νομοῦ διὰ τοῦ ὁποίου ἐπολιτογραφεῖτο ὁ Λεφκόκοιλος ἀπεδίδοντο τὰ δικαιώματα τοῦ Ἰονίου πολίτου καὶ εἰς τὸν ἐκ Δαλματίας Μάρκον Καραντζίαν (Carazia) τὸν ἐπὶ Μοτσενίγου παρακαθίσαντα ὡς πληρεξούσιον ἐκ Κερκύρας ἐν τῇ Ἰονίῳ ἐθνοσυνελεύσει τῶν 1806. καὶ ψηφίσαντα καὶ ὑπογράφαντα τὸ σύνταγμα τοῦ ἔτους ἐκείνου, κατόπιν δὲ τὴν θέσιν τοῦ Γερουσιαστοῦ καταλαβόντα

Διὰ τὰ Κύθηρα ὁ Γ. Μασέλος. (α)

Διὰ τοὺς Παξοὺς ὁ Σ. Φαναριώτης.

Τὸ ἐξαγόμενον τῆς ψηφοφορίας ταύτης εἶναι βεβαίως, ὡς ἐκεῖνο τῆς τῶν 1806. ἐπὶ Μοτσενίγου, ἐπίσης ψευδές. Ἀμφότερα τὰ ἐξαγόμενα παρίσταναν πᾶν ἄλλο ἢ τὴν θέλησιν οὐχὶ τοῦ λαοῦ, ἀλλ' οὐδ' αὐτῶν τῶν ἐν τοῖς ἐκλογικοῖς καταλόγοις ἐγγραφέντων παρὰ τῆς ἐξουσίας ὀλίγων ἀτόμων. Διαφέρουσιν ὁμῶς ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τοῦτο, ὅτι τὸ μὲν ἐξαγόμενον τῆς ἐπὶ τοῦ Μαίτλανδ ψηφοφορίας παρίστανει τὴν ἐπιβεβλημένην μὲν εἰς τοὺς ἐκλογεῖς, ἀλλὰ παρ' αὐτῶν ἀπαγγελλθεῖσαν ἔκφρασιν θελήσεως, ἐνῶ ἐπὶ Μοτσενίγου ἀφίθη κατὰ τὸ φαινόμενον ἐλευθέρᾳ τῶν ἐκλογέων ἡ ἔκφρασις, ἀλλὰ τὸ ἐξαγόμενον ἐπαρουσίαζε τὴν ἔκφρασιν τῆς θελήσεως τῆς ἐξουσίας ἀντικαταστήσασαν λάθρα τὴν τῶν ἐκλογέων. Ἐκεῖ ἡ ἀθέμιτος βία ἐπενεργοῦσα μέχρι τῆς ταυμάσιας τῆς ψηφοφορίας ἀλλὰ μὴ περαιτέρω προβαίνουσα, εἰδὼς ἡ αἰσχυρὰ ὑπουργοὶ νόθευσις τὰ πάντα μέχρις ἐσχάτων μολύνουσα καὶ συγχաμερῶς ἀνκτρέπουσα. Τοῦτο κυρίως διέκρινε τὴν κατὰ τὰς ἐκλογὰς διαγωγὴν τῶν Ἀγγλῶν ἀπὸ τῆς τῶν πρὸ αὐτῶν δεσποσάντων ἐν Ἑπτανήσῳ ξένων. Ὁ Ἀγγλος μετεχειρίζετο καὶ αὐτὸς παντοῖα ἔκνομα, βίαια καὶ νοθεύσεως ἀκόμη μέσσα ὅπως ψευδεῖς ἀντιπροσώπου τοῦ τόπου περὶ ἑαυτὸν συλλέγει, ἀλλὰ τῶν μέσων τούτων ἡ ἐνέργεια προσέβαινε μέχρι τῆς στιγμῆς τῆς ψήφου. Νόθευσιν τῆς εἴτε διὰ ζώσης φωνῆς· εἴτε διὰ τοῦ σφαιριδίου ἐκφράσεως τῆς θελήσεως τοῦ ἐκλογέως, μετὰ τὴν ἔκφρασιν αὐτῆς, ὁ Ἀγγλος οὐδέποτε ἐν Ἑπτανήσῳ ἐπεχείρησεν ἢ ἐπέτρεψε. Τοῦτο συνέτεινε πρὸ πάντων (ὀφείλομεν νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν) εἰς τὴν ἐπὶ Ἀγγλῶν μόρφωσιν πολιτικῶν χαρρακτῆρων ἐν Ἑπτανήσῳ καὶ τὴν διεκπαγλὴν ἀληθοῦς πολιτικῆς πάλης, καθότι ἐν τῇ συνειδήσει ἐκάστου ὑπῆρχεν ἡ πεποίθησις ὅτι ἐφίχνε νὰ εὐρεθῶσιν ἐκλογεῖς ἔχον-

(α) Εἰς τὴν προκήρυξιν τῆς 19 Ἀπριλίου δὲν εἶναι σημειωμένον τὸ ὄνομα τοῦ ψηφοθείντος ὡς πληρεξουσίου Κυθήρων, καθότι ἐνεκα τῆς τότε κατὰ τὴν συγκοινωνίαν δυσκολίας δὲν ἐφθασιν ἐγκαίρως εἰς Κέρκυραν ἡ ἀγγελία,

τες τὸ θάρρος ν' ἀντιτάξωσι κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ψηφοφορίας εἰς τὴν θέλησιν τῆς ἐξουσίας τὴν ἔκφρασιν τῆς ἰδίας τῶν θελήσεως, ἣ ἔκφρασις αὕτη ᾗθελε θεωρηθῇ ἱερὰ καὶ ἥθελε μείνῃ ἀπραξίαστος.

Χαρακτῆρας καὶ πολιτικὰ κόμματα, ἐκ τῆς εἰγενοῦς πάλης τῶν ὁποίων ἡ πολιτικὴ ἀλήθεια ἀναφαίνεται καὶ τί τὸ συμφέρον τῇ πολιτείᾳ ἀποδεικνύεται, μάτην προσδοκᾷ τις νὰ εἶδῃ μορφούμενα ἐκεῖ ὅπου ἡ αἵσχυρὰ καλπονόθευσις τὰς βάσεις τῆς πολιτείας διαφθείρουσα καὶ μετακινούσα παρουσιάζει ἐνώπιον τῆς ἐκπεπληγμένης κοινωνίας τὸν ἄρπαγα τοῦ πολυτιμωτέρου δικαιώματος οὐχὶ κλεισμένον εἰς τὰ δεσμωτήρια ὡς χεῖριστον κηκοῦργον, ἀλλ' ἀναβαίνοντα ἐν θριάμβῳ τὰ ὕψηλα ἀξιώματα ὡς ἄριστον πολίτην.

Ἐν τῇ αὐτῇ προκηρύξει, ἐν ᾗ ὁ Μαίτλανδ τὰ ὀνόματα τῶν 29 ψηφισθέντων ἐδημοσίευσεν, ἀνήγγειλεν ἀκόμη ὅτι ἡ Ἔθνοσυνέλευσις θὰ συνέκειτο ἐκ τεσσαράκοντα μελῶν. Πρὸς συμπλήρωσιν δὲ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου προσετίθεντο παρὰ τὰ 29 ἐκλεχθέντα μέλη ἕτερα ἑνδεκα ἀποκαλεσθέντα ὁλοκληρωτικὰ ἢ αὐθύπαρκτα (integranti). Τὰ αὐθύπαρκτα ταῦτα ἑνδεκα μέλη, τὰ καὶ ἄνευ τυπικῆς ψηφοφορίας παραισργόμενα εἰς τὴν συνέλευσιν, ἦσαν οἱ ἑνδεκα τοῦ Προκαταρκτικοῦ συμβουλίου, οἵτινες κατὰ περίεργον σύμπτωσιν ὑπενήμυζον καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τοὺς ἑνδεκα τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων. Ὁ Πρόεδρος τῶν ἑνδεκα Θεοτόκης διωρίζετο καὶ πρόεδρος τῆς συνελεύσεως συνελθούσης ἐντὸς τοῦ παλαιοῦ φρουρίου Κερκύρας. Ἐνώπιόν τας παρουσιασθεὶς ὁ Μαίτλανδ τῇ 23 Ἀπριλίου ἀπήγγειλεν ἐναρκτήριο λόγον, συντομώτερον τοῦ πρὸς τὸ Προκαταρκτικὸν συμβούλιον, πρὸς δὲ καὶ πάλιν ὁ Θεοτόκης ἀπήντησε, τὴν 25 Ἀπριλίου, ὡς πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως, ἐν ὀνόματι αὐτῆς. Κατόπιν δὲ τούτου τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ Θεοτόκης καθὼς πρόεδρος τοῦ Προκαταρκτικοῦ συμβουλίου προέβη εἰς τὴν ἐνώπιον τῆς Συνελεύσεως εἰσήγησιν τῶν ἐπὶ τοῦ συντάγματος ἐργασιῶν τοῦ συμβουλίου τούτου. Ἐκ τῆς ἐκθέσεως ταύτης μανθάνομεν

ὅποιον ἦν τὸ συμπέρασμα τῶν ἐργασιῶν τῶν ἑνδεκα, τὸ ὅποιον ὁ Θεοτόκης, ὡς ἴδομεν, προαπεικονίζεν, ἐν τῇ πρὸς τὸν Μάιτλανδ προσλαλιᾷ του τῆς 11 Φεβρουαρίου, προσωρισμένον νὰ παρξηγάγῃ τὸ Παλλάδιον τῆς ἀληθοῦς ἐλευθερίας καὶ τῆς ὑπεριότητος εὐτυχίας τῶν τέκνων μας.

«Οἱ πλέον ἄδικοι τῶν ἀπογόνων μας» ἔλεγε πρὸς τὴν Συ^ν νέλευσιν ὁ Θεοτόκης «δὲν θὰ τολμήσωσι νὰ μᾶς διαψέσωσιν, ἂν δηλώσωμεν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν τέκνων μας ὅτι ἀφ' ἧς ἡμέρας ἡ θεία πρόνοια ἀπέστειλε παρ' ἡμῖν τὸν ἀπχράμιλλον τοῦτον ἄνδρα (τὸν Μάιτλανδ) σταθερὸν ἀντικείμενον τῶν σκέψεων καὶ ἐνεργειῶν του ὑπῆρξε κατ' ἀρχὰς μὲν νὰ μᾶς ἀπκλλάξῃ τῆς πανώλης (α) καὶ κατόπιν . . . (ἐνταῦθα ἀριθμεῖ τὰς λοιπὰς πρὸς τὰς νήσους εὐεργεσίας τοῦ Μάιτλανδ καὶ ἐπιλέγει) «ἐπὶ τέλους δὲ νὰ συντάξῃ ὑπὲρ ἡμῶν σχέδιον συντάγματος ὅπερ ἐγγυᾶται ἡμῖν αἰωνίως τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἡ συνθήκη τῶν Παρισίων ἐδωρήσατο ἡμῖν ὡς ἐντιμον κληροδότημα . . . (πλέκων δὲ τὰ ἐγκώμια ἐν ἀρχῇ τοῦ παρὰ τοῦ Μάιτλανδ συνταχθέντος χάρτου προσέθετε) . . . «Τὸ Προκαταρκτικὸν συμβούλιον ὀφείλει νὰ πληροφωρήσῃ τὴν ἐντιμον Συνέλευσιν ὅτι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν ἐπὶ τοῦ συντάγματος ἐργασιῶν του οὐδέποτε ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην νὰ ὑπερασπίσῃ τὸ ἔθνος καὶ τὰ δικαιώματά του, καθότι ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ Ἀρμοστής τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος ἐδείχθη τοσοῦτον ὑπὲρ τοῦ ωραίου τούτου θέματος ζηλότυπος, ὅσον βεβαίως καὶ αὐτοὶ οἱ νησιῶται.» (β)

Ὅθεν τὸ συμπέρασμα τῶν ἐργασιῶν τῶν ἑνδεκα ὑπῆρξεν, ὅτι οὗτοι, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ Θεοτόκου, οὐδεμίαν ἐπῆνεγκον ἢ ἠσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην νὰ ἐ-

(α) Κατὰ τὰ 1816 ἐνέσκηψε πανώλη εἰς τινὰ μέρη τῆς ἐξοχῆς Κερκύρας καὶ Κεφαλληνίας.

(β) Discorso in data 23 Aprile 1817 del Barone Theotochy ec, le tre costituzioni pag. 116.

πενέγκωσι τροποποιήσιν εἰς τὸν παρὰ τοῦ Μαίτλανδ συνταχθέντα χάρτην, ὅστις ὡς παρὰ τοῦ Ἀρμοστοῦ συνετάχθη καθυπεβλήθη εἰς τὰς σοβαρὰς σκέψεις τῆς Συνελεύσεως· αὐτὴ δὲ μὴ παριδοῦσα τὴν δοθεῖσαν αὐτῇ παρὰ τοῦ Μαίτλανδ ἐν τῷ ἐναρκτηρίῳ αὐτοῦ λόγῳ συμβουλήν εἰπόντος αὐτῇ «δὲν δύνamai νὰ πράξω ἄλλως ἢ νὰ σᾶς ὑπαγορεύσω ὑδιὰ τοῦ πλέον δραστηρίου τρόπου νὰ θελήσητε νὰ ἀκολουθήσητε (κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ συντάγματος) τὸ φρόνιμον καὶ πατριωτικὸν παράδειγμα τοῦ Προκαταρκτικοῦ συμβουλίου (α)» — παρεδέχθη ἐν τῇ ἐπομένῃ αὐτῇ συνεδριάσει ἄνευ οὐδεμιᾶς συζήτησεως ἢ παρατηρήσεως παμψηφεί καὶ ἐν ζητωκραυγαῖς τὸ καθυποβληθὲν αὐτῇ σύνταγμα. (β)

(α) Discorso di sua Eccellenza ec. in occasione dell'apertura dell' Assemblea legislativa (Le tre costituzioni pag. 164.)

(β) Τὴν ἐπιούσαν ἀφ' ἧς τὸ σχέδιον τοῦ Συντάγματος κατετίθη συνήχθησαν ἐν τῇ αἰθρῇ 18 ἐκ τῶν λεγομένων πληρεξουσίων ὅπως τὸ ἀναγνώσωσιν. Εἰς αὐτῷ ἀνεγίνωσκον, οἱ ἄλλοι ἤκουον καὶ τινες αὐτῶν ἰσημείωνον. Ἀλλ' ἰδοὺ ἐξέρχεται τοῦ παρακειμένου γραφείου τοῦ ὁ Μαίτλανδ φέρων ἐφεστρίδα (roba di camera) καὶ νυκτοσάβδαλα (pantofole). Χωρὶς νὰ σταματήσῃ ν' ἀνταποδώσῃ χειρισμὸν περιπλᾶς τὴν τράπεζαν παρατηρῶν βλοσυρῶς τὰς σημειώσεις, μετὰ τοῦτο ῥίψας ἄγχιον τὸ βλέμμα καὶ ἐπὶ τῶν ἐγερθέντων ἀπὸ τῶν θέσεων των πληρεξουσίων ἐπανήλθε σιωπῆς εἰς τὸ γραφεῖον του. Τῆς ἡουχίας τοιουτοτρόπως ταρχθείσης, οἱ συνελθόντες ἀπεφάσισαν νὰ διαλύσωσι τὴν συνεδρίασιν των καὶ ἐπανάλθωσι τὴν ἐπιούσαν. Ἀλλὰ τὴν ἐπιούσαν δὲν ἐπανέλθον εἰμὴ τρεῖς, καὶ τὴν ἐπομένην οὐδεὶς. Οὕτως ἐδηλώθη ὅτι οὐδεὶς εἶχεν ἀνάγκην διασαφῆσεων ἐπὶ τοῦ σχεδίου τοῦ Συντάγματος καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ προῶσιν εἰς τὴν δι' ἐπισημίας πάμψηφον παραδοχὴν αὐτοῦ.

Καὶ τὸ ἀνεκδοτὸν τοῦτο, ὡς τὸ ἐν τῇ σελίδι 229, εὐρίσκεται εἰς τὸ σημειωματάριόν μου ὑπαγορευθὲν μοι ὑπὸ τοῦ τότε πληρεξουσίου Μ. Στεφάνου, ἐνὸς τῶν 18 τῶν ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ ἐκείνῃ συσκέψει συνελθόντων.

Ὁ Γ. Βερύκιος (Ἀπονημονεύματα Σελ. 62) λέγει — «Διαβρুলλεῖται δὲ καὶ ὑπὸ τῶν πολλῶν ὅτι ὁ ἕτερος τῶν πληρεξουσίων Κυθῆρων ἀπαρνησάμενος ὑπογράψαι τὸ ἐκ τουτοῦ ὄνομα τῷ καταστατικῷ τούτῳ θισμῷ ἀπώλεσαν ὕστερον τὸν βίον ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας· ἀλλ' ἴσως ἐξῆκτιναιῶς θάνατος ἐπαγεχθεὶς τῷ ἀνθρώπῳ ὑπὸ τοῦ καταλαθόντος αὐτὸν φόβου πρόφασιν παρέσχε τοῦ θρῦλῆματος.»

Τίς ὁ ἕτερος τῶν πληρεξουσίων τούτων; Βεβαίως ὁ Μασίλος, διότι ὁ ἐκ Κυθῆρων ἕτερος, ἦται ὁ Στάης, πασιδῆλως διεκρίθη διὰ τὴν εἰς πᾶν νεῦμα τοῦ Μαίτλανδ τυφλὴν ὑπακοήν του.

Ἐγὼ οὐδέποτε ἤκουα ὅτι ἐτόλμησέ τις τῶν τότε πληρεξουσίων ν' ἀν-

Μετὰ τὴν πᾶμψηφει παρὰδοχὴν τοῦ συντάγματος, ἡ Συνέλευσις ἐξέδοτο καὶ ἀποφάσεις τινὰς διὰ παμψηφίας. Διὰ μιᾶς τούτων ἀντιθέτο εἰς τὸν Ἀρμοστήν νὰ ἐκλέξῃ τριμελὴ ἐξ ἐγγενῶν τῶν νήσων ἐπιτροπὴν ἣτις μεταδίδουσα εἰς Λονδίνον νὰ καταθέσῃ παρὰ τοὺς πόδας τοῦ θρόνου τὸ σύνταγμα καὶ ἰκετεύσῃ ὑπὲρ τῆς κυρώσεώς του.

Ὁ Μαίτλανδ ἐξελέξατο τοὺς Κόμητας Ἀντώνιον Θεοτόκην ἀντισυνταγματάρχην μὴ πληρεξούτιον ἐκ Κερκύρας, καὶ τοὺς πληρεξουσίου Βίκτωρα Καρύδην ἐκ Κεφαλληνίας καὶ Διονύ-

τισταθὴ εἰς τὰς προτάσεις τοῦ Μαίτλανδ, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον ὅτι ἀπειποι-
ῆθη τις ἐξ αὐτῶν νὰ ὑπογράψῃ τὸ σύνταγμα τῶν 1817. Τὸ παρὰ τοῦ Βερ-
ουκίου περὶ Μισέλου ἀναφερόμενον, ἂν ἡλθίαιε, θὰ ἦτο κατὰ τοῦτο καὶ πα-
ρηγορὸν καὶ ὅσον θὰ ἐφαίνετο, ἔστω καὶ εἰς, ἐν τῇ λεγομένῃ ἐκείνῃ Συνε-
λεύσει τῶν 1817, διακρίνας τὴν τιμὴν τῆς ἐποχῆς του διὰ τῆς ὑπὲρ τῆς ἐ-
λευθερίας ἀπωλείας τοῦ βίου του. Δυστυχῶς πρᾶγμα δὲν ἔχει οὕτω. Ἀ-
γνοῶ πόθεν τὰς πληροφορίες του ὁ Βερύκιος ἤρυσθη. Ἄλλ' ἀνθρώπου πλα-
σμένος τοσοῦτον ἁσθενῆς, εἰς ὃν ὁ Βερύκιος τὸν Μισέλον ὑποβάτει, ὥστε νὰ
δύναται ἕνεκα ἀπειλῆς ἐξ ἀπεινίας αἰῶνος ἀπὸ φόβου ν' ἀποθάνῃ, οὐ-
δέποτε θὰ ἐλάμβανε τὴν δύναμιν οὔτε κατ' ὄναρ τῷ Μαίτλανδ νὰ ἀντιστῇ.

Ὅπερ εἰς ἐμὲ προκαπεῖ εἶναι ὅτι λίαν εὐάριθμοι εἰς Κύθηρα λέγουσιν
(εἰς μόνον ἐξ ὧων πληροφορίας ἐκείθεν ἐξήτησα μοι τὸ ἐτημειώσαν) ὅτι ὁ
ἕτερος τῶν πληρεξουσίων Κυθίων, ὁ Γ. Μισέλος, ἀπέθανεν εἰς Κέρκυραν
αἰφνιδίως καὶ εἰκάζεται ὅτι ἀπέθανε δηλητηριασθεὶς. Τὸ περὶ ἐξ ἀπεινίας αἰ-
ῶνος τοῦ Μισέλου εἶναι ὅλως αὐθαίρετος ὑπόθεσις καταστροφικὴν
ὑπὸ ἀνεπιδέκτου ἀμφιβολίας δημοσίων ἐγγράφων. Ἡ Gazzetta Jonia τῆς
9]21 Μαρτίου 1818 Νο. 12 ἀναγγέλλουσα τὸν κατὰ τὴν 3]15 Μαρτίου συμ-
βάντα θάνατον τοῦ Μισέλου σημειοῖ ὅτι ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 63 ἐτῶν μετὰ
ὀξείαν ἀσθένειαν ἐννέα ἡμερῶν. Εἰς τὰ πρακτικὰ δὲ τοῦ συμβολαιογράφου
Κερκύρας Παναγιώτου Πιέρη ὑπάρχει ἡ διαθήκη τοῦ Μισέλου παρ' αὐτοῦ
ἰταχιστὶ ἀπὸ τῆς κλίνης τῆς ἀσθενείας του ὑπαγορευθεῖσα τρεῖς πρὸ τοῦ
θανάτου του ἡμέρας. Εἰς τοῦ ὅλως ἀνυπόστατον εἶναι τὸ θρύλλημα ὅτι ὁ
Μισέλος ἠρνήθη νὰ ὑπογράψῃ τὴν ἀντίτειναι τὸ σύνταγμα. Ἀπὸ ὁ ἕτερος τῶν
πληρεξουσίων Κυθίων Οὐαλέριος Στίνς ἄρῃσε κενὴν τὴν ἐν τῷ Προκαταρ-
κτικῷ Συμβουλίῳ θέσιν του, διορισθεὶς, ὅπως θρασυεθῇ διὰ τὰς ἐν τῷ Συμ-
βουλίῳ καὶ τῇ Συνελεύσει ὑπηρεσίας του, ἐπαρχος Κυθίων, ὁ Μισέλος διορίσθη
(Gazzetta Jonia 12)24 Gennajo 1818 Νο. 4) μέλος τοῦ Προκαταρκτικοῦ
Συμβουλίου. Ἀδύνατον ἦτι νὰ πράξῃ τοῦτο ὁ Μαίτλανδ ἂν ὁ Μισέλος ἀν-
τίτειναι ἢ ἠρνήτο νὰ ὑπογράψῃ τὸ σύνταγμα. Ἄλλ' ὑπερίνω παντὸς θρυλλήμα-
τος καὶ πάσης ἐπ' αὐτοῦ σκίψεως ἴσταται τὸ γεγονός ὅτι ἡ ὑπογραφή τοῦ
Μισέλου παρατηρεῖται εἰς ἅπαντα τὰ καὶ ζῶντος τοῦ Μισέλου κυκλοφορή-
σαντα ἀντίτυπα τοῦ Χάρτου τῶν 1817.

σιον Βουλτζον ἐκ Ζακύνθου, ἡ δὲ Συνέλευσις ἀνεβλήθη ἀσ-
ρίστως ἕως οὗ οἱ ἀποστελλόμενοι αὗτοι ἤθελον ἐπανελθῆ μετὰ
τοῦ κυρωθητομένου συντάγματος, ἀφοῦ ὡς τελευταῖον αὐτῆς
ἔργον παρεδέχθη πεμψῆσαι καὶ μετὰ ζητωκραυγῶν τὴν ἐπο-
μένην πρότασιν τοῦ πληρεξουσίου Κερκύρας Ἰακώβου Χαλι-
κιοπούλου Μαντζάρου, ἣν μεταφράζομεν διότι αὐτὴν καὶ
μόνην ὡς ὅλην συζήτησιν ἐπὶ τοῦ συντάγματος τῶν
1847. τοῖς ἀπογόνους αὐτῶν ἠθέλησαν νὰ ἐγκαταλείψωσιν
οἱ παρὰ τοῦ Μαίτλανδ προσκληθέντες ὅπως τὸ σύνταγμα
τοῦτο συζητήσωσι καὶ ψηφίσωσι.

«Τὸ Σύνταγμα τοῦτο,» ἔλεγεν ἡ οὐ μόνον κατ' ἀριθμὸν
μοναδικὴ αὕτη πρότασις, «ὅπερ ἔτυχε τῆς ὁμοθυμῆς ἐπικυρώ-
σεως τῆς πρώτης ταύτης Βουλῆς, προτείνω, ὡς ἐκλαμπρο-
»συνάδελφοί μου, ὅπως διακωιδίῃ διὰ τῆς ὁμονοίας τὸ αἰ-
»σθημα τῆς εὐγνωμοσύνης τῶν Ἰονίων λαῶν, νὰ διατάξῃ
»διὰ τελευταίου ἄρθρου ἀξιωματικῶν πρὸς τοῖς μέλλουσι
»Κοινοβουλίοις — ἡ ἡμέρα καθ' ἣν (τὸ σύνταγμα τοῦτο) ἀ-
»ξιωθῇ τῆς ἡγεμονικῆς κυρώσεως νὰ καθιερωθῇ μεταξὺ τῶν
»ἐορταστικῶν ὡς ἡ πρώτη ἡμερὰ ἐγγυήθη καὶ ἐξησφάλισε τὴν
»εὐτυχίαν τοῦ ἔθνους.» (α)

(α) «Questa Carta, che l' unanime consenso di questa Prima Assemblée
Legislativa ha ottenuto, propongo, o miei illustri Colleghi, affinché possa
eternare coll' Unione l' ardore della Riconoscenza dei Popoli Jonj, che
statuisca in ultimo articolo ricordevole ai Parlamenti futuri ;

«Che il giorno nel quale sia degna della sovrana Ratifica, giorno esset-
»debbia tra i Fasti consacrato il Primo che la Felicità promise ed as-
»sicurò della Nazione.» (Gazetta Ionia 17 Maggio 1847. No 131.)

Ἐπειδὴ περὶ τοῦ Μαίτλανδ ἔλεγεν ἐν τῇ ἀγορίσει τοῦ ταύτης ὁ Μάντζα-
ρος—Ἐξελέξατο ὁ οὐρανὸς τὸν μοναδικόν τοῦτον ἄνδρα ὅπως ἀρδεύῃ διὰ τῶν
πηγῶν τῆς σοφίας του καὶ σφραγίσῃ μὲ τὸ ἄδολον αὐτοῦ τὸ συνταγματικόν
αὐτὸ δένδρον. . . . Καὶ ὁμοῦς ὁ Μάντζαρος ἦτο ἄνθρωπος δυνάμενος καὶ νὰ
λαλήσῃ καὶ νὰ γράψῃ λογικῶς. Ἀλλὰ τέσσαρες χιλιοστρεφίδες ἀπέδειξαν
ἀπρόσθλητον τὸ ἄξιωμα,

« Ἡμῖς γὰρ ἀρετῆς ἀποαίνυνται εὐρύσπα Ζεὺς
»ἀνέρος εὖτ' ἂν μιν κατὰ θούλιον ἡμᾶρ ἔλῃσιν».

Ὁ Μαίτλανδ δὲν ἔλαβε τὴν τόλμην νὰ καταχωρίσῃ εἰς τὸ σύνταγμά του ὡς τελευταῖον τὸ τοιοῦτον ἄρθρον, διέταξεν ὅμως νὰ δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐπισήμου ἐφημερίδος ὁ λόγος τοῦ Μαντζάρου, ὡς λόγος σπουδαῖος τὸν ὁποῖον τὸ νοῦμον καὶ ἐντιμον κοινὸν θὰ ἀνεγίνωσκε μετὰ ἐνδιαφέροντος καὶ εὐχαριστήσεως. (α')

Τὴν 27 Νοεμβρίου 1817. ἡ Συνέλευσις ἐπανῆλθε συναπεία προσκλήσεως τοῦ Μαίτλανδ, ὅστις ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς πληρεξουσίους ὅτι μετεβίβασθη αὐτῷ ἐξ Ἀγγλίας προσηκόντως καὶ κατὰ τύπους κυρωθὲν τὸ σύνταγμα, ὅπερ οἷς ἐν τῇ μεγάλῃ ὑμῶν συνέσει παμψηφεί παρεδέχθητε· (β) προσέθετε δὲ ὅτι διέταξε νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν Συνέλευσιν τὸ κυρωθὲν σύνταγμα, ὅτι προσεκάλεσε τοὺς τρεῖς εἰς Λονδῖνον ἀποσταλέντας νὰ συντάξωσιν ἔκθεσιν περὶ τῆς ἀποστολῆς των ἥτις ἦτο ἤδη ἑτοιμος, καὶ ὅτι μετὰ τοῦτο οὐδὲν ἄλλο ἔμενεν ἢ νὰ προσδιορισθῇ ἡ ἡμέρα καθ' ἣν θὰ ἐδημοσιεύετο τὸ σύνταγμα, θὰ ἐγκαθιδρύετο ἡ νέα κυβέρνησις, ἡ δὲ Συνέλευσις θὰ μετετρέπετο εἰς Νομοθετικὴν Βουλὴν ὅπως καταγίνη εἰς νομοθετικὰ ἔργα. Ἐξέφραζε δὲ ὁ Μαίτλανδ τὴν πεποίθησίν του — (καὶ ἦτο βέβαιος ὅτι δὲν εὗρίσκετο εἰς ἀπάτην) ὅτι οἱ Κύριοι τῆς Συνελεύσεως θὰ ἐδείκνυν καὶ καθὼς Βουλευταὶ τὸν αὐτὸν ἐκείνον ζῆλον ὑπὲρ τῆς τιμῆς καὶ τῶν πραγματικῶν συμφερόντων τῆς πατρίδος διὰ τοῦ ὁποῖου τοσοῦτον διεκρίθησαν καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῶν ἄχρι τοῦδε σοβαρῶν ἐργασιῶν των.

Τὴν 29 Δεκεμβρίου (γ) 1817. ἐγένετο ἡ δημοσίευσις τοῦ συντάγματος διὰ πανηγύρεως ἀναλόγου πρὸς τὸ πανηγυρίζομενον σύνταγμα καὶ τοὺς πανηγυρίζοντας αὐτό.

(α) Gazzetta Jonia 17 Maggio 1817 No 150.

(β) Discorso cc. dei 27 Novembre 1817—Le tre Costituzioni pag. 176.

(γ) Τινὲς σημειοῦσιν ὡς ἡμέραν δημοσίευσως τοῦ συντάγματος τῶν 1817. τὴν 28 Δεκεμβρίου ὁρισθεῖσαν πραγματικῶς διὰ προκηρύξεως τῆς 2 Δεκεμβρίου· ἀλλὰ μετεγενεστέρα προκήρυξις τὴν 23 Δεκεμβρ. ἀνέβαλεν ἐπὶ μίαν ἡμέραν τὴν τελευταίαν, ὡς ἐκ τούτου ἡ δημοσίευσις ἐγένετο τὴν 29.—(Id. Gazz. Jonia 1817 No 183 καὶ 184).

Ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ φρουρίου Κερκύρας ἐξῆλθον καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πλατεῖαν, ὅπου παρατεταγμένοι ἦν ὁ Ἀγγλικὸς στρατὸς, οἱ πληρεξούσιοι, ὁ Μαίτλανδ μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του, ὁ κληρὸς μετὰ τοῦ σταυροῦ προπορευομένου. Τέσσαρες πληρεξούσιοι ἐκράτουν τὸ πανηγυριζόμενον Σύνταγμα. Ὅτε ἡ πομπὴ ἔφθασεν εἰς τὸ ἐπὶ τῆς πλατείας δαφνοστολισμένον παράπηγμα, ἀνέβησαν ἐπ' αὐτοῦ οἱ κρατοῦντες τὸ σύνταγμα πληρεξούσιοι, μετ' αὐτῶν δὲ ὁ ἐπίσκοπος Παζῶν ὅς τις εὐλόγησε τὸ σύνταγμα, καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς Συνελεύσεως ὅστις ἀνέγνωσε τὰ κυριώτερα μέρη τοῦ συντάγματος καὶ τὴν βασιλικὴν κύρωσιν. Ζητωκραυγαί, κωδωνοκρουσαί, κωνοβολισμοὶ ἀνῆγγειλαν τὰ γινόμενα καὶ εἰς τοὺς μὴ ὀρῶντας, ἐν ᾧ ὅπως δοθῇ ὕλικόν τι σημεῖον ὅτι, κατ' ἔκφρασιν τινὰ τοῦ Θεοτόκη, ἐπανῆλθον αἱ ἡμέραι καὶ ἡ δόξα τῆς Σπάρτης καὶ τῶν Ἀθηνῶν, ἐτελεῖτο ἡ θυσία τῆς ἑκατόμβης. Ἐκατὸν ἀκέρατοι βόες, τυμπάνων κρουομένων καὶ σαλπίγγων ἀντηχουσῶν, ἐψήνοντο εἰς τὴν πλατεῖαν μὲ περιχυσόμενα κέρατα (α) καὶ διενέμοντο εἰς τὸν λαόν. Ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῆς πανηγύρεως ταύτης μανιώδης ἐγένετο ὁ Μαίτλανδ, πληροφορηθεὶς ὅτι εἰς μίαν τῶν πλευρῶν τῆς πλατείας λάθρα ἀνηρτήθη μεγάλη εἰκὼν εἰς ἣν ἀπεικονίζετο ἁμαξὰ συρομένη ὑπὸ τῶν ὑπ' αὐτὴν ἐζευγμένων τριάκοντα ἐννέα πληρεξουσίων καὶ ἡνιοχουμένων ὑπὸ τῶν δύο τοῦ Ἀρμοστοῦ γραμματέων τὴν μάστιγα ἀνὰ χεῖρας κρατούντων. Ὁ πρόεδρος τῶν πληρεξουσίων Βαρὼν Ἐμμανουὴλ Θεοτόκης παριστάνετο φέρων στολὴν ὑπέρετου ἀμάξης, καὶ κρατῶν τὴν κλίμακα διὰ τῆς μιᾶς χεὶρὸς προσέφερε τὴν ἄλλην χεῖρα τῷ Μαίτλανδ ὅπως ἐπὶ τῆς ἀμάξης τὸν ἀναβιβάσῃ.—Πνευματώδης καὶ πραγματικὴ ἀπεικόνισις τοῦ τελεσθέντος μεγάλου ἔργου τῆς συντάξεως καὶ καθιερώσεως τοῦ χάρτου τὸν ὁποῖον πρέπει ἤδη νὰ γνωρίσῃ εἰς τὰ καθεκαστα αὐτοῦ ὁ ἀναγνώστης.

(α) Τοῦτο μνημονεύων μετὰ τεσσαράκοντα περίπου ἔτη εἰς τινὰ τῶν ἐν τῇ Ἱονίᾳ Βουλῇ ἀγορευμάτων του ὁ ἐν Κερκύρας βουλευτὴς Παδοῦσας ἐπέλεγεν· «ἀλλ' ὁ χρυσοῦς ἐκεῖνος κατέβρευσσε, μᾶς ἐμείναν δὲ πρὸς παρηγορίαν μόνα τὰ κέρατα».

Ὁ χάρτης τῶν 1817. περιελάμβανε διακόσις τεσσαράκοντα πέντε ἄρθρα. Εἰς τινὰ τῶν ἄρθρων τούτων ἦσαν προσηρημένα καὶ ἄλλα ἐν εἴδει ἐδαφίων. Οὕτω π. χ. τὸ ἑβδόμον ἄρθρον τοῦ Γ'. τμήματος τοῦ Κεφαλαίου «περὶ δικαστικῆς ἐξουσίας» ἔφερε προσηρημένα ὑπ' αὐτὸ εἰκοσι καὶ ἐν χωριστὰ ἐδάφια, τὰ πλεῖστα τῶν ὁποίων ἦσαν πλέον ἐκτεταμένα πολλῶν ἐκ τῶν 245 κυρίων ἄρθρων τοῦ χάρτου τούτου.

Ὁ χάρτης διηρεῖτο εἰς ἐπτὰ Κεφάλαια, ἕκαστον δὲ τῶν Κεφαλαίων, ἐξαιρουμένου τοῦ πρώτου, ὑποδιηρεῖτο εἰς τμήματα.

Τὸ πρῶτον Κεφάλαιον ἐπεγράφετο «Γενικὴ Διοργάνωσις» (Organizzazione generale). Ἐν αὐτῷ ὠρίζετο ἡ Κέρκυρα ὡς ἔδρα τῆς γενικῆς κυβερνήσεως, ἐκηρύσσετο ἡ ὀρθόδοξος Ἑλληνικὴ θρησκεία ὡς ἐπικρατοῦσα, ἐξεφράζετο δὲ εὐχὴ ὅπως ὡς ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ κράτους ἀναγνωρισθῇ ἡ ἑλληνική. Ἐπειδὴ δὲ, ἔλεγεν ὁ Χάρτης, τοῦτο δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ γίνῃ ἀμέσως διὰ τὴν ἄχρι τοῦδε χρῆσιν ὡς ἐπισήμου τῆς ἰταλικῆς, ὁρίζεται ὅπως διατηρηθῇ κατὰ τὴν πρώτην βουλευτικὴν περίοδον ἡ ἰταλικὴ ὡς ἐπίσημος, ἀν δὲ ἡ Κυβέρνησις τὸ ἐγκρίνῃ δύνανται νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὰ εἰρηνοδικεῖα τὴν ἑλληνικὴν πρὸς διάδοσιν καὶ ἐνίσχυσιν αὐτῇ. Ἀντίθετον δὲ εἰς τὸν Πρόεδρον καὶ τὴν Γερουσίαν τὸ καθῆκον νὰ εἰσάγῃ καθ' ἑκάστην σύνοδον τῆς Βουλῆς, ἐντὸς τῶν πρώτων ἑξῆς ἡμερῶν τῶν ἐργασιῶν τῆς, νομοσχέδιον πρὸς βαθμιαίαν εἰσαγωγὴν τῆς ἑλληνικῆς εἰς τὰ λοιπὰ γραφεῖα τοῦ κράτους ἕως οὗ ἤθελεν εἰσαχθῇ νόμος κηρύσσων μόνην ἐπίσημον γλῶσσαν τοῦ κράτους τὴν ἑλληνικὴν. Ἡ διάταξις αὕτη παρηγωνίσθη ἀκολούθως καὶ μόνον κατὰ τὰ 1852. ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα εἰσῆχθη ὡς ἐπίσημος τοῦ κράτους.

Ὡρίζετο πρὸς τούτοις εἰς τὸ Κεφάλαιον τοῦτο ὅτι ἡ πολιτικὴ Κυβέρνησις (governo civile) τῶν ἠνωμένων Κρατῶν τῶν νήσων συνεκροτεῖτο ὑπὸ τῆς Βουλῆς, τῆς Γερουσίας καὶ τῆς Δικαστικῆς ἐξουσίας, καὶ ὅτι ἡ Βουλὴ καὶ Γερου-

οία καὶ πᾶσα ἄλλη ἀρχὴ ἢ ὑπ' ἄλληλοῖς ἐξελέγοντο καὶ ἐμ-
νον εἰς τὰς θέσεις των διὰ πέντε ἔτη, ἐπιφυλασσομένης ὁ-
μως καὶ ἐξαιρουμένης πάσης ἀκολούθου διατάξεως (salvo
ed eccettuato però quanto potrà venire in appresso
stabilito e provveduto sopra questo proposito). —
Ἡ ἐπιφύλαξις αὕτη, ἡ ἀφίνουσα ἐκκρεμὲς τὸ κύρος τῶν δι-
τάξεων τοῦ θεμελιώδους θεσμοῦ, ἐσημειώτο εἰς πλεῖστα τῶν
ἄρθρων τοῦ Χάρτου τῶν 1817.

Ἐν τῷ πρώτῳ τούτῳ Κεφαλαίῳ ὠρίζετο ἀκόμη, ὅτι διὰ
τὴν πρώτην μετὰ τὴν κύρωσιν τοῦ συντάγματος πενταετίαν
ἡ Βουλὴ θὰ συνήρχετο ἐπὶ τρεῖς μῆνας κατ' ἔτος τὴν Ἀ-
Μαρτίου. Ἀκολούθως δὲ ἄπαξ κατὰ διετίαν ἐπὶ τρίμηνον.
Εἰς τὸν Ἀρμοστήν ἐδίδετο τὸ δικαίωμα τῆς τε ἀναβολῆς καὶ
διακοπῆς καὶ τῆς ἐκτόμτου συγκαλέσεως τῆς Βουλῆς. Ἡ ἀ-
ναβολὴ ἢ διακοπὴ δὲν ἠδύνατο νὰ παρταθῇ πέραν τῶν ἑξ
μηνῶν. Κατόπιν ὅμως ἐξηγήθη περὰ τοῦ ἀγγλικοῦ ὑπουρ-
γείου τῇ γνωματεύσει τῶν συμβούλων τοῦ ἀγγλικοῦ στέμ-
ματος, ὅτι ὁ Ἀρμοστής δὲν ἠδύνατο μὲν νὰ παρτείνη διὰ
τοῦ διατάγματος τῆς ἀναβολῆς ἢ διακοπῆς τὴν διάρκειαν
αὐτῶν πέραν τῆς ἑξαμήνου, ἠδύνατο ὅμως μετὰ τὴν λήξιν
τῶν πρώτων ἑξ μηνῶν νὰ ἐκδώσῃ πρὶν ἢ συνέλθῃ ἡ Βουλὴ
νέον διάταγμα νέας ἐπὶ ἑξ μῆνας ἀναβολῆς ἢ διακοπῆς,
μετὰ τὴν λήξιν δὲ ταύτης νὰ προβῇ καὶ εἰς τρίτην. Τοι-
ουτοτρόπως διὰ τῆς τοιαύτης ἐξηγήσεως ἐματαιώθη ἐνίοτε,
ὡς θέλομεν ἰδῆ ἀκολούθως, καὶ αὕτη ἡ ἀνὰ διετίαν τρίμη-
νος σύνοδος τῆς Βουλῆς.

Τὸ δικαίωμα τῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς ἐδίδετο εἰς τὸν
Ἡγεμόνα τῆς Ἀγγλίας ἐν τῷ συμβουλίῳ αὐτοῦ.

Διὰ τοῦ τελευταίου ἄρθρου τοῦ Κεφαλαίου τούτου ὠρίζετο
νὰ ληφθῇ πρόνοια περὶ συστάσεως δημοτικῶν ἢ προκαταρκτικῶν
σχολείων (scuole elementari) καὶ ἀνωτέρου γυμνασίου πρὸς
παράδοσιν μαθημάτων ἐπιστημονικῶν, φιλολογικῶν καὶ ὥραίων
τεχνῶν. Αὕτη ἦτο ἡ μόνη καὶ ὑπὸ τοιοῦτον ἀπρηρημένον
τρόπον διὰ τὰς περὶ παιδείας τοῦ Χάρτου τῶν 1817.

Τὸ δεύτερον Κεφάλαιον ὑποδιαιρούμενον εἰς τρία τμήματα ἐπεγράφετο περὶ Γερουσίας.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῆς Γερουσίας ὠρίζετο εἰς ἑξ. συμπεριλαμβανομένου τοῦ Προέδρου.

Εἰς τὸν Πρόεδρον ἐδίδετο ὁ τίτλος τοῦ ὑψηλοτάτου (Altezza,) εἰς τοὺς Γερουσιαστάς ὁ τοῦ προτιμοτάτου (Prestantissimo.)

Ὁ Πρόεδρος ἔχαιρε τὰ πρωτεῖα ἐπὶ παντὸς ἰθαγενοῦς Ἴονίου καὶ ἀπελάμβανεν ἴσας τῷ Ἀρμοστῇ στρατιωτικὰς τιμὰς· ἐξελέγετο παρὰ τοῦ Ἡγεμόνος τῆς Ἀγγλίας διὰ τοῦ Ἀρμοστοῦ, ἔπρεπε δὲ νὰ ᾔνκι ἐκ γενετῆς Ἴόνιος καὶ εὐγενής (Nobile.)

Οἱ Γερουσιασταὶ ἔχαιρον τὰ πρωτεῖα μετὰ τὸν Πρόεδρον καὶ ἀπελάμβανον στρατιωτικὰς τιμὰς ὡς στρατῆγων· διωρίζοντο δὲ εἰς ἐκ Κερκύρας, εἰς ἐκ Κεφαλληνίας, εἰς ἐκ Ζακύνθου, ἕτερος ἐκ Λευκάδος καὶ ἕτερος ἐκ τῶν μικρῶν νήσων, καὶ ἐλαμβάνοντο ἐκ τῶν μελῶν τῆς Βουλῆς διὰ τοῦ ἐπομένου μηχανισμοῦ.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς συναινούντων διὰ τῆς ὑπογραφῆς τῶν τεσσάρων βουλευτῶν, ἐπρότεινεν εἰς τὴν Βουλὴν τοὺς Γερουσιαστάς. Εἶχον δικαίωμα καὶ οἱ Βουλευταὶ νὰ προτείνωσιν ὑποψηφίους Γερουσιαστάς ἄνευ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Προέδρου, ἀλλὰ τότε ἐχρειάζοντο ὀκτὼ ὑπογραφαὶ Βουλευτῶν δι' ἕκαστον προταθησόμενον ὄνομα. Ἡ πρότασις αὕτη ὤφειλε νὰ δοθῇ τῷ Προέδρῳ καὶ δι' αὐτοῦ νὰ εἰσαχθῇ. Οἱ οὕτω προτεινόμενοι ἐψηφίζοντο διὰ φανεράς ψηφοφορίας παρὰ τῆς Βουλῆς. Οἱ λαχόντες τῆς πλειοψηφίας ἐθεωροῦντο ἐκλεγμένοι. Ἐν ἰσοψηφίᾳ ὑπερίσχυεν ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου. Ἀλλὰ τὰ ὀνόματα τῶν θεωρουμένων ὡς ἐκλεγμένων ἐκοινοποιοῦντο εἰς τὸν Ἀρμοστὴν ἐντὸς 24 ὥρων, ὅστις ἐντὸς ἑτέρων 24 ὥρων διεβίβαζεν εἰς τὴν Γερουσίαν τὴν ἐπιδοκιμασίαν ἢ ἀποδοκιμασίαν του. Ἄν ὁ Ἀρμοστὴς ἤνεαίτο νὰ κυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν ἢ Βουλὴ ὤφειλε νὰ προβῇ εἰς νέαν ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς τύπου· ἂν δὲ καὶ αὕτη ἠκυροῦτο παρὰ τοῦ Ἀρμοστοῦ διε-

ἔτιάζοντο παρ' αὐτοῦ δύο ὀνόματα βουλευτῶν καὶ ἐξ αὐ-
τῶν ἡ Βουλὴ ἔμενεν ἐλευθέρᾳ νὰ ἐκλέξῃ τὸ ἔν. Ἐννοεῖται
δὲ ὅτι ὅπως μὴ φθάσωσιν εἰς τὸ ἄκρον τοῦτο ἐφρόντιζαν οἱ
βουλευταὶ νὰ μάθωσι ποῖος ἦτο διωρισμένος παρὰ τοῦ Ἀρ-
μοστοῦ διὰ τὴν ἔδραν τοῦ Γερουσιαστοῦ καὶ αὐτὸν ἀπ' εὐ-
θείας ἀπ' ἀρχῆς ἐπρότειναν καὶ ἐψήφισαν. Ἐλήφθη πρὸς τού-
τοις πρόνοια νὰ ὁρισθῇ καὶ ἡ σειρὰ καθ' ἣν ὤφειλεν ἐκάστη
πρότασις καὶ ψηφοφορία νὰ γίνηται. Πρώτη ἤρχετο ἡ τοῦ
Γερουσιαστοῦ Κερκύρας, κατόπιν κατὰ σειρὰν ἡ τῆς Κεφαλλη-
νίας, Ζακύνθου, Λευκάδος καὶ τῶν μικρῶν νήσων. Οἱ Γερου-
σιασταὶ ἔμενον εἰς τὰς ἑδρας τῶν ἐπὶ πέντε ἔτη (ἐκτὸς ἂν
διελύετο ἡ Βουλὴ). Ὁ πρόεδρος ὅμως ἐξελέγετο διὰ δύο ἡ-
μισυ ἔτη, μετὰ παρέλευσιν τῶν ὁποίων ὁ Ἀρμοστής εἶχε τὸ
δικαίωμα νὰ τὸν ἀποβάλῃ καὶ νὰ διορίσῃ ἄλλον, ἢ καὶ νὰ
τὸν ἐπικυρώσῃ μέχρι τέλους τῆς πενταετίας. — Τὰ ζητήματα
ἐλύοντο εἰς τὴν Γερουσίαν διὰ τῆς πλειονοψηφίας, ἀλλ' ἐν
περιπτώσει ἰσοψηφίας ὑπερίσχυε τοῦ Προέδρου ἡ ψῆφος. (α.)

Μόνος ὁ πρόεδρος εἶχε τὸ δικαίωμα τῆς προτάσεως εἰς
τὴν Γερουσίαν. Εἰς ἕκαστον τῶν Γερουσιαστῶν ἐδίδετο τὸ
δικαίωμα νὰ καθυποβάλῃ *προπορικῶς* εἰς τὴν Γερουσίαν ἰ-
δέαν τινὰ ἣν ἤθελε νομίση ἀρμόζουσαν (*opportuna*), ἀλλὰ
τοῦ δικαίωματος τούτου δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ χρῆσιν εἰμὴ
ἅπαξ μόνον ἐντὸς τῆς αὐτῆς συνόδου τῆς Βουλῆς. Ἐπομέ-
νως ἐπειδὴ, ὡς ἴδομεν, ἡ Βουλὴ δὲν συνήρχετο εἰμὴ ἀνὰ
διετίαν, ἐν τῇ πενταετίᾳ δὲ τῆς τακτικῆς διαρκείας τῶν βου-
λευτικῶν περιόδων τρεῖς μόνον σύνοδοι συνεκροτοῦντο, ἔπεται
ὅτι (καὶ ἂν αἱ συνήθεις ἀναβολαί, διανομαὶ καὶ διαλύσεις δὲν
ἐπῆρχοντο) ἕκαστος τῶν *προτιμοτάτων* Γερουσιαστῶν τρεῖς
μόνον τὸ πολὺ ἰδέαι, καὶ εἰς ἀπόστασιν τοῦλάχιστον δύο ἐτῶν
τῆς μιᾶς ἀπὸ τῆς ἄλλης, ἠδύνατο νὰ ἐκφράσῃ ἐν τῇ Γερουσίᾳ
κατὰ τὸ διάστημα τῆς πενταετοῦς ὑπηρεσίας του. Αἱ ἰδέαι ἔ-

(α) Ἀκολουθοῦμεν τὴν σειρὰν τῶν ἀρθρῶν τοῦ πρωτοτύπου ὅπως ὁ ἀναγνώ-
στης εἰσπράττει καὶ τὴν σειρὰν τῶν ἰδεῶν τοῦ μοναχικοῦ συμπλήρωματος.

μως αὐται δὲν ἐπατρέπετο νὰ θεωρηθῶσιν ὡς προτάσεις οὕτε ἦτο συγχωρημένον εἰς τὴν Γερουσίαν νὰ συζητήσῃ ἐπ' αὐτῶν.

Ὁ προτιμότετος ἐδικαιούτο νὰ ἐκφράσῃ ἀνὰ διετίαν μίαν ἰδέαν πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν νὰ παρακινήσῃ τὴν Αὐτοῦ Ὑψηλότητα, τὸν πρόεδρον, ὅπως αὐτὸς εἰσαγάγῃ ἀνάλογόν τινα πρότασιν εἰς τὴν Γερουσίαν. Ἄν ὁ ὑψηλότετος πρόεδρος δὲν εἰσήγαγε τὴν πρότασιν, ὁ ἐνδιαφερόμενος προτιμότετος Γερουσιαστὴς ἠδύνετο τότε νὰ εἰσαγάγῃ ἐγγράφως τὴν πρότασίν του, ὑπογεγραμμένην ὁμως παρ' αὐτοῦ καὶ παρ' ἐνὸς ἄλλου τῶν προτιμοτάτων. Ἄν τοῦτο ἐγένετο, ὑπεχρεούτο ὁ Πρόεδρος νὰ διαβιβάσῃ τὴν ἐγγραφὸν πρότασιν εἰς τὸν Ἀρμοστὴν ὅστις εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ δώσῃ ἢ νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἄδειαν τῆς συζητήσεως.

Ἡ Γερουσία διηγεῖτο εἰς τρία τμήματα (dipartimenti) ἐκ δύο μελῶν ἑκαστον, τὰ ὅποια ἐκαλοῦντο γενικόν, πολιτικόν καὶ οἰκονομικόν τμήμα. Ἐκαστον τῶν τμημάτων τούτων εἶχεν ἰδιαιτέρον γραμματέα. Ὁ τοῦ γενικοῦ τμήματος γραμματεὺς διωρίζετο κατ' εὐθείαν ὑπὸ τοῦ Ἀρμοστοῦ καὶ ἠδύνετο νὰ ἦναι Ἰόνιος ἢ Ἀγγλος. Οἱ τῶν ἐτέρων δύο διωρίζοντο ὑπὸ τῆς Γερουσίας τῇ προτάσει τοῦ προέδρου καὶ τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ἀρμοστοῦ. Αἱ ἐργασίαι τῆς Γερουσίας διενέμοντο καὶ προπαρασκευάζοντο εἰς τὰ τμήματα τὰ ὅποια καὶ ἐγινώματεον. Ἡ γνώμη τοῦ τμήματος καθυπεβάλλετο εἰς τὴν ψῆφον τοῦ ὅλου σώματος, τοῦ ὁποίου ὅμως ἡ ἀπόφασις οὐδὲν κύρος εἶχεν ἂν δὲν προτυπεγράφετο ὑπὸ τοῦ γραμματέως τοῦ τμήματος τοῦ προπαρασκευάσαντος τὴν ὑπόθεσιν, καὶ τοῦ γενικοῦ γραμματέως ὅστις διωρίζετο, ὡς εἵπομεν, ὑπὸ τοῦ Ἀρμοστοῦ κατ' εὐθείαν καὶ ὅστις μέχρι τοῦ ἔτους 1856 ὑπῆρξε πάντοτε Ἀγγλος. Ἀλλὰ καὶ ἀφοῦ ἡ ἀπόφασις τοῦ τε ὑψηλοτάτου καὶ τῶν προτιμοτάτων διήρχετο δι' ὅλων αὐτῶν τῶν δοκιμασιῶν καὶ περιεβάλλετο δι' ὅλων αὐτῶν τῶν τύπων, ὥφειλε νὰ λάβῃ ἀκόμη καὶ τὴν κύρωσιν τοῦ Ἀρμοστοῦ ἄνευ τῆς ὁποίας ἡ ἀπόφασις ἐμνηδύνετο.

Τὰ καθημερινὰ πρακτικὰ τῆς Γερουσίας καὶ πᾶσα ἐκ-

θεσις πρὸς αὐτὴν ἀπευθυνομένη ὀφείλον νὰ διαβιβάζωνται διὰ τοῦ ἐπὶ τοῦ γενικοῦ τμήματος γραμματέως πρὸς τὸν Ἀρμοστήν εἰς πληροφορίαν του.

Ἡ Γερουσία εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ εἰσάγῃ σχέδια νόμων εἰς τὴν Βουλὴν (α).

Ἐν ἀπουσίᾳ τῆς Βουλῆς ἡ Γερουσία τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ἀρμοστοῦ εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐκδίδῃ κανονισμοὺς, ἔχοντας προσωρινῶς ἰσχὺν νόμων. Οἱ κανονισμοὶ οὗτοι καθυπεβάλλοντο ἀκολούθως εἰς τὴν ψῆφον τῆς Βουλῆς ἐχούσης τὸ δικαίωμα νὰ τοὺς παραδεχθῇ ἢ νὰ τοὺς ἀπορρίψῃ.

Συνεπεία τῆς διατάξεως ταύτης ἡ Γερουσία, τοὔτέστιν ὁ Ἀρμοστής, ἀπερρόφησεν ἀκολούθως πᾶσαν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, καθότι ἐδόθη εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο ἡ ἐρμηνεία ὅτι ἡ Γερουσία ἠδύνατο νὰ ἐκδίδῃ προσωρινῶς κανονισμοὺς, τροποποιῶντας ἢ καὶ ἀναιρέποντας ὑπάρχοντας νόμους. Ναὶ μὲν οἱ κανονισμοὶ οὗτοι καθυπεβάλλοντο πάντοτε εἰς τὴν ψῆφον τῆς Βουλῆς καὶ συνέβαινε ν' ἀπορρίφθωσιν. Ἀλλὰ μόλις ἡ Βουλὴ ἔστρεφε τὰ νῶτα οἱ προσωρινοὶ κανονισμοὶ ἀνενεοῦντο ὑπὸ τῆς Γερουσίας καὶ ἐτήρουντο ἐν ἰσχύϊ μέχρι τῆς μετὰ διετίας, ἢ καὶ πλέον ἀκόμη, συγκαλέσεως τῆς Βουλῆς.

Διὰ τοῦ τελευταίου περὶ Γερουσίας ἁρθρου παρεχωρεῖτο εἰς τὸ σῶμα τοῦτο ἐξουσία (potere) νὰ συντάττῃ τὸν ἐσωτερικὸν αὐτοῦ κανονισμόν. Ἀλλ' ὁ κανονισμὸς οὗτος ὀφείλε νὰ καθυποβληθῇ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἐγκρισιν τοῦ Ἀρμοστοῦ. Συνετάχθη δὲ τοιοῦτοτρόπως ὁ κοινονισμὸς οὗτος ὥστε συνεπλήρωσεν ἔτι μᾶλλον τὴν ἐκμηδένισιν τῆς Γερουσίας.

Τὸ τρίτον Κεφάλαιον ὑποδιαίρουμένον καὶ αὐτὸ εἰς τρία τμήματα ἐπεγράφετο περὶ τῆς Βουλῆς.

Ἡ Βουλὴ συνέκειτο ἐκ τεσσαράκοντα μελῶν, ἐτήρησαν δὲ τὰς αὐτὰς ἐξέσεις πρὸς συγκρότησιν αἱ καὶ διὰ τὴν τῆς Συνελεύσεως διέγραφαν.

(*) Ἐνταῦθα κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐν τῷ Χάρτῃ τῶν 1817 σύγγινον καὶ ἀντιμαχίαν ἰδεῶν καὶ ἀντικειμένων, ἔπονται ἄρθρα περὶ προτάσεως, συζητήσεως καὶ κυρώσεως νομοσχεδίων τὰ ὁποῖα ἐπαναλαμβάνονται καὶ ἐν τῷ Κεφαλαίῳ περὶ Βουλῆς, ὅπου θέλουσιν σημειώσῃ αὐτά.

Ἐνδεκα τῶν τεσσαράκοντα τούτων μελῶν ἀπεκαλοῦντο αὐθύπαρκτα ἢ ολοκληρωτικά, (integranti) ἦσαν δὲ ὁ Πρόεδρος τῆς Γερουσίας καὶ οἱ πέντε Γερουσιασταί, οἱ τέσσαρες ἑπαρχοὶ τῶν τεσσάρων μεγαλητέρων νήτων, καὶ εἰς ἑπαρχὸς τῶν μικρῶν νήτων λαμβανόμενος κατὰ περιτροπὴν. Τὰ ἑνδεκα αὐτὰ ἄτομα μετὰ τὴν τακτικὴν λήξιν τῆς βουλευτικῆς περιόδου ἐθεωροῦντο αὐτοδικαίως βουλευταὶ καὶ εἰσῆρχοντο εἰς τὴν Βουλὴν ἄνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης διατυπώσεως. Τὰ ἄτομα ταῦτα συνεκρότουν τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ἑνδεκα ἢ τὸ λεγόμενον Προκαταρκτικὸν Συμβούλιον. Ὅταν δὲ ἡ Βουλὴ διελύετο παρελαμβάνοντο πρὸς συγκρότησιν τοῦ Προκαταρκτικοῦ Συμβουλίου οἱ γερουσιασταὶ καὶ ὁ Πρόεδρος αὐτοῦ, ἀλλ' ἀντὶ τῶν πέντε ἐπαρχῶν προσελαμβάνοντο πρὸς μείζονα ἐξασφάλισιν τοῦ Ἀρμοστοῦ πέντε μέλη τῆς διαλυθείσης Βουλῆς κατ' ἐκλογὴν τοῦ Ἀρμοστοῦ, καὶ οὕτω συνεκροτεῖτο τὸ προκαταρκτικὸν συμβούλιον τὸ ὁποῖον διώριζε τὰ ἕτερα 29 μέλη, ἐξ ὧν μετὰ τῶν ἑνδεκα τοῦ προκαταρκτικοῦ συμβουλίου συνεκροτεῖτο ἡ Βουλὴ. Τὰ διοριζόμενα ὑπὸ τοῦ προκαταρκτικοῦ Συμβουλίου 29 μέλη ἀπεκαλοῦντο αἰρέτα (eleggibili). Ἡ ἐκλογὴ ἐγίνετο κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Ἐπτά βουλευταὶ διωρίζοντο δι' ἐκάστην τῶν τριῶν μεγάλων νήσων, τέσσαρες διὰ τὴν Λευκάδα καὶ εἰς δι' ἐκάστην τῶν τριῶν μικροτέρων. Ὅπως δὲ συμπληρωθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν 29 προσετίθετο εἰς ἕκ τῶν μικρῶν νήτων κατὰ περιτροπὴν ἐξ ἐκάστης αὐτῶν ἀνὰ ἐκάστην βουλευτικὴν περίοδον λαμβανόμενος.

Ὁ ὑπὸ τῆς ἐξουσίας ἄμεσος διορισμὸς τῶν 29 μελῶν τῆς Βουλῆς συνεδυάζετο μετὰ τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἐκλογέων κατὰ τὸν ἀκύλουθον τρόπον.

Τὸ Προκαταρκτικὸν Συμβούλιον ἔπεμπεν ἐν ὥρᾳ ἐκλογῆς εἰς ἐκάστην τῶν νήσων σημείωσιν ὀνομάτων διπλασίου ἀριθμοῦ τῶν ἐκλεχθησομένων, οὕτως ὥστε εἰς μὲν τὰς τρεῖς μεγάλας νήσους ἐστέλλετο σημείωσις δεκατεσσάρων ὀνομάτων, εἰς Λευκάδα δὲ καὶ εἰς ἐκάστην τῶν μι-

κρῶν νήσων δύο. Οἱ ἐκλογεῖς ψηφίζοντες διὰ ζώσης φωνῆς παρόντων τῶν ὑποψηφίων ἦσαν ἐλεύθεροι νὰ ἀπορρίψωσι τὸ ἥμισυ τῶν ὀνομάτων τούτων. Διὰ τὰ ἦναι νόμιμος ἡ ἐκλογὴ, ἔπρεπε νὰ συνέλθωσιν εἰς ψηφοφορίαν τοῦλάχιστον τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ἐκλογέων, ὁ δὲ ὑποψήφιος νὰ λάβῃ τὴν πλειοψηφίαν τῶν συνελθόντων. Πρόεδρος ἐν τῇ ἐκλογικῇ αἰθούστῃ ἦτο ὁ ἑπαρχος. Ἄν κατὰ τὴν ὠρισμένην εἰς ψηφοφορίαν ἡμέραν δὲν συνήρχετο τὸ νόμιμον ἥμισυ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ἐκλογέων, ὁ ἑπαρχος ὤφειλε νὰ ἐπαναλάβῃ μετὰ τρεῖς ἡμέρας τὴν ψηφοφορίαν. Ἄν δὲ καὶ τότε τὸ ἥμισυ τῶν ἐκλογέων δὲν συνήρχετο, ὁ ἑπαρχος διεβίβαζεν ἀμέσως πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Γερουσίας τὴν διπλὴν σημείωσιν, ἣ δὲ Γερουσία ἀπεφάνετο ποιοὶ ἐκ τοῦ διπλοῦ ἀριθμοῦ ἔπρεπε νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς οἰκείας νήσου διὰ τὴν πενταετίαν.

Γελοῖόν τι παρίστανεν ὁ τρόπος δι' οὗ τὸ προκαταρκτικὸν συμβούλιον συνήρχετο ἵνα ἐργασθῇ, ὅταν ὡς μέλη αὐτοῦ περιελαμβάνοντο οἱ πέντε τῶν ἐπαρχῶν. Οὗτοι δὲν ἐγκατέλειπον τὰς νήσους των, ἐνῶ τὰ λοιπὰ ἐξ ἑξήκοντα μέλη τοῦ συμβουλίου τούτου, οἱ Γερουσιασταί, ἔμενον ἐν Κερκύρᾳ. Ἡ ἐργασία ἐπομένως τῆς προσκαλουμένης νὰ συνέλθῃ πρὸς σχηματισμὸν τῶν διπλῶν καταλόγων ἐπιτροπῆς ταύτης τῶν ἑνδεκα, ἔπρεπε νὰ γίνῃ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ συντάγματος δι' ἀλληλογραφίας, τοῦτέστιν εἰς αἰθούσαν ἐκτεινομένην ἀπὸ Κερκύρας μέχρι Κυθήρων. Ἐπειδὴ δὲ τὰ μέσα τῆς διὰ θαλάσσης συγκοινωνίας δὲν ἦσαν τότε οἷα σήμερον, αἱ ἀλληλογραφαί μετὰ τῶν μελῶν τοῦ προκαταρκτικοῦ συμβουλίου πρὸς καταρτισμὸν τῶν διπλῶν καταλόγων ἔπρεπε, κατὰ ρητὴν διάταξιν τοῦ συντάγματος, νὰ ἀρχίζωσιν ἐξ ἡμέρας πρὶν τῆς ἡμέρας τῆς ἐκλογῆς, διὰ τὰ ἔχουσιν οἱ ἑπαρχοὶ (λέγει τὸ σύνταγμα) τὸν ἀνάλογον καιρὸν πρὸς συνεννόησιν. Ὁ προσδιορισμὸς τῶν ὀνομάτων διὰ τοὺς διπλοὺς καταλόγους ἐγένετο ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας τῶν μελῶν τοῦ προκαταρκτικοῦ συμβουλίου, ἐκάστου μέλους σημειούντος ἐν ἑ-

διατιέρω δελτίω τὰ παρ' αὐτοῦ προτεινόμενα διπλᾶ ὀνόματα. Ἐννοεῖται δὲ οἰκοθεν ὅτι ὁ Ἀρμοστής ἐφρόντιζε νὰ σημειώσῃ ἐν καιρῷ εἰς ἕκαστον τῶν μελῶν τὰ συμπεριληφθέντα εἰς τοὺς διπλοὺς καταλόγους ὀνόματα καὶ οὕτως ἀπεκαλύπτετο ἐν Κερκύρᾳ ὅτι διαρκούσης τῆς ἑξαμήνου προθεσμίας ἢ συνεννόησις μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ προκαταρκτικοῦ συμβουλίου ἐγένετο τοσοῦτον ἐντελῶς ἀπὸ Κερκύρας μέχρι Κυθήρων, ὥστε ὅλα τὰ διάφορα δελτία ἔφερον ὡς ἐκ θαύματος τὰ αὐτὰ ὀνόματα. (α)

Οἱ ἐκλογικοὶ κατάλογοι ἔπρεπε νὰ συνταχθῶσι κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ συντάγματος τῶν 1803.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐξελέγετο καθ' οὗ καὶ οἱ Γερουσιασταὶ τύπους.

Μόνον ἡ παρουσία τοῦ Προέδρου ἢ Ἀντιπροέδρου καὶ δέκα μελῶν ἵκει πρὸς συγκρότησιν νομίμου συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς.

Τρεῖς τῆς ἑβδομάδος ἡδύνατο νὰ συνέλθῃ ἡ Βουλὴ. Ὡρίζοντο καὶ αἱ πρὸς τοῦτο ἡμέραι. Ὡρίζετο δὲ πρὸς τοῦτοις ὥρα τῆς ἐνάρξεως τῆς συνεδριάσεως ἢ δεκάτῃ πρὶν Μεσημβρίας. Ἐπετρέπετο ὁμως νὰ συνέλθῃ καὶ ἐκτάκτως ἡ

(α) Ἀφόρητος ἦτο ὁ ἐμπαιγμὸς ὁ πρὸς τὰ ἐκλογικὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου γινόμενος διὰ τῶν δι' ἰδιαιτέρων νόμων καὶ κανονισμῶν διατασσουσέων τύπων καὶ προφυλάξεων πρὸς περιμποδίσιν πίσεως νοθεύσεως καὶ ἐπισφάλλσιν τῆς ἀγνόητος τοιούτων δῆθεν ἐκλογῶν. Παρὰ τράπεζαν κύκλῳ τῆς αἰθούσης καὶ ἀντικρὺ τῆς ἐφορευούσης ἐπιτροπῆς ἐκάθοντο ἀνὰ εἷς ὑπάλλῃλος δι' ἕκαστον ὑποψήριον. Ὁ ὑπάλλῃλος αὗτος παρὰ τῆς κυδερντήσεως βιβλίον ἐπὶ τούτῳ, εἰς ὃ ἐσημειώνει ὀλογραφικῶς καὶ κατὰ αὐξοῦντα ἀριθμὸν τὸ ὄνομα τοῦ παρουσιαζομένου ἵνα ψηφίσῃ ἐκλογίως. Ἀλλὰ δὲ ὡς ἐξωφώνῃ ὁ ἐκλογεὺς ἀνὰ ἓν τὰ ὀνόματα τῶν παρ' αὐτοῦ ψηφισομένων, ὁ ὑπάλλῃλος σημειῶν τὴν ψήφον ὥσπερ νὰ ἀπαγγεῖλῃ μεγαλοφώνως τὸν ὀλικὸν ἀριθμὸν τῶν ψήφων. Ἄς ἄχῃ τῆς στιγμῆς ἐκείνης εἶχε λάβῃ ὁ παρ' αὐτοῦ ἀντιπροσωπευόμενος ὑποψήριος. Κήρυξ δὲ ἦ καὶ κήρυκες εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς αἰθούσης ἐστῆσαντο ἐπαναλαμβάνοντες τὸ αὐτὸ ὅπως ὁ κόσμος ὅλος γινώσκῃ (ἔλεγεν ὁ νομὸς) τὴν πρόσδοκον τῶν ψήφων ἐκαστοῦ ὑποψηφίου, ἵνα ἅπαντες καὶ ἐν τῷ καὶ ἐκ τῷ τῆς αἰθούσης ὥστε βέβαιον ὅτι οὐδεμία νοθεύσις κατὰ τῆς ἀγνόητης τῆς ψήφου ἐλάμβανε χώραν.

Βουλὴ ἂν ἡ ἀνάγκη τὸ ἀπῆται καὶ εἴτε ὁ Πρόεδρος εἴτε ἡ πλειοψηφία τῆς Βουλῆς τὸ ἀπεφάσιζεν. Ἄν μίαν ὥραν μετὰ τὴν πρὸς συνεδρίασιν ὀρισθεῖσαν ἑνδεκα μέλη δὲν παρευρίσκοντο ὁ Πρόεδρος καὶ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦτου ὁ ἀντιπρόεδρος ὤφειλε ν' ἀναβάλλῃ τὴν συνεδρίαν διὰ τὴν ἐπομένην ὑπὸ τοῦ συντάγματος ὀριζομένην.

Ἡ Βουλὴ εἶχε δύο γραμματεῖς καὶ ὁ μὲν ἐξελέγετο παρ' αὐτῆς, ὁ δὲ παρὰ τοῦ Ἀρμοστοῦ καὶ ἠδύνατο νὰ ἦναι καὶ ἄγγλος. (α) Ὁ παρὰ τοῦ Ἀρμοστοῦ ἐκλεγόμενος γραμματεὺς ὤφειλε νὰ διχθιβάζῃ μετὰ τὸ τέλος ἐκάστης συνεδριάσεως ἀντίγραφον τῶν πρακτικῶν εἰς τὸν Ἀρμοστὴν, τὰ πρακτικά δὲ καὶ αἱ ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς οὐδὲν εἶχον κύρος ἂν δὲν ὑπεγράφοντο παρ' ἀμφοτέρων τῶν γραμματέων.

Νομοσχέδια ἠδύνατο νὰ εἰσχυθῶσιν εἰς τὴν Βουλὴν εἴτε ὑπὸ τοῦ Ἀρμοστοῦ διὰ τοῦ ὀχέτου τῆς Γερουσίας, εἴτε ὑπὸ τῆς Γερουσίας, εἴτε ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Βουλῆς. Ἡ παρὰ τοῦ Ἀρμοστοῦ ἢ τῆς Γερουσίας πρότασις νομοσχεδίων εἰς οὐδεμίαν καθυπεβάλλετο διατύπωσιν. Ὁ βουλευτὴς ὅμως διὰ νὰ εἰσαγάγῃ νομοσχέδιον ὤφειλε πρῶτον νὰ εἰδοποιήσῃ περὶ τούτου τὴν Γερουσίαν καὶ τὸν Ἀρμοστὴν. Μετὰ παρέλευσιν δύο ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰδοποιήσεως ταύτης ὤφειλε νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν Βουλὴν ἐκθέτων τὰ αἷτια καὶ τοὺς λόγους δι' οὓς ἐσχόπευε νὰ προβῇ εἰς τὴν πρότασιν τοῦ νομοσχεδίου, ἐξαιτούμενος παρὰ τῆς Βουλῆς τὴν ἄδειαν ἵνα εἰσαγάγῃ τὸ νομοσχέδιόν του. Ἡ Βουλὴ ἠδύνατο ν' ἀρνηθῇ τὴν ἄδειαν, ἂν δὲ αὕτη ἐδίδοτο ὁ ἀναγχείλας τὴν πρότασιν ἔπρεπε νὰ εἰσαγάγῃ τὸ νομοσχέδιον ἐντὸς μιᾶς ἑβδομάδος. Ἡ τύχη τοῦ εἰσαγομένου νομοσχεδίου ὤφειλεν ὀριστικῶς ν' ἀποφασισθῇ διὰ τῆς παραδοχῆς ἢ ἀποβολῆς του ἐντὸς τῶν τριῶν πρώτων ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς του συνεδριάσεων. Πᾶν παρὰ τῆς Βουλῆς παραδεχόμενον νομοσχέδιον ὤφειλεν ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὥρων νὰ παραπεμ-

(α) Ἀρχὴ τοῦ 1832 ἦτο πάντοτε Ἄγγλος.

φθῇ παρὰ τοῦ προέδρου τῆς Βουλῆς εἰς τὸν τῆς Γερουσί-
ας. Ἄν ἡ Γερουσία δὲν παρεδέχετο τὸ νομοσχέδιον τὸ ἐπέ-
στρεψε πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέτουσα τὰ αἷτια τῆς μὴ πα-
ραδοχῆς. (α) Ἄν τὸ παρεδέχετο ὥρσειε νὰ τὸ διαβιβάσῃ
εἰς τὸν Ἀρμοστήν, ὅστις ἁμέσως ὥρσειε νὰ σημειώσῃ ἐπι-
κυροῦται, ἢ δὲν ἐπικυροῦται (approved ἢ not appro-
ved) ἁπλῶς καὶ ἄνευ αἰτιολογήσεων. Ἄν ἡ Γερουσία ἢ ὁ
Ἀρμοστής ἀπερρίπταν νομοσχέδιον παρὰ τῆς Βουλῆς προ-
ταθὲν καὶ ψηφισθὲν, τὸ νομοσχέδιον τοῦτο δὲν ἠδύνατο νὰ
προταθῇ ἐκ νέου ἐντὸς τῆς αὐτῆς βουλευτικῆς περιόδου, ἢ
γουν ἐντὸς τῆς πενταετίας, εἰμὴ ἅπαζ μόνον.

Νομοσχέδιον ὅμως προταθὲν παρὰ τῆς Γερουσίας ἢ τοῦ
Ἀρμοστοῦ, ἂν παρὰ τῆς Βουλῆς ἀπερρίπτετο, ἠδύνατο νὰ
προταθῇ ἐκ νέου κατὰ πάσαν ἀκόλουθον σειρὰν ἤτις ἡ-
θελε θεωρηθῇ κατάλληλος. C

Ἐδίδετο εἰς τὴν Βουλὴν ἡ ἐξουσία (potere) νὰ τροπο-
ποιῇ ἢ μεταλλάσῃ διατάξεις τῶν ὑπὸ τὴν συζήτησίν της
νομοσχεδίων. Ἀλλ' ἂν τὸ συζητούμενον νομοσχέδιον ἐπρο-
τείνετο παρὰ τῆς Γερουσίας ἢ τοῦ Ἀρμοστοῦ, αἱ Ἀρχαὶ
αὗται ἔπρεπε νὰ εἰδοποιηθῶσι περὶ τῆς κατὰ τὴν συζήτησιν
εἰσαγομένης τροπολογίας, τὴν ὁποίαν ἂν ἡ προτείνουσα τὸ
νομοσχέδιον Ἀρχὴ δὲν παρεδέχετο, ἢ Βουλὴ καὶ ἂν εἶχε
ψηφίσῃ τὴν εἰσαχθεῖσαν τροπολογίαν, ὥρσειε νὰ ἐπανέλθῃ
εἰς τὰ ψηφισθέντα καὶ ἐκ νέου συζητήσῃ καὶ ψηφίσῃ ἐπ' αὐτῶν.

Ἡ Γερουσία καὶ ὁ Ἀρμοστής εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ προ-
τείνωσι τροπολογίας ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων παρὰ τῶν βου-
λευτῶν νομοσχεδίων. Ἄν ἡ παρὰ τῆς Γερουσίας ἢ τοῦ Ἀρ-
μοστοῦ προταθεῖσα τροπολογία ἀπερρίπτετο, ἢ ὑπετροπο-

(α) Ἡ διάταξις αὕτη περὶ ὑποχρέωσιν τῆς Γερουσίας τοῦ νὰ ἐκθέτῃ
τὰ αἷτια τῆς ἀπορρίψεως τῶν νομοσχεδίων δὲν σημειοῦται εἰς τὸ Κεφάλαι-
ον τοῦτο, ἀλλ' εἰς τὸ προηγούμενον ὅπου εἶναι ἀκόμῃ σημειωμένον ὅτι ἡ
Γερουσία ὥρσειε ν' ἀποφαίνηται ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἐπὶ τῶν διαβιβαζο-
μένων εἰς αὐτὴν παρὰ τῆς Βουλῆς νομοσχεδίων. Τοιαῦτα ἦτο ἡ σειρὰ καὶ
τάξις ἰδίων τοῦ Χάρτου τῶν 1817!

λογεῖτο παρὰ τῆς Βουλῆς, ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς (la decisione dell' Assemblea) ἀνηγγέλλετο ἀμέσως εἰς τοὺς προτείναντας τὴν ἀπορρίφθῃσαν τροπολογίαν, οἵτινες ἠδύναντο νὰ ἐπιμεινῶσιν εἰς τὴν ἰδέαν των καὶ νὰ προσκαλέσωσι κατὰ τὴν προσεχῇ συνεδρίᾳ τὴν Βουλὴν νὰ ἐπαρέλθῃ εἰς τὴν ἀπόφασιν της.

Νομοσχέδιον διελθὼν ὅλας αὐτὰς τὰς διατυπώσεις καὶ ἐγκριθὲν παρὰ τοῦ Ἀρμοστοῦ ἐκηρύσσεται καὶ ἐδημοσιεύεται ὡς νόμος τοῦ Κράτους. Διεσφαρνίζετο δὲ ῥητῶς εἰς τὸν Χάρτην ὅτι ὁ Ἡγεμὼν τῆς Ἀγγλίας οὐδὲν εἶχε δικαίωμα νὰ κυροῖ τὸν οὕτω ψηφισθέντα, ἐγκριθέντα καὶ δημοσιευθέντα νόμον. Ἀλλὰ ἐν τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ ἐπιφυλάσσεται δικαίωμα εἰς τὸν Ἡγεμόνα τοῦτον νὰ δύναται ν' ἀκυρώσῃ δι' ἐνὸς διατάγματος ἐν τῷ συμβουλίῳ του πάντα Ἰόνιον νόμον ἐντὸς ἐνὸς ἔτους ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του, ἂν ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἐπιείθετο ὅτι ὁ Ἀρμοστής του ἐκύρωσε νόμον μὴ κατάλληλον ἢ ἀπερισκέπτως συνταχθέντα.

Εἰς τὴν Βουλὴν ἐδίδετο τὸ δικαίωμα νὰ κανονίζῃ τὰ τακτικὰ ἔξοδα τοῦ Κράτους. Ὡς τακτικὰ ὅμως ἔξοδα ἐθεωρήθησαν μόνον τὰ τοῦ τακτικοῦ μισθολογίου. (α)

Διὰ τοῦ τελευταίου ἁρθροῦ τοῦ Κεφαλαίου τούτου ἐδίδετο ἡ ἐξουσία εἰς τὴν Βουλὴν νὰ συντάττῃ κανονισμοὺς καὶ διατάξεις ὡς πρὸς τὰς ἐσωτερικὰς ἐργασίας της, διεδηλοῦτο ὅμως ὅτι οἱ κανονισμοὶ οὗτοι καὶ αἱ διατάξεις αὗται ὤφειλον νὰ καθυποβληθῶσιν εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Λόρδ Μεγάλου Ἀρμοστοῦ τοῦ προστάτου Ἡγεμόνος. (β)

(α) Τὰ περὶ τῶν ἐκτάκτων ἔξοδων ἐκανονίσθησαν εἰς τὸ τελευταῖον ἔδαμον Κεφαλαίου περὶ οὗ κατωτέρω.

(β) Θέλομεν ἰδῆ ἀκολουθῆσαι ὅτι τὸ ἄρθρον τοῦτο, τὸ ὁποῖον εἰσῆγαγεν ὁ Μαίτλανδ εἰς τὴν Χάρτην τοῦ ὅπως θέσῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν του καὶ αὐτὸν τὸν ἐσωτερικὸν κανονισμὸν τῆς Βουλῆς, ὑπῆρξε μετὰ παρέλευσιν 33 ἐτῶν ὁ σκαπανεὺς δ' οὗ ἤρξατο καὶ ἐντὸς δεκαεσσάρων ἐτῶν ἐτελείσθη ἡ ἐργασία τῆς ἀνατροπῆς εὐχὴ μόνον τοῦ Χάρτου τῶν 1817 ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς Ἀγγλικῆς Προστασίας. Ἡ ἐν τῷ Κεφαλαίῳ τούτῳ (περὶ Βουλῆς) εὐχχυσὶς ἀντικειμένων καὶ ἰδεῶν ὑπάρχει τοιαύτη ὥστε ἀδύνατον ἀπέδοιαι πλὴν δῶσω-

Καὶ αὐτὸ ἦτο τὸ βουλευτικὸν σύστημα τὸ ὅποιον πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποσχέσεών της ἠθέλησεν ἡ συνταγματικὴ Ἀγγλίᾳ νὰ ἐφαρμόσῃ εἰς τὸ ὑπὸ τὴν ἀποκλειστικὴν Προστασίαν της ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον Ἴόνιον Κράτος.

«Ἐγὼ ἄδικον» ἔγραψε κατὰ τὰ 1839 ὁ Μουστοξύδης, (α) πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν ἀποικιῶν τῆς Ἀγγλίας· ὅταν εἶπω ὅτι ἡ Βουλὴ αὕτη εἶναι μάταιον ὄνομα καὶ ὅτι πᾶς πολίτης καὶ τίμιος ἄνθρωπος καθήμενος ἐν αὐτῇ αἰσθάνεται ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὴν πλέον ἐξευτελεστικὴν καὶ ἐπικίνδυνον θέσιν;»

Τὸ τέταρτον Κεφάλαιον τοῦ Χάρτου τῶν 1817 ἐπεγράφετο «Περὶ τῶν τοπικῶν Κυβερνήσεων» (governi locali) αἱτινες ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς γενικῆς ἐν Κερκύρᾳ κυβερνήσεως ἐθεωροῦντο οὐδὲν ἥττον κυβερνήσεις τοπικαί, ἴσως πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς συνθήκης τῶν 1813, ἀποκαλύψεως, ὡς ἴδομεν, τὰς νήσους ἠνωμένα Κράτη.

Ἡ ἐν τῷ Κεφαλαίῳ τούτῳ ἐπικρατοῦσα σύγχυσις δὲν εἶναι κατωτέρα τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ.

Ὁ ἑπαρχος (Reggente) ἔχων ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ ἑνα γραμματεῖα, ἑνα εἰσαγγελίαν, ἑνα ἀρχαιοφύλακα, ἑνα ταμίαν, ἐκηρύσσετο ἀρχηγὸς τῆς τοπικῆς κυβερνήσεως· διαχειριζόμενος τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν ἐν τῇ νήτῳ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς Γερουσίας.

Ὁ ἑπαρχος διωρίζετο παρὰ τῆς Γερουσίας· τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ἀρμοστοῦ ὅστις ἐξήσκει καὶ ἐνταῦθα τὰ αὐτὰ δικαιώματα ὡς καὶ κατὰ τὸν διορισμὸν τῶν Γερουσιαστῶν. (β)

Ὁ Εἰσαγγελεὺς διωρίζετο παρὰ τῆς Γερουσίας ὑπὸ τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ἀρμοστοῦ.

Ὁ Γραμματεὺς καὶ Ἀρχαιοφύλαξ διωρίζοντο ὑπὸ τοῦ ἐπαρχοῦ τῇ ἐγκρίσει τῆς Γερουσίας.

μεν ὁποσούτων καθαρὰν τῷ ἀναγνώστῃ περὶ τῶν διατάξεων τοῦ ἰδίου ἂν ἐκολοῦθούσαμεν τὴν ἐν τῷ κειμένῳ σειρὰν τῶν ἐξήκοντε δύο ἄρθρων τοῦ Κεφαλαίου τούτου.

(α) Promemoria κτλ. Σελ. 13.

(β) Ἰντιμὸν Σελίς 212.

Ὁ τοπικὸς ταμίᾳς διορίζετο ὑπὸ τοῦ γενικοῦ ταμίου τῇ ἐγκρίσει Γερουσίας καὶ Ἀρμοστοῦ.

Ἐγκαθιδρύετο πρὸς τούτοις εἰς ἐκάστην νῆσον ἐπαρχικὸν λεγόμενον συμβούλιον συγκείμενον ἐκ πάντε μελῶν, ὧν τὸ μὲν εἶχεν ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν αὐτοῦ τὰ τῆς γεωργίας, δημοσίας παιδείας καὶ ἐγχωρίου βιομηχανίας, τὸ δὲ τὰ τοῦ ἐμπορίου καὶ ναυτιλίας, τὸ τρίτον τὰ τῆς ἀγορᾶς, τὸ τέταρτον τὰ τῆς πολιτικῆς λεγομένης ἀστυνομίας καὶ τὰ φιλανθρωπικὰ κατὰστήματα, καὶ τὸ πέμπτον τὰ τῆς θρησκείας, ἠθικῆς καὶ δημοσίας οἰκονομίας.

Τὸ συμβούλιον τοῦτο δὲν ἦτο βεβαίως οὔτε ἐπαρχικόν, καὶ τοι οὕτως ἀπεκαλεῖτο, οὔτε δημοτικόν. Οὔτε γὰρ ἔχονς δῆμου διεγύρη διὰ τοῦ Χάρτου τῶν 1817 διὰ τοῦ ὁποῦ ἄλλως ἐφρόντισαν καὶ τὰ πλέον οὐτιδανὴς λεπτομερείας νὰ κανονίσωσιν. (α) Οὐδὲν ἦτον τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου τούτου ἀπεκαλοῦντο ἐπαρχικοὶ σύμβουλοι, ἔπρεπε δὲ νὰ ἐκλέγωνται παρὰ τῶν ἐκλογέων συνεισέχῃ προτάσει αὐτῶν τῶν ἐκλογέων. Ἄν δὲ προτάσεις ἐκ μέρους τῶν ἐκλογέων δὲν ἐγίνοντο, τότε οἱ ἐπαρχικοὶ σύμβουλοι διορίζοντο ὑπὸ τοῦ Ἐπαρχοῦ τῇ ἐγκρίσει τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Τοποτηρητοῦ τοῦ Ἀρμοστοῦ. Ἐν περιπτώσει διαφωνίας μεταξὺ Ἐπαρχοῦ καὶ Τοποτηρητοῦ, ἐδίκαζεν ἡ Γερουσία καὶ ὁ Ἀρμοστής.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Ἀρμοστής δὲν ἐνδιεφέρετο νὰ φαίνωνται ψηφίζόμενοι παρὰ τῶν ἐκλογέων οἱ ἐπαρχικοὶ σύμβουλοι, ὥς τὸ ἀπῆτει διὰ τοῦς δῆθεν Βουλευτάς, οἱ ἐπιδιδόνοντες τὴν θέσιν τοῦ ἐπαρχικοῦ συμβούλου προετίμων τὴν παρὰ τῷ ἐπαρχῷ καὶ κυρίως τὴν παρὰ τῷ τοποτηρητῇ ἐνέργειαν, οἱ δὲ ἐκλογεῖς ἀπηλλαγμένοι πίεσεως οὐδαμῶς ἐφρόντιζον νὰ συνέλθωσιν ὅπως προτείνωσι καὶ ψηφίσωσι τοὺς συμβούλους. Οὕτως οἱ ἐπαρχικοὶ σύμβουλοι διορίζοντο σχεδὸν πάντοτε ὑπὸ τοῦ ἐπαρχοῦ.

(α) Διὰ τοῦ Χάρτου τῶν 1817 ἐκανονίζετο ἀκόμη καὶ ἡ κατὰ τὰς τέλει τὰς ἐκλογαίαι τῶν ἐν τῇ νήσῳ καὶ ὑπαλλήλων.

Πρόεδρος τοῦ ἐπαρχικοῦ τούτου Συμβουλίου ὑπῆρχεν αὐτοδικαίως (ex-offizio) ὁ ἑπαρχος. Τὸ Συμβούλιον δὲν ἠδύνατο νὰ συνεδριάσῃ ἂν ὁ ἑπαρχος δὲν τὸ συνεχάλει. Συνεδριάσεις ἢ οἰκδηποτε πράξεις τοῦ Συμβουλίου γενομένη ἀνεῦ τοῦ ἐπάρχου ἦτο παράνομος καὶ ἄκυρος.

Ἄνωθεν ὅμως τῆς τοπικῆς ταύτης κυβερνήσεως ὑπῆρχεν ἄλλη Ἀρχή, ἡ τοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ Ἀρμοστοῦ ἢ Ὑφαρμοστοῦ (Residente di sua Eccellenza) ὅστις ἠδύνατο νὰ ἦναι Ἀγγλος ἢ Ἰόνιος. Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς Ἀγγλικῆς προστασίας, ἀπαξ μόνον (κατὰ τὰ τελευταία τῆς προστασίας ἔτη) διωρίσθη Ἰόνιος Ὑφαρμοστής. (α) Ὅλοι οἱ λοιποὶ Ὑφαρμοσταί, δι' ὅσον καιρὸν ἡ προστασία διήρκεσεν, ὑπῆρχαν πάντοτε Ἀγγλοι.

Οἱ Ὑφαρμοσταὶ διωρίζοντο καὶ ἐπαύοντο κατ' εὐθείαν ὑπὸ τοῦ Ἀρμοστοῦ καὶ παρ' αὐτοῦ ἐμισθοδοτοῦντο.

Ὁ Ὑφαρμοστής ἐκάστης νήσου εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ παρεμποδίξῃ τὴν ἐκτέλεσιν πάσης ἀποφάσεως καὶ τὴν πρόβασιν πάσης ἐνεργείας οἰκσδηποτε Ἀρχῆς τῆς νήσου, ἂν ἐνόμιζε τοῦτο ἀναγκαῖον. Ἦρειλε μόνον νὰ ἐκθέσῃ τοὺς προτρέψαντας αὐτὸν εἰς τοῦτο λόγους καὶ τοὺς καθυποβάλλῃ εἰς τὸν Ἀρμοστήν.

Ὁ ἑπαρχος ἦτον ὑπόχρεως νὰ τηρῇ εἰς ἰδιαίτερον βιβλίον ἀκριβεῖς πρακτικὸν (esatto Processo Verbale) πάσης ἀνὰ ἐκάστην ἡμέραν ἐνεργείας του. Τὸ πρακτικὸν τοῦτο ὤφειλεν ὁ ἑπαρχος νὰ φέρῃ καθημερινῶς εἰς τὸν Ὑφαρμοστήν πρὸς ἐπικύρωσιν ἢ ἀκύρωσιν. Πᾶσα πράξις, παντὸς ἐπάρχου, πάσης νήσου, ἦτο ἄκυρος ἂν δὲν κατεγράφετο τὴν αὐτὴν ἡμέραν εἰς τὸ πρακτικὸν, ἂν τοῦτο δὲν προσυπεγράφετο παρὰ τε τοῦ ἐπάρχου καὶ τοῦ γραμματέως του, καὶ δὲν ἐπεκυρωτο παρὰ τοῦ Ὑφαρμοστοῦ.

Τὸ πέμπτον Κεφάλαιον τοῦ Χάρτου τῶν 1817 ἐπεγρά-

(α) Οὗτος ἦτο ὁ Κόμης Κανδιδίνος Ῥώμος διωρισθεὶς Ὑφαρμοστής εἰς Ὑβρίαν μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς Γερμανίας πρεσβείαν του.

φετο περὶ τοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ καθιδρύματος (stabilimento ecclesiastico).

Ἐν τῷ Κεφαλαίῳ τούτῳ παρεκτὸς τῆς διατάξεως τοῦ νὰ διορισθῶσιν ἐπίσκοποι εἰς Ζάκυνθον, Λευκάδα καὶ Ἰθάκην τότε ἐλλείποντες, οὐδὲν ἄλλο ὀρισμένον περὶ ἐκκλησίας διετάσσετο. Γενικὰ καὶ ἀόριστα ἐν τοῖς ἄρθροις τοῦ Κεφαλαίου τούτου ἐσημειώθησαν. Ἐπεφυλάχθησαν δὲ νὰ κανονίσωσι μετὰ ταῦτα δι' εἰδικῶν νόμων, ὅπερ καὶ ἐγένετο, τὰ περὶ ἐκκλησίας, ἀφοῦ ἤθελε γνωρίσωσι (ὅπερ ὁμοῦς δὲν ἐπραΰαν) τὴν πρὸς τοῦτο θέλησιν τοῦ Μακαριωτάτου ἀρχιεροῦ τῆς ἐπικρατοῦσης ἐν ταῖς νήσοις θρησκείας, τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ὅπως μὴ νομοθετηθῇ τι προσκρούον ἐκ τῆς πνευματικῆς ἐξουσίας τοῦ ἀρχιεροῦ τοῦ ἐπικρατοῦντος θρησκείματος καὶ εἰς τοὺς κανόνας τῶν ἀγίων Συνόδων τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ ἕκτον Κεφάλαιον ἐπεγράφετο περὶ τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας.

Οἱ δικασταὶ διωρίζοντο παρὰ τῆς Γερουσίας τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ἀρμοστοῦ.

Ὅπως ὤμεν ὅσον τὸ δυνατόν σύντομοι, περιοριζόμεθα εἰς τινὰ μόνον τῶν περὶ Ἀνωτάτου Συμβουλίου τῆς Δικαιοσύνης διατασσομένων παρὰ τοῦ Χάρτου τῶν 1817.

Τὸ ἀνώτατον Συμβούλιον ἦτο καὶ ἀκυρωτικὸν δικαστήριον, συνάμα δὲ καὶ ἀνώτατον ἐφετεῖον.

Συνεκροτεῖτο ὑπὸ ἑξὶ μελῶν, ὧν τὰ μὲν τέσσαρα ἀπεκκλούντο τακτικὰ, τὰ δὲ ἕτερα δύο ἔκτακτα· ταῦτα ἦσαν ὁ Πρόεδρος τῆς Γερουσίας καὶ ὁ Ἀρμοστής.

Ἐκ τῶν τεσσάρων τακτικῶν μελῶν τὰ μὲν δύο ἦσαν ἰόνιοι· διωρίζοντο ὑπὸ τῆς Γερουσίας τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ἀρμοστοῦ· τὰ ἕτερα δύο ἦσαν Ἀγγλοὶ ἢ Ἰόνιοι· διωρίζοντο καὶ ἐπ' αὐτὸν παρὰ τοῦ μόνου Ἀρμοστοῦ, παρ' αὐτοῦ μισθοδοτούμενα. Μέχρι τέλους τῆς Προστασίας τὰ δύο ταῦτα παρὰ τοῦ Ἀρμοστοῦ ἀπ' εὐθείας διοριζόμενα μέλη τοῦ συμβουλίου ὑπῆρχον πάντοτε Ἀγγλοὶ.

Τὰ ζητήματα ἐλύοντο κατὰ πλειοψηφίαν, ἐν περιπτώσει δὲ ἰσοψηφίας μεταξὺ τῶν τεσσάρων μελῶν, ἡ αἰτία τῆς διαφωνίας ἐσημειοῦτο *συντόμως* (*brevemente in iscritto*) καὶ διεβιβάζετο τὸ ἔγγραφο πρὸς τὸν Ἀρμοστὴν καὶ τὸν Πρόεδρον τῆς Γερουσίας, οἵτινες *ὀπισθεν τοῦ ἔγγραφου τούτου* (*a tergo della rimessa*) ἐσημείωναν τὴν ἀπόφασίν των, ἥτις ἔλυεν ὀριστικῶς τὸ ζήτημα. Ἐν περιπτώσει διαφωνίας μεταξὺ Προέδρου Γερουσίας καὶ Ἀρμοστοῦ ὑπερίσχυεν ἡ ψήφος τοῦ τελευταίου, ὅστις ὁμῶς ὥφειλε τότε νὰ σημειώσῃ εἰς τὸ πρὸς τὸ δικαστήριον ὀπισθόγραφόν του, ὅτι τοιαύτη ἦτο ἡ ὑπερίσχύουσα ψήφος τοῦ Ἀρμοστοῦ. Τοιοῦτοτρόπως ἀνώτατος δικαστὴς τοῦ Κράτους ἦτο ὁ Ἀρμοστής, ὅστις δι' ἐνὸς ἀπλοῦ ὀπισθογράφου ἀπεφάσιζεν ὀριστικῶς ἐπὶ τῶν μεγαλύτερων καὶ σπουδαιοτέρων ζητημάτων καὶ ὑποθέσεων.

Τὸ ἀνώτατον Συμβούλιον ἐδίκαζε πρὸς τοῦτοις τὰ κατὰ τοῦ δημοσίου ἀδικήματα. Ἀλλ' εἰς τὰς δίκας ταύτας παρεκτός τῶν τεσσάρων τακτικῶν μελῶν ἐλάμβανον μέρος καὶ ἕτερα τέσσαρα ἄτομα (*individui*) εἰδικῶς διοριζόμενα δύο μὲν ὑπὸ τῆς Γερουσίας τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ἀρμοστοῦ, καὶ δύο ἄλλα ὑπ' αὐτοῦ κατ' εὐθεΐαν τοῦ Ἀρμοστοῦ καὶ τὰ ὅποια ἠδύναντο νὰ ᾔναι Ἴόνιοι ἢ Ἀγγλοὶ (ἔχουν πάντοτε Ἀγγλοὶ). Εἰς τὸ τοιοῦτοτρόπως συγκροτούμενον συμβούλιον, ἂν ἐλάμβανε χώραν ἰσοψηφία, ὑπερίσχυεν ἡ ψήφος τοῦ Προέδρου τοῦ Συμβουλίου.

Ἰδιαιτέρον ἄρθρον τοῦ Κεφαλαίου τούτου ἀπέδιδεν εἰς τὴν Γερουσίαν τὸ δικαίωμα τῆς χάριτος ἢ ἐλαττώσεως τῶν ποινῶν. Ὅπως ἀπονεμηθῇ χάρις ἢ τροποποιηθῇ ποινὴ, ἔπρεπε νὰ συμφωνήσῃσι τὰ δύο τρίτα ἔχουν τέσσαρα ἐκ τῶν ἑξ μελῶν τῆς Γερουσίας καὶ νὰ ἐπικυρώσῃ ὁ Ἀρμοστής.

Ἀλλὰ δι' ἐτέρου ἄρθρου εἰς τὸ ἐπόμενον Κεφάλαιον παρεισχυομένου διατάσσεται ὅτι ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων μόνος ὁ Ἀρμοστής ἠδύνατο ν' ἀναβάλλῃ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ποινῆς καὶ μόνος ὁ ἡγεμὼν τῆς Ἀγγλίας ν' ἀπονεύμῃ χάριτα.

ΕΥΡΙΣΚΕΤΑΙ

παρὰ τῷ ἐμπορικῷ Σ. Χ. Ραφτόνη.

Τιμᾶται διὰ μὲν τοὺς ἐντὸς τοῦ Κράτους	Δρ. 1,50
• • • διὰ • ἐκτὸς • •	Φρ. 2,—

